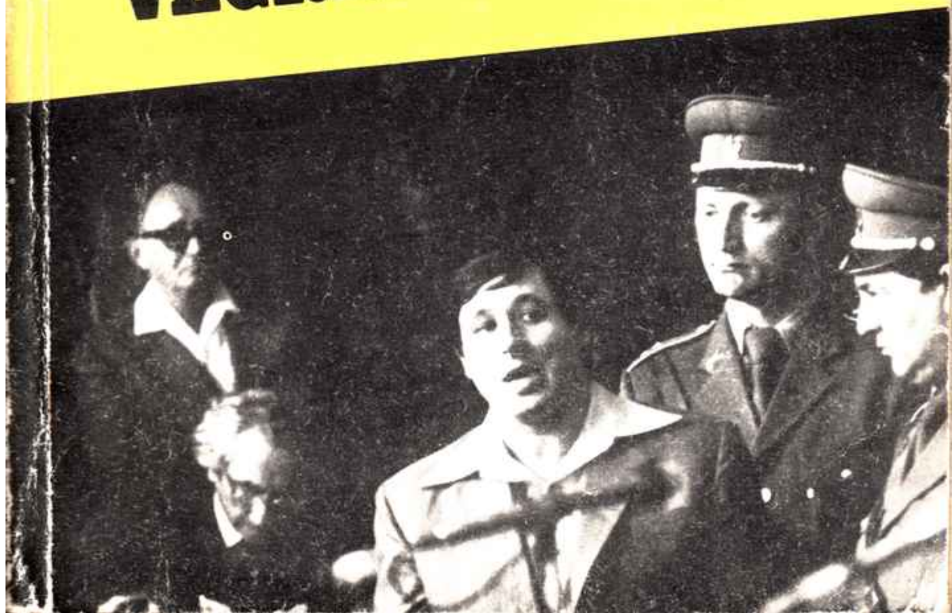

Fahidy József – Hegyi Gyula

AZ ÍTÉLETET VÉGREHAJTOTTÁK

FAHIDY JÓZSEF—HEGYI GYULA

Az ítéletet végrehajtották

FAHIDY JÓZSEF—HEGYI GYULA

Az ítéletet végrehajtották

TUDÓSÍTÁS A RENDŐRGYILKOSOK PERÉRŐL

TÁNCSICS KÖNYVKIADÓ/ BUDAPEST, 1981

Fahidy József-Hegyi Gyula (1981)

ISBN 963 321 760 1

Könyvünk arra tesz kísérletet, hogy egy kivételesen súlyos bűncselekmény-sorozat felidézésével képet adjon a magyar igazságszolgáltatás nehéz és felelősségteljes munkájáról, az előzetes letartóztatástól egészen a jogerős ítélet kiszabásáig, a kiszabott büntetés megkezdéséig, illetve végrehajtásáig. Szakértői véleményeken, tárgyalási jegyzőkönyveken, az igazságszolgáltatás különböző területein dolgozó szakemberekkel folytatott beszélgetésekén alapszik anyagunk: a dokumentumok egy részét szó szerint, más részüket a tartalmat nem meghamisító változtatásokkal közöljük. Munkánk nem készülhetett volna el a Legfelsőbb Bíróság és a Fővárosi Bíróság, a Legfőbb Ügyészség, a Fővárosi Főügyészség, az Igazságügyi Minisztérium munkatársainak és a védőügyvédek segítsége nélkül.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akinek a segítsége nélkül nem születhetett volna meg vagy szerényebb lenne ez a tudósítás.

A szerzők

1979. július 9-ről, hétfőről 1979. július 10-re, keddre virradó éjjel Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmester teljesített szolgálatot a fővárosból kivezető 4. számú főközlekedési út ellenőrzési pontján. A helyszín alig néhány méterre található Steinmetz kapitány szobrától, s közvetlenül mellette halad el a Budapestet Szolnokkal, Debrecennel s távoli kelet-európai nagyvárosokkal összekötő, a nemzetközi autótérképen E 15-tel jelölt országút. A kerek, üvegfalú bódé – amelyet azóta korszerűbb építménnyel váltottak fel — északi szomszédságában a Ferihegyi repülőtér található, tőle délre, az országúton túl pedig fontos vasútvonal húzódik. A nap huszonnégy órájában folyik itt rendőri szolgálat, s a negyvenöt éves, Cegléden élt Gyulai Károly hosszú éveken keresztül látta el ezen a poszton a feladatát.

Kedden, hajnali fél ötkor, az ellenőrző gépkocsijárőr mégsem találta szolgálati helyén. Rendőrtársai előbb gyanakodva szólítgatták a környéken bajtársukat, majd amikor a bódéban megtalálták géppisztolyát, adó-vevő rádióját és szolgálati esőköpenyét, kapcsolatba léptek a központtal. A helyszínre siető szakértők hamarosan vérnyomokat fedeztek fel az úttest jobb oldalán, a bódétól harmincöt méterre Budapest irányában; amikor megállapították, hogy a vércsoport azonos Gyulai Károlyéval, felmerült annak alapos gyanúja, hogy a rendőr bűncselekmény áldozata lett.

Néhány órával az eltűnés felfedezése után a nyomozás irányítói részletes tervet dolgoztak ki. Első céljuk: a főtörzsőrmester megtalálása élve vagy amire nem szívesen, de gondolni kellett, halva.

– Délelőttre kész is volt a harminc négyzetkilométeres kutatási terv: e területet a rendőrség szinte négyzetcentiméterről négyzetcentiméterre haladva vizsgálta meg, a Magyar Néphadsereg és a Munkásőrség állományának segítségével. A hihetetlenül gondos, aprólékos kutatás a negyvenhatodik órában hozta meg a megdöbbentő eredményt: július 12-én, az őrbódétól pontosan kilencezer-háromszázkét méterre, a kukoricásból előkerült Gyulai Károly holtteste. A helyszínen kutatók előbb vér-, majd lábnyomokra lettek figyelmesek. A további részletes kutatás előtt a rendőrség

technikusai azonnal rögzítették a nyomokat, vagyis a legkorszerűbb eljárással „életre keltették” azokat. Már ekkor meg lehetett állapítani, hogy három személy járt a környéken.

A vér- és lábnyomokon túl vonszolási nyomokat is találtak, a megdőlt kukoricaszárak pedig azt bizonyították, hogy valaki vagy valakik nemrég megmozgatták a földet. Ezt jelezték különben a friss ásási nyomok is; és nemsokára előkerült a földből az élettelen főtörzsőrmester. Kegyetlen bűntény áldozata lett. Holttestét, ruházatát a lehető legaprólékosabban átvizsgálták a szakértők, s rajtuk szabad szemmel nem látható, bordó színű festékmaradványokat találtak.

A nyomozás a holttest megtalálásával új fejezetébe lépett Méreteire jellemző, hogy az ország területén több mint tizennégyezer bordó színű gépkocsit vizsgáltak át, s kihallgattak mindenkit, aki a gyilkosság színhelyének közelében lakott vagy abban az időben ott tartózkodott. Így elsősorban a főváros XVIII. kerületében és a szomszédos Vecsés nagyközségben lakókat hallgatták meg: közel kétszázezer embert. Az adatok végtelennek látszó tengeréből egyre több, egy bizonyos irányba mutató nyom és információ kristályosodott ki. Ezek alapján a bűncselekmény után kilencvenegy nappal őrizetbe vehették a Gyulai Károly meggyilkolásával gyanúsítható személyeket. Mindez nem azt jelenti persze, hogy a gyanúsítottak kiléte abban a pillanatban „világosodott meg” a nyomozók előtt: a letartóztatást és a kihallgatást – különösen ilyen komoly ügyben – részletes tervezés és előkészítés előzi meg.

Érdemesnek látszik ezzel kapcsolatban felidézni dr. Gerő Tamás *A kihallgatás előkészítése* című tanulmányának idevágó részletét: „A bizonyítékok gyűjtése folyamán bekövetkezik az az időpont amikor a nyomozó arra az álláspontra jut, hogy az összegyűjtött adatok elég világosan mutatják, hogy a bűncselekményt ki követte el. Ekkor merül fel a gyanúsított személy jegyzőkönyvi kihallgatásának kérdése.

A bűncselekmény teljes felderítése sok esetben attól függ, hogy a nyomozó helyesen folytatja-e le a terhelt kihallgatását. A terhelt eredményes kihallgatásának döntő feltétele az alapos előkészítés.”

A felszabadulás óta kevés olyan megrázó bűncselekmény-sorozat fordult elő hazánkban, mint amilyenre a rendőrgyilkosság terheltjeinek kihallgatása során fény derült. Maguk a sokat tapasztalt nyomozók is megdöbbentek, amikor a kihallgatás során egy számukra is ismeretlen, tizenkét évvel azelőtti kegyetlen gyilkosság

is lelepleződött, s végül is négy emberölés ügyében állt rendelkezésükre kellő bizonyíték.

A nyomozás munkájáról – a bűnügyi regények, tévéfilmek révén – szinte mindenkiben él egy elképzelés, de talán felesleges is hangsúlyoznunk, hogy a valóság messze jár a fantáziától. Éjjel-nappal, megszakítás, szinte lélegzetvételnyi szünet nélkül működik a nyomozógépezet: s a lényeg nem egyes emberek „megérzése”, hanem a hatalmas apparátus összehangolt, minden részletre kiterjedő s a legkorszerűbb technikai segédeszközöket is értő módon alkalmazó munkája.

Hogy csak egyetlen példát idézzünk: e nyomozásban fontos része volt a rendőr élettelen (vagy eszméletlen) testét szállító, a nyomok szerint bordó színű gépkocsi megtalálásának is. Ez meg is történt: Tatabánya közelében, egy országúti ellenőrzés során állították le a bordó színű Polski Fiat járművet A gépkocsi vezetője – a tettes egyik hozzátartozója – otthon felejtette a gépkocsi forgalmi engedélyét, s mint kiderült, ez az „otthon” éppen Vecsésen volt. Természetesen e nyomnak is jelentős része volt a későbbi bizonyítási eljárásban. A gépkocsit már a holttest felfedezését követő huszonnégy órában is megvizsgálták egyszer, de nem találtak rajta olyan nyomot, amelyből vele elkövetett véletlen vagy szándékos bűncselekményre lehetett volna következtetni. (Ekkor még különben félrevezethette a hatóságokat az az ötlet, hogy a tettesek „véletlenül” a csomagtartóba öntöttek két doboz festéket.)

Kövessük most nyomon, milyen fázisokon keresztül értesült az ország lakossága a súlyos bűncselekményről, miként tájékoztatta a rendőrség a közvéleményt, s miben kérte a bűnügyek felderítésénél mind fontosabb szerepet játszó lakosság segítségét.

„Rendőrgyilkosság Budapesten. Július 10-re, keddre virradóra, 0.30 és 4.30 óra között Budapesten, a XVIII. kerületi Vöröshadsereg útja, a Ferihegyi repülőtér melletti őrhelyen bűncselekmény áldozata lett a szolgálatát teljesítő Gyulai Károly negyvenöt éves rendőr főtörzsőrmester.”

Három nappal a gyilkosság után, 1979. július 13-án adta ki ezt a hírt az MTI, s az a másnapi újságokban jelent meg.

Augusztus 29-én a Magyar Távirati Iroda újabb hírt adott ki az

üggyel kapcsolatban, amit éppen úgy, mint az előzőt, bemondott a rádió, a televízió, közölték az országos központi napilapok – a *Népszabadság*, a *Magyar Hírlap*, a *Magyar Nemzet* és a *Népszava* –, valamint a megyei lapok is.

„A rendőrség már korábban tájékoztatta a lakosságot arról a súlyos bűncselekményről, amelyet Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmester ellen elkövettek a Budapest XVIII. kerület, Vöröshadsereg útján – a Ferihegyi repülőtér mellett – a 4-es főútvonal kezdetén, ahol mint őrszem látta el szolgálati feladatát.

Július 10-én, kedden, éjfél után két óra körül még látták, de négy óra harminckor már nem találták az őrhelyén. A nyomozás során megállapították, hogy ismeretlen tettesek a szolgálati helye közelében megtámadták, és egy kilencszáz vagy ezer köbcentiméteres régi típusú Wartburg személygépkocsiból kiszerelt, úgynevezett féltengellyel leütötték. Az eszméletlen rendőrt gépkocsival a 4-es főútvonalról a Vecsést és Ecsert összekötő útra, majd onnan egy földútra szállították. A kocsiból kiemelték, megölték, majd az út melletti kukoricásban elásták.

A rendőr szolgálati pisztolyát a tettesek elrabolták, amit július 16-án nyolc óra és tizenhárom óra harminc perc közötti időben a Budapest XVIII. kerület, Steinmetz utca 3. szám alatti szakorvosi rendelő félemeleti női mosdójában helyeztek el egy kristálycukros papírzacskóban. A nyomozás során a bűncselekmény helyszínén találtak egy sötétzöld, kettétépett női pantallódarabot, ami véres lett, és a tettesek eldobták. Az eredeti sötétzöld jersey alapanyagú nadrág hossza egy méter, a nadrág szárát – házilag öt centiméterrel behajtva – felvarrták. Lehet hazai konfekciótermék is, de nem zárható ki, hogy valamelyik külföldi országból importálták. Az erősen használt nadrágot – mielőtt kocsitörlőnek használták – körülbelül százötven centi magas, telt alkatú, körülbelül nyolcvanhat-nyolcvannyolc centiméter derék- és száztizenöt-száztizennyolc centiméteres csípőbőségű, hetven-hetvenöt kiló súlyú nő viselhette.

A rendőrség kéri a lakosságot, hogy jelentkezzenek azok, akik – július 9-ről, hétfőről 10-re, keddre virradóra a Budapest XVIII. kerület, Vöröshadsereg úti őrhely közelében jártak, és látták Gyulai rendőr főtörzsőrmestert, vagy az őrhely közelében gyanús, szokatlan eseményre figyeltek fel;

– Vecsés térségében – az ecseri összekötő úton –, annak közelében, ahol a meggyilkolt rendőrt elásták, július 10-én, kedden hajnalban vagy a kora reggeli órákban közlekedtek, és ezen az úton

bárkit, esetleg gépkocsit láttak, illetve ebben az időszakban gyanús körülményeket észleltek;

– az említett, kiszerelt Wartburg féltengellyel, illetve a női pantallódarabbal kapcsolatban tudnak valamilyen felvilágosítást adni;

– július 10-e és 16-a közötti időszakban az ellopott rendőrségi pisztolyt valakinél látták, hallottak róla, illetve a fegyvernek az SZTK-ban történő elhelyezésével kapcsolatban ismeretekkel rendelkeznek.

Mindazok, akik a kérdésekre valamilyen információt tudnak adni vagy az üggyel kapcsolatban egyéb érdemleges dologról tudomással bírnak, jelentsék be a legközelebbi rendőri szervnél vagy rendőrnél.”

S most, képzeletben előreugorva a nyomozásban, idézzük fel, hogyan került a tettesek kezébe a rendőr életét kioltó féltengely, s milyen időleges fennakadást okozott a nyomozás során néhány rá vonatkozó, jó szándékú, de téves információ.

1979. március végén vagy április elején Soós Lajos és Németh István, akikről még hallunk, megállapodtak abban, hogy egy rendőrtől vagy katonától erőszakkal lőfegyvert szereznek. A „kis Németh” vállalta, hoz egy olyan vasrudat, amellyel a kiszemelt, fegyverrel rendelkező személyt leüthetik, védekezésképtelenné tehetik.

Pár héttel később Németh a Bartók Béla úti Haladás eszpresszóba árut szállított. A gazdasági bejáratnál kiszórt hulladék között talált egy, a kegyetlen célra alkalmas Wartburg gépkocsi-féltengelyt.

Amíg a kocsikísérő az eszpresszóba árut vitt be, sikerült a kocsiba úgy betennie, hogy senki nem vette észre. Begöngyölte újságpapírba, és a sofőrülés alá csúsztatta.

Másnap megtisztítva mutatta meg Soósnak. „Ez megfelel?!” A válasz igenlő volt. „Jót lehet vele suhintani!” – állapította meg társa. Németh is kipróbálta, majd ellentmondást nem tűrő hangon kijelentette: „Ezzel kólintom fejbe a zsarut!”

Soós beleegyezőleg bólintott. Az emberélet kioltására kiválasztott tömör vasrúd átkerült Soós Polski Fiatjába.

A nyomozás során sok bonyodalmat okozott a féltengely. Az újságokban megjelent augusztus 29-i felhívásra s a televízió Kék fény műsora nyomán egymástól függetlenül két fontos bejelentés érkezett a rendőrségre a Wartburg féltengellyel kapcsolatban. Egyik

budai autószerelő közölte: egy már használhatatlan féltengelyt ő dobott ki a szemétbe. A másik bejelentést tevő arról tájékoztatta a nyomozókat, hogy tavasszal három fiatalember, kipróbálás után, napi áron megvette használt bordó 1000-es Wartburgját. Az adásvételi szerződést is megmutatta.

Az ügy nyomozásának irányítói – kötelességszerűen – mind a két segítő szándékú bejelentés alapján az újabb adatok ellenőrzését is megkezdték. A remény, hogy valamelyiknek az útján el lehet jutni a gyilkoshoz, hamarosan szertefoszlott. Holott a gazdát cserélt Wartburgnak az eredeti színe bordó volt, ami annál is inkább felkeltette a rendőrség figyelmét, érdeklődését, mert már két lényeges bizonyítékkal rendelkeztek. Találtak szavahihető tanút, aki Steinmetz kapitány szobrának közelében, ahol a rendőrt megtámadták, látott egy álló kocsit, amelynek a motorházteteje vagy a csomagtartója nyitva volt és körülötte hárman álltak. A bűnügyi technikusok pedig Gyulai Károly egyenruháján parányi, mikroszkóppal kimutatott bordó festékszemcséket fedeztek fel. De végül mindkét adat „zsákutcának” bizonyult.

Egy időre komoly gondot jelentett az SZTK-ban talált pisztoly is: előkerülésének körülményeit szintén csak később sikerült részletesen rekonstruálni.

Mint majd részletesen is kiderül a tettesek vallomásaiból, néhány nappal a rendőrgyilkosság elkövetése után Soós Lajos a Gyulai Károlytól elrabolt szolgálati pisztolyt a XVIII. kerületi SZTK női mosdójában helyezte el. Különös, hogy Soós, aki két alkalommal is pisztolyért ölt, megint nem tartotta magánál az emberélet árán szerzett fegyvert: a kegyetlen gyilkosság elkövetése után első alkalommal bűntársára bízta (akitől sohasem került vissza sem hozzá, sem a hatóságokhoz), másodszor pedig maga „juttatta tovább”. Hosszabb időre persze így sem sikerült félrevezetnie a hatóságot, s a nyomozás során, majd a tárgyalóteremben a pisztoly előkerülésére is fény derült. (Említsük meg azért azt is, hogy az eljárás során óhatatlanul felmerült a gyanú: vajon nem valaki más helyett vállalta-e magára ezt a fegyver-elhelyezést az elsőrendű vádlott? Akárhogy is van, a lényeg, hogy mind a pisztoly holléte, mind a gyilkosságot elkövetők kiléte egyértelműen tisztázódott…) Az SZTK-ban történtekkel kapcsolatban a Fővárosi Bíróságon dr. Czabány Mihály tanácsa két idős nénit hallgatott ki, akiket az ügy és a kihallgatás

természetesen igencsak felkavart, izgalomba hozott. Először azt a portásfülkében dolgozó, hetven év felett járó, nyugdíjasként is munkát vállaló asszonyt idézték meg tanúként aki a pisztoly előkerülésekor eligazítóként dolgozott a rendelőintézetben.

Tanács elnöke: Emlékszik arra, amikor beadták önhöz a pisztolyt?

Tanú: Igen, emlékszem. Először ugyan nem tudtam, mit is tartalmaz az egyik beteg által beadott zacskó, de aztán belenéztem, s akkor azonnal intézkedtem is…

Tanács elnöke: Milyen zacskóról tetszik beszélni?

Tanú: Egy idősebb néni jött hozzám, meglehetősen feldúlva, és beadott egy kilós kristálycukros zacskót azzal, hogy a vécében találta. Először, mi tagadás, semmi gusztusom sem volt belenézni a zacskóba, s különben is éppen a főorvos úrnak adtam be egy fontos telefonkapcsolást. Amikor aztán mégis elővettem a csomagocskát és belenéztem, a beadója már nem volt sehol…

Tanács elnöke: S azután mit tett ön?

Tanú: Azonnal felhívtam a rendőrséget, s ők néhány percen belül meg is jelentek. Az összes ajtót lezárták, és megkezdték a betegek és a rendelőintézeti dolgozók meghallgatását.

S most elevenítsük fel, hogyan vallott minderről a „cukroszacskót” megtaláló, szintén hetven évesnél idősebb néni. Vallomásából kiderül, hogy a néni igencsak megriadt a rendőrség határozott fellépésétől: s ez a riadalom, ha egészen rövid időre, csak egy napra is, de a nyomozás további menetét is megakasztotta. A tanú, miután a tanács elnöke törvényszerűen figyelmeztette, hogy a hamis tanúzást a törvény bünteti, felháborodva és vérig sértve kijelentette, hogy ő sem nem hamis tanú, sem nem gyilkos… Miután a tanács elnöke megnyugtatta, hogy ezzel őt senki nem is gyanúsítja, elmondta, hogy a macskája „megkapta”, ezért volt kénytelen az SZTK-rendelőt felkeresni. Mivel közben – más betegsége miatt – vízhajtót szedett, meglátogatta a rendelőintézet mellékhelyiségét. Itt, az első emeleti női vécében, különös csomagot fedezett fel a kagyló mögött…

Tanú: Barna csomag volt, egyszerű kristálycukros zacskó… De amilyen kíváncsiskodó öregasszony vagyok, csak megnéztem, mi van benne.

Tanács elnöke: És mit talált benne?

Tanú: Egy gyönyörű revolvert!

Tanács elnöke: Volt már valaha másmilyen lőfegyver is a kezében?

Tanú: Nem, de ez tényleg gyönyörű volt!

Tanács elnöke: És ezután mit csinált?

Tanú: Gondolkodtam, otthagyjam-e vagy ne, de aztán eszembe jutott, hogy előbb-utóbb valakinek úgyis le kell adnia. Elvittem a portára, beadtam, de az ott ülő asszony nagyon barátságtalan volt, nem is akarta megnézni, mi van benne. Aztán mégis kijöttek a rendőrök, és lezárták a rendelőintézetet.

Tanács elnöke: És akkor elmondta nekik, mi történt?

Tanú: Hogy mondhattam volna el? Minden ajtót lezártak a rendőrök, és kiabálni kezdtek, hogy itt bujkál a rendőrgyilkos, itt bujkál az épületben! Bíró úr talán elhiszi, hogy én nem vagyok rendőrgyilkos, soha senkinek nem ártottam, de akkor, ott, nem mertem megmondani, hogy az én kezemből került a pisztoly a portára.

Tanács elnöke: Elhallgatta?

Tanú: Igen. Úgy kiabáltak, mintha a gyilkos adta volna le… Tessék elhinni, nem öltem meg senkit…

Tanács elnöke: Elhisszük magának. És mi történt azután a rendelőintézetben?

Tanú: Keresték nagyon, kitől került a portára a pisztoly! Aztán ötösével kiengedték a népet az ajtón, de mindenkinek felírták nevét.

Tanács elnöke: Az önét is?

Tanú: Igen.

Tanács elnöke: És mikor jelentkezett önnél a rendőrség?

Tanú: Másnap reggel egy detektív jött a lakásomra. Megkérdezte, miért nem mondtam meg előző nap az SZTK-ban, hogy én találtam meg a pisztolyt?

Tanács elnöke: És mit tetszett válaszolni neki?

Tanú: Megmondtam neki, ha diszkréten kérdezték volna, akkor mindent elmondok: de a sok rendőrautótól meg a kiabálástól nagyon megijedtem…

Tanács elnöke: Köszönjük, hogy eljött a tárgyalásra.

A teremből kifele menet az idős néni alaposan végigmérte a talált tárgy „feladóját”, Soós Lajos elsőrendű vádlottat, s látszott rajta, hogy az ügyet nem egykönnyen felejti el…

Alig kezdődött meg a nyomozás a rendőrgyilkosság ügyében, a nyomozók kötelességszerűen értesítették a Fővárosi Főügyészséget a bűntényről, s a tettesek kihallgatásánál, a beismerő vallomások

elhangzásánál, a szembesítésekkor és a helyszíni szemléken ott volt a főügyészség nyomozásfelügyeleti osztályának megbízottja is.

1979. október 22-én, hétfőn reggel a fővárosi főügyész kérette magához, és utasította, hogy azonnal menjen át a Budapesti Rendőr-főkapitányság vizsgálati osztályára és vegyen részt a rendőrgyilkossággal gyanúsított személyek kihallgatásán, felügyelje az ellenük folytatott nyomozást.

Mi az ügyészség szerepe, feladata – hiszen jogszabályaink értelmében közreműködésük minden közvádra üldözendő büntetőügyben kötelező –, arra a Fővárosi Főügyészségen kaptunk felvilágosítást:

– A Magyar Népköztársaság Alkotmányának VI. fejezete szól az ügyészségről és annak feladatairól. Az ügyészi kötelezettségeket és feladatokat részletesen a Magyar .Népköztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény határozza meg. Eszerint a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyésze és az ügyészség gondoskodik a társadalom törvényes rendjét, az állam biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről, valamint az állampolgárok jogainak védelméről.

Az ügyészség e jogszabályok alapján felügyeletet gyakorol a nyomozás törvényessége fölött, képviseli a vádat a bírósági eljárásban.

Az ügyészi szervek közreműködnek abban, hogy a Magyar Népköztársaság jogpolitikája a büntetőeljárásban érvényre jusson. Az ügyészi tevékenység célja a szocialista törvényesség védelme – természetesen más szervekkel közreműködve –, ennek keretében feladata határozott fellépés a törvények megtartása érdekében, a bűncselekmények következetes üldözése, az állam és polgárainak törvényben biztosított jogainak védelme. Ezek megvalósulása érdekében a legfőbb ügyész és az alárendelt ügyészek:

felügyeletet gyakorolnak a bűnügyi nyomozások törvényessége felett (a nyomozás törvényessége feletti felügyelet);

közreműködnek abban, hogy a bíróság helyesen alkalmazza a törvényeket (az ügyész részvétele a bírósági eljárásban);

törvényességi felügyeletet látnak el a büntetések végrehajtásáról szóló jogszabályi rendelkezések megtartása felett (a büntetés-végrehajtás törvényességének felügyelete).

Részletesen foglalkozik az ügyész szerepével az 1973. évi I. törvény is, mely a büntetőeljárási törvényünk (Be.). Ez az ügyész feladatává teszi a nyomozás törvényessége feletti felügyeletet, a

vádemelést, a vádképviseletet, továbbá meghatározott esetekben magát a nyomozást

– Hogyan készül a vádirat? – erre is választ kértünk.

– A nyomozás befejezése után a rendőrség a nyomozati iratokat, ha azokat vádemelésre alkalmasnak találja, megküldi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyésznek.

Az ügyész a hozzáérkezett iratokat köteles megvizsgálni abból a szempontból, hogy a rendőrség eleget tett-e valamennyi kötelességének. Különösen vizsgálja, hogy: az elkövetett bűncselekmény tényállásának alapos felderítése és bizonyítása megtörtént-e, a bűnösség megállapításához szükséges bizonyítási eszközöket beszerezték-e, azok beszerzése során megtartották-e a rájuk vonatkozó törvényes rendelkezéseket, utasításokat;

a rendőrhatóság felderítette-e a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességének megítéléséhez szükséges, továbbá a büntetés kiszabásához elengedhetetlenül szükséges tárgyi és személyi körülményeket;

a nyomozás során nem történt-e olyan szabálysértés, amely az ügy elintézésére lényegesen kihatott;

törvénytelenül nem korlátozták-e gyanúsított és a védő jogait, s foganatosították-e a védekezésre figyelemmel szükséges intézkedéseket;

eleget tett-e a rendőrség a bűnözés megelőzését célzó kötelességének;

végül, de nem utolsósorban, hogy a törvényes rendelkezéseknek megfelelően a bűntetti vagy a vétségi eljárás szabályai szerint folytatták-e le a nyomozást.

Ha mindezt megvizsgálta és az ügyet vádemelésre alkalmasnak találta, a bűncselekménytől függően és a törvény egyéb rendelkezéseit is figyelembe véve elkészíti a vádiratot vagy a vádindítványt.

Vádiratot akkor készít, ha az ügy bűntetti eljárásra tartozik, vádindítványt, ha vétségi eljárásnak van helye.

A vádirat és a vádindítvány a vádlott személyi adatain túl tartalmazza a vád tárgyává tett tényállást, annak Btk. szerinti minősítését Az ügyésznek ezen kívül a törvényben meghatározott indítványait is meg kell tennie, ezekben.

A Soós Lajos és társai ellen lefolytatott büntetőeljárás során is az ismertettettek szerint készült el a vádirat. Vagyis ugyanúgy, mint más ügyekben.

– Mi a feladata a nyomozásfelügyeleti ügyésznek? Hiszen Soós és társainak rendőrségi kihallgatásánál, valamint a nyomozás minden eseményénél jelen volt a Fővárosi Főügyészség kijelölt ügyésze is.

– A nyomozás törvényessége feletti ügyészi felügyelet feladata a rendőrség, és ha a nyomozást a vám- és pénzügyőrség végzi, akkor e hatóság által folytatott nyomozások felülvizsgálata, az alárendelt ügyészségek felügyeleti és ügyintéző tevékenységének irányítása és ellenőrzése.

Biztosítania kell a nyomozás teljességét, időszerűségét, a büntető jogalkalmazás jogpolitikai irányelveinek érvényesülését. Ha netalántán törvénysértést követnek el a nyomozás során, meg kell tenni a szükséges intézkedéseket az előfordult törvénysértések haladéktalan megszüntetése érdekében.

A nyomozás törvényessége feletti felügyelet során különös gondot kell fordítania az ügyésznek arra, hogy alaptalanul senkit ne vonjanak büntetőjogi felelősségre, kényszerintézkedéseket csak a törvényes feltételek fennállása esetén rendeljenek el és tartsanak fenn.

– Mire jogosult a törvényesség biztosítása érdekében az illetékes ügyész?

– Bármilyen büntetőügyben nyomozást elrendelni, a büntetőeljárás bármely szakaszában nyomozási cselekmények foganatosítására utasítást adni, felülvizsgálás céljából az iratok megküldését elrendelni a nyomozó hatóság megalapozatlan vagy törvénysértő határozatait megváltoztatni, az őrizetbe vétel, az előzetes letartóztatás és más kényszerintézkedés elrendelésére vagy azok megszüntetésére utasítást adni. Pótnyomozást elrendelni. A gyanúsítottat bármikor kihallgatni. Részt venni a nyomozás foganatosításában, egyes nyomozási cselekményeket elvégezni, illetve bármely ügy nyomozását teljesíteni. A rendőrség és a határőrség fogdáiban, valamint a büntetés-végrehajtási intézetekben bármikor ellenőrizni az ott elhelyezett terheltek őrizetben, illetve előzetes letartóztatásban tartásának törvényességét és a fogva tartottak jogainak érvényesülését.

– Hogyan tesz mindennek eleget?

– A nyomozás törvényessége feletti felügyeletet az ügyész általában úgy gyakorolja, hogy ha az iratok bármilyen oknál fogva hozzákerülnek (panasz, előzetes letartóztatás jóváhagyása, határidő hosszabbítása stb.), az egész eljárás anyagát teljes terjedelmében felülvizsgálja, ha törvénysértést észlel, annak megszüntetésére a

szükséges intézkedéseket megteszi, vagy ha az indokolt, a még szükséges nyomozás lefolytatására utasítást ad.

Vannak azonban olyan, súlyúknál fogva kiemelkedő ügyek – ilyen volt a Soós Lajos és társai elleni ügy is –, amelyekben az ügyész már a nyomozás közben is úgynevezett fokozott ügyészi felügyeletet gyakorol. Ez lényegében azt jelenti, hogy az ügyész a nyomozás elrendelésétől a nyomozás befejezéséig állandóan figyelemmel kíséri azt, a nyomozást irányító rendőri vezetőkkel konzultál, a szükséges instrukciókat, utasításokat már nyomozás közbeni megadja, és a fontosabb eljárási cselekményeknél maga is részt vesz.

– Mit jelent: előzetes letartóztatás, őrizetbe vétel, terhelt, gyanúsított stb., vagyis ezek között mi a különbség?

– A terhelt gyűjtőfogalom. Büntetőeljárásunk szerint terhelt az, akivel szemben a büntetőeljárást folytatják. A büntetőeljárás különböző szakaszaiban azonban a terheltet más-más elnevezéssel illetik.

A nyomozás során gyanúsítottról, a bírósági eljárásban, tehát a vádirat benyújtása után vádlottról, a büntetés jogerős kiszabása után pedig elítéltről beszélünk.

Az őrizetbe vétel és az előzetes letartóztatás személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés. Mindkettő elrendelésének előfeltételei lényegében azonosak. Az őrizetbe vétel elrendelésére, ügyészi jóváhagyás nélkül, a rendőrhatóság is jogosult. Az őrizetbe vétel legfeljebb hetvenkét óráig tarthat, ezt követően vagy el kell rendelni a terhelt előzetes letartóztatását vagy szabadon kell bocsátani.

Előzetes letartóztatást a rendőrhatóság saját hatáskörében nem rendelhet el, csak ügyészi jóváhagyással. Ennek gyakorlati lebonyolítása általában úgy történik, hogy a rendőrség elkészíti az előzetes letartóztatás elrendeléséről szóló határozattervezetét, amelyet bemutat az ügyésznek. Az ügyész azt vagy jóváhagyja, vagy ha nincsenek meg a törvényi előfeltételei, intézkedik a terhelt szabadlábra helyezéséről.

Az előzetes letartóztatás a nyomozás során – akár az ügyész rendelte el, akár a rendőrségi határozatot hagyta jóvá –, az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart.

Egy hónap letelte után a terhelt csak akkor tartható előzetes letartóztatásban, ha a járási vagy a kerületi vezető ügyész további egy

hónappal a letartóztatás határidejét meghosszabbítja. Két hónap után csak újabb hosszabbítással tartható a terhelt előzetes letartóztatásban, erre a hosszabbításra már csak a megyei főügyész vagy a fővárosi főügyész határozata alapján kerülhet sor.

Három hónap után az előzetes letartóztatást csak a legfőbb ügyész hosszabbíthatja meg, egy éven túl pedig a Legfelsőbb Bíróság határozata szükséges.

Megjegyzendő: ez utóbbira, vagyis arra, hogy nyomozati szakban a Legfelsőbb Bíróság hosszabbítsa meg az előzetes letartóztatást, még nem került sor.

– Soós és társai, mint köztudott, minden ügyet többen hajtottak végre. Mit jelent az, hogy társtettes, vagy hogy egy-egy ügyben többen követték el a bűncselekményt?

– Hogy egy bűncselekmény elkövetője milyen minőségben felel cselekményéért, azt a Btk. határozza meg. Eszerint elkövető a tettes és a társtettes, valamint a felbujtó és a bűnsegéd. Ez utóbbi kettőt részeseknek is nevezzük.

Tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását egyedül valósítja meg. Társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg. Ez utóbbi tehát azt jelenti, hogy a társtettesek közösen követik el a bűncselekményt, vagyis mindegyikük tevékenységei megvalósítja annak legalább egy tényállási elemét. A társtettességnek ezen kívül van tudati eleme is, amelyet a törvény azzal fejezi ki, hogy „egymás tevékenységéről tudva”, vagyis a betörő; aki felfeszíti az ajtót, nem társtettese a másik tolvaj lopásának, aki – anélkül hogy a betörő erről tudna – önállóan, a betörőtől függetlenül bemegy a felnyitott ajtón és elviszi a helyiségben levő dolgot.

Társtettesség csak szándékos bűncselekménynél lehetséges. A közösen, a társtettesek által végrehajtott bűncselekményt, függetlenül attól, hogy a törvényi tényállás melyik mozzanatát ki valósította meg, egyetlen egységes bűncselekménynek kell felfogni. Ebből következik, hogy mindegyik társtettes nemcsak a maga cselekményéért, hanem a közösen elkövetett bűncselekményekért is felel.

Soós Lajos tettestársa, György József hiába védekezett azzal, hogy özv. Farkas Józsefné megölésében tevékenyen nem vett részt, csak a sértett vagyontárgyai után kutatott. Mégis tettestársa Soós Lajosnak özv. Farkas Józsefné megölésében – még akkor is, ha ez a

védekezése igaz lenne, de nem volt igaz –, mert a vád velük szemben a nyereségvágyból elkövetett emberölés volt, amely az ölést és a sértett kirablását egy egységes bűncselekményben foglalja össze.

A törvény úgy rendelkezik, hogy a társtettes, aki maga is tettes, a tettesre megállapított büntetéssel büntetendő.

– A Soós-féle ügyben az ötödrendű vádlottal szemben szigorított őrizet kiszabását indítványozta a vádirat. Ez mit jelent?

– Büntetőjogunk egyik legfontosabb feladata a visszaeső bűnözés csökkentése. Ezt a Btk. különböző rendelkezései hivatottak szolgálni. A visszaesőknek van egy csoportja, az úgynevezett többszörös visszaesők, akiknél már a bűnözés életformává vált. Ezekben a bűnözőkben olyan erős és tartós a társadalomellenes beállítottság, hogy velük szemben az általánosan alkalmazható büntetőjogi eszközök már nem elegendők. Ezért a Btk. a többszörös visszaesők egy bizonyos csoportjánál olyan sajátos intézkedés alkalmazását teszi lehetővé, amely a határozott tartamú szabadságvesztést követő, relatíve határozatlan tartamú szabadságelvonásból áll. Ez utóbbi az úgynevezett szigorított őrizet. Ennek az intézkedésnek kettős célja van: részben a közbiztonság és a társadalom nyugalma érdekében egy időre elkülöníti ezeket a becsületes emberek társadalmától, másrészt hosszabb időt biztosít ennél a kategóriánál a nevelő munkára, hogy szabadulásuk után a társadalomba ők is be tudjanak illeszkedni.

Szigorított őrizet elrendelésére csak olyan többszörös visszaeső esetében van lehetőség, akit élet, testi épség és egészség, nemi erkölcs, hivatalos személy, közbiztonság, vagyon elleni szándékos bűncselekmény vagy garázdaság, avagy kábítószerrel való visszaélés miatt korábban legalább háromszor, egyenként egy évet meghaladó szabadságvesztésre ítéltek. További feltétele a szigorított őrizet elrendelésének, hogy az elkövető a bűncselekmény elkövetésekor huszadik életévét már betöltse, à felsorolt bűncselekmények bármelyike miatt legalább kétévi szabadságvesztésre ítéljék, és az, hogy az újabb bűncselekmény megelőzése érdekében erre az intézkedésre szükség van.

A szigorított őrizet idejét a bíróság nem határozza meg, leghosszabb tartama azonban öt esztendő.

A szigorított őrizet a szabadságvesztés végrehajtása után kezdődik. Ha a kiszabott szabadságvesztés és a szigorított őrizet ideje együttesen a húsz évet meghaladja, a szigorított őrizetnek a húsz évet meghaladó részét nem lehet végrehajtani.

A szigorított őrizetben levőt a bíróság ideiglenesen elbocsáthatja, ha legalább két évet már eltöltött szigorított őrizetben, és feltehető, hogy nem követ el újabb bűncselekményt.

Akit a bíróság ideiglenesen a szigorított őrizetből elbocsát, azt pártfogó felügyelet alá helyezi.

– A vádirat, melyet a főügyészség nyújtott be a bírósághoz, azt javasolta, hogy az ügyet ötös tanács tárgyalja. Mikor szükséges ilyen összetételű bíróság igénybevétele?

– Büntetőeljárásjogunk rendelkezései szerint az első fokon eljáró bíróság általában háromtagú tanácsban ítélkezik, melynek tagjai közül egy a tanács elnöke, aki hivatásos bíró, két tagja pedig népi ülnök.

A törvény azonban lehetőséget ad arra is, hogy ha kiemelkedő vagy rendkívül bonyolult ügyet kell a bíróságnak tárgyalnia, a tanács öt tagból álljon. Az öttagú tanácsban a tanács elnöke és az egyik bíró hivatásos bíró, míg a másik három tagja népi ülnök. Soós Lajos és társai ügyében az ügy kiemelkedő jelentősége tette indokolttá azt, hogy a bíróság öttagú tanácsban tárgyalja le az ügyet.

– Hogyan viselkedtek Soósék a rendőrségen? – erre a kérdésre a nyomozásfelügyeleti ügyész adott választ.

– Soós, Németh és György a bizonyítékok hatása alatt általában a valóságnak megfelelő beismerő vallomásokat tettek. A gyanúsítottak – a nyomozás idején – egymástól függetlenül ismerték el a gyilkosságokat, rablásokat, betöréseket.

Természetes és érthető, hogy Soós Lajos – mint az ügy első számú gyanúsítottja – eleinte körömszakadtáig tagadott. Először kisebb lopásokat ismert csak el. De amikor elébe tárták a bizonyítékokat, megismerte bűntársai vallomásainak egy-egy részletét, megtört. Felismerte, hogy a jól felkészült, az előre kidolgozott kihallgatási taktikát alkalmazó előadója sarokba szorította.

„Vesztettem, nincs értelme a további hazudozásnak” – jelentette ki. Attól a perctől kezdve nem hazudott, minden kérdésre – szerintem – őszintén válaszolt. Egy alkalommal meg is jegyezte: „Most már megkönnyebbültem, nincs semmi takargatnivalóm.”

Mikor Soós belátta, hogy három gyilkosságáról tudunk és azok bizonyítottak, még egy olyan bűncselekményt is beismert, amire nem is gondoltunk: Pataki Károly pénzügyőr 1968-ban történt meggyilkolását.

Hihetetlenül hangzott, amit ezzel az üggyel kapcsolatban előadott.

Másnap – ha jól emlékszem, október 24-én, szerdán – kimentünk Vecsésre, helyszíni szemlére. Az általa megjelölt helyen valóban ott volt Pataki csontváza, s ugyanolyan helyzetben, ahogy ő azt állította.

Vecsésen azonban megmakacsolta magát. Az elmúlt napokban tisztelettudóan és őszintén válaszolt minden kérdésre, házuk előtti azonban megváltozott. A rendőrségi, autóból unszolásra is alig akart kiszállni. „Elmondtam, hogy Dugasszal (Varga László) kinyírtuk a fináncot. Oda temettük el, ahol a disznóól van. Higgyék el az urak, ott megtalálják. Engem hagyjanak békén itt a kocsiban. A feje, amit Dugasz levágott, a lábánál lesz.” Előírásszerűen azonban a gyanúsítottnak is jelen kell lennie ilyen esetekben. Soós csak percek múlva szánta rá magát, hogy „első” gyilkosságának a színhelyére jöjjön.

A Borai Lajos meggyilkolásával kapcsolatos helyszíni szemlén újból segítőkész volt. Először egyedül mutatta meg azt a helyet, ahol az üllői fiatalembert megölték; majd ugyanazt tette gyilkostársa, Németh István is. Utána közösen elevenítették fel tettük minden apró mozzanatát.

A rendőrségen, a beismerő vallomások megtétele után Soós Lajos tudta, hogy a legsúlyosabb ítélet vár rá. Nagyon nehéz dolga volt védőjének, dr. Zékány Antalnak. A beismert négy, különös kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságra, a több tucatnyi kisebb-nagyobb értékű lopásokra enyhítő körülményeket felsorakoztatni szinte egyenlő volt a lehetetlennel. Az ügyvéd feladata: mindent megtenni védence érdekében, ami nem ütközik jogszabályokba. Ezt tette dr. Zékány Antal és segítőtársa, dr. Mály Balázs, mikor ismert pszichológussal védencük személyiségéről eszmecserét folytattak. Közösen állították össze azt a kérdéssorozatot, amelyre Soóstól válaszokat kértek és kaptak. A kérdések általában nem kapcsolódtak a bűncselekményekhez, azoktól teljesen függetlenek voltak, csupán mint embert kívánták védencüket behatóbban megismerni és megismertetni. Ennek a beszélgetésnek a szövegét Soós ügyvédei rendelkezésünkre bocsátották, és azt beleegyezésükkel, néhány, nem lényeges stiláris javítástól eltekintve, szó szerint közöljük. Nem szabad persze elfelejtenünk, hogy a többszörös emberölésben bűnös Soós Lajos személyiségét elsősorban mégis tetteiből, s ezeken túl az orvosszakértő és a pszichológus szakvéleményéből ismerhetjük meg. Talán mégsem érdektelen megismerni a most következő beszélgetést:

mennél jobban „körbejárjuk” az egyes bűncselekményeket és elkövetőik egyéniségét, annál közelebb kerülünk az igazságszolgáltatás lelkiismeretes, a laikus által nemegyszer talán „aprólékosnak” tartott, minden részletre kiterjedően gondos, s mégis határozott munkájához. S most hallgassuk a többszörös gyilkost életéről és gondolatairól.

– Kezdjük gyerekkorával a beszélgetést. Úgy tudom, 1943 szeptemberében született Tiszaőrsön. Szüleinek foglalkozása?

– Édesapám földműves, édesanyám úgyszintén.

– Iskoláskora előtt járt óvodába vagy otthon nőtt fel, a ház környékén?

– Otthon.

– Az általános iskolát hol kezdte el?

– Amikor négyéves voltam, szüleimmel együtt feljöttünk Pestre. Itt kezdtem el később az iskolát is, a Hernád utca 3-ban.

– Napközibe járt?

– Volt úgy, hogy igen, volt úgy, hogy nem.

– Hány osztályt fejezett be?

– Erre tulajdonképpen nem is emlékszem. Sok helyen jártam iskolába, mikor hol laktunk. Kellett volna járnom Nagyiványon is, amikor ott laktunk, talán négy vagy öt osztályt. Aztán sokszor meg is buktam, ezért sem emlékszem pontosan, hányat fejeztem be.

– Hány éves volt, amikor befejezte az iskolába járást?

– Erre sem tudok válaszolni, mert akkor csak hazudnék. Valahol megvan talán a bizonyítványom, valamelyik iskolában.

– Volt kedvenc tantárgya?

– Az irodalom volt, a János vitéz…

– Volt olyan tantárgy, amelyet kifejezetten nem szeretett?

– Volt

– Melyik?

– A többi, az mind. Hát hiába…

– Szóval nem szívesen járt iskolába?

– Nem, dehogy jártam szívesen.

– Gyakran mulasztott is?

– Sokat mulasztottam, inkább kijártam a Garai téri piacra. Szívesen elszöktem az iskolából, ha meg már elkéstem volna, akkor meg nem mertem bemenni, ilyenkor nem mentem már a tájékáról sem…

– És ahogy telt az idő, úgy növekedett a félelemérzete is?

– Igen, akkor mindig jobban féltem. Otthon is az volt a helyzet,

hogy ha a fater megtudta, hogy nem mentem iskolába, akkor megvert, úgyhogy a végén haza se mertem menni…

– Gyakran megverték a szülei?

– A mutter, az nem nagyon, a mutter… (Nevet.)

– Ő falazott is esetleg az édesapjánál?

– Falazott persze, a szekrény háta mögé bújtunk, ha apám részegen jött haza. Ilyenkor tört ám apám, falazni kellett… De ő rögtön megtudta, hogy a szekrény háta mögött vagyok, és már csinálta is az arénát.

– Volt kedvenc sportja?

– Volt, többek között az ökölvívás, aztán a birkózás is.

– Egyesületben is űzte ezeket?

– Szerettem egyesületben is sportolni, csak nagyon dühös tudtam lenni, hogy ha valaki jobb volt nálam. Ezt végképp nem bírtam elviselni.

– És voltak eredményei is?

– Tulajdonképpen nem voltak, Ha nagyobbat ütöttek nekem, akkor én rúgtam is, szóval, nem voltam sportszerű…

– Meddig folytatta a sportolást?

– Szakítottam erre időt a börtönökben is, aztán befejeztem az egészet. Minek járjak sportolni, ha mindig csak jól megvernek?

– Mikor volt az első olyan bűncselekménye, amelyért elítélték?

– Még fiatalkorú voltam, amikor egy társammal együtt elítéltek.

– Vagyon elleni bűncselekményért?

– Igen, azt hiszem, egy trafik volt az első. Aztán megismerkedtem valakivel a Keletinél, s bent maradtunk egy áruházban is. Aztán bent fogtak minket az áruházban, s így kerültem a fiatalkorúak börtönébe.

– Maradjunk még a fiatalkoránál. Mikor volt az első szexuális kapcsolata?

– Tizennégy éves lehettem körülbelül, amikor volt egy kis csaj… (Nevet.)

– Egykorú volt önnel?

– Egy kicsit idősebb volt, de különben jó csaj volt.

– Érzelmi kapcsolat is kialakult önök között?

– Mindig figyeltem őt, ahogy elindult az iskolába, mert ő tovább tanult. Sokszor figyeltem a járását… Aztán elkerültünk arról a vidékről.

– Továbbtanulásra maga nem gondolt?

– Jaj, arra egyáltalán nem, abszolút nem… (Nevet.)

– Volt valami elképzelése arról, hogy mi szeretne lenni?

– Katonatiszt vagy rendőr szerettem volna lenni.
– Másképp alakult… Melyik szülőjéhez vonzódott jobban?
– Az édesanyámhoz.
– Történt önnel valami méltánytalanság fiatalkorában?
– Hát soha nem vittek el a szüleim sehová… De nem tudom persze, hogy ez most méltánytalanság-e.
– Kirándulni se volt soha?
– Egyetlenegyszer, iskolával voltam kirándulni, és számháborúsdit játszottunk.
– Az iskolán kívül mivel töltötte az idejét?
– Csavargással, állandóan csak csavargással.
– S hogy zajlott ez?
– A haverokkal mászkáltunk az utcán. Tejesüvegeket loptunk, beadtuk a közértbe, a pénzen beültünk egy moziba, folytatólagosan bent voltunk reggeltől estig is. Főleg, ha olyan jó film ment, mint a *Rákóczi hadnagya* vagy a *Gólem*, *Az ezerarcú hős*, ilyenek. Mostanában már nincsenek ilyen jó filmek…
– Voltak olyan társai ebben a korban, akiket irigyelt?
– Inkább az bántott, hogy volt olyan, aki egyszer elolvasott valamit, aztán kívülről tudta is már, piszkos jól. Én csak a versben voltam jó, de voltak, akik mindenben egyformán. Én is szerettem volna rámenni egy-egy másik tantárgyra is, de hiába, az istennek nem tudott megmaradni más tantárgy a fejemben. Se a számtanok, se mások…
– Csak a magyar irodalom?
– Az volt a helyzet, hogy a Sárika néni tanította a magyart, és nagyon szerettem, ahogy előadta. Borzasztó jól adta elő.
– A többi tanár, talán kiszúrt magával?
– Nem mondhatnám, hogy csak velem szúrtak ki. Különben nemcsak én voltam rossz tanuló, egyáltalán nemcsak én…
– Kit szeretett ebben a korban, kit tisztelt?
– Mi az, hogy tisztelet tulajdonképpen? Mert azt értem, hogy kit szeretek, hát csak a muttert szerettem, meg szerettem egy kislányt is, csak az kiment ötvenhatban. Nagyon helyes kislány volt hófehér ruhában járt, és jól tanult.
– Osztálytársa volt?
– Ja.
– Volt, akit gyűlölt?
– Nem gyűlöltem én senkit. Volt persze, akivel összevesztem az iskolában. Elloptam a radírját vagy a tolltartóját, aztán nagy lett a

harag.

– Verekedéssel folytatódott?

– Igen, verekedéssel.

– És ki került ki győztesen?

– Hát, nem mindig én… Változó volt ez is. Volt nagyobb is tőlem, aztán olykor többen is jöttek ellenem.

– És milyen kapcsolatai voltak iskoláskorában?

– Az volt a legnagyobb élményem, amikor szerettem azt a kislányt, akkor még a suliba is rendesen jártam. De ez csak egy kis időszak volt, aztán elmaradtunk egymástól.

– Barátok?

– Igen, volt egy barátom. De most nem is tudom hirtelen, hogy hívták a krapekot.

– Az alkalmi ismeretség volt inkább jellemző?

– Csak alkalmi volt, mikor, kivel…

– És mit ért ön a társadalom fogalmán?

– Hát csak annyit tudok erről mondani, hogy a társadalom az egy közös valami, de más semmit sem tudok róla.

– Esetleg érez olyat, hogy a társadalom lenne felelős az ön sorsáért?

– Nem, ezt kizárt dolognak tartom. Mi köze volna a társadalomnak ahhoz, hogy én idekerültem?

– S az a rengeteg ember, akivel kapcsolatba került?

– Nem, hát nekik semmi közük sem lehetett énhozzám, mikor azt sem tudhatták, hogy én hova megyek, közben lementem a Garaira. Hát akkor honnan tudhatták volna, hogy én…?

– Mit csinált a Garai piacon?

– Gyümölcsöt loptunk, meg hát arra szerettünk járni, a Rákóczi úton.

– Szórakozni járt ebben az időben?

– Nem nagyon, de néha csak betévedtem.

– Szeszes italt fogyasztott?

– Inni ittam, de nem sokat. Volt úgy, hogy mellém szegődött egy kutya, aztán eladtam valakinek húsz minyonért vagy két deci pálinkáért, ennyiért eladtam…

– Milyen kutya volt?

– Nem tudom, olyan torzonborz szőre volt. Csak aztán én nem váltam meg tulajdonképpen a kutyától, mert amikor odaadtam a spárgát a vevőnek, akkor hirtelen szóltam egyet, s a kutya visszaszaladt hozzám.

– Az erőszakot adott esetben jogosnak tartja?

– Hogy én erőszakos…?

– Úgy értem, a méltánytalanságot erőszakkal megtorolni?

– Hát ez természetes, hát hogy a fenébe ne (nevet), jól is néznénk ki, ha valaki csak úgy pofon vágna engem, én meg nem adnám neki vissza, még szép, ezt muszáj.

– Szerette volna megváltoztatni az életformáját?

– Mindig az a helyzet, hogy azt csinálja az ember, ami a legjobb, azt meg minek megváltoztatni?

– Tehát fel sem merült önben.

– Nem merült fel, mindig csak azt csináltam, ami a legjobb.

– Mikor érezte magát a legboldogabbnak életében?

– Amikor a Terivel megismerkedtem… (Sír.)

– Ő a mostani felesége. Mikor házasodtak össze?

– Nem rögtön nősültem meg, tulajdonképpen előbb csak együtt éltünk. Nem azért, mert nem akartam elvenni, csak mindig jött valami, minden olyan bonyolult volt. Én már azelőtt is nős voltam, a válási papírt pedig eltéptem, ezért nem volt könnyű, hogy egyből megnősüljek ismét…

– Hány éves korában ismerkedtek meg?

– Körülbelül harminckettő lehettem. Az volt a legjobb…

– Hogy ismerte meg a feleségét, Terit?

– Ott ismertem meg őt, ahol az első feleségem lakott. A válási papírért mentem az első feleségemhez, hogy a másolatot adja ide, közben beszélgetni kezdtünk, és akkor jött a Teri, ott ismertem meg őt.

– Csinált valami olyat életében – most nem a bűncselekményekre gondolok –, amit később megbánt?

– Hogy csináltam-e valamit, amit megbántam? Nem tudom…

– Mit tart ön legjellemzőbbnek az embereknél?

– Legjellemzőbb?

– Szeretet, harag, féltékenység, kapzsiság…

– Ja, hogy én hogy állok egy idegen emberhez? Nem hiszek neki.

– Bizalmatlan? Volt erre oka?

– Nem tudtam én soha senkiben sem megbízni. Volt, hogy jött egy barát, azt mondta, ott leszek, én vártam, aztán mégse volt ott Szóval, én nem tudom a bizalmat elfogadni.

– Mi az, amiért ön szerint érdemes kockáztatni?

– Most én csak így mondom, hogy nekem semmi más, csak a pénz a kockázat meg a Teri a kockázat. Ez a kettő van nekem, semmi

más nem éri meg. De ezekért mindent megtettem.

– Szót ejtett az előbb néhány filmről. Kedvenc könyvei voltak?

– Olvasni nem nagyon szerettem, ritka volt az a könyv, amelyik jól kezdődött, s ami nem jól kezdődött, azt már nem szerettem. Meg azt sem, amit nem értettem.

– Mégis, mi tetszett?

– Az *Ordasok között*, aztán olvastam még egypár könyvet, ami tetszett… *A nürnbergi per*, az is tetszett, szerettem a háborús könyveket, nem az iskolában, mert ott nem beszélt erről a tanárom, csak később érdekelt, hogy nézett ki a bunker, a főhadiszállás, a bekerítés. Ezek mind érdekeltek.

– Szokott-e előre tervezni az életében?

– Még öt évre is terveztem előre én már…

– Gondolom, a börtönben. És szabadlábon?

– Ezenkívül nem terveztem én, mindig jön majd valami. Volt, amikor kiterveztem valamit, aztán mégsem mentem sehová, inkább lefeküdtem, mert elment tőle a kedvem.

– Itt, az előzetes letartóztatásban, mi hiányzik a legjobban?

– Nekem csak a Teri, azzal szeretnék állandóan beszélni, meg hát mondhatnám azt is, hogy nem volna rossz éppen az ital sem…

– Szokott-e álmodni?

– Ja, szoktam, most is álmodtam. (Nevet.) Nem is tudom, miért álmodtam én ilyeneket. Valamelyik nap is arról a rengeteg pénzről álmodtam, most már harmadszor egymás után. És biciklivel voltam, nem is tudom miért, amikor ki nem állhatom a biciklit (nevet), aztán biciklivel voltam, s megvolt a két zsák, pontosan úgy, ahogy terveztem…

– Mik voltak az álombeli tervei a két zsák pénzzel?

– Tulajdonképpen az, hogy mit akartam venni belőle. Legelőször is egy Jaguárt vettem volna, ami háromszázhússzal megy legalább, egy sport-Jaguárt, olyan kékes színnel. Az már persze benne van, hogy megnyomom a gombot, és lemegy az ablak. Utána kell egy lakókocsi, aztán harmadiknak egy motorcsónak. Ezek mind finom izék. Lakás is kellett volna, és utána elindultam volna egy jó körútra az egész országba. Ezt nagyon szerettem volna mind. Ezért is vagyok itt tulajdonképpen. Most aztán nincs Jaguár, nincs semmi.

– A nyilvánosságtól nem tart?

– Hogy őszinte legyek, nem szeretem a tömeget. Inkább jobban szeretek egyedül vagy egy-két társsal…

– Nem tartja magát különleges embernek?

– Tulajdonképpen most különleges vagyok, most annak tartom magam. Sőt, kimondottan egyéni vagyok. Hiába van, hogy valaki erős, mert én is vagyok olyan rafinált, hogy odaütök neki…

– Szóval, a testi erőfölényt fontosnak tartja?

– Az a mindenem, mondjuk például egy nagymenőre föl tudok nézni. Csak az a helyzet, hogy nem tudom elképzelni, hogy én ne tudnám megverni, mondjuk, a Papp Lacit is…

– A kisebb alkata miatt?

– Nem tudom magamban elképzelni, hogy ne tudnám megverni. Lehet, hogy csak azért nyert, mert nem velem került össze. Nem tudom, hogy ott kint az olimpián kivel került össze, lehet, hogy azt megverte, de engem már nem verne meg, az biztos. Különben nagyon bírom őt.

– Ki az, akit még tisztel ebben a sportágban?

– A Clay-t (Mohamed Ali, nehézsúlyú ökölvívó, többszörös világbajnok), azt nem tisztelem, mert nem magyar. Aki nem magyar, azt nem szeretem.

– Papp Lacit tehát tiszteli. Úgy érzi, jó kapcsolatot tudna kialakítani vele?

– Nagyon szívesen, az ilyen társasággal a fene tudja meddig el tudnék lenni. Olyannal is, mint a Polyák, a birkózó, a Földi Imre (súlyemelő olimpiai bajnok). Ezek nagyon érdekelnek.

– Úgy gondolja hát, hogy az erősebbeknek több joguk van?

– Igen, igen. Ezért van az, hogy a Papp Lacit se támadják meg csak úgy, mert azért van, aki fél tőle. A legtöbb. Csak azt ő nem tudja, hogy én nem félek tőle. De hogyha tudná, akkor más lenne a helyzet.

– Persze, ezeket a kiváló sportembereket ön nem ismerte személyesen. Mi a véleménye az erőszakos cselekményekről, a terroristákról?

– Hallom állandóan ezeket a vörösbrigádokat, de most arról nem tudok semmit, hogy miért csinálják. Itt az a kérdés, hogy miért csinálják.

– Van azért, akitől ön is fél?

– Azért mindig akad ilyen is. Volt például egy, bár nem Papp Laci, de mégis féltem tőle. Nem az számít, hogy milyen izma van, inkább az, hogy valakinek milyen az arca. Az arctól félek.

– Gonosz arctól?

– Inkább olyan fura, olyan züllött arctól. Valahogy a fejét meg a szemét nem bírom az ilyennek.

– Könnyen befolyásolhatónak tartja magát?

– Igen. Ha valaki mondja nekem, hogy ide menjünk be, ezt csináljuk meg vagy bármit, én nem kezdek variálni, mint sok más, megyek és kész.

– Olyan emberekkel is, akikről mesélt, akiknek erő árad az arcukból?

– Igen, akkor én is ott leszek…

– Gondolkodás nélkül aláveti magát az ő akaratuknak?

– Nem variálok én akkor semmit. Ha jó a tipp, akkor menni kell és kész. Ha azt mondja, hogy moziba menjünk, jó, ha azt mondja, bármit csináljunk, akkor is…

– Érdemes ön szerint áldozatot hozni valakiért?

– Ezt most nem értem, mit jelent áldozatot hozni…

– Mondok egy példát: valaki bajba kerül, és ön segít rajta, bár ez megerőltetésébe kerül.

– Sok mindentől függ ez. Attól is, hogy mennyi pénzem van, meg mástól is.

– És volt ilyenre már példa?

– Csak azt tudom mondani, annak ellenére, hogy itt vagyok, megérte, mert ezek után, ha a feleségem kijön a börtönből, akkor ő biztos rendes lesz. Benne volt ő az egész esetben, persze nem a gyilkosságokra gondolok, de ő se volt egy olyan jaj de jó, szeretett inni. Megérte, mert én őt szeretem, és ő legalább rendes lesz ezek után. (Sír.)

– És önért hozott valaki áldozatot?

– Nem tudom, hogy ezt annak lehet-e venni, anyám sokat dolgozott értem, csak ő tudhatja, áldozat volt-e ez.

– Számot vetett ön az életével?

– Igen, befejeztem az életemet. Most már várom az egészet, az akasztást… Teljesen számot vetettem, nem is érdekel tulajdonképpen semmi sem. Utoljára még beszélek a Terivel meg a mutterral, ha lehet, más már nem is érdekel. Semmi más kérdés nem foglalkoztat.

– Visszatérnék a régebbi évekre. Mit csinált csavargás közben?

– Mászkáltam, néztem a kirakatokat, mozikat, meg összetalálkoztam másokkal is. Volt, hogy lopkodtam is…

– Egyedül vagy másokkal?

– Egyedül nem is tudtam feltalálni magam, mindig csak valaki mással.

– Állandó társsal?

– Nem, mindig más volt, ilyen jöttment barátok voltak, azaz

ismerősök, nem barátok. De olyan is volt, akivel tovább tartott a kapcsolatom. Az is sokat számított, hol meddig laktunk.

– És mit lopkodtak?

– Talán gyümölccsel indult, aztán fokozódott. Ki milyen ötletet adott nekem, és én milyen ötletet adtam a másiknak, ez mindig kétoldalú volt.

– A gyümölcsön kívül, gondolom, mást is loptak?

– Hogyne, bár nem tudom, hogy ez a kérdés mire szól, az abszurd gyerekkorra vagy a mostanira (így mondja), mert hát a gyerekkorban így indult. Később betörések, trafik stb. Egyszóval azt tudnám mondani, hogy a börtön bizonyos szempontból nem érte el nálam a célját. Meg is tudnám indokolni talán, hogy miért nem, sokat gondolkoztam rajta. Ha az ember egyedül maradna egy zárkában, s úgy töltené az idejét, akkor lehet, hogy nagyon kuka lenne mire kiszabadul, de ha viszont társakkal tölti az idejét, akkor bűncselekményekről folyik a beszélgetés.

– Ezt azért hagyjuk, nagyon sok embernél nevelő hatást ért el a büntetés. A szülei milyen viszonyban voltak egymással?

– Egy-két nap jó volt köztük, de aztán megint minden elfajult Hát az apám, így tudom meghatározni, agresszív, iszákos, kurvás, szóval minden, ami belefér. Nem azért mondom, hogy őt bármilyen körülmények között a háttérbe tegyem, ettől függetlenül most a társadalom hasznos tagja.

– Édesapja volt büntetve?

– Nem volt, legalábbis nincs tudomásom róla.

– Hány éves koráig lakott az édesapjával együtt?

– Olyan hétéves koromig, de nem vagyok benne biztos. Már nem tudom. Húzódott ez az időszak, az anyámat mindig visszahozta, amikor az elment az ütlegelések során. Mert hát hol engem bántott, hol őt, hol kettőnket egyszerre, és alaptalanul féltékeny volt demagóg, csak így tudom mondani. Mint bizonyos dolgokban én is.

– És az édesanyja milyen volt magához?

– Az anyám amit tudott az élete során, azt megtette értem. Aztán az már más lapra tartozik, hogy én ezt úgy könyveltem el, mint ami természetes. Lehet, hogy a maga részéről túlzásba vitte a szeretetet. Senkit sem hibáztatok. Én nem annak tudom be, hogy bűnöző lettem, mert apám iszákos volt. Tudok olyanokat, akik tízen voltak testvérek, és mégsem…

– Apjáról mondana még valamit?

– Hát én semmi áron sem akartam otthon maradni, ha este jött

haza a szolgálatból. Idegenkedtem tőle, nem voltam vele őszinte, gátlásaim voltak vele szemben. Volt, hogy elvert, előtte lekötözött az ágyra, majd villanytéma is volt, megrázatott vele. Eldugta a ruhámat, én meg elvágtam a nadrágját, hogy föl tudjam venni, és úgy szöktem ki otthonról, ilyenekért is megvert. Meg aztán azért is, mert eladtam a ruháit.

– S ezt sem érezte jogosnak?

– Az az igazság, hogy másfajta természetem volt. Nem kutattam, hogy jogos vagy nem jogos, csak örökös félelem volt bennem. Volt olyan, hogy este elvert, és azt mondta, reggel majd folytatjuk, és akkor éjszaka nem is aludtam, mert vártam a reggeli folytatást. Ezért inkább úgy voltam, hogy haza se mentem, ha szerit ejthettem.

– Több helyen is laktak gyerekkorában, s édesanyja ismét férjhez ment…

– Mindig a szüleim vagy a nagyszüleim körében éltem, laktunk Pesten és több helyen vidéken is. Elég változó volt a helyem, anyám válása miatt. A másik apám, a mostohaapám, hogy így mondjam, nem volt rossz ember, csak jót tudok róla mondani, pedig nem volt az édesapám, ő viszont közömbös volt velem, mintha lettem is volna meg nem is. Emiatt aztán anyámmal voltak is nézeteltérései előbb kevésbé, később annál inkább…

– Visszatérnénk még a gyerekkori barátságaira…

– Barátaim? Lehet, hogy más is azt mondja talán, bárcsak ne lettem volna a barátja, én is csak ezt tudom erre mondani. Bárcsak ne lettek volna. Ha lettek volna, ne ilyenek. De hát sohasem tudtam más típusú társaságba keveredni. Voltak egynapos ismeretségek után komoly bűncselekmények, magam sem tudom, miért…

– Gyerekkorában az iskolatársaival barátkozott?

– Voltak iskolatársak, voltak, akik a közelben laktak, aztán voltak olyan esetek is, hogy én elkeveredtem valahová, moziba vagy a piacra, én mentem gyümölcsöt lopni, és ott összetalálkoztam valakivel, akivel megértettük egymást, akivel hasonlók voltunk.

– Mennyi ideig tartottak az ilyen barátságok?

– Hetekig, napokig, évekig. Így tudnám mondani, ha a nagyobbakra gondolok. Én is válogattam a barátaimat, ők is válogattak, amennyire lehetett válogatni. Volt, aki esetleg nem tetszett, más is volt úgy, hogy én nem tetszettem neki. Aztán vagy elhanyagoltuk egymást, és azért nem tudtunk találkozni, vagy jött egy másik…

– Melyik állatot szereti a legjobban?

(Hosszabb szünet után válaszol): – A kutyát.

– Miért?

– Mert… talán, mert olyan hűséges. Hűséges, és szeretem az egészet a felépítésétől kezdve, lehet, hogy rosszul fogalmazom meg, de a lélektanáig, ha van neki, én csak így tudom megfogalmazni. Sokszor értelmesebbnek tartom, mint egyes embereket, talán magamat is.

– Jobb kontaktust épített ki egy kutyával, mint sok emberrel?

– Jobbat, igen, jobbat. Még ha beszéltem is hozzá és ő nem is válaszolt, akkor is tetszett, és órákig el tudtam figyelni, ahogy hallgat, értelmesen fordítja a fejét. Ezek között is van különbség persze

– Olyan ragaszkodást is tapasztalt a kutyák részéről, amilyent, emberektől nem?

– Hogyne, erősen, csak így tudom mondani.

– Beszélt már az irodalomtanárnőjéről, Sárika néniről. Miért vonzódott hozzá?

– Le tudott kötni, kedves volt, magához tudott vonzani, még korrepetálásra is szívesen maradtam. Érdekelt minden szava, de ő sajnos csak az irodalmat tanította, másik tantárgyat nem.

– Említene mást is, aki megragadta önt?

– Sokan nyomoztak az ügyemben, de a mostani nyomozóm, F. úr valóban nagy hatást gyakorolt rám.

– Miért tetszettek a háborús filmek?

– Valahogy lekötöttek, nem tudnám megmagyarázni az értelmét. Nem maga az, hogy most valamelyik meghal, inkább a jelenetek, a fegyverek, amiket csak filmen látni…

– Nem járt esetleg a Hadtörténeti Múzeumban?

– Abban az időben, amikor a rendőrt nem akartuk, illetve nem akartam „megcsinálni", inkább a Hadtörténeti Múzeumból akartam lopni.

– Kíváncsiságból is?

– Nagyon kiváncsi voltam (a fegyverekre), kimondottan érdekeltek.

– És a filmben milyen szereplők helyébe képzelte magát?

– Nagyon tetszett a *Rákóczi hadnagya*, maga, aki alakította, például amikor éjszaka bement hozzá késsel az az illető, hogy leszúrja, és akkor ő a feje alól elővette a pisztolyt és lelőtte. Nagyon tetszett az alakítása.

– Miért szeretne erős lenni?

– Hát most már egyáltalán nem, de a régebbiek folyamán azért csináltam, mert nem akartam lemaradni, sőt túl akartam tenni mindegyiken, akit megismertem. Nem egészen a letartóztatásomig, mert már azt megelőzőleg se csináltam, nem láttam az értelmét, más ambícióm lett…

– Gondolt arra valaha, hogy fizikai erejét nemesebb cél szolgálatába állítsa?

– Komoly tervem talán sohasem volt vele. Annak a hatása alatt voltam, hogy mégiscsak jó dolog, ha erős vagyok, van egy rács, könnyebben leveszem mint a másik, szóval, csak ilyen dolgokra gondoltam. Hasznos célokra nem fordítottam soha.

– Tetszett a környezet elismerése önnek?

– Igen, és a legtöbb helyen az első voltam mindig.

– Hogyan ünnepelték otthon a karácsonyt, a születésnapot, ilyen dátumokat?

– Az az igazság, hogy gyerekkoromban nem tudtam, mi az a karácsony, egyszer egy főbérlőnk, vagyis inkább albérlőnk hozott egy karácsonyfát, akkor láttam, mi az.

– Otthon nem is ünnepelték meg a karácsonyt?

– Gyerekkoromban mindig zűrös volt minden, nem foglalkozott senki olyan témával, hogy karácsony. A húsvétot is azért ismertem, mert locsolni mentem a gyerekkori társaimmal azért, hogy pénzt kapjak. Egyébként a szüleimet nem locsoltam meg, nekem se vett senki ajándékot. A későbbiek folyamán a karácsonyt általában börtönben töltöttem.

– Soha nem kapott ajándékot senkitől?

– Soha életemben senkitől, ezt határozottan kijelenthetem. Így a szüleimtől se kaptam, de hazudnék, ha azt mondanám, hogy én akartam venni, az az igazság, hogy én sem akartam ajándékot venni. Az édesapámnak egyszer vettem egy pizsamát meg ilyen apróságot, de azzal a hátsó gondolattal, hogy hátha ő értékesebb ajándékot fog adni. De aztán nem kaptam tőle semmit. Tulajdonképpen később adott húszezer forintot, de nem egyben, előbb tízezret, aztán megint tízezret, de ezt is csak azért, mert az anyám építkezett, és ennyi pénz hiányzott a házhoz. Mondhatnám, kiharcoltam a húszezer forintot.

– Soha semmit nem kapott gyerekkorában sem?

– Soha semmit. Mondanám, ha kaptam volna, hiszen nincs jelentősége, de hangsúlyozom, hogy soha. De mikor a börtönből kijöttem, az anyámnak én se vettem soha semmit, ellenben a bűntársamnak, Györgynek, vettem egy öltöny ruhát.

– Miből élt a családja gyerekkorában?

– Apám két részre osztotta a fizetését, italra és némi kajára. Mikor meggondolta magát, vett néhány kiló zsírt, aztán vége. Édesanyám viszont eljárt több házhoz takarítani, mosni, így abból fedezte a kaját magának is, apámnak is. Volt olyan hónap is, amikor apám hazaadott valamit…

– Az étkezése rendszeres volt?

– Nem, volt olyan például, hogy vártuk apámat a kajával, de nem jött, a szomszédoktól meg nem akart anyám kölcsönkérni. Ilyenkor kiosontam, elmentem a Garaira, loptam, és ott megkajáltam. Volt, amikor főtt étel volt, akkor meg a földre került, már úgy, hogy veszekedés közben ki lett borítva…

– Gyakran éhezett?

– Nem gyakran, állandó jelleggel.

– Iskolába menet nem is reggelizett?

– Nem volt otthon ilyesmi, hogy reggeli, anyám csomagolt valami tízórait nekem, de az nem volt elég. Mégse szóltam erről senkinek se. Majd elintézem az én részemet…

– Az osztályban „intézte el”?

– Persze, elloptam a másikét.

– Hadd kérdezzem most a feleségéről. Talán válaszol arra, miért szeretett ön bele, és miért ragaszkodik ennyire hozzá most is…?

– Nem tudom, hogy meg fogják-e érteni. Mivel tudtam, hogy hányatott élete volt, és mesélt néhány dolgot, amikből szinte a magaméba láttam… Több szeretet volt az egészben, mint szerelem. (Sír.)

– Beszélgettek közös gyerekkori sorsukról?

– Igen. Hasonló, ha nem is ugyanolyan, de hasonló gyerekkorunk volt. Amikor elment tőlem a Teri, akkor is előfordult, amit egy kívülálló nehezen tud megérteni, hogy kértem a Dugasztól (Varga László negyedrendű vádlott) egy szál kolbászt, és taxival felvittem hozzá. Nem is mondtam a Dugasznak, hogy kinek viszem, mert kinevetett volna. Tudtam, hogy jó helye van a Terinek, kajája meg minden, de mégse tudtam megállni, hogy ne vigyek neki valamit. Mondta is a bűntársam, aki lent várt a taxiban, hogy biztos a liftben ettem meg a kolbászt, tehát zugevő vagyok. Ugyanez a szitu történt a Némethtel (a harmadrendű vádlott) is, a csarnokban loptunk turistaszalámit, és vittem a Terinek. Ez nekem jó érzés volt. És hazudnék, ha azt mondanám, hogy Teri tele volt rossz tulajdonságokkal, voltak jó tulajdonságai is. Amikor nem volt

veszekedés közöttünk, akkor egyetértettünk sok mindenben. Sokat nem beszélgettünk, hogy őszinte legyek, de örültem annak is, amikor láttam, hogy olvas, tehát éreztem hogy alakul az élete. Így tudom mondani most is, ha ez meg is történt velem. Azt érzem, hogy talán megváltoztattam az életét jó irányba… Ez az egy, ami még nagyon vigasztal. Nagyon sokat lehetne még beszélni róla…

– És előfordult, hogy haragudott rá valamiért?

– Persze, hiszen ez természetes. Például nagyon sokszor haragudtam rá azért, mert teljesen mérték nélkül ivott, állandóan. Ebben az időben én abszolút nem ittam. Amikor különmentünk, akkor én is rendesen odaadtam magam a szesznek. Aztán bennem az iskolából megmaradt egy olyan érzés, hogyha már késtem, akkor nem mertem bemenni; a munkahelyre, ha bementem, mindig időre mentem. Inkább legyek bent fél órával előbb, ilyen alaptermészetem van. Ő pedig kicentizte, nyugodtan megitta a kávéját, én meg idegeskedtem, hogy elkésünk…

– Aztán eltávolodtak egymástól…

– Igen, eltávolodtunk egymástól. Utána még különböző problémák jöttek, igazság szerint csak egyet tudok most mondani, hogy nem tudtam kiigazodni rajta. Nem tudtam, hogy szeretett-e engem vagy sem, ha igent mondanék, akkor is hazudnék, ha nemet, akkor is. Talán középúton lehetett… Aztán erre rájátszódott az is, hogy a mostohaapám nem nagyon bírta, mivel tudta, hogy iszik, és hasonlók. Anyám megpróbált mindent, hogy lakásunk legyen, és pont amikor saját lakásunk lett, külön is mentünk. Akkor ismerkedett meg a Jánossal (Mester János, ötödrendű vádlott). Tudta a Teri, hogy én őt mennyire szeretem, az se volt neki titok, hogy a Jánost el akartam tenni láb alól. Lehet, hogy egyedül is elkövettem volna ezt a bűncselekményt, ez lett volna életem első bűncselekménye, amit egyedül követtem volna el. De nem biztos. Annyit tudok, hogy el akartam tenni láb alól, de azt mondta a Teri, hogy ne tegyem, mert szereti. Ennek hatására nem tettem meg.

– Szóval ezt is megbocsátotta Terinek?

– Mindent. Nem tudott volna olyant tenni, amit nem. Az életemet adtam volna, hogy neki jó legyen, ilyen fanatikus vagyok. Hülye felfogás, sok ember másként cselekedett volna. De ez is én voltam…

– Tehát nem haragudott rá?

– Nem, azt akartam tudni, hogy ha bárkivel is él, de boldognak lássam. Akkor másképpen alakult volna az életem, könnyebben hevertem volna ki a dolgokat, ha tudom, hogy nem kezdi el azt, amit

én évekkel ezelőtt… (Sír.) Kevés az idő így összefoglalni az éveket.

– Miről szokott mostanában gondolkodni?

– Azokról, akiktől a rosszért rosszat vártam, és jót kaptam.

– Kikre gondol?

– Az előadók, a rendőrök stb…

– Úgy érti, hogy a jelenlegi büntetőeljárás jobban elérte a célját, mint a megelőzők?

(Válasz helyett sír.)

– Esetleg másképp alakult volna minden, ha régebben találkozik ilyen eljárással?

– Másképp alakultak volna a dolgok. Az az igazság, hogy nem szívesen beszélek erről, olyan értelemben nem, hogy ami lehetetlen, arról már nem nagyon szeretek beszélni. Ezekkel a kérdésekkel a gyerekkoromról én soha nem foglalkoztam, nem kutattam az egészet. Soha nem jutottam el odáig, hogy ennek tudjam be a bűncselekményt. Mások is vannak sokan olyanok, akik szegények, rossz sorban élnek, vagy többen vannak otthon, és mégis mindegyik szakmát tanul meg ilyesmi. Aztán mégis lehet, hogy van valami köze hozzá, nem tudom… Egyre rájöttem: ha az ember úgy áll a bíróság elé, hogy van valami a háta mögött, ami nem kerül napfényre, legyen az bármilyen bűncselekmény, akkor sohasem lesz belőle rendes ember. De mivel most már nincs semmi takargatnivalóm, és úgy állok a bíróság elé, hogy nem tud érdekelni, azaz érdekelni tud, de nem félek tőle, kijár, így lényegesen másként áll a dolog. Ha így lett volna előbb, már akkor felszámolhattam volna mindezt.

– Valóban jó hatást tett önre a rendőrségi vizsgálat?

– Remélem, nem mondok ezzel se jót, se rosszat, de a rendőrség is tág fogalom. Olyan értelemben, hogy más ez a rendőrség, ahol most voltam, egy másik meg megint más. Részemre majdnem gyógykezelés volt, lehet, hogy hülyén hangzik, de az volt, hogy kiönthettem mindent, ami bennem volt. Máshol más lehet a helyzet, én itt egy pofont se kaptam, mert ha kaptam volna, biztos, hogy másként álltam volna az ügyhöz… És nem mindegy, hogy kivel beszélgetek, nem minden emberrel tudok. Nemcsak az a lényeg, hogy el tudjak beszélgetni, hanem hogy feszélyezés nélkül tudjak. Az előadómmal például, az F. úrral, feszélyezés nélkül tudtam beszélgetni akár az ügyről, akár másról. De mással szemben mindig voltak gátlásaim, nemcsak a bűncselekményeknél, akárhová mentem dolgozni, mutattam én a jó képet, de mindig lent éreztem magam, nem találtam meg a kontaktust.

– Talán összefüggött az eredendő bizalmatlanságával…

– Soha nem beszélgettem az érzelmeimről meg az életemről senkivel se, mert rengeteg bűncselekmény fűződött hozzá, és emiatt már eleve bekerültem a hazugságokba. Ha más nem is vette észre, én tudtam, hogy hazugság…

– Szóval nem volt őszinte a környezetéhez?

– Soha nem adtam ki magam, tehát nem voltam az, aki most vagyok, ezt érzem és tudom. Soha nem voltam az, mindig valamilyen formában más voltam, csak így tudom mondani. Tudom, hogy most mi vár rám, de egész könnyűnek érzem magam…

– Említette a bizalmatlanság mellett a befolyásolhatóságot…

– Annyit tudok magamról, hogy nagyon könnyen befolyásolható vagyok, de hogy ez miért lett vagy miért maradt meg bennem, azt nem tudom. Sokszor csodálkoztam is megtörtént dolgok után, hogy miért vagyok ilyen könnyen befolyásolható. Más ember, ha akármiről van szó, mondjuk, menjünk el egy moziba, már elkezd rajta gondolkodni, menjen vagy ne menjen. Én nem ilyenen, máson se gondolkodtam egy percig se, hanem már benne is voltam…

– Autót vezetni szeret?

– Szerettem nagyon. Hogy miért? Nem is tudok rá kielégítő választ adni. A gyorsaság. De hát miért szerettem a gyorsaságot? Szóval, talán úgy határoznám meg, hogy legalábbis én úgy érzem, ügyes vagyok hozzá. Lehet hogy rosszul fogom meg a kérdést, de annak tudatában voltam, hogy jól vezetek, és ez tetszett.

– Önbizalmat adott a vezetés?

– Igen, mert például egy biciklist későn vettem észre, de mégis kivédtem. Konkrétabban nem tudom megfogalmazni, talán ha sok idő volna gondolkodni rajta, mondjuk, másnapra jobban meg tudnám fogalmazni…

– Egyedül szeret autózni?

– Nem, nem, úgy unalmas volt. A legjobban a feleségemmel szerettem, a legjobban ővele éreztem magam, de ha ő nem volt, akkor más is jó volt, mert a magányt azt ki nem állhattam.

– Beszélne a bűncselekményekről is?

– Most úgy fogok nyilatkozni, ahogy azt megengedhetem magamnak, egyszóval bizonyos szemszögből. Az alvilágnak is vannak törvényei. Más, komolyabb emberek viselkedéséről én nem beszélhetek, én máshová tartozom. Voltam egy időben rendesebb is, de hát… És arra jöttem rá, hogy nagyon lent kezdtem. Ne haragudjon, hogy ilyen akadozva mondom, de talán érthető. Szóval

kicsi dolgokban is megvan egy bizonyos törvény, például a fegyelmi törvény, és a kinti életnek újra megvannak a szabályai, akár a normális, akár a bűnöző életnek. Én nem tartom magam árulónak, mert megmondtam egy olyan bűncselekményt, amelyik nem derült napfényre. Amikor én vallomást tettem a rendőrségen, akkor már végeredményben harapófogóban voltam. Mondhatnám azt is, hogy nem lehetett kivédeni. Na, most ő az én szemszögemből áruló volt Amikor engem követtek, én tudtam már, mi van. Tudtam, azért nem kapcsolnak le rögtön, mert a környezetemet, a barátaimat figyelik, hogy bekeríthessék őket. Erre én nem hagytam lehetőséget Meg tudtam volna csinálni, de direkt nem adtam rá lehetőséget Tudtam, hogy ki által buktam le, és a nyomozás során kivártam azt a pillanatot, amikor százszázalékosan meggyőződhetem róla.

– Miben kényszerítették önt azok a bizonyos alvilági törvények a bűncselekmények elkövetésére?

– Csak úgy tudom mondani, hogy nagyon zilált volt az életem. Talán mondhatom azt, hogy közel állok a halálhoz, de ettől már közelebb is álltam. Tulajdonképpen nem is egyszer, de sikerült megmenekülnöm valamilyen formában. Nem az igazságszolgáltatás, hanem a bűntársak révén álltam közel a halálhoz, nem is egy, több okból kifolyólag, de sikerült kimenni belőle… Hogy is tetszett kérdezni?

– Mondjuk, ha megállapodtak valamiben, kiszállhatott volna ön az elkövetésből?

– Nem, megmondom azt is, miért nem. Nem tudtam volna kiszállni és nem is tudhattam volna. Például ott van a György József (a másodrendű vádlott), tulajdonképpen az sem szállhatott volna ki a buliból. Nem bántani akarom ezzel, de ez van. Szinte nem is értem őt, nem kértem egy szóval sem, hogy tulajdonképpen jöjjön velem. Elmondtam neki a rendőrt (a tervezett gyilkosságot), és meg kellett éreznie, hogy neki ott volt már a törökbálinti eset (Farkasné meggyilkolása), ha bukom, akkor ő is, erre számíthat. Ne haragudjon, hogy fölhozok egy példát. Tudott dolog, hogy nekem annyira szervezett bandám nincs, hogy innét ki tudjak szabadulni. Ez teljesen tiszta sor, annál sokkalta szorosabban őriznek engem. Hisz, ha másképp lenne, nem lennék itt. Úgyhogy, nem tudom, mennyire érthető, én nem ijesztgetni akarom az illetőt, mert nincs szándékomban, de viszont ahogy én tudatában vagyok a halálomnak, ugyanúgy tudatában van ő annak, ami vár rá. Hisz a jóindulat tulajdonképpen megvolt bennem őiránta, ha annak lehet nevezni,

elnéztem neki sok mindent. Például olyan dolog volt, hogy amikor a biztosítótól felvettem hat-hétezer forintot vagy mennyit, ebből ezer forintot odaadtam neki. Jó, lehet, hogy más szemszögből, de csak a laikus szemszögéből, azért adtam neki, hogy hallgasson, de csak más szemszögből nézhetik így esetleg, mert nálam a hallgatás (vagyis az elhallgattatás) nem így megy… Én voltam sokszor nagyon rossz helyzetben, nagyok között, kerestek valami piti ügyben. És ő is tulajdonképpen ilyen helyzetben állt. Se munkahelye, semmi, mondom, intézd el a dolgot, aztán próbálj kiszállni az életemből. Nem azért, mert a feleségemmel volt, ha egy normális emberhez ment volna hozzá a feleségem, akkor azt mondom, jó. Egy gyilkosnál sincs olyan, hogy most mindenkit kiirtani…

– A törvényszerűségek, amelyeket említett, önt is kényszerítették?

– Pontosan, igen. Nincs kiszállás. Elnézést, helyesbíteném, talán lopásnál, piti betörésnél más a helyzet, ott elmegy, de komolyabb esetnél nincs kiszállás. Mondtam már, nem titok, hogy az alvilágnak is vannak törvényei. Én nem vagyok áruló, azokat, akik nem árultak el, bizonyos okok végett én sem árultam el. (Varga Lászlót mégis.) A Györggyel a börtönben ismerkedtem meg. Nekem a börtönben sok kapcsolatom volt; nagy a bűntársi és alvilági kapcsolatom. Olyan is van sok, nagyon sok, aki engem nem is ismer, de én viszont ismerem, mert nekem majd mindenkit kellett ismernem. Az én védbeszédemet nem azért mondom, hogy attól valamit is várjak, de egy bizonyos oldalamról akkor megint meg lehet ismerni. Nem akarom előre elmondani, mert akkor talán unalmasabb lesz. Sok minden gyűlt bennem össze az életem során, amit más emberek, a közösség váltottak ki belőlem. Most már annyira elérkeztem hogy szinte már csak magamnak hiszek.

– Kiemelne valamit bűncselekményeiből a védelem számára?

– Én csak egy dolgot említeném, persze, részemre csak bizonyos szempontból érdekes, azt, hogy a bűncselekménytől függetlenül nem könyvelem el magam, hogy is mondjam, de úgyis kimondom, brutális gyilkosnak. Hogy én nemcsak egyszer vágtam fejbe azt a rendőrt, azt nem azért csináltam, hogy szenvedjen… Szókifejezésben talán tudnak újat mondani az orvosszakértők, de én láttam a tényeket, én voltam benne, és tudom, hogy mi volt. Mondjuk, teszem föl, fejbe vágtam. Akkor nem is adtam neki többet, mert minek, fölösleges. A későbbiek folyamán magához tért. Annyit tudok, annyival tisztában vagyok már, hogy emberben megbízni szinte nem lehet, legalábbis én annyira felkerültem ezen a téren vagy le kerültem, így is lehet

mondani, hogy tulajdonképpen csak akkor hittem el, hogy meghalt, amikor meggyőződtem róla. Van olyan, aki kiugrik az ötödik emeletről, és nem hal meg. Olyan is lehet,, hogy akárhogy fejbe vágom, bármilyen tárggyal, nem hal meg: Tehát tudom róla, hogy még él. Nem a kidolgozottságomra vall, hogy a nyakát vágtam el és nem egy injekciót adtam neki, viszont élve meg nyögdécselve nem akartam eltemetni. Tehát most ott nyöszörög és betesszük a sírba… Szóval, a magam részéről én nem voltam kegyetlen, de mégis annak tűnik. Ha csak lehet, ezt valahogy megmagyaráznám, de aztán, hogy ez mennyire elfogadható, azt nem tudom…

Térjünk most vissza arra a pillanatra, amikor a Belügyminisztériumban arról tájékoztathatták az ország közvéleményét, hogy rendőrgyilkosság után kilencvenegy nappal elfogott tettesek – s a hozzájuk sodródott egyéb bűnözők – ügyében 1980 februárjában a nyomozás befejeződött, s ügyüket vádemelési javaslattal átadták a Fővárosi Főügyészségnek. Az utolsó tettes elfogása után is százhat napba tellett, amíg cáfolhatatlan bizonyítékok kerültek a rendőrségi jegyzőkönyvbe: de az aprólékos munka meg is hozta az eredményét, megalapozta az ügyészség és a bíróság munkáját.

A rendőrségi kihallgatások befejezése után, a vádemelési javaslat megtétele előtt került sor az úgynevezett iratismertetésre, melyen a három rendőrgyilkoson s három másik bűntársukon kívül ügyvédeik is jelen voltak. Soós Lajost, akit négy gyilkossággal gyanúsítottak, dr. Zékány Antal és dr. Mály Balázs, György Józsefet dr. Orosz Balázs, Németh Istvánt ebben az időszakban (később védőcserét kért) dr. Molnár József, a szintén gyilkossággal gyanúsított Varga Lászlót ifj. dr. Réthy Sándor védte. A nem emberölési cselekményekkel gyanúsított Mester Jánosnak, a későbbi ötödrendű vádlottnak dr. Blázy László, a későbbi hatodrendű vádlottnak, Soós Lajos feleségének dr. Sámuel Ágnes volt a védője.

A rendőrségi kihallgatás után a kihallgatási jegyzőkönyveket – melyeknek minden lapját a gyanúsított aláírásával is hitelesíti – az ügyészségre küldték át. Az iratokhoz csatolták a gyanúsított vallomásán túl a tanúkihallgatások jegyzőkönyveit, a szakértői véleményeket – ezeknek mind nagy szerepük van a nyomozásban –, valamint a különböző tárgyi bizonyítékokat is.

A Fővárosi Főügyészség vezetőit a nyomozásfelügyeleti ügyész

folyamatosan tájékoztatta a nyomozás menetéről. Mikor befejeződött a rendőrségi eljárás, a négy gyilkost és a hozzájuk sodródott Mester Jánost a rendőrség vizsgálati osztályáról átszállították a Markó utcai büntetésvégrehajtási intézetbe, Soós Lajosné pedig a börtönkórházba került kismamaként.

Az átkísérés időpontját egyeztették a Markónak nevezett (holott a Nagy Ignác utcában van a bejárata) börtön parancsnokságával, a börtönben is egymástól teljesen elkülönítve helyezték el őket, gondosan vigyázva arra, hogy „börtönpostán” keresztül se érintkezhessenek egymással.

1980. március 24-én készült el a negyvenoldalas vádirat, melyből az előzetes letartóztatásban levőkön kívül ügyvédeik is kaptak egy-egy példányt.

Az iratokat és a bűnjeleket az ügyészség átküldte az ugyanabban az épületben levő Fővárosi Bírósághoz, s a rendőrgyilkosság ügyének tárgyalásával dr. Czabány Mihály tanácsát bízták meg. A szerteágazó ügyre való tekintettel a főügyészség azt javasolta, hogy öttagú tanács tárgyalja azt. A bíróság magáévá tette a főügyészség indítványát, ezért a tanács elnökén kívül még egy hivatásos bíró, név szerint dr. Lehoczki János, és három ülnök, Vida Kálmánné, Gál Lajos és Galambos Györgyné lett az elsőfokú ítéletet hozó tanács tagja.

Dr. Zékány Antal, Soós Lajos védője, amikor arra kértünk tőle választ, hogyan készült fel védencének a védelmére, így válaszolt:

– Édesanyja keresett fel az irodámban. Elmondta, hogy a fiát lefogták, mert barátjával együtt több tucat gépkocsit feltört, kifosztott. Az István Kórház csekkjének felhasználásával több ezer forint értékű autóalkatrészt vásárolt. Elvállaltam a védelmét. A meghatalmazás aláírása után másnap vagy harmadnap elmentem a rendőrségre, hogy pontosabb képet kapjak arról, mit csinált a védencem. Mint később kiderült, ő már sejtette: nagyobb, súlyosabb bűncselekmény elkövetésével is gyanúsíthatják, mert a főkapitányság Tolnay Lajos utcai vizsgálati osztályára vitték, nem pedig valamelyik kerületi kapitányságon kezdték meg a kihallgatását.

Soós ekkor még a gépkocsik feltörését is tagadta. Mikor az ügy előadója, illetve Soós kihallgatója, a vizsgálótiszt, aki az első perctől

kezdve megfelelő kontaktust tudott vele teremteni, azt mondta neki, hogy pontosan tudják, hol, mivel, milyen márkájú és rendszámú kocsik feltörésében vett részt, Soós azt válaszolta: „Ez blabla. Nem igaz!”

Ekkor a kihallgatást vezető főhadnagy emlékeztette, hogy a Hilton Szálló előtt Pityuval (Németh István) ilyen és ilyen rendszámú kocsikat fosztottak ki. „Ne forgalmi rendszámokat tessék nekem mondani!” – szólta el magát. „Azokra én nem emlékszem. Inkább azt mondja meg a főhadnagy úr, mi volt bennük, miket vettünk ki…”

Megtört a jég…

– Ilyen huzavonák után ismerte el a gépkocsik feltörését – folytatta dr. Zékány Antal. – Mint derült égből a villámcsapás, úgy ért, amikor a nyomozók egy héttel később, október 24-én megjelentek az irodámban, és kérték, azonnal menjek velük helyszínelésre. Gyakorlatból tudtam, hogy gépkocsi-feltörési helyszínelés miatt nem jönnek ki az ügyvédért, legfeljebb telefonon közlik annak helyét és időpontját. Természetesen velük mentem. Irány: Vecsés. Útközben tudtam meg, hogy büntetett előéletű védencem, aki az autófeltörésekért (esetleg) néhány évi szabadságvesztést kapott volna – gyilkos. Méghozzá többszörös rablógyilkos!

E kis kitérő után kísérjük figyelemmel a nyomozásfelügyeleti ügyész szavait:

– A rendőrség vizsgálati osztályának a vezetője és tisztjei, elsősorban D. őrnagy asszony és az ügy vizsgálója, F. főhadnagy, olyan légkört tudtak kialakítani, mondhatnám úgy is, olyan emberi kapcsolatba kerültek Soós Lajossal, hogy az még olyan bűncselekményt is elismert, amelynek elkövetésével nem is gyanúsították.

– Mi volt az, és hogyan történt?

– 1968. május 15-én Pataki Károly pénzügyőr eltűnt Kádár utcai lakásáról. Családja és környezete úgy tudta, hogy disszidált, törvényellenesen elhagyta az ország területét. 1973-ban holttá nyilvánították, mert semmiféle életjelt nem adott magáról. Özvegye ezt követően férjhez ment s elköltözött Budapestről. S amikor Soós beismerő vallomást tett arra vonatkozóan, hogy társaival együtt meggyilkolták Gyulai Károlyt, Borai Lajost és özvegy Farkas Józsefnét, váratlanul megszólalt: „Van még egy kajakom

(gyilkosság). Hadd legyen tiszta a lelkiismeretem. 1968. május 15-én eltettük láb alól a fináncot Dugasszal…”

– Hogyan fogadták ezt a bejelentést?

– Törvényeink értelmében nem elég a beismerő vallomás, azt bizonyítani is kell. Természetesen meglepett bennünket Soós vallomása, de akkorra már megismertük. Biztos voltam benne, hogy nem hazudik. Jelenlétemben közölte a nyomozás irányítóival, hogy Pataki Károlyt leitatták azzal a céllal, hogy fegyverét megszerezzék, és vecsési házuk udvarán a holttestét elásták. Szavait idézem: „A Dugasz levágta a fejét. Én a fejét a lábához tettem.” Október 24-én a nyomozókkal együtt kimentünk Vecsésre, helyszíni szemlére, melyen jelen volt Soós védője is.

A Soós által megmutatott helyen, ahol a helyszíni szemlekor már disznóól volt, rövid ideig tartó ásás után, majdnem egy méter mélységből, előbb egy emberi lapockacsont, majd a csontváz egészében előkerült.

– Hol volt az áldozat feje?

– Ahol Soós mondta, a bal lábánál. Beosztásunk következtében! igen sok szörnyűséget láttunk, hallottunk: de ez kitörölhetetlen nyomot hagyott bennünk.

Érthető, hogy a rendőrség fokozott elővigyázatossággal készült – fel a helyszíni szemlére. A négyszeres gyilkost, mert akkor négy emberölés részese volt Soós Lajos, megfelelően, előírásszerűen őrizték. Bilincs volt a csuklóján, és az arra erősített vezetőláncot jobbról is balról is egy-egy nyomozó fogta. A helyszíni szemlén ott voltak a „kutyások” is, de senkinek nem kellett közbeavatkoznia. Mindent úgy találtunk, ahogy Soós a Tolnay Lajos utcában vallotta.

Mivel az elsőfokú tárgyalás nyomán részletesen feleleveníthük majd mind a négy gyilkosság történetét, most arra kerestünk választ: mi volt még a szerteágazó nyomozás során a nyomozásfelügyeleti ügyész feladata!

– Meggyőződtem róla, hogy az eljárás során a rendőrség a törvényességet maximálisan betartotta. A legcsekélyebb törvénysértést sem tapasztaltuk, ami a nyomozást befolyásolta volna.

– Soós és társai elismertek négy gyilkosságot, legalább nyolcvan kisebb lopást, betörést, autófeltörést. Nem próbáltak tagadni vagy tettüket kisebbíteni?

– A beismerő vallomásokat egymástól függetlenül tették meg, az ügyész jelenlétében. Több alkalommal ezeken a védőjük is jelen volt. A szembesítésekkor főként György József igyekezett tettét

kisebbíteni. Varga László tagadta, hogy Pataki Károly meggyilkolásában részt vett, de a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem tudta szavahihetően megcáfolni. Elismerte, hogy Soósnak ő mutatta be Patakit, ruháját a lakásán tartotta, azt közös barátjuknak Soós jelenlétében adta el, és a kapott pénzen osztozkodtak. Tudott arról is, mire kell Soósnak a fegyver. Erről együtt sokat beszéltek a börtönben.

– Az ilyen veszedelmes bűnözőket szigorúbban kell őrizni…

– Az természetes, és nem törvénybe ütköző, hogy az ilyen súlyos bűncselekmények elkövetőit szigorúan őrizzék. De semmiféle kényszerítő eszközt velük szemben soha nem alkalmaztak.

– Befejeződött a rendőrségen Soós Lajosnak és társainak a kihallgatása. Mi történt ezután, s mi volt ezt követően a feladata a fővárosi főügyésznek?

– Előírásszerűen iratismertetésre került sor. Vagyis az üggyel kapcsolatban az érdekeltek ekkor ismerhették meg egybefüggően társaik és a kihallgatott tanúk vallomásait. Mivel minden egyes bűnügy felderítésénél ma már nélkülözhetetlen a tudomány és a technika igénybevétele, a gyanúsítottak a szakértői véleményeket is áttanulmányozták. Mindegyik vádlott védőjének is lehetővé tették, hogy a nyomozati anyaggal megismerkedhessék. Erre azért van szükség, hogy a rendőrségi vizsgálat befejezése után pontosan tudja, mivel vádolják védencét. Röviden: legyen ideje és lehetősége a védőnek felkészülnie ügyfelének védelmére. A nyomozásfelügyeleti ügyész szerepe ezzel a rendőrségen véget is ér.

A munkája azonban nem fejeződik be akkor, amikor a rendőrség lezárta az ügyet, befejezte a nyomozást.

A neheze általában ezután következik.

– Erőt, egészséget, jó reggelt alezredes elvtárs! – lépett be egy reggel a parancsnoki szobába az ügyész, s közölte: a rendőrgyilkosok kihallgatására a büntetésvégrehajtási intézetben kerül sor. – Az lenne a kérésem – mondta –, gondoskodjon a parancsnokság megfelelő helyiségről, fél óra múlva itt leszek. György Józsefet állítsák először elő.

Alig csukódott be az iroda ajtaja az ügyész mögött, a parancsnok már intézkedett. Az ügyész visszament az épülettömb harmadik emeletén lévő irodájába, előkészítette a György József személyét ismertető, bűncselekményeivel kapcsolatos vallomásait tartalmazó

iratcsomót, szobatársával – mert ketten dolgoznak a helyiségben – közölte, lemegy a „bévébe”, s kérte, ha telefonon keresnék, jegyezze fel.

A „főnöki” szobába beköszönve, megkérte a főügyész titkárnőjét, közölje felettesével, hogy megkezdte a Soós-féle ügy szereplőinek kihallgatását a lenti helyiségben, mert ott, mondta, zavartalanabbul tud dolgozni…

Csengetésére megnyílt az a vasajtó, amely elválasztja a bírósági épülettől a fogdai részt, s amelynél éjjel-nappal fegyveres ügyeletet tartanak.

A középnagyságú, rácsos ablakú szobában már ott ült György József, két őrrel az oldalán. Megkezdődött az ügyészi kihallgatás…

– Hogyan zajlott le a négy gyilkossággal gyanúsított banda tagjainak ügyészi kihallgatása? Miért volt erre szükség a rendőrségi kihallgatások után? – kérdeztük a Fővárosi Főügyészségen.

– A törvény előírja, hogy a vádirat elkészítése előtt az ügyész nemcsak a nyomozati anyagot köteles áttanulmányozni, hanem személyesen is kihallgatni a gyanúsítottakat. Ebben az ügyben is be kellett tartani az előírásokat…

– De ön ott volt Soósnak és társainak rendőrségi kihallgatásain, alaposan ismerte az ügyet. Semmi kétsége nem lehetett, hogy Gyulai Károlyon kívül még három ártatlan embert meggyilkoltak…

– Így igaz. A jogszabály előírásaihoz azonban az ügyésznek is ragaszkodnia kell. Másoktól számon kérjük a törvényesség megtartását, s éppen mi szegjük meg?!

– Csak közbevetésként, a pontosság kedvéért kérdeztük. György József után Németh István, majd Varga László kihallgatására került sor. Utoljára pedig Soós Lajosra. Az ügyész azért választotta ezt a sorrendet, hogy pontosan ellenőrizhesse mindegyik gyanúsított cselekményeit, s ha a rendőrségi vallomásaiktól eltérően nyilatkoznának, mód legyen értékelni, miért másították meg az eredetileg elmondottakat, a rendelkezésre álló bizonyítékok melyiket támasztják alá. Az ügyészi kihallgatáson György, Soós és Németh a korábban tett rendőrségi vallomásaikat fenntartották, a történteket ugyanúgy adták elő. Egyikük sem változtatott rajtuk, beismerték a gyilkosságokat, egyedül Németh próbálkozott azzal, amivel a rendőrségi kihallgatás végén is megpróbálkozott – cselekedetét kisebbítendő –, hogy Soós kényszerítette a gyilkosságokban való részvételre. Némethnek ezt a védekezését Soós Lajos, Györgyi József vallomása és más rendelkezésre álló adatok messzemenően

cáfolták.

A gyanúsítottak az ügyészi kihallgatás során dohányozhattak, és a kihallgatáson védőik szinte minden esetben jelen voltak. Az egy hétig tartó kihallgatáson egyszer vagy kétszer nem volt jelen a védő. (Már régebben kitűzött tárgyaláson kellett védői teendőt ellátnia.) Ilyenkor a gyanúsítottat minden esetben megkérdezték: védője távollétében hajlandó-e vallomást tenni? Az igenlő válasz után folytatódott a kihallgatás.

Az eddigiekben megismerkedtünk a nyomozásfelügyeleti ügyész munkájával. Az ügyészség szerepe természetesen nem ér véget az ő feladataival: a törvényes mederben lefolytatott nyomozás és az ügyészi kihallgatás után elkészül a vádirat, s ennek alapján az első tárgyalási napon a tárgyalóügyész ismerteti a vádat. A közvélemény nagyon kevéssé ismeri a nyomozásfelügyeleti ügyész munkáját. Annál többet tud – látszólag legalább – a tárgyalóügyész (közkeletű szóval, pontatlanul, a vádló vagy közvádló) szerepéről. Filmből, színdarabból, regényekből jól ismerjük a védő és a vádló nemegyszer szópárbajhoz hasonlító összecsapását. (Többnyire, persze, olyasfajta torzításokkal, melyek a művet ugyan izgalmassá, de jogilag hiteltelenné teszik.) Dr. Friedrich Lajos, a Soós-ügy tárgyalóügyésze egyben-másban versenyre kelhetne a bűnügyi drámák vádlóival: a bizonyítási eljárás során mindannyiszor gyors, tömör, ügyes kérdésekkel tárta fel a vádlottak vallomásában, levő ellentmondásokat, határozottan csapva: le minden hazugságra, ködösítésre. Vádbeszéde kiváló szónoki képességeiről is meggyőzhette hallgatóságát; mégis kétségtelen, hogy mindezek inkább csak szükséges, de semmiképp sem elégséges jellemzői egy ilyen fontos ügy tárgyalóügyészének. Dr. Friedrich fiatal kora ellenére is komoly szakmai tekintélyt vívott ki magának: idősebb kollégái is megbecsüléssel, elismeréssel emlegetik a nevét Mindezt minden másnál jobban bizonyítja az a tény, hogy felettesei őt bízták meg a bonyolult és szerteágazó Soós-ügyben a vád képviseletével.

– Hogyan született meg a vádbeszéd, s mi a jelentősége a tárgyalás folyamatában?

– A vádbeszéd – kezdte dr. Friedrich Lajos – nem választható el a tárgyalóügyész felkészülésének egész folyamatától. Elsősorban is szakszerű indítvány kell hogy legyen a bírósághoz: ezt egyetlen ügyésznek sem szabad elfelejtenie. Sohasem állhatja meg a helyét az az ügyész, aki bombasztikus elemekre épít, aki közhelyekből ácsolja össze vádbeszédét, aki kizárólag retorikai képességeiben bízik. Az

ügyésznek nem a látványosságra kell törekednie; minél jelentősebb az ügy, annál alaposabban, aprólékosabban kell felkészülnie a tárgyalásra. A tárgyalóügyész elsődleges feladata a tárgyalóteremben az, hogy a vád képviselete során az ügyész kettős feladatát érvényesítse.

– Melyik ez a kettős feladat?

– Legyen az ügyész a vád képviselője, mondhatnám azt is, hogy harcos képviselője, továbbá működjék közre abban is, hogy a bíróság helyesen alkalmazza a törvényeket. Ezeknek azonban csak akkor tud eleget tenni, ha teljes terjedelmében és minden részletében ismeri az ügyet. Nyugodtan elmondhatom, hogy a mostani felkészülésemnek is ez volt a legnehezebb része. Hozzá kell tennem azonban azt is, hogy e felkészüléshez kollégáimtól, az ügyészségtől minden segítséget megkaptam, jó ideje minden más munka alól tehermentesítettek.

– Milyen munkarendben készült fel a tárgyalásra?

– 1980. április 10-én volt az utolsó olyan feladatom, amely nem ezzel az üggyel függött össze. Április 11-től kezdve csak erre a feladatra koncentráltam. Az előkészület április 11-től a vád ismertetéséig, tehát az április 28-i első tárgyalási napig tartott. Sokan talán úgy képzelik, hogy a vád ismertetése igen egyszerű dolog: feláll az ember, és felolvassa a gépelt vádiratot. Meg kell mondanom, hogy ilyesmit nemigen látni a tárgyalótermekben. Az ügyész tartozik hivatásának annyi tisztelettel – különösen az ilyen igényes ügyekben –, hogy felkészülten és fejből, legfeljebb vázlatot használva ismertesse a vád lényegét. A vád ismertetése nem egyenlő a vádirat felolvasásával, de nem is annak „fejből” történő reprodukálása: sokkal inkább a lényeges tényállás összefoglalását jelenti, mindazoknak a tényeknek a megemlítését, melyekre majd a bizonyításnak ki kell terjednie. Mondhatnám azt is, a vád ismertetése szerkesztő munkát kíván. Márpedig szerkeszteni csak az tud, aki látja a lényeget, a lényeget pedig csak a részletek birtokában ismerhetjük meg.

– Hogyan készült fel erre?

– Erre szolgált az a tizennyolc nap, amely alatt csak az üggyel kellett foglalkoznom. A legnagyobb segítséget a vádirat jelentette, mert a lényeget viszonylag röviden, tömören összefoglalta. Talán elég, ha megemlítem, hogy a nyomozati anyag körülbelül tízezer gépelt oldalt tett ki, ezzel szemben a vádirat a negyvenet alig érte el. A vádirat természetesen elősegítette a vád ismertetésére való felkészülést is. A tízezer oldal áttanulmányozásakor különös gonddal

kellett figyelnem azokra a tényállási elemekre, amelyeknek bizonyítása előreláthatólag nehezebbnek ígérkezett. Már a vád ismertetésénél célszerű felhívni a figyelmet a bizonyítás súlyponti kérdéseire, különválasztva őket az események „kitérőitől”, azoktól az eseményektől, amelyek részletezése nélkül is megérthető a cselekmények súlya, az elkövetők bűnössége. A vád ismertetéséhez kilencoldalas vázlatot készítettem. No nem azért, hogy felolvassam, ma már alapkövetelmény nálunk, hogy az ügyész fejből beszéljen; csupán azért, mert megfogalmazás közben még jobban átgondolhattam a mondanivalót. A vázlat lediktálásával tulajdonképpen véget ért a felkészülés első szakasza.

– Elnézést a kérdésért: az utolsó pillanatban készült el mindezzel, vagy volt „ráhagyás” is?

– Nálam az utolsó nap a pihenés napja volt. Óhatatlanul kimerül és elveszti koncentrálóképességét az, aki egy ilyen komoly szellemi teljesítmény előtt az utolsó percekben is a részletekkel bajlódik; nem beszélve arról, hogy a legutolsó időben átnézett részek uralkodni fognak az egész gondolatmeneten. Már az egyetemi vizsgákon is úgy csináltuk, hogy az utolsó délutánon félretettük a könyveket, moziba mentünk, s aztán kipihenten láttunk neki a feladat teljesítésének.

– A vád ismertetése után mi a következő feladat?

– A tárgyalóügyész munkájában talán a legnehezebb, egyben a legkevésbé látványos rész a tárgyalás nyomon követése. Ilyenkor egyszerre legalább három-négy dologra kell odafigyelni. Először is arra, hogy a bíróság a vádat a maga teljességében kimerítse, de semmivel se lépjen túl annak keretén. Vagyis, hogy a bizonyítás törvényes mederben folyjék. Figyelni kell arra, hogy a vádlottak, a tanúk, a szakértők tárgyalási előadása ne térjen el a tényekre vonatkozóan a nyomozati előadástól. Vagy ha van ilyen eltérés, s azt a bíróság nem tárja fel, akkor az ügyésznek fel kell hívnia erre a figyelmet, s a nyilatkozó elé tárnia az eltérést, egyben magyarázatot várva rá. Ebben a perben a hat vádlotton kívül mintegy hatvan tanú, s tíz-tizenkét szakértő körében kellett minderre tekintettel lenni, előadásukat figyelemmel kísérni. Ezért aztán egy-egy tárgyalási nap után úgy éreztem magam, mintha valamifajta „agymosáson” mentem volna keresztül: sokszor rám köszöntek ilyenkor az utcán az ismerősök, s én meg sem ismertem őket. De hát ezt nem panaszképpen mondom: a tárgyalási nap komoly koncentrációt kíván, viszont érdekes, szép része az ügyészi munkának.

– Ebben az ügyben minden másnap volt tárgyalás. Közben

pihenhetett?

– Ha jól emlékszem, tíz tárgyalási napot vett igénybe a bizonyítás, tíz napon keresztül kellett fokozott figyelemmel követni a vádlottak, a tanúk és a szakértők előadásait. A közbenső napok sem teltek teljes pihenéssel. Bármilyen alapos is az előzetes felkészülés, ilyen terjedelmű anyagnál lehetetlen, hogy abból az ember pontosan emlékezzék minden egyes tanúra. Így a következő tárgyalási napra beidézett tanúk, szakértők vallomását az előző napon feltétlenül át kellett tanulmányoznom. A tanúk esetében persze nem azt kell várni, hogy szó szerint vagy akárcsak mondatról mondatra ismérj teljék el a tárgyaláson is a nyomozás során mondottakat – az ilyesmi éppen a betanultság gyanúját keltené –, arra viszont nagyon is figyelni kell, hogy a lényeget tekintve ugyanazt mondják. S e lényeg felismeréséhez is szükséges az anyag újabb áttekintése. Így telnek az úgynevezett „közbenső" napok, a tárgyalás szünetei…

– Így jutunk el a bizonyítási szakasz után a vádbeszédhez, ahol beszélgetésünket is elkezdtük. Erre hogyan készült fel?

– Ha a tárgyalóügyész a perbeszéd napjáig minden feladatát körültekintéssel elvégezte, akkor a vádbeszédhez nem is kell olyan komoly felkészülés, mint a megelőzőkben. Ilyenkor az anyagot már olyan szinten kell ismernie, hogy valóban csak a szerkesztés, a kompozíció a lényeg: s meggyőződésem, hogy ez vonatkozik a vádbeszédre is. A vádbeszédet nem jegyzik gyorsírók, a legritkább esetben veszik magnószalagra; többnyire áll rá a „szó elszáll…" igazsága. Arra kell gondolni, hogy egyszer meghallgatják, s soha többet nincs alkalom elismételni, felidézni. Egyszeri hallásra kell logikusnak, követhetőnek és nem utolsósorban meggyőzőnek lennie: szólnia a bírókhoz, a vádlottakhoz és védőikhez, s természetesen a tárgyaláson jelenlevő hallgatósághoz is. Azt hiszem, minden ügyész számára az a főszabály, hogy a vádbeszéd szakszerű indítvány legyen a bírósághoz. A szerkesztésnek ennek érdekében arra kell törekednie, hogy a per lényeges elemeit emelje ki megfelelő sorrendben. Fontos, hogy a vádbeszéd szinkronban legyen a bíró gondolatmenetével. A bíró elsősorban arra törekszik, hogy helyesen állapítsa meg a tényállást, a maguk teljességében értékelje a bizonyítékokat. Ezért nem helyes a jogi minősítés boncolgatásával kezdeni a vádbeszédet; célszerűbb a bizonyítékok értékelésével indítani az építkezést. A bizonyítékok értékelését azután össze kell kötni a tényállás megállapításával, anélkül azonban, hogy az ügyész összekeverné ezt a kettőt.

– Konzultációt, segítséget kapott a felkészülésben?

– Van egy mondás, amely szerint az ember a fogorvosi székben, a halálos ágyán és a szónoki emelvényen mindig magára marad. Természetesen kérhettem segítséget szakmai vezetőimtől, de igazán kollektív munkával sem a perbeszédre, sem semmilyen más beszédre nem lehet készülni. Annyira testre szabott feladat, annyira tele van szubjektív tényezőkkel is egy beszéd megtartása, hogy különösebb konzultációval senki sem segíthet benne.

– A tárgyalás folyamán hogyan alakította ki bizonyítási taktikáját?

– A bizonyítási taktika kifejezés számomra kicsit visszatetsző, valahogy a „taktikázgatást" idézi fel bennem. Az ügyész csak egyféle taktikát folytathat: azt, hogy az igazság felszínre kerüljön. Az igazság kiderülését persze veszélyeztetheti, ha mások nem tartják magukat mereven a szabályokhoz, az ügyész viszont a Grál-lovag szerepében tetszeleg, és semmilyen ellentaktikát sem dolgoz ki velük szemben. Az ügyésznek ilyen értelemben az a taktikai feladata, hogy felkészüljön a vádlott védekezési taktikájára, a védelem bizonyítási taktikájára.

– Bele tudja képzelni magát a vádlottak, illetve védőik szerepébe?

– Azt hiszem, az ügyésznek elsősorban saját szerepébe kell beleélnie magát. Ha nem így lenne, akkor nyilván nem ügyésznek ment volna. Más dolog, hogy ha érzelmileg nem is lehet azonosulni a vádlottal vagy védőjével, de logikailag számolni kell azzal, milyen védekezési taktikára lehet számítani a részükről.

– Ebben az ügyben, Soóséknál ez sikerült?

– Nagyjából beváltak az előzetes számítások. Sokat segített ebben az a pontos tájékoztatás, amelyet a vádirat szerkesztőitől kaptam. A nyomozás során szerzett tapasztalataikat átadva, gyakorlatilag felkészítettek a vádlottak védekező taktikájára. Ezeket a taktikai lehetőségeket az iratanyagok is mindenben alátámasztották, és a tárgyalás is messzemenően igazolta őket. Lehetett számítani arra, hogy Soós Lajos – ha csak valamilyen zavar miatt meg nem szakad kontaktusa az eljáró hatósági személyekkel – fenntartja beismerő vallomását. Arra is számíthattam, hogy a halálra rettent György József másodrendű vádlott igyekszik kisebbíteni saját szerepét bűncselekményekben, fenntartva ugyanakkor azt a jó benyomás keltését szolgáló kijelentését, hogy bűnösnek érzi magát Az is várható volt, hogy Németh István kitart amellett, hogy kényszer hatására vett részt mindenben.

– Láthatóan ezt elég bizonytalanul tette Németh.

– Én sem számítottam arra, hogy mindezt ilyen setesután fogja csinálni a tárgyaláson, tehát azt is lehet mondani, hogy előzetesen túlértékeltem védekezési taktikáját. Végül sokkal ügyetlenebb volt, mint ahogy várható lett volna. Mindenképp számítani lehetett arra, hogy Varga László köröm szakadtáig tagadni fog. Azt is várni lehetett, hogy igyekszik majd valamiféle „meglepetéssel" szolgálni, ígért is ilyesmit, azt remélve, hogy ezzel megzavarhatja a bizonyítási eljárást. Végül semmi különösebb „meglepetésre" nem került sor: de ezzel is ugyanolyan kudarcot vallott volna, mint a nyomozás során…

– Elnézést a közbevetésért: mikor volt az első olyan ügye, ahol a legsúlyosabb büntetést kérhette?

– Olyan ügy, ahol a halálos ítélet egyáltalán szóba jöhetett volna, 1976-ban került először a kezembe. Ez azonban csak elvi lehetőség volt, különböző enyhítő körülmények miatt fel sem merült a gondolata annak, hogy a legsúlyosabb büntetést kérjem. Talán emlékszenek viszont arra, milyen felháborodást keltett az egész országban, amikor 1979 áprilisában, a hárshegyi úttörővasút-állomáson Molnár Henrik László meggyilkolt egy tizenhárom éves kislányt. Ez volt az első olyan ügy, amelynél én magam jelentkeztem, hogy szeretném tárgyalni. Nem tartom persze általában megengedhetőnek, hogy az ember válogasson, maga szabja meg feladatait: a fizetést nem azért kapjuk. Mégis, ebben az esetben – hasonló korú kislány édesapjaként – úgy éreztem, át tudom érezni a szülők helyzetét, világosan látom, mit vár tőlünk ilyen ügyben a társadalom. Ebben az ügyben mondtam először olyan perbeszédet, amelynek a végén halálos ítéletet kellett az ügyésznek kérnie.

– A Soós-ügynél sok gondot okozott, hogy milyen ítélet kiszabását kérje?

– Ennek az ügynek az volt az egyik sajátossága, hogy már a nyomozás befejezése előtt kialakult egy olyan általánosnak mondható közhangulat, amely szerint legalább négy halálos ítéletnek kell születnie. Nem lehet persze villanyszavazással dönteni emberek sorsáról, de bizonyos, hogy az ügyész sem vonhatja ki magát a közhangulat hatása alól. A jog nem öncélú játék, társadalmi igényeket szolgál, és a közvélemény bizonyos értelemben a társadalmi igényt fejezi ki. Ebben az ügyben ezért a helyes büntetési indítvány megtalálása nem is volt túl egyszerű. Az ügy áttanulmányozása előtt igyekeztem a gondolatát is elhessegetni annak, hogy véleményt alakítsak ki magamban. A teljes nyomozati anyag megismerése után azonban elég határozott lettem abban, hogy

Soós Lajost és György Józsefet mindenképpen halálra kell ítélni. Azaz, az ügyésznek feltétlenül ezt kell indítványoznia. Ez a meggyőződésem Soós Lajos esetében talán indoklást sem érdemel e beszélgetésben: aki négy embert ilyen brutális módon képes megölni, azt egyszerűen nem lehet még egyszer visszaengedni a társadalomba. Senki sem vállalhatja annak a felelősségét, hogy miatta Soós tovább folytathatja cselekménysorozatát. Gondolom, erre kár is szót vesztegetni…

– És György József esetében?

– Györgynél két dolog lehetett, ami megfontolásra késztette az embert a halálos ítélet indítványozásánál. Először is az, hogy öt gyerek apja. Másodszor, hogy szerepe a bűncselekményekben Soósénál minden kétséget kizáróan kisebb volt. Nem négy, hanem két ember megölésében vett részt, de magában az ölési cselekményekben is kisebb aktivitást mutatott, mint vádlott-társa. Azt kellett fontolóra venni tehát, nem szenved-e csorbát az ítélet belső arányossága, ha kettejükre egyforma lesz a büntetési indítvány. Ha ugyanis Györgynek nem lett volna egy Soós Lajos nevű vádlott-társa, ha egymagában állt volna ilyen bűncselekmények miatt a bíróság előtt, nyilván senkiben sem támadt volna kétség a halálbüntetés indítványával szemben. György részt vett egy rablógyilkosságban, elősegítette a sértett megölésének a folyamatát, és a rablásban is igen aktív volt. (Törökbálinton, özvegy Farkasné sérelmére.) Részt vett az utóbbi harmincöt év egyik legkiterveltebb, leggonoszabb bűncselekményében, a Steinmetz-szobor melletti rendőrgyilkosságban is. Aki ilyen cselekményekre képes, aki ilyen kitervelten ki tudja oltani a másik ember életét, méghozzá azzal a céllal, hogy annak fegyverével majd még súlyosabb bűncselekményt követhessen el, az olyan veszélyt jelent a társadalomra, amelyet egy sebész határozottságával kell megszüntetni. Így alakult ki ez bennem, és a tárgyalási napok csak megerősítettek elhatározásom helyességében.

– Németh Istvánra nem is kérhetett halálos ítéletet…

– Életemben Németh István esetében éreztem először, hogy a törvény korlátokat is jelenthet. A törvény mindeddig csak segítséget nyújtott munkámban: azt a biztos támpontot jelentette, amely meggátolta, hogy egyéni, szubjektív megállapításaim az évszázados, kollektív bölcsességen túlugorva a nem kívánt irányba vezessenek. A törvény bölcsességét persze most sem vonom kétségbe: az esetek nagy többségében igaz, hogy aki a cselekmény elkövetésekor a

huszadik életévét nem töltötte be, arról még nem lehet végleges véleményt mondani. Most viszont azt éreztem, hogy talán-talán Németh István esete mégiscsak kivétel. Először is, mert két emberölésben vett részt, méghozzá igen aktívan. Másrészt azért, mert egész magatartása nagyfokú elvetemültséget, hihetetlen vakmerőséget tükrözött Bizony, nagy nevelő hatást kell majd a büntetésvégrehajtási intézménynek tanúsítania, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztéssel feltétlenül együtt járó húsz év kellő garancia legyen arra, hogy Németh nem vetemedik többé emberélet kioltására. Nem tudom. Először voltam kénytelen úgy fogalmazni a perbeszédben, hogy azért nem teszek valamilyen indítványt (ezúttal halálos ítéletre), mert arra a törvény nem ad lehetőséget.

– És Varga László…?

– A közvélemény talán még kevésbé fogja megérteni, miért nem indítványozott az ügyész halálbüntetést Varga Lászlóra. Itt ugyanis törvényi akadály nem volt. Az sem vitás, hogy Varga László bűncselekménye embertelen, brutális, talán a legvisszataszítóbb az egész cselekménysorozatban, különösen a közvélemény szempontjából. Jó barátját ölte meg, ráadásul a fejét is levágta… Itt azonban nem hagyhatta az ügyészség figyelmen kívül, hogy sajnos csak tizenkét év elteltével sikerült felfedni a bűncselekményt. Igaz, ez a tizenkét év nem nagyon mutatott arra, hogy Varga élete gyökeresen megváltozott volna, hiszen újabb bűncselekményekre használta fel. Arra viszont semmi adatunk sincs, hogy ismét ember ellen támadt volna vagy akárcsak erőszakos bűncselekményt követett el. „Csak” vagyon elleni bűncselekmények terhelték a számláját.

– Szóval enyhítő körülménynek számított, hogy Pataki pénzügyőrt régen ölte meg Varga?

– A törvény nemcsak úgy irányadó alkalmazói számára, hogy betűjét meg kell tartani: figyelni kell a törvény egész rendszerére, ahogy mondani szokták, a törvényhozó akaratára is. Természetesen csak arra az akaratra, amely az írott szövegből egyértelműen kiderül. Miért mondom ezt? A törvény szerint az elkövető (háborús és népellenes bűnöket kivéve) húsz évnél akárcsak egy nappal több idő eltelte után is teljes büntetlenséget élvez cselekményére az elévülés miatt. Ezért határozottan az az ügyészség álláspontja, hogy ha ennél rövidebb, de az elévülés felét meghaladó idő után kerül az elkövető bíróság elé, akkor ennek ki kell hatnia a büntetési indítványra is. Ezért nem lehetett halálos ítélet kiszabását kérni Varga Lászlóra.

– Ön életfogytig tartót sem kért…

– Az már Varga László külön szerencséje, hogy a bűncselekmény elkövetése idején hatályban levő törvény az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetését nem ismerte. Alapvető szabály a jogban, hogy az elkövetés idején hatályban levő büntető törvénykönyvet kell alkalmazni; ettől csak akkor lehet eltérni, ha azóta a vádlott számára kedvezőbb elbírálást biztosító jogszabály lépett hatályba. A törvényalkotó azóta ismét felismerte az életfogytig tartó szabadságvesztés jelentőségét, hiszen a társadalom védelme minden álhumánus meggondolásnál fontosabb. Varga esetében mindenesetre ezt még nem lehetett indítványozni, maradt tehát a határozott ideig tartó szabadságvesztés.

– Amelyből ön a leghosszabbat indítványozta…

– Az ügyész a törvény értelmében nem tehet indítványt a büntetés mértékére. Ezért talán furcsa volt, a vádbeszédben a „büntetési tétel keret teljes kihasználásával” javasoltam a határozott tartamú szabadságvesztés kiszabását – ami a számok nyelvén, a Btk. ismerőinek, egyértelműen tizenöt évet jelent. Lehet rajta vitatkozni, szabad volt-e ezt mondanom, nem jelentette-e a törvény akaratának megszegését, megkerülését. Én úgy éreztem s érzem ma is, nem hallgathattam el azt a véleményemet, hogy Varga cselekményére súlyos büntetést kell kiszabni: nem tartottam volna tisztességesnek bármilyen formai meggondolásból eltitkolni azt.

– Arra számított, hogy Varga is, védője is felmentést kér?

– Természetesen. A vádlott védekezési taktikája már a nyomozás során kirajzolódott. Valószínű volt, hogy Varga ezt a tárgyaláson is fenntartja, s így is történt. Az pedig az ügyvédi etikából következik, hogy tagadó vádlott esetében felmentésre kell indítványt tenni. Réthy kollégám teljesen az ügyvédi törvény értelmében járt el, amikor felmentést kért védencére. Azt is elmondhatom, hogy védőbeszédében az érvek csoportosítása, felvonultatása kifejezetten szellemes, frappáns volt, mégha szerintem nem is alkalmas a bíróság meggyőzésére, őszintén mondhatom, nem lebecsülendő szellemi teljesítmény volt ez a védőbeszéd.

– Az ügyben a tudomány új eredményei, a nyomozás során használt modern technikai eszközök mennyiben segítették az ügyész munkáját?

– Erről nálam sokkal többet tud a nyomozásfelügyeleti ügyész, hiszen én csak a „készbe” szálltam be. Annyi bizonyos, hogy imponáló volt például az orvosszakértők „szuperprojekciós” eljárása, amelynek segítségével közelebb jutottunk egy tizenkét évvel ezelőtti

cselekmény bizonyításához. A hiányos csontmaradványoknak a hozzátartozóktól kapott fényképek, tévékamerák segítségével történő egymásra vetítése döntő bizonyíték volt a sértett, Pataki Károly azonosításában. Ez a tudományos erejű bizonyíték teljesen egybevágott azzal, amire én a vádbeszédemet építettem, vagyis Soós Lajos beismerő, feltáró jellegű vallomásával. E kettő együtt deríthetett fényt a tizenkét évvel ezelőtt történtekre. Fontosak és hasznosak voltak a tudományos technikai eszközök, módszerek segítségével lefolytatott bizonyítási kísérletek, helyszíni szemlék. Objektivitásukkal sok esetben kiegészítették a vádlottak, a tanúk szubjektív vallomását.

– A vádlottakkal mikor találkozott először?

– Az első tárgyaláson. A vádlottak ügyészi meghallgatása a nyomozásfelügyeleti ügyész feladata, ebbe a tárgyalóügyész nem folyik bele. A tárgyalás során viszont úgy érzem, sikerült egyéniségüket alaposan megismernem.

– Közel másfél hónap alatt, a tárgyalás folyamán mi tette önre a legmélyebb benyomást?

– Nehéz erre válaszolni, és ez nemcsak afféle szokásos kitérés az ilyesfajta kérdések elől. Még nem szűrődött le bennem annyira az ügy minden hatása, hogy egyértelműen választ tudjak adni. Az biztos, hogy nagyon érdekesnek találtam a vádlottak egymással szemben tanúsított viselkedését. Érdekes volt Soós Lajosnak legalább a zsiványbecsület látszatát fenntartó viselkedése és az, hogy nem titkolta lesújtó véleményét bűntársairól. Nemcsak azért, mert a többiek előbb „köptek” a rendőrségen. Igaz, nyilván nem örült annak, hogy Németh és György már előtte elmondott a nyomozóknak három gyilkosságot. De olykor-olykor, úgy éreztem, a zsiványbecsüle megsértését is a szemükre hányta. Érdekes pillanat volt az is, hogy amikor Varga László egyik hajdani feleségét hallgatták ki, Soós, aki „behozta” az ügybe Vargát, mégis megrótta annak feleségét, hogy tanúként terhelő vallomást tesz volt férjére, ő ezt összeegyeztethetetlennek tartotta a zsiványbecsülettel. Nem arról van szó persze, hogy ettől meg kell hatódni: a zsiványbecsület nem téveszthető össze a szocialista erkölccsel, de még a normális emberi erkölccsel sem.

– Volt tehát Soósban a tárgyalás során valami olyasmi, ami különbözött társainak viselkedésétől?

– Ha lehet ilyen rangsort felállítani, számomra a legkevésbé ellenszenves benyomást a tárgyaláson éppen Soós Lajos tette. Persze,

elsősorban az őszintesége miatt.

– És a legellenszenvesebbnek kit látott?

– Ez se könnyű kérdés, hisz egyik se tetszett különösebben… Eléggé ellenszenves volt György is, Németh, is, a legagresszívebben pedig Varga viselkedett. Ez viszont világosan következett abból, hogy ő még nem adta fel, a felmentésért küzdött. Vádlott-társai a felmentés reményét már feladták, a tárgyaláson feltétlenül. Németh maga sem képzelte, hogy valaki is elhiszi neki, amit védekezésül felhozott, és György is tisztában volt azzal, hogy végső soron senki sem fog különbséget tenni közte és Soós Lajos között. Varga még bízott a sikerben: azt hitte, mennél jobban ágál, mennél többet magyaráz, annál inkább sikerül elérnie a felmentést. Még azt sem vette észre, hogy a rengeteg beszéddel újabb és újabb ellentmondásokba keveredett, és ezzel maga ásta alá önnön szavahihetőségét De hát szerencsére a bűnözők sem tökéletesek: ha azok volnának, sokkal nehezebb lenne az igazságszolgáltatás dolga…

– Milyen szerepük van a tanúknak a tárgyaláson?

– Ebben az ügyben a vádirat, tapintatból, mellőzni igyekezett a sértettek hozzátartozóinak a megidézését, olyan esetekben legalábbis, ahol a bizonyítás egészéhez nem volt szükséges a vallomásuk. Ezért például nem hallgattuk ki Gyulai Károly özvegyét. Pataki Károly özvegyét és édesanyját viszont a bizonyítás érdekében feltétlenül meg kellett hallgatnunk. Megjelenésük különben a vádlottakra is hatással volt… Mint ahogy a gyors válaszra különben mindig kész Soós Lajos sem merte visszautasítani azt az átkot, amelyet Borai Lajosné mondott a fejére.

– Hogyan ítéli meg az ügyész a védők lehetőségét ebben a perben?

– Nem frázis azt mondani, éppen ebben az ügyben, hogy az ügyvédek nehéz helyzetben voltak… Nem kényelmes dolog a társadalom ítélőszéke előtt ilyen embereket védeni. Ezért is örültem Orosz Balázs kollégám védőbeszéde bevezető mondatainak, amelyekben meggyőzően körvonalazta a magyar védőügyvédek hivatástudatát, feladatát. Nagyon mély értelmű szavak voltak ezek, és azt hiszem, hogy sok félreértést is eloszlattak.

– Ön személy szerint milyen viszonyban áll a védőkkel?

– Sokan azt képzelik, hogy az ügyész és az ügyvéd a perben feltétlenül haragosa egymásnak. Én biztos vagyok abban, hogy ez nem így van. Intelligens embereknél hivatásuk gyakorlása

semmiképp sem vezethet odáig, hogy köztük személyes ellenszenv alakuljon ki. Az eljárás törvényességének a garanciái közé tartozik az is, hogy legyenek megbízható, alapos védőügyvédek.

– Talán nem haragszik meg egy személyes jellegű kérdésért. Családja hogyan vette tudomásul ezt a tárgyalást, az ön nyilván megterhelt munkáját?

– Nagyon örülök a kérdésnek, és mindenképp szerettem volna magam is szóba hozni ezt. Számomra „hinterland”, igazi támasz a család. Ilyen ügyben, amely elsősorban az ember idegeit veszi igénybe, ez különösen sokat jelent. Nemcsak arról van szó, hogy szeretettel, gondoskodással vettek otthon körül, hogy vigyáztak kényelmemre: azt is érezhettem, hogy lélekben mindig együtt vannak velem. Azt hiszem, ennél nagyobb segítséget egyik ember nem is kaphat a másiktól.

– Otthon is dolgozott az ügyön?

– Csak a hivatalban. Szerintem úgy kell megszervezni a hivatali munkaidő eltöltését, hogy abban minden hasznosat és fontosat sikerüljön elvégezni. Ez ellen csak annyiban vétettem, hogy egy kicsit megnyújtottam a munkaidőt, nem este, hanem reggel: egy, másfél órával a hivatali kezdés előtt jöttem be. Reggel különben is sokkal jobban tudok gondolkozni. Ettől függetlenül elsősorban munkaidőt használtam fel a felkészülésre.

– Otthon nem is jutott eszébe az ügy?

– Természetes, hogy egy ilyen súlyú ügy hajnaltól az esti elalvásig nyomon kíséri az embert. Nem is lehet az ellen védekezni, hogy ne foglalkozzon állandóan valamelyik részletével. Ezt azonban nem szabad azzal fokozni – persze, embere válogatja –, hogy még az aktákat is hazavisszük.

– Milyen tanulságokat jelentett önnek ez a per?

– Minden ügy tanulságokkal jár: az egyik kisebbel, a másik nagyobbal. A mostani elsősorban azt igazolta a számomra, hogy az alapos felkészülés a legfontosabb feladatom. Ez nem azt jelenti, hogy hibátlannak tartom működésemet, de hogy nem vallottam szégyent, azt csakis az alapos, intenzív felkészülésnek köszönhetem. Emberi tanulságok? Azt hiszem, egy ilyen súlyos ügyben ezek olyan nyilvánvalóak, hogy én is csak közhelyeket tudnék róluk mondani.

– Lámpaláza nem volt a zsúfolt tárgyalóteremben, a közönség és a tévékamerák előtt?

– Szerencsére volt. Borzasztó is lenne, ha egyáltalán nem lett volna. A lámpaláz biztosítja az adrenalin képződését, segíti a

koncentrációt. Arra kell vigyázni, és nemcsak a perbeszédnél, hogy a feladat végrehajtását gátló feszengések ne alakulhassanak ki, mert a lámpaláz kóros formája megbéníthatja a munkát. Hozzá kell tennem, nem ilyen ügyekkel kezdtem ügyészi hivatásomat: szépen, alulról építkezve, egyszerűbb ügyekkel foglalkozva ismertem meg a tárgyalótermek légkörét, a perbeszéd elmondásának feszültségét így tizenkét év alatt feltétlenül kialakult bennem valami szakmai rutin, ami a lámpalázat normális mederben tartja. Az viszont alapkövetelménye ennek a szakmának, hogy amikor feláll beszélni az ember, megemelkedjen a gyomra. Veszélyes is lehet, ha valakire semmilyen hatást, feszültséget nem gyakorol az ilyen közszereplés. Az ilyesfajta „magabiztosság" a lelki érzékenységet kérdőjelezné meg.

– Mit tudna mondani az ügy ötöd- és hatodrendű vádlottjáról, akik nem emberölés miatt kerültek a bíróság elé?

– Nem sokkal többet tudok róluk mondani, mint amit a pszichológus megállapított. Kettejük közül Mester a kezdeményező típus, Soósné sodródó, ide-oda kapkod. Mester János személye igen veszélyes a társadalomra, és egész bűnöző életvitele közel vitte a többiekhez. Soósné esetében kicsit más a helyzet. Nagyon nehéz helyzetben van az a nő, aki érzelmileg kötődik bűnözőkhöz. Persze, az lenne a legszebb női feladat, hivatás, ha meg tudná változtatni őket.

De hát nem mindenki alkalmas erre. Soósné végképp nem, a maga igen-igen szerény intellektusával. Együtt sodródott azokkal, akikhez hozzákötötte a sors.

Több mint kilenc hónappal a rendőrgyilkosság után – a rendőrség, az ügyészség munkája révén, a tanúk és szakértők meghallgatása után, a védőügyvédek bevonásával — tárgyalásra „érett" a bűnügy. A nyomozási és az ügyészi szakaszról — érthetően – viszonylag kevesebb tájékoztatást kapott a közvélemény; a tárgyalás azonban – törvényeinknek megfelelően – nyilvános volt, a hivatalból megjelenésre kötelezetteken kívül hallgatóság is részt vehetett rajta. A bírósági tárgyalás mindig is megragadja a közvélemény figyelmét. Különösen érthető volt ez ebben az esetben, egy ilyen súlyos és kivételes bűncselekmény-sorozat tárgyalásánál. A tárgyalóterem természetesen nem bővíthető tetszés szerint, így az ügyre kíváncsiskodóknak – természetesen díjtalanul – belépőcédulát kellett

kérniük a Fővárosi Bíróságon. Arról már nem a bíróság dolgozói tehettek, hogy a belépőhöz jutottak közül akadtak, akik „jó szokás" szerint üzletelni kezdtek, s néha ötszáz forintért adtak tovább egy-egy „jegyet".

Ez a kis „üzlet" is bizonyítja, hogy milyen érdeklődés és várakozás előzte meg a Soós-ügy tárgyalását.

Lépjünk be most mi is a Fővárosi Bíróság második emeleti nagy, úgynevezett „esküdtszéki" tárgyalótermébe.

1980. április 28-a van, pár perccel múlt kilenc óra.

A zsúfolásig megtöltött teremben erős testalkatú, középkorú büntetésvégrehajtási százados lép a bírói pulpitus elé, s szabályszerű jelentést tesz:

– Tanácselnök úr, Soós Lajost és társait a tárgyalásra előállítottuk!

– Köszönöm – nyugtázta a bíró. – Üljenek le. – Majd mikor mindenki helyet foglalt, így folytatta: — A Fővárosi Bíróság tárgyalni fogja Soós Lajos és társai bűnügyét.

Előírás szerint ezután a vádlottak személyi adatainak a felvételére került sor.

Ismerkedjünk meg mi is velük.

Soós Lajos 1943. szeptember 18-án Tiszaőrsön született Az általános iskola öt vagy hat osztályát végezte el, tanulmányait állandó csavargás miatt abbahagyta.

Először tizennyolc éves korában kötött házasságot, ez azonban igen rövid ideig tartott. Második házasságát a hatodrendű vádlottal a börtönben kötötte.

(Jogszabályaink lehetővé teszik, hogy a jogerősen elítélt büntetését töltő személy börtönben házasságot köthessen. Jogalkotásunk ezzel is elő szeretné segíteni, hogy a büntetés letöltése után az elítélt minél hamarabb beilleszkedhessék a társadalomba, annak becsületes tagjává válhassék.)

Ez a házastársi kapcsolat sem volt zavarmentes, hiszen feleségével többször összeveszett, az külön is költözött tőle, és más férfiakkal létesített átmenetileg élettársi kapcsolatot.

Soós 1978-ig, vagyis harmincöt éves koráig nem tanult szakmát, ennélfogva rendszerint segédmunkásként kereste meg a kenyerét, amikor szabadlábon volt. Munkahelyét gyakran változtatta, egy-egy helyen pár hónapnál tovább nem dolgozott.

1978-ban szerzett hivatásos gépkocsivezetői jogosítványt, s attól kezdve ilyen beosztásban dolgozott. A Nagyvárad téren levő István Kórházból 1979. augusztus 15-én fegyelmivel elbocsátották.

(1979. június 10-én ellopta szaktársa, V. János személyi igazolványát Későbbi bűntársával, Németh Istvánnal eltulajdonították a kórház bélyegzőjét is. Majd. V. nevében, június 14-én, mintegy kilencezer forint értékű gépkocsi-alkatrészt vásároltak az AUTÓKER Liszt Ferenc téri üzletében. A bolt dolgozói, figyelmetlenek lévén, nem ellenőrizték a személyi igazolványt felmutató azonosságát. A nagy forgalmú üzlet dolgozói, ha betartották volna a bélyegzővel történő áruvásárlás előírásait, talán két súlyos bűnözőt leplezhettek volna le. Csak hetek múlva derült ki a csalás, amikor a számlát a kórház gazdasági hivatala megkapta.)

Őrizetbe vételéig a Gyermekélelmezési Vállalatnál dolgozott.

1960 óta bűnöző életvitelt folytat, eddig nyolcszor volt büntetve, és tíz év hat hónapot töltött börtönben.

A másodrendű vádlott, György József 1941. március 25-én Győrött született. Budapest XIX., Vörös október utca 4. szám alatti lakos. Az általános iskola öt osztályát végezte el. Tényleges katonai szolgálatának letöltése után gépjárművezető lett. 1959-ben nősült meg, ebből a házasságból négy gyermek született. 1979 tavaszán törvényesen elvált, de az élettársi kapcsolatot feleségével fenntartotta. 1962-ben házasságon kívül született még egy gyermeke. Házasságának fennállása idején is többször élt más nőkkel élettársi kapcsolatban. Munkahelyeit sűrűn változtatta, több mint tíz helyen dolgozott, amikor szabadlábon volt, mert az elmúlt tizenöt évből nyolc év nyolc hónapot töltött különböző börtönökben. Először mint fiatalkorút, 1958. október 5-én könnyű testi sértés miatt háromhónapi javító-nevelő munkára ítélték. 1965-ben lopás, 1967-ben sikkasztás, lopás és közveszélyes munkakerülés miatt összbüntetésként hat év két hónapot kapott. Alig jött ki a börtönből, már 1974-ben újabb egy esztendőre „be kellett vonulnia” kerítés és lopás miatt. 1975. július 1-én szabadult, de december 5-én lopás miatt újból elítélték, a következő év december 6-án szabadult, és 1979. november 2-án került rendőrségi őrizetbe.

Németh István harmadrendű vádlott 1959. október 22-én Várpalotán született. Budapesten a XI. kerület, Márton utca 9. szám alatt lakott édesanyjával és nevelőapjával. Büntetlen előéletű. Négyéves volt, amikor szülei elváltak, ekkor rövid időre állami gondozásba került, majd újból édesanyja nevelte. Ebben az időben a család Százhalombattán élt, s ott végezte el az altalános iskola nyolc osztályát. Ezt követően szakácsipari tanuló lett, de tanulmányait már

az első évben abbahagyta, és segédmunkásként dolgozott.

Nevelőapja a fejlődő iparvárosban borozót nyitott, s Németh ott majdnem egy esztendeig italmérő volt. Mikor tudomására jutott, hogy nevelőapja eladta személygépkocsiját és az ezért kapott pénzt hétvégi házában tartja, betört oda, és negyvenhétezer forintot ellopott.

1977-ben a Volánnál helyezkedett el, ahol vállalati segítséggel gépkocsivezetői jogosítványt szerzett. Ezt követően rövid ideig a Vízügyi Igazgatóságnál, a Vízügyi Kutatóintézetnél, majd a Földgép Vállalatnál dolgozott 1979 februárjában az István Kórházban vállalt munkát, de munkaviszonya itt is rövid ideig tartott, mert Soós Lajossal együtt a kórház udvarán parkoló kocsikból többször benzint lopott, a kórház bélyegzőjét felhasználva más bűncselekményeket is elkövetett. Fegyelmivel bocsátották el, de néhány nap múlva már a Dél-Budai Vendéglátó Vállalatnál alkalmazták gépkocsivezetőnek. 1979. október 8-án vették őrizetbe.

Varga László negyedrendű vádlott 1944. április 5-én Budapesten született, a XIII. kerület, Róbert Károly körút 74. szám alatt lakott Szüleinek halála után nagyanyja és nagynénje nevelte, támogatta. Csavargó életvitele miatt állami gondozásba került, s itt fejezte be általános iskolai tanulmányait. Szakmát nem tanult. Amikor szabadlábon volt, betanított, illetve segédmunkásként dolgozott Munkahelyeinek száma tizenkettő. Eddig hatszor ítélték el, és az elmúlt tizennyolc évből tizennégyet különböző börtönökben töltött.

A személyi adatok felvétele után dr. Friedrich Lajos tárgyalóügyész ismertette a vádat A negyvenoldalas vádirat részletesen felsorolta a vádlottak által elkövetett bűncselekményeket úgy, ahogy azokra a rendőrségi, majd az ügyészi vizsgálat során fény derült! Érthető módon elsősorban a négy gyilkosságra vonatkozó tényeket tartalmazta, de kitért az ötöd- és hatodrendű vádlottak bűncselekményeire is. Ugyanakkor – a tárgyalás meggyorsítása céljából – a négy gyilkos által elkövetett kisebb bűncselekmények ügyében nem emelt vádat, hiszen ezek amúgy sem befolyásolták volna érdemben a végső büntetés kiszabását. A vád ismertetése után megkezdődött az elsőrendű vádlottnak, Soós Lajosnak a bírósági kihallgatása.

Tanács elnöke: Soós Lajos kivételével a többi vádlottat vezessék el!

A százados parancsára először a két tiszthelyettes György Józsefet vezette ki a teremből, utána Németh István, majd Varga László következett. A négy, gyilkossággal vádolt bűnözőre ezúttal is fokozottan vigyáztak. Nemcsak bilincs volt a csuklójukon, hanem százhúsz centi hosszú vezetőlánc is, amelynek a másik vége egy-egy erős fizikumú tiszthelyettes bal karjára volt hurkolva, akik a másik kezükben gumibotot tartottak. (Előírás szerint a tárgyalás során lőfegyver egyik őrnél sem volt. A folyosókon szolgálatot teljesítő rendőröknek a gumiboton és a könnyeztető spray-n kívül viszont lőfegyverük is volt.)

Tanács elnöke: Soós Lajos, álljon fel! Legyen szíves a mikrofonhoz lépni.

Soós két őrzőjével együtt a megjelölt helyre ment. Pontosan kilenc óra negyven perckor kezdődött meg a négy gyilkossággal vádolt, rendkívül erős testalkatú elsőrendű vádlott kihallgatása.

Tanács elnöke: Megértette a vádat, bűnösnek érzi magát?

Soós: Megértettem. Igen, bűnös vagyok!

Tanács elnöke: Hol dolgozott eddig?

Vádlott: A FÜSZÉRT-nél, a Gyermekélelmezési Vállalatnál, az István Kórházban.

Tanács elnöke: Mióta laknak Vecsésen?

Vádlott: Hát, amikor a börtönből kiszabadultam, már a Tó utcába mentem. Azelőtt a tizennyolcadik kerületben, Lőrincen, a Köves utcában laktunk. Onnan vonultam be a börtönbe.

Tanács elnöke: Milyen gyerek volt maga?

Vádlott: Nem bírt velem senki. Szerettem a nevelőapámat, ő is szeretett, de nem bírt velem.

Tanács elnöke: Mikor kezdte ezt az életet?

Vádlott: Hát, azt hiszem, 1960-ban. Ez nem azt jelenti, hogy akkor kezdtem volna már lopni vagy rabolni, hanem akkor lettem könnyelmű. Már nem érdekelt semmi.

Tanács elnöke: Mégis, miket csinált?

Vádlott: Csavarogtam.

Tanács elnöke: Olvasni olvasott?

Vádlott: A könyv csak most köt le, a börtönben kezdtem olvasni.

Tanács elnöke: Mennyi időt töltött börtönben?

Vádlott: Pontosan nem tudom (némi gondolkodás után), legalább tizenegy évet.

Tanács elnöke: Miért ítélték el?

Vádlott: Tisztelettel, lopás, fogolyszökés, fogolyszöktetés, rablás,

nagyon sok mindenért, hát itt van az a bíró úr is, aki szintén elítélt. (Dr. Lehoczkira mutatott.)

Tanács elnöke: Utoljára honnan szabadult?

Vádlott: Márianosztráról.

Tanács elnöke: Mikor?

Vádlott: 1976. december 6-án jöttem ki.

Tanács elnöke: Barátai voltak Nosztrán, kivel és miről beszélgettek?

Vádlott: Kérem, mi bűnözők ismertük egymást, nekem is voltak ott barátaim, Vargával beszéltünk arról, hogy tenni kellene valamit, bizony, tenni kellene. Mindenképpen sok pénzt akartunk szerezni. Bocsánatot kérek, a dátumokkal hadilábon állok, mert Varga a nyomozás során azt mondta, hogy a Markóban ismerkedtünk meg. Nem, nem ott ismertük meg egymást, arra pontosan emlékszem, hogy Márianosztrán. Aztán amikor kiszabadultunk, itt Pesten a Domus Áruháznál találkoztunk. Még aznap „be is mentünk" az Úttörő Áruházba, ez a hatvanas években történt. Ott egy kis balhét csináltunk. Nem vették észre. Ma sem tudják, mit vittünk el. Én sem emlékszem rá pontosan.

Tanács elnöke: De azonkívül mást is csináltak?

Vádlott (némi büszkeséggel magyarázta): Természetesen, aznap volt még egy kocsielkötésünk. Jóbaráti viszony alakult ki közöttünk. Imádtunk együtt lenni. Tetszik tudni, megértettük egymást.

Tanács elnöke: Vecsésen lakott?

Vádlott: Nem, akkor még Lőrincen. Oda járt ki hozzánk néha Varga.

Tanács elnöke: Később hogyan alakult a kapcsolatuk?

Vádlott: Előbb szoros barátok voltunk, majd megromlott ez a jó viszony. Tetszik tudni, olyanok a börtönbeliek, ha ott megismerik egymást, akkor ragaszkodnak egymáshoz. Én sem voltam kivétel. De én gyengének találtam a Dugaszt, mert így hívtuk egymás között Vargát. De esze volt. (Minden átmenet nélkül így folytatta.) Első feleségemtől akkor váltam el, mikor Vácott voltam. Varga nem szeretett ott „dolgozni", ahol én megfelelő lehetőséget találtam. Ő a tizenharmadik kerületben meg a belvárosban érezte jól magát. Ott ismerte a környéket, az utcákat. Sok balhét is csináltunk azon a tájon.

Tanács elnöke: Mikor?

Vádlott: Hát évek alatt. Pontosan mikor és hol, azt senki nem tudja. Én sem. Az igazság az, hogy sok balhénk volt. De nem jöttek rá.

Tanács elnöke: Közös bűncselekményekért voltak elítélve?
Vádlott: Nem. Nem jöttek ezekre rá soha.
Tanács elnöke: Közös zárkában voltak?
Vádlott: Nem. Másokkal voltam együtt, de volt kapcsolatunk.
Tanács elnöke: Hogy alakult ez?
Vádlott: A Markóban nem találkoztunk, bár ő azt mondta, hogy igen. Sopronkőhidán nem Varga, hanem György volt a cellatársam. Varga is bent volt, a börtönben állandóan jött a drótokkal, hogy mi újság van. Én 1976. december 6-án szabadultam. Varga meg 1978 januárjában. Varga egy időben mintha szabadulni akart volna tőlem. Úgy éreztem, hogy felesleges vagyok neki, hogy miért, azt nem tudom.
Tanács elnöke: 1979-ben találkoztak?
Vádlott: Igen, de ez spontán jött. A kilencedik kerületben találkoztam vele, akkor én már mentőautóval jártam. Megláttam és megálltam, felvettem a kocsiba. Már nem tudom pontosan, hogy hova, de elvittem valahova.
Tanács elnöke: Mesterrel, Némethtel milyen kapcsolatban volt? Maguk együtt loptak benzint is?
Vádlott: Kialakulóban volt egy balhénk. Úgy volt, hogy egy festőművészt „meglátogatunk" (kirabolják). Németh hozakodott elő ezzel a tippel. Azt mondtam neki, hogy benne vagyok. Németh sokat lopott. Fényképezőgépet, látcsövet meg hasonló dolgokat. Én sem voltam mentes ezektől, amit így összeszedtünk, odaadtuk Vargának. Bocsánat, én adtam oda. A kis Némethtel sok közös balhénk volt.
Tanács elnöke: Miért adta át a lopott tárgyakat Vargának?
Vádlott: Voltak olyan lopásaink, amikét nem jelentettek fel. Főleg Mercedes-kocsikra, meg külföldi rendszámúakra utaztunk, azokat rámoltuk ki. Nem volt orgazdám, nem tudtam, mit kell a szajréval csinálni, nem akartam „megbukni", és azért adtam oda Vargának, hogy értékesítse azokat. Ő ebben tapasztaltabb volt, mint mi.
Tanács elnöke: Miután Varga ezeket értékesítette, az így kapott pénzből mennyit adott magának?
Vádlott: Nagyon gyéren! Valutával mindig átbundázott, pedig adtam azt is. Én is becsapok mást, ha engem becsapnak, megérdemlem. Arra is emlékszem, egyszer hívott egy rámolásra. Hogy mikor volt, azt már nem tudom. A lakásából az élettársát kellett kitenni, rám azért volt szükség, mivel én jóval erősebb vagyok nála. A kis Németh lent várt bennünket a kocsiban.
Tanács elnöke: Hogyan élt maga a feleségével?

Vádlott: Hát kérem, a feleségem többször elment tőlem, s én futottam utána. Magamban sokszor szenvedtem miatta: szerettem, ma is szeretem. Érdekelt nagyon, hogy kivel jár. Bemutattam neki Vargát is. Egyszer, amikor megint elhagyott, mert az többször is megtörtént, tudtam, hogy Dugasznál lakik, odamentem, hogy megnézzem, kivel van, mit csinál az asszony. El tudtam viselni, hogy ott van a feleségem. Mester János is vele volt, ott éltek együtt Mikor Varga látta, hogy az idegességtől remegek, a kezembe tolt egy kést azért, hogy Mesterrel végezzek. Az menekült is előlem, bár még akkor nem tudta, hogy milyen társaságba csöppent. Vargát lebeszéltem, hogy ne csináljunk semmit, így úszta meg Mester. Tessék elhinni, bíró úr, pontosan így volt. A feleségem nem jött ki a nevelőapámmal. Nevelőapám, anyámmal együtt, nagyon sokat dolgozik. Nem bírták egymást a Terivel. Nem tiszta előttem ma sem, hogy mit tudott a feleségem a törökbálinti ügyről. Gyanús lehettem neki, de pontosan nem tudta, mit csináltam. Hát nem voltam én valami jó fiú, azt tudta.

Tanács elnöke: Mióta foglalkoztatta a fegyverszerzés gondolata?

Vádlott: Imádtam, kérem, a fegyvert. Most is imádom. Apámnak, mikor katona volt, elloptam a fegyverét, felkötöttem a derekamra, és úgy mentem az iskolába. Életem bűnös vágány felé irányult. Lényeg az, tessék elhinni, a sok betörés után rájöttünk, hogy nincs pénz. Fegyvert kell szerezni, mert csak azzal lehet sok pénzhez jutni.

Tanács elnöke: Csak az a fegyver volt a kezében?

Vádlott: Két fegyver volt a kezemben, az övé meg a fináncé.

Tanács elnöke: A munkahelyén tudtak arról, hogy maga már büntetve volt?

Vádlott: Kérem, bíró úr, hogyan tudhattak volna? Ha tudják, hogy büntetett előéletű vagyok, akkor nem lehettem volna mentős. Visszatérve a fegyverre, az István Kórházban Némethtel sokat beszéltünk arról, hogy fegyvert kell szerezni, mert azzal lehetne valamit kezdeni. Aztán ajánlottak is egy vadászpuskát de abból nem lett semmi. Nem vettük meg.

A tanács elnöke szünetet rendelt el. Fél tizenegykor folytatódott a tárgyalás, és ekkor került sor az első élet elleni bűnügy felelevenítésére.

Soós az előtérben néhány szót váltott védőjével, és olyan nyugodtan szívta a Symphoniát, mint akik a mozielőadás szünetében gyújtanak rá.

Tanács elnöke: Miért vágyott fegyver után, Soós?

Vádlott: Igazat akarok mondani, próbáljanak megérteni, nem az ítélet szempontjából; ha megvan a fegyver, sok pénzhez juthatok, nem cifráztam volna, ha nem adja oda az illető a pénzt azonnal lőttem volna, azonnal lövök.

Tanács elnöke: Tudott fegyverrel bánni?

Vádlott: A mostohaapám fegyverét saját magam próbáltam ki.

Ügyész: Vargának milyen holmikat adott át értékesítésre?

Vádlott: Pontosan nem emlékszem rá. Nyolc-tíz fényképezőgépet, látcsövet, külföldi pénzt.

Ügyész: Honnan szerezték ezeket?

Vádlott: Honnan? Hát loptuk. Nagyon sokat loptunk, kérem. Egy időben fő vadászterületünk a Hilton-szálló környéke volt.

Ügyész: Maguk még a közvetlen letartóztatásuk előtt is loptak. Így volt?

Vádlott: Igen. Még akkor is adtam oda különböző holmikat Dugasznak.

Ügyész: Becslése szerint milyen értékű lopott tárgyat adhatott oda Varga Lászlónak értékesítésre?

Vádlott: Nem ismerem, kérem, a fényképezőgépeket nem tudom, mennyibe kerülnek, biztos értékesek voltak! Szép nagy kocsikból emeltük azokat ki.

Ügyész: Mondja, mennyit kapott értük Vargától?!

Vádlott: Kétezer forintot.

Ügyész: Ő legalább az ötszöröséért értékesíthette?!

Vádlott: Biztos! Ezen én nem akartam „megbukni”, azért bíztam rá. Aztán tudom, hogy Németh is nagyon sokat lopott, mert villogni akart a csajok előtt, mindenképpen kocsit akart venni.

Ügyész: Milyen hatással volt maga Némethre?

Vádlott: Nem akarok én senkit vágni, de tessenek elhinni, Németh nagyobb hatással volt rám, mint én őrá. Önök el sem tudják azt képzelni, hogy mi ment végbe a mi világunkban.

Tanács elnöke: 1968. február 20-án szabadult. Május 15-ig mit csinált? A vádirat szerint Vargával együtt végzett Pataki Károllyal. Közösen, együtt gyilkolták meg. Így van?

Vádlott: Így volt.

S most – a különböző vallomások, bizonyítékok alapján, a később elhangzott tényekkel együtt – idézzük fel ezt a bűncselekményt, a fiatal Pataki Károly 1968-as meggyilkolását.

Ma már nehéz lenne pontosan megállapítani, voltaképpen hol és mikor is ismerkedett meg egymással Soós Lajos és Varga László, a jelen ügy első- és negyedrendű vádlottja. Soós szerint a márianosztrai fegyházban. Varga emlékezete szerint pedig a közkeletűen csak „Markónak” nevezett büntetésvégrehajtási intézetben. A vádirat – nyilván egy régebbi vallomásra építve – úgy fogalmaz, hogy a „civil” életben, a Róbert Károly körúton levő Dózsa Filmszínház előtt kötöttek, még a hatvanas évek elején, ismeretséget. Annyi bizonyos, hogy Márianosztráról történt szabadulásuk után – Soós Lajos szavaival – csináltak „egy kis balhét” az Úttörő Áruházban, magyarul: betörtek, s ezen a cselekményükön nem is buktak le. A rendkívül erős fizikumú Soós s a vékony testalkatú, gyors beszédű, gyors észjárású Varga – becenevén „Dugasz” – jól megértették egymást, s ez a megértés, több más bűncselekmény mellett, elsősorban az autók fosztogatásában jelentkezett.

„Jó baráti viszony alakult ki közöttük. Imádtunk együtt lenni. Tetszik tudni, megértettük mi egymást… Sok balhét is csináltunk a tizenharmadik kerületben és a belvárosban…” – mondta barátságuk első szakaszáról bírósági vallomásában Soós Lajos. Varga „szemérmesebb”, ezekről az ügyekről hallgatott a bíróság előtt. Azt azonban ő sem tagadta, hogy a szabadlábon töltött hónapok után – más-más ügyek miatt – mindketten visszakerültek a börtönbe, s nemsokára ismét a rácsok mögött, ezúttal a váci fegyházban találkoztak egymással. Igaz, nem voltak zárkatársak, nem is egy munkaterületen dolgoztak, mégis megtalálták a módját annak, hogy hosszabban elbeszélgessenek.

Tanács elnöke (Vargához): Miről beszélgettek a börtönben?

Vádlott: Semmiről, semmiről. Csak az került szóba, hogy megvárjuk egymást, ha kijövünk.

Tanács elnöke: Szokás volt maguknál, hogy a barátok szabaduló társuk elé mennek a börtönkapuhoz?

Vádlott: Igen, ez rossz szokás, de nálunk, a mi világunkban így van.

Tanács elnöke (Sooshoz): Hogyan alakult a kapcsolata 1968-ban Vargával?

Vádlott: Hát amikor én kiszabadultam, ő még bent maradt. Bucival, ez is egy volt börtöntársunk, elhatároztuk, hogy elmegyünk elébe. Én azonban nem álltam a szavam, nem mentem el Vácra. De amikor megtudtam, hogy kijött, itthon van, Pesten már felkerestem.

Otthon meg is találtam.

1968. február 29-én hagyta el Varga a váci fegyházat, és érkezett meg Budapestre, régebbi s majdani újabb bűncselekményei színhelyére. Soós hamar megtalálta börtöntársát. Erről a látogatásáról így vallott.

Vádlott: Váci úti lakásán kerestem fel, ahol a nagynénjével élt együtt. Az elmúlt évekről beszélgettünk. Felelevenítettük a börtönéletet is, de legtöbbet arról beszéltünk, hogy pénzt kellene szereznünk, sok pénzt… Pár nap múlva említettem neki, hogy minden körülmények között fegyverre kell szert tennünk. Varga már máskor is beszélt róla, hogy van egy finánc ismerőse, annak van fegyvere. Ne tessenek haragudni, hogy csak így mondom, hogy finánc, de mi így hívtuk. Mondta, hogy azt (a fegyvert) meg lehetne szerezni tőle.

A „finánc" Pataki Károly, Varga régi barátja volt: ugyanabba az angyalföldi baráti körbe tartoztak, s 1963-ban – két másik társukig együtt – disszidálni is együtt akartak. A tiltott határátlépési kísérletet a határőrök ébersége meghiúsította, s büntetőeljárást indítottak mind a négyük ellen.

Ezt – az akkori közkegyelmi intézkedések miatt – hamarosan megszüntették. Varga továbbra is baráti kapcsolatban maradt Patakival: amikor az katona lett, a jó barát még pénzt és csomagot is küldött neki. Már amikor szabadlábon volt…

Soós és Varga hamarosan részletes tervet dolgozott ki a fegyver megszerzésére. Ennek megfelelően a két barát 1968. május 15-én ott sétálgatott a Kádár utcában, Pataki lakásának közvetlen közelében. Talán még egy óra sem telhetett el, amikor a munkahelyéről hazaérkező Pataki „véletlenül" összefutott barátjával, Varga Lászlóval, aki a társaságában levő Soós Lajost is bemutatta a fiatal pénzügyőrnek. Az események felidézésében legjobb kalauzunk Soós részletes bírósági vallomása.

Tanács elnöke: Hány óra felé találkoztak Patakival?

Vádlott: Délfelé járt az idő. Varga akkor mutatott be a fináncnak. Pataki mondta, hogy menjünk fel hozzájuk. Varga erre megkérdezte, van-e otthon valaki. Azért tette, mert Pataki anyja nem bírta Vargát, Pataki válaszul azt mondta: „gyertek fel nyugodtan". Még valami desszertfélével is megkínált bennünket. Varga szóba hozta a fegyvert, Pataki meg is mutatta, egy nagy szekrényből vette elő. Arra már nem emlékszem, be volt-e a szekrényajtó zárva vagy sem. Kivette a lövedéket a pisztolyból, s a fegyvert Varga kezébe adta. Ő

megnézegette, majd nekem adta át. Én is megnéztem. Jól szemügyre vettem, arra pontosan emlékszem, hogy én adtam vissza Patakinak. A finánc ezután visszatette a fiókba.

Tanács elnöke: És utána mi történt?

Vádlott: Dugasz meghívta, hogy jöjjön velünk egy kicsit szórakozni.

Tanács elnöke: Előre megbeszélték, hogy mit akarnak csinálni?

Vádlott: Természetesen, mindent megbeszéltünk előre.

Tanács elnöke: Mit beszéltek meg?

Vádlott: Azt, hogy megszerezzük a fegyvert. Először arra gondoltam, hogy gipszmintát készítek az ajtózárjáról. De ez nem ment, valaki megláthatott volna a házban. Ekkor határoztuk el, hogy minden körülmények között ellopjuk a lakás kulcsát.

Tanács elnöke: Mit csináltak ezután?

Vádlott: Ennyi idő után nem emlékszem pontosan. Azt tudom, hogy egy eszpresszóban voltunk. Pataki keresztbe tette a lábát, kigombolta a zakóját. Nőkről beszélgettünk, ittunk. Úgy tudom, ő már előzőleg is ivott, nem ártott volna meg neki annyi ital, amennyit velünk fogyasztott el, ha nem ivott volna már előtte.

Tanács elnöke: Az eszpresszóban nem próbálták meg ellopni a kulcsot?

Vádlott: Nem emlékszem rá. Minden mozdulatom arra irányult, hogy ellopjam a kulcsot de hogy a presszóban tettem-e, vagy valamelyikünk tett-e ilyen kísérletet arra nem emlékszem.

Tanács elnöke: Hova mentek ezután?

Vádlott: A Váci útra, a Dugasz nagynénjéhez. De a lakás nem volt megfelelő, mert otthon voltak.

Tanács elnöke: Mi volt ekkor a tervük?

Vádlott: Előre megbeszéltük, hogy addig itatjuk a fináncot, amíg „le nem fekszik”.

Tanács elnöke: Az a „lefekszik” mit jelent a maguk nyelvén?

Vádlott: Hát azt, hogy totál részeg.

Tanács elnöke: A Váci útról hová mentek?

Vádlott: Vecsésre. Még vettem egy üveg bort, hogy tovább itathassuk Patakit.

Tanács elnöke: Hány órakor érhettek ki Vecsésre?

Vádlott: Kora délután, még nem volt három óra.

Tanács elnöke: És miről beszélgettek?

Vádlott: Csak azt szoktam mindig megjegyezni, ami nekem fontos. Olyasmiről beszélgettünk akkor, ami engem nem érdekelt.

Nem is tudok arra válaszolni, bíró úr, hogy miről beszélgettünk.

Tanács elnöke: Akkor már volt ölési szándékuk?

Vádlott: Nem, akkor még csak az volt a tervünk, hogy mindenképp megszerezzük a pisztolyt.

Tanács elnöke: Maguk mennyit ittak a vecsési házukban?

Vádlott: Keveset. Varga is józan volt, én is.

Tanács elnöke: A kihallgatás során maga elmondta, hogy Pataki Károly részeg lett a sok italtól. Le is vetkőzött és lefeküdt maguknál a konyhába, a díványra. Így volt?

Vádlott: Igen. Alsónadrág meg zokni volt rajta, amikor lefeküdt Arra nem emlékszem, atlétaing volt-e rajta vagy sem. Nekem csak a fegyver járt az eszemben. Nem ismertem a fináncokat, őt sem ismertem, de azt tudtam, hogy fegyvere van, mutatta is, és nekem minden gondolatom azon járt, hogy megszerezzem tőle a lakáskulcsát s ily módon a fegyvert.

Tanács elnöke: Folytassa. Mi történt ezután?

Vádlott: Leitattuk Patakit, s amikor már mélyen aludt, kabátjának zsebéből elővettem a lakáskulcsot. Autóbuszra szálltam, bejöttem Pestre, s elmentem a Kádár utcába.

Tegyük itt hozzá, hogy Pataki Károly éppen ennek a napnak, 1968. május 15-ének délelőttjén kísérte kórházba terhes állapotban levő feleségét, délután pedig édesanyja látogatta meg menyét a kórházban. Ennek az adatnak, Patakiné kórházba vonulása dátumának még jelentősége lesz az ügyben: sok más mellett ez is megcáfolta Varga ide-oda csapkodó védekezését. De térjünk vissza előbb Soós vallomására.

Tanács elnöke: Mit csinált Patakiék lakásában?

Vádlott: Ott találtam meg a pisztolyt, ahol utoljára láttam. Találtam egy táskát is, abba tettem bele, s úgy jöttem el Pataki lakásáról.

Tanács elnöke: Mennyi idő alatt tette meg az utat Vecsés és Budapest között?

Vádlott: Legalább két órába tellett.

A bizonyítási kísérlet során a nyomozók is végigjárták ezt az útvonalat Vecsés és a Nagyvárad tér között menetrendszerinti autóbusszal, onnét gépkocsival (Soós taxit használt), s megállapították, hogy az út két-két és fél órába belefért.

Tanács elnöke: S mi történt később?

Vádlott: Amikor visszatértem Vecsésre, Dugasz már az udvaron várt. Leszúrt, hogy a magnetofont is elhoztam, jaj, bocsánat,

elfelejtettem elmondani, hogy a pisztoly mellett még a szobában látott magnetofont is betettem a táskába, mert amikor fent voltunk előtte Patakinál, jó számok szóltak rajta. Mondta is Dugasz: „Hülye vagy, te Laci, miért hoztad el a magnetofont?” Tetszik tudni, bíró úr, Lajos a keresztnevem, de a barátaim általában Lacinak szoktak hívni. Azt is hozzátette, így mindenki tudni fogja, hogy mi hoztuk el a pisztolyt is.

Tanács elnöke: Maga erre mit válaszolt?

Vádlott: Úgy gondoltam, hogy jó lesz még nekünk a magnetofon. De Varga letorkollt, azt mondta, nem érné meg, hogy bárki is megkérdezzen bennünket, mi lett a pisztollyal, mert a magnetofont biztosan keresni fogják.

Tanács elnöke: S hogyan döntöttek?

Vádlott: Dugasz azt kérdezte tőlem, hogy van-e valami, amivel fejbe üthetnénk a fináncot.

Tanács elnöke: S volt?

Vádlott: Igen, valahol az udvaron, a farakás mellett volt egy balta. Azt behoztam a szobába, s megkérdeztem Dugaszt, mélyen alszik-e a finánc. Mondta Varga, hogy nagyon mélyen. Akkor jó, mondtam én, és ahogy hanyatt feküdt, fejbe vágtam.

Tanács elnöke: Nagyot ütött?

Vádlott: Nem túl nagyot.

Tanács elnöke: És hova ütött?

Vádlott: A homlokára céloztam.

Tanács elnöke: Nem volt ideges?

Vádlott: Ha azt mondom, hogy nem, akkor nagyon hidegvérű gyilkosnak tart majd a bíróság, de nem voltam ideges.

Tanács elnöke: S aztán?

Vádlott: Minden összebeszélés nélkül letettük a finánc testét a földre, hogy ne legyen véres a dívány. Aztán kimentem az udvarra ásni egy gödröt. Olyan hatvancentis gödröt áshattam, amikor visszamentem a konyhába Vargához. Akkor már a finánc feje külön volt a törzsétől. Kivittük az udvarra, s Varga megnézte a gödröt Megállapította, hogy nem elég mély. Elkezdett ásni, jól kimélyítette, olyannyira, hogy nem is tudott egyedül kimászni belőle, én húztam ki. Aztán lehajolva beleengedtük Pataki testét a gödörbe. Nem dobtuk, bíró úr, szépen engedtük le, gondosan vigyáztunk rá mindaddig, amíg le tudtunk hajolni. Csak akkor engedtük el. Aztán Varga elkezdte betemetni, én meg bementem a konyhába a fejéért.

Éppen a Soósék udvarában, a Soós által megjelölt helyen

előkerült csontváz s a tőle különálló koponya bizonyította be végérvényesen a nyomozó hatóságok előtt, hogy Soós vallomása nem puszta fantázia, s az eltűntnek tartott Pataki Károly (akinek disszidálásáról Varga előszeretettel terjesztett álhíreket) valójában kegyetlen gyilkosság áldozata lett. A csontváz tizenegy és fél évvel későbbi feltárása, majd tudományos módszerrel történt vizsgálata minden tekintetben megerősítette Soós Lajos feltáró jellegű, őszinte vallomását.

Tanács elnöke: Mi történt a nyomokkal?

Vádlott: Először behánytuk, betemettük a gödröt, majd jól meg is tapostuk, hogy ne vegyék észre, homokot is szórtam rá. Aztán a konyhában csináltunk rendet, a vérnyomokat is eltüntettük.

Tanács elnöke: A pisztollyal mit csináltak?

Vádlott: A pisztolyt először a kertben rejtettük el, majd elővettük, nézegettük és örültünk neki.

Tanács elnöke: Nem féltek?

Vádlott: A balhé miatt egy kicsit féltünk. De Varga, mondtam már, gógyis, okos fiú, elhíresztelte, hogy a finánc disszidált, Kanadába ment, ahol az édesapja élt. A fegyverét még jól elrejtette.

Tanács elnöke: A ruhájával mit csináltak?

Vádlott: A cuccot, a magnó kivételével, egy necchálóba raktuk, elvittük és eladtuk. De előzőleg el kell még azt is mondanom, hogy Varga otthon betette Pataki ruháját a szekrénybe, és ott tartotta. Mikor néhány nap múlva felmentem hozzá, megláttam a ruhát a szekrényben és figyelmeztettem, hogy ez nem lesz így jó. Igazat adott nekem, azt mondta, hogy elvisszük egy havernak, az majd megveszi. El is ment a barátjáért. Tamás Jácinttal (másított név) jött vissza, aki egy kopaszodó férfi volt. Varga ezer forintot kért a ruhákért. Tamásnál nem volt pénz, hazament érte, s amikor visszajött, megvette a ruhát. A pénzt Vargával együtt költöttem el.

Tanács elnöke: Mi lett a magnó sorsa?

Vádlott: Vecsés és Budapest között, az autóbuszon eladtam egy ismeretlen személynek.

Tanács elnöke: S a pisztollyal mi történt?

Vádlott: Szépen bezsíroztuk, nylonba tekertük, és azt javasoltam Dugasznak, hogy dobjuk a kútba, ahonnan bármikor elővehetjük, ha egy nagyobb ügyhöz szükségünk lenne rá. Oda is adtam Vargának, de mint most kiderült, a kútban nincs ott a pisztoly. Lehet, hogy Dugasz ezzel engem is becsapott, nem tudom, hol a fegyver. Én soha többet nem láttam mindenesetre…

Lehoczki bíró: Volt valami konkrét céljuk a pisztollyal?

Vádlott: Nagy ügyet akartunk vele csinálni, de még kijelölt helyünk nem volt. Bank, OTP, posta, ezek kirámolásáról beszélgettünk, de nem határoztuk el pontosan, hogy hova megyünk.

Lehoczki bíró: Patakin volt zokni, amikor elásták?

Vádlott: Volt. A színére nem emlékszem, csak azt tudom, hogy sötét színű volt.

Lehoczki bíró: Volt annak valami oka, hogy ön jött be Pestre a pisztolyért, s nem Varga?

Vádlott; Igen, volt. Ahol Pataki lakott, abban a házban engem senki sem ismert, Vargát viszont ismerték. Így nem merülhetett fel az a gyanú, hogy Patakit bárki is az ő környezetében keresse. Nem volt a Dugasz olyan balfácán, azt is mondta, nem lenne jó, ha kihallgatnának minket ebben az ügyben. Ezért mentem, én be Pestre.

Eddig tartott Soós Lajos vallomása. Varga László vallomását közel sem ilyen könnyű felidézni: jóformán minden alkalommal másképp idézte fel, vagy tagadta le a történteket. Bár könyvünk elsősorban az igazságszolgáltatás munkájával foglalkozik, idézzük fel röviden Vargának azokat a vallomásait, amelyeket a rendőrségi kihallgatások során tett, s amelyek a tárgyaláson is szóba kerültek.

Varga Lászlót – Soós váratlan beismerő vallomása után – október végén fogták le, s helyezték előzetes letartóztatásba. Közel két hónapon keresztül mindent tagadott, majd december 17-én önként jelentkezett kihallgatásra. Ezen elmondta, hogy május 15-én véletlenül találkozott előbb Sóssal, majd vele együtt Patakival. Elmentek Vecsésre, ahol berúgott. Szédült, kiment vizelni, s amikor visszament, meglátta, hogy „Karcsi” homloka csupa vér volt. Ismét rosszul lett, hányt, s amikor újból visszatért, Pataki feje már nem volt a helyén. Soós ekkor figyelmeztette, hogy ne beszéljen az ügyről, mert neki is baja lehet belőle.

A bíró kérdésére, hogy miért tette ezt a vallomást a rendőrségen, Varga azt válaszolta, hogy Soóst akarta belezavarni a „meséjébe”. Arra számított, vallomása alapján szembesítik Soóssal, s akkor ő belezavarhatja a „hazugságaiba”, kimozdíthatja abból, amit addig mondott. Hozzátette, a rendőrséget is próbára akarta tenni: amíg tagadott, addig nem hittek neki, kíváncsi volt, ha mást mond, hisznek-e neki. Így akarta megzavarni a rendőrséget is…

Másnap, december 18-án újabb kihallgatást kért a rendőrségen, s

ekkor ennyit mondott: „Hazugság, amit előző este mondtam, nem tudok semmit sem Pataki sorsáról.” Két nap múlva, december 20-án ismét vallomásra jelentkezett. Ekkor azt a változatot adta elő, hogy találkozásuk után Soóssal és Patakival a Rigolettó eszpresszóba mentek, ahol Karcsi fizetett mindhármuknak. Innen Vecsésre indultak, s délután három felé értek ki Soósék házához. Karcsi megemlítette nekik, hogy a táskájában van a pisztolya és a magnója is. Két és fél liter bort ittak meg közösen, amitől Karcsi részeg lett. Ők azt ajánlották neki, hogy feküdjön le. Ez így is történt, s a fiatalember hanyatt fekve elaludt. Varga kiment az illemhelyre, ahol egy koppanást hallott, s amikor visszatért, Karcsi feje már csupa vér volt. Rá is szólt Soósra: „Mit csináltál?” Soós azt felelte: „Kell a pisztoly, megcsináljuk a postát.” Varga rosszul lett, hányni ment, s közben Soós levágta Karcsi fejét. Aztán ugyancsak Soós gödröt ásott az udvaron, s kivitték Karcsit is. Varga, miközben vitte a holttestet, az utca felé fordult, hogy ne is lássa Karcsit. Aztán Soós a fejet is kihozta, bedobta a gödörbe, s betemették az egészet.

E vallomások után nem sokkal Varga éhségsztrájkot kezdett, s ekkor a börtönkórház belgyógyászati osztályára szállították. Itt azt hangoztatta, tudomása van arról, hogy megmérgezik, s ezért nem vehet magához táplálékot. Nyolc nap után – közben az orvosok mesterséges táplálást alkalmaztak – spontán táplálkozásra tért át, s mérgezésről többet nem tett említést. Más „téveszméiről” idézzük fel az igazságügyi orvosszakértők jelentését. „Elmebetegséget – mérgezéses, üldöztetéses, nagyzásos téveszméket színlel. (Ondója a vérében van, ezért nem tudott gyereket nemzeni, különleges emberfaj utolsó példánya stb.) A színlelés rendkívül plasztikus, cigarettával kínálva nem gyújt rá, hanem a cigarettát a világosság felé tartva hosszan nézegeti, majd leteszi, ismét felveszi stb. »Téveszméit« nem egyszerre, hanem mintegy »elszólásként«, félmondatokban, egy-egy szóval szövi bele egyéb mondanivalójába, hogy azzal az orvosok figyelmét a jelenségre terelje. A színlelési stratégiából katarzisszerűen váltott át »normális« magatartásra, amikor a terhére rótt bűncselekményekről beszélve, az orvosnő, mintegy tévedésből, a rendőrgyilkosságba is belekeverte, és ezáltal esetleges halálos ítélet lehetősége is felvetődött. Ettől az időponttól kezdve a színlelést teljesen elhagyta, egyértelműen kijelentette és megmagyarázta, hogy miért színlelt, és a későbbiekben kizárólagosan védekezési szempontjaira koncentrált…”

Az igazságügyi orvosszakértők alaposan megvizsgálták, a

vizsgálataikról készített megállapítást az ügy irataihoz csatolták. Ebben a következő lényeges megállapítások olvashatók:

„Vizsgálatkor tudata tiszta, minden tekintetben helyesen tájékozott. Megjelenése rendezett, magatartása a vizsgálat első felében demonstratívan színlelő. Elmebetegséget – mérgeztetéses, üldöztetéses, nagyzásos téveszméket, ún. depersonalizatiós jelenségeket illetve kóros szervérzéseket – színlel. Lényegmegragadása – ítéletalkotása – különösen kriminális ügyekben átlagon felül jónak bizonyult, gyorsan állította át gondolkodását a beszélgetés során felmerült új és új irányzatokra. Különböző »variációkat« állított fel, amelyek Soós »primitív agyában« megszülethettek. Az elmebetegség színlelését azzal indokolta, hogy az Elmemegfigyelő Intézetbe kerüléstől remélte »az igazság kiderítését«. Akárha rövid időre is szabadlábra kerülve, módjában állott volna találkozni volt barátjával, Tamással, és lehetősége lett volna »tisztázni az igazságot«. Hangsúlyozza, hogy ha ez a törekvése nem lenne, semmi oka nem lett volna arra, hogy elmebetegséget színleljen, mivel a terhére rótt bűncselekményben semmi része sincs.

Értelmi fejlettsége, szerzett ismeretanyaga, olvasottsága magasan felülmúlja az iskolai végzettségétől és társadalmi helyzetétől elvárható szintet. (Műveltségét – mint ezt megmagyarázza – a hosszú börtönbüntetések során önképzéssel szerezte.)

Kóros emlékezészavarok sem észlelhetők.

Életvitele fiatal kortól kezdve egyértelműen szociopatiás-kriminális személyiségfejlődésre utal.

A terhére rótt cselekmény jellegével és törvényes tilalmasságával tisztában van, azzal kapcsolatban a célszerű és ésszerű védekezésre képes. Jelenleg a cselekményben való részvételét tagadja, sőt azt is, hogy tudott volna a cselekmény Soós által történt elkövetéséről. Korábbi, részben beismerő vallomását ugyancsak »az igazság felderítésének« törekvésével indokolja, ezáltal akarta elérni Soóssal történő szembesítését.

Korának megfelelő külsejű, kissé lesoványodott, izmos testalkatú fiatal férfi. Szervi idegrendszeri vizsgálatával kórosként értékelhető eltérés nincs.”

Elvégezték a pszichológiai vizsgálatot is. A tesztadatok elmebetegségre, kóros személyiségzavarra vagy egyéb kóros elmeállapotra utaló jegyeket nem mutattak, a személyiségképben érzelmi-indulati labilitás mellett hiszteroid vonások mutatkoztak.

A majdnem tízezer oldalnyi iratcsomóban levő írásos orvosi szakvéleményben a többi között a következő is olvasható, amit a tárgyalás során ismertetett a tanács elnöke is:

„A megejtett vizsgálatok alapján megállapítható, hogy Varga László jelenleg nem elmebeteg, nem gyengeelméjű, nem szenved tudatzavarral járó szervi idegrendszeri betegségben, nem áll fenn nála kóros személyiségzavar, szellemi hanyatlás vagy egyéb kóros elmeállapot sem.

A cselekmény elkövetésének körülményeiből, annak jellegéből, továbbá a vizsgálat adataiból következtetve az is megállapítható, hogy nevezett a cselekmény elkövetésekor sem szenvedett elmebetegségben, tudatzavarban – vagy a Btk. 24. §-ában foglalt egyéb kóros elmeállapotban –, amely őt képtelenné tette vagy korlátozta volna abban, hogy cselekménye társadalomra veszélyes következményeit felismerje, vagy hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.

A pszichológiai vizsgálat megállapítása szerint a terhére rótt cselekménnyel kapcsolatosan a feltett kérdéseknél izgalomba jött, kijelenti, hogy ártatlanul van letartóztatva, semmiféle gyilkosságban nem vett részt, a sértett Pataki Károly neki jó barátja volt, eszébe sem jutott volna, hogy bántalmazza vagy megölje. Izgatott hangon tagadja azt is, hogy Soóssal fegyverszerzésben állapodtak volna meg vagy közös bűncselekményt terveztek volna. Állítása szerint Pataki eltűnése után ő úgy tudta, hogy disszidált. Ismételten hangsúlyozza, hogy Patakival jó viszonyban volt, gyerekkoruk óta ismerik egymást, iskoláskorukban egy galeriba tartoztak, később azonban csak időnként találkoztak egymással.

Korábbi bűncselekményeivel kapcsolatban elmondja, hogy ismételten ítélték el lopás és egyéb cselekmények miatt, a börtönben több alkalommal kapott fegyelmi büntetést, állítása szerint kisebb fegyelemsértésekért. (Mint más forrásból tudjuk, a több alkalommal nem kevesebb, mint hetven fenyítést jelentett.)

Pszichológiai vizsgálat során rosszul kooperál, a vizsgálatokhoz állandóan vissza kell térni, mert közben állandóan ártatlanságát hangoztatja.

Intelligenciavizsgálatnál átlagos szintű értelmi képesség állapítható meg."

Az orvosi véleményt, megállapításokat alátámasztotta a pszichológus is:

„A vizsgálat alapján Varga Lászlónál elmebetegségre vagy

gyengeelméjűségre utaló jelek nem észlelhetők. Értelmi leépülés nem mutatható ki. A személyiségvizsgálat adatai alapján érzelmi-indulati labilitás dominál a személyiségképben, emellett hiszteroid vonások figyelhetők meg."

Az orvosi és a pszichológiai vizsgálat után Vargát saját kérésére, ismét meghallgatták a nyomozók. Ekkor elmondta, rájött, milyen komoly az ügy, de arról nem nyilatkozott, hogy az addigi beismerő és tagadó vallomások közül melyiket tartja fenn. 1980. február 19-én, ügyvédje jelenlétében, viszont nyilatkozatot tett. Ebben azt állította, el sem tudja hinni, hogy őt valaki gyilkossággal vádolhatja. Tudja igazolni, hogy 1968. május 15-én hol volt, hat emberrel volt együtt. Azok majd el fogják mondani, hogy ártatlan, ártatlanul hurcolták meg és állították bíróság elé.

Amikor a tárgyalóteremben dr. Czabány Mihály a jegyzőkönyvből felolvasta ezt a nyilatkozatot, Soós hangosan elnevette magát A tanácsvezető felszólította a komoly viselkedésre, de Soós tovább nevetett, s amikor szót kapott, ezt mondta:

Soós: Nem tudom, miért mond értelmetlen dolgokat. Varga most minden időpontra hajszálpontosan emlékszik, mindent úgy akar beállítani, ahogy neki megfelelő. Én, tisztelt bíróság, nem emlékszem minden részletre pontosan, de úgy történt, ahogy elmondtam. Nem okolok én senkit, csak magamat, de azt kell mondanom (Varga felé fordul), miattad lettem én bűnös. Ezzel nem akarok én vágni senkit, de Patakit nem ismertem. Varga mutatta be, ő hívta fel rá a figyelmemet, tudta, hogy odavoltam a pisztolyért. Miért játssza most meg az álszentet, amikor az ügyben ő is benne volt? Nem tudom megmondani, mi okozta Pataki halálát, az én ütésem-e vagy az, hogy ő levágta a fejét. Tény, hogy nagyot tudok ütni. Már előtte, szabadulásunk után mondtam Vargának, hogy ne aprózzuk el magunkat, csináljunk egy nagy ügyet. Ehhez kellett a pisztoly. Varga terve volt Pataki leitatása, ő mondta először, hogy lopjuk el a lakáskulcsot, s úgy szerezzük meg a fegyvert. Ő javasolta azt is, hogy tegyük el láb alól, pontosan megmondta, hogy abból nem lehet semmi baj, hiszen Pataki disszidálni akart, mindenki el fogja hinni, hogy kiment külföldre.

Varga bírósági meghallgatása során továbbra is tagadott, s arra hivatkozott, hogy a tanúk majd bizonyítani fogják, hol is volt május 15-én. Annál is inkább, mert ezen a napon ismerkedett meg azzal a lánnyal, aki később a felesége lett… Az ügyész erre szóvá tette, hogy azt az ismerkedést Varga hol május 12-re, hol május 14-re, hol május

15-re tette: de arról, hogy május 15-én nappal mit csinált, még egyszer sem beszélt. Szóba került az a döntő momentum is, hogy Varga egyik beismerő vallomásában arról beszélt miszerint Patakit zokniban földelték el. Ez valóban így történt, de Varga nem volt ott a kihantoláskor, s a tényről nem is tett neki senki említést. Meglehetősen „furcsa" hát, hogy beismerő vallomásában mégis emlékezett erre a részletre. Az a magyarázkodása, mely szerint tudta Karcsiról, hogy „máskor is" zokniban-alsónadrágban szokott ledőlni, aligha elégíthette ki a bíróságot.

Varga László többször belezavarodott a dátumokba is. Bírósági meghallgatásán arról beszélt, hogy 1968. március 1-én járt fenn, Soós Lajossal együtt, először és utoljára Pataki lakásán – s ekkor a pénzügyőr felesége a kórházban volt, terhesen. A kórház nyilvántartó könyve természetesen igazolta, hogy ezen a napon Patakiné nem feküdt bent, hanem éppen az ügyész és a Soós által említett napon, május 15-én jelentkezett felvételre. Bár nem kapcsolódik szorosan az ügyhöz, érdemes hozzátenni, hogy Varga azt a tényt is igyekezett szépíteni, hogy ő értékesítette a Soós által lopott holmikat. Állítása szerint nem tudta, hogy Soós például a neki értékesítésre átadott fényképezőgépeket lopta. Idézzünk egy jellegzetes részt a tárgyalásból.

Varga: Nem tudtam, hogy Soós lopta a nekem átadott tárgyakat. Például nekem is van két fényképezőgépem: gondoltam, Soós a magáét meg a feleségéét adja át, mert megszorult, nem volt pénze.

Soós: Drága kis szívem, hát honnét lett volna nekem fényképezőgépem? Nem is tudtam soha fényképezni, nem is fényképeztek máshol, csak a rendőrségen, hát honnét lehetett volna nekem fényképezőgépem?

Varga kihallgatása után s a tanúk megkérdezése előtt a tanácsvezető a másodrendű vádlottat, György Józsefet is megkérdezte Soós és Varga kapcsolatáról.

György: Már régebben is tudtam, hogy Soós és Varga követett el együtt súlyos bűncselekményeket. Soós Lajos nekem azt mondta: „Te, ez a Dugasz nagyon megbízható, remek társ." Tisztelt bíróság, hogy Soós kiben bízik meg, arra csak egy példát mondok el. Amikor Annával éltem együtt, akkor egy éjjel Soós nálunk aludt. Bennem megbízott, mégis ruhástól feküdt le, épp csak a cipőjét vette le. Amikor szorult körülöttünk a hurok, melegebb lett a helyzet, akkor azt mondta: „van nekem egy százszázalékos helyem, a Dugasznál".

A tanúk kihallgatása Pataki Károly özvegyével kezdődött. A fiatalasszony több évi reménytelen várakozás után, 1973-ban kérte férje holttá nyilvánítását, majd férjhez ment, s a bíróságon már új asszonynevén jelent meg. Mint a tanúkét általában, természetesen az ő mostani nevét sem közöljük könyvünkben. A rokonszenves asszony elmondta, hogy volt férje, Pataki Károly, 1968. május 15-én délelőtt tíz óra tájban kísérte el a Kórházba, ott végigvárta a körülbelül húszperces felvételi eljárást, majd eltávozott azzal, hogy délután csapata, a Pénzügyőr kupamérkőzése után még visszatér a kórházba. Többet sohasem látta Pataki Károlyt…

Tanács elnöke: Mikor tudta meg, hogy eltűnt a férje?

Tanú: Május 20-án, amikor betelefonáltam a munkahelyére, akkor mondták, hogy több napja nem volt bent.

Tanács elnöke: Az anyósa ezt nem közölte önnel?

Tanú: Volt anyósom nagyon rendes asszony, mindennap meglátogatott a kórházban. Az állapotomra való tekintettel nem akart felizgatni, ezért nem mondta meg, hogy napok óta nem ment haza a férjem.

Tizenkét évvel az „eltűnés” után is megrendítő érzés volt Pataki Károly édesanyjának vallomását végighallgatni. A nyilván soha el nem múló fájdalom ellenére higgadtan válaszolt a bíró, majd az ügyész és az ügyvédek kérdéseire. Varga „bizonyító erejűnek” szánt, látszólagos csavaros kérdéseit is megválaszolta.

Idézzünk egy részletet az édesanya meghallgatásából is.

Tanács elnöke: Az emlékezetes napon mikor ért haza ön?

Tanú: Négy és fél öt között.

Tanács elnöke: Mit tapasztalt a lakásba hazaérve?

Tanú: Egy levelet találtam, melyet a fiam írt, s melyben az állt hogy anyukám, ne nyugtalankodjon, elmentem, majd jövök. Így emlékszem a szövegére… Amikor nem találkoztunk egymással, szokásunk volt, hogy így leveleztünk.

Tanács elnöke: Mikor beszélt a fiával utoljára?

Tanú: Május 15-én reggel, amikor elmentem dolgozni, ők még aludtak, tehát akkor nem tudtam beszélni vele, csak előző nap este.

Tanács elnöke: Ismerte ön Vargát?

Tanú: Igen, de csak a térről. A lakásunkon soha nem járt.

Tanács elnöke: Milyen ember volt az ön fia?

Tanú: Jó kedélyű, jólelkű, rendes fiú volt.

Az áldozat hozzátartozói után Varga ex-feleségei következtek, szám szerint hárman. Az elsőtől megtudhattuk, hogy amikor válópert

indított a börtönben levő Varga ellen, az fenyegető levéllel igyekezett megakadályozni elhatározásában.

Tanács elnöke: Varga barátai közül ön kit ismert?

Tanú: Patakit. Odajárt táncolni, ahova mi is. Haverok voltunk. Meg Tamás Jácintot is, tőle hallottam először, hogy Pataki disszidált.

Tanács elnöke: Látta ön Pataki fegyverét?

Tanú: Igen, megmutatta.

A perben szinte koronatanúnak számított a második feleség, aki azóta természetesen szintén becsületes férjet talált magának, Ő volt az a lány, akit Varga 1968. május 15-én ismert meg.

Tanács elnöke: Hol és mikor ismerte meg ön Varga Lászlót?

Tanú: Abban az időben az egyik angyalföldi presszóban dolgoztam pultosként. Vargát május 15-én ismertem meg, a dátumot onnét tudom ilyen pontosan, mert másnap már nem mentem be dolgozni, s a munkakönyvemben május 15-e szerepelt a kilépés napjaként.

Tanács elnöke: Hány óra lehetett, amikor meglátta Varga Lászlót?

Tanú: Már nem sütött a nap, erre határozottan emlékszem. Elég késő volt. A presszónkból a szomszédos kocsmába már szállingóztak át az emberek, mert mi hamarabb zártunk.

Tanács elnöke: Emlékszik arra, mikor mentek át az étterembe?

Tanú: Vargáék fél kilenc tájban indulhattak el, zárás után én is követtem őket.

E Varga szempontjából igencsak kínos vallomás után – mely délutáni alibijét szétrombolja – még egy érdekes mozzanat, szóba került a volt feleség kihallgatásán.

Tanács elnöke: Tett önnek a volt férje valamilyen említést esetleges bűncselekményeiről?

Tanú: Mondott valamit, úgy pattant ki a dolog, hogy az esküvőnk napján csúnyán összevesztünk.

Tanács elnöke: S mit mondott akkor?

Tanú: Valami olyat, hogy egy nagy balhéban van benne. De én akkor nem hittem el ezt neki.

Tanács elnöke: Gyilkosságról is szó volt?

Tanú: Hát azt szűrtem ki a szavaiból, hogy akit megvertek, az meg is halt.

Nem volt érdektelen Varga harmadik feleségének a meghallgatása sem. Ha magáról a Pataki-ügy dátumairól nem is tudhatott Varga egyéniségét plasztikusan vázolta fel a bíróság előtt.

Tanács elnöke: A házastársként vagy élettársként együtt töltött

időszakról nem köteles vallomást tenni. De ha önszántából mégis vall, akkor csak az igazat mondhatja, a hamis tanúzást a törvény bünteti! Megértette?

Tanú: Megértettem. Elmondok én róla mindent, vallok róla.

Tanács elnöke: Milyen embernek ismerte meg?

Tanú: Brutálisnak.

Tanács elnöke: Mire alapozza ezt?

Tanú: Ha az érdeke úgy kívánta, akkor mindenre hajlandó volt, nekem is kést szegezett. Olyan barátai voltak, akikkel együtt ült vagy együtt lopott.

A harmadik „ex" ezután azt is elmondta, hogy Varga egyszer ittasan bevallotta: muszáj volt megölnie egy nőt, mert az túl sokat tudott róla… Későbbi rákérdezésre erről a témáról nem volt hajlandó beszélni, de egyszer megint kifakadt: „ha tudnák, miket tettem én; akkor már lógnék". Azt is mondta, hogy volt egy fináncz barátja, aki disszidálni akart, de a határon agyonlőtték. Egyszer szóba hozta, hogy van egy fegyvere, de senki nem tudhatja meg, hol tartja.

Pszichológiailag rendkívül érdekes – s ezt a tárgyalóügyész is szóvá tette már közölt beszélgetésünkben –, hogy Soós Lajos, akinek különben döntő része volt Varga lebukásában, valósággal felháborodott a volt feleség vallomásán. Az ő fogalmai szerint egy családtagnak soha, semmilyen körülmények között sem szabad „rávallania" a vádlottra.

Varga és az egész ügy szempontjából sorsdöntő volt Tamás Jácint kihallgatása. (Itt is álnevet használunk.) Varga egész egyszerűen tagadta, hogy valaha is eladta volna Pataki ruháját Tamásnak, s azt is igyekezett letagadni, hogy először ő hozta szóba a disszidálási álhírt. Idézzük fel hát szinte teljes egészében Tamás meghallgatását.

Tanács elnöke: Kit ismert a vádlottak közül?

Tanú: Vargát. Gyakran jártunk egymás lakására is, régi ismerősök vagyunk.

Tanács elnöke: Pataki Károlyt ismerte?

Tanú: Igen, nagyon jó barátom volt.

Tanács elnöke: Az eltűnéséről mikor szerzett tudomást?

Tanú: 1968 nyarán Varga feljött a lakásomra, s lehívott a Balzac utca sarkán levő kocsmába, ahol Soós Lajosnak is bemutatott Varga mondta először, hogy Pataki disszidált, addig másoktól csak az eltűnéséről hallottam. Vargánál akkor egy nylonszatyor volt, s azt mondta, abban van Pataki Károly öltönye. Ajánlotta, vegyem meg. Nálam akkor nem volt pénz, ezért hazamentem, s édesanyámtól

kértem. Ő adott ezer forintot, s ezen megvettem az öltönyt. Varga ott, még előttem, adott a pénzből Soósnak.

Tanács elnöke: Később mi történt a ruhával?

Tanú: Felpróbáltam, de szűknek bizonyult, s én is eladtam.

Tanács elnöke: Patakit ön milyen embernek ismerte?

Tanú: Egészséges ember volt, szeretett szórakozni is, de nem volt különösebben piás természetű. Édesanyjánál is többször jártam fent. Kérte, ha tudunk valamit Karcsiról, szóljunk neki, gondoljunk rá meg a születendő kisgyerekre. Tetszik tudni, nagyon fájdalmas volt, amikor a kisgyereket említette.

Lehoczki bíró: Felismerte Pataki ruháját, amikor megvette?

Tanú: Igen, felismertem.

Varga ezután szópárbajt akart vívni a tanúval, aki azonban kijelentette, hogy nincs haragos viszonyban vele, csak annyira, amennyire az egész ország.

Tanács elnöke (Vargához): Miben nem ért egyet Tamás Jácint vallomásával?

Vádlott: Nem adtam el neki semmilyen ruhát.

A tanú ezután megismételte vallomását, Varga szemébe mondta, hogy tőle vette meg Pataki ruháját.

Vádlott: Nem igaz, nem adtam el neked ruhát. Az igaz, hogy amikor 1963-ban disszidálni akartunk, ezt megemlítettük neked.

(Varga itt mindenáron az 1963-as eseményekre akarja terelni a szót a ruhakérdés helyett, de ebben a tanács elnöke hamar megakadályozza.)

Tanács elnöke: Soós, álljon fel. Van valami észrevétele az elhangzottakkal kapcsolatban?

Vádlott: Igen, van. Úgy volt minden, ahogy a tanú elmondta. Nem tudom, miért nem ismeri el az egészet Varga Laci.

Ugyancsak fontos információval szolgált az a rendőrnyomozó is, aki annak idején, 1968-ban, Pataki Károly eltűnésével kapcsolatban kihallgatta Varga Lászlót. Elmondása szerint Varga már akkor úgy igyekezett beállítani a dolgot, mintha Pataki disszidálni akart volna.

A Varga által „védőtanúként” megemlített személyek is megjelentek a bíróság előtt, de vallomásuk semmiben nem támasztotta alá Varga László védekezését. Elmondták, hogy 1968. május 15-én este s az azt követő napokon délelőtt, illetve délután is együtt voltak Varga Lászlóval különböző szórakozóhelyeken, a Duna-parton és másutt, de május 15-én napközben egyikük sem látta. Szóba került a bíróság előtt az is, hogy Varga akkori munkahelye, a

Belkereskedelmi Szállítási Vállalat tizenkét év után is megtudta állapítani nyilvántartásából: azon a napon Varga nem dolgozott.

A vádlottak, a tanúk és a szakértők meghallgatása után került sor az ügyész perbeszédére és a védőbeszédekre. Dr. Friedrich Lajos ügyész különösen fontosnak tartotta, hogy még egyszer összegezze a Pataki-ügyet, annál is inkább, mert itt a két vádlott vallomása között alapvető ellentmondások voltak. Miután sorra vette, hogy az általunk is bemutatott tanúk, az orvos szakértők és Soós Lajos vallomása megegyezett, fogalmazása szerint „minden olyan tényről, amiről a tanúknak egyáltalán tudomásuk lehet, teljesen Soóssal megegyező vallomást tettek vagy olyan vallomást, amely megerősíti az általa közlötteket”, kitért Varga védekezésére is.

„Állítása szerint május 13-án vagy 14-én ismerkedett meg azzal a lánnyal, aki aztán rövidesen feleségül ment hozzá. Már együtt élt ezzel a lánnyal, amikor megkereste őt egy nyomozó, érdeklődött Pataki Károlyról. Ő egyáltalán nem tudott még arról, hogy Pataki Károly disszidált… Hadd utaljak most annak a belügyminisztériumi dolgozónak a tárgyalási vallomására, aki kint járt 1968-ban Varga Lászlónál. Határozottan állította, hogy Varga mindenáron el akarta hitetni vele, miszerint Pataki disszidált, még a határon való átjutás módozatairól is beszélt. Leplombált vagonban mehetett át, és így tovább. Október 26-i vallomásában már egészen határozott Varga abban, hogy május 13-án ismerkedett meg későbbi feleségével. Később ezt előbbre hozza, május 12-re, és itt kell tennem egy kitérőt. Akkor még, amikor Varga ezeket a vallomásait teszi, a nyomozó hatóság – Pataki özvegyének téves közlése alapján – úgy tudja, hogy május 16-án volt az eltűnés. Mi lehet akkor annak a magyarázata, hogy Varga egyre előbbre akarja hozni az alibijét? Nem 16-a ellen védekezik, hanem 15-e, sőt 14-e és 13-a ellen. Miért? Mert ő nagyon jól tudja, hogy mikor volt, hogy nem 16-án volt, hanem korábban. Mert jelen volt, hiszen máshonnan nem is tudhatja.”

„Későbbi felesége azt is pontosan rögzítette, hogy május 15-én mikor ismerkedtek meg. Akkor, amikor a közeli kocsmába már szállingóztak át a vendégek, mert náluk záróra volt. Ez pedig tíz óra után volt. Lehetséges, hogy valamivel hamarabb, mert óvatosabb vendégek fél, háromnegyed órával előbb átmentek, de egy bizonyos: este nyolc óra után ismerkedtek meg. Május 15-én este nyolc óra után pedig Varga már egyedül volt Budapesten, elvált Soós Lajostól, semmi akadálya nem volt annak, hogy későbbi feleségével megismerkedjen. Vagyis ez az egész második házassági história

semmilyen alibit nem biztosít a számára. Itt a tárgyaláson Varga László maga is belátta és elismerte, hogy május 16-tól van neki alibije, csak éppen a gyilkosság időpontja május 15-e volt…” „Azzal is elszólta magát, hogy egyszer, 1979-ben, Soós tőle részegen pisztolyt követelt, azt, hogy adja elő a pisztolyt, amit eldugott. Nyomban észbe kap, s úgy igyekszik magyarázni ezt, hogy nem a »finánc«, hanem a rendőr pisztolyáról volt szó. Csak hát az ilyen elszólásokkal jobban kell vigyázni.”

„Határozott vallomást tett a rendőrségen Varga László arról is, hogy ő fogta a sértett lábát, amikor kivitték az udvarra elhantolni, s akkor sötét színű zokni volt Pataki lábán. Ez a valóságnak megfelel, a kihantoláskor a polyamidszálból készült zokni elő is került, valóban zöld, tehát sötét alapszínű volt, s az átfúródott növényi részecskékből az is kiderült, hogy a holttesttel együtt került a gödörbe. Itt megint egy olyan kitétel, amit nem lehet már utólag korrigálni. Varga László elfelejtette, hogy Soós nem beszélt a zokniról a szembesítéskor, sőt azt mondta, lehet, hogy Pataki zokniját is levette. Hát akkor honnan tudhatott a zokniról? Próbált persze magyarázkodni, hogy ötletszerűen mondta ezt, meg hogy a házibulikon ők zokniban szoktak lefeküdni, de ezek olyan komolytalan próbálkozások, hogy cáfolatot sem érdemelnek.”

„Az a nevetséges érv, hogy Tamás Jácint azért nem vehette meg Pataki ruháját, mert az kicsi volt neki, nem ronthatja le a tanú vallomását. Tamás maga is kezdettől fogva azt állította, hogy a vételnél nem próbálta magára az öltönyt, és később el is kellett adnia, mert szűknek találta. Így nem lehet vallomásokat gyöngíteni. Legfeljebb a sajátunkként. Varga László is érzi, hogy vallomásába akaratlanul több olyan elszólása került, melyeknek a visszavonása nehézségekbe fog ütközni. Ezért január 4-én éhségsztrájkba kezd, egészen a január 17-i elmeorvos-szakértői vizsgálatig mesterségesen táplálják. Sőt, elmebetegséget színlel a szakértőknek, üldöztetéses téveszméket hangoztat, s csak akkor adja föl a céltalan harcot amikor észrevette, hogy leleplezték színlelését Akkor megmondja, nem igaz a mérgezés, nem igaz a téveszme, »nem csinálom tovább, doktornő«. Ennél a szakértői vizsgálatnál hangsúlyozza, hogy nagyon jóban maradt Pataki Károllyal az után is, amikor már »finánc« lett. És itt álljunk meg egy pillanatra. Emlékszünk rá, a tárgyaláson azt mondta, hogy csak március 1-én, utolsó találkozásukkor tudta meg egyáltalán, hogy Pataki Károly pénzügyőr lett. Nem is ajánlhatta hát Soós Lajosnak korábban, hogy szerezzék meg a fegyverét, nem is

tudhatott a pisztoly létezéséről. Ezzel szemben itt a vallomása, hogy nagyon jóban maradt Patakival az után is, amikor az már »finánc« lett.”

„Attól sem riadt vissza, hogy a szakértők előtt Soós védekezési taktikáját fitymálja, primitívnek jellemzi azt a módszerét, hogy egyszerre valamennyi gyilkosságát elmondja. »Én nem így csináltam volna, egyenként adagoltam volna, hogy minél jobban elhúzzam az eljárást.« Én nem tudnám annál jobban jellemezni Varga László védekezési taktikáját, mint ahogy saját szavaival tette…”

„Varga végig hangoztatta, hogy amikor fent járt Pataki lakásán, annak felesége nem volt otthon, hanem a szülészeten volt A beszerzett kórlapok szerint Pataki Károly felesége januárban volt először a szülészeten, amikor még mind Varga, mind Soós a börtönben voltak, harmadszor augusztusban, tehát több hónappal férje eltűnése után, és a két időpont között egyetlenegy kórházba kerülés van, május 15-e, az a nap, amikor a férje eltűnt. Ha tehát Varga akkor volt fent Patakinál, amikor az a feleségét bevitte a szülészetre, akkor csakis május 15-én lehetett fent, ahogy Soós Lajos állítja.”

„Beismerő vallomását azzal indokolja, hogy így akarta elérni a Soóssal történő szembesítést. Annak magyarázatával azonban végig adós marad, hogy akkor miért vonta vissza vallomását még a szembesítés előtt?”

„Utolsó mentségként itt a tárgyaláson Varga azzal akarta kikezdeni Tamás Jácint szavahihetőségét, hogy előállt a nagy farbával. 1965-ben Tamás hamis vallomást tett Varga garázdasági ügyében, mert ő már ilyen. Először is ebben az ügyben nekünk nem arról kell döntenünk, hogy Tamás általában ilyen vagy olyan, hanem azt kell megvizsgálnunk, hogy az ebben az ügyben tett tanúbizonysága egyéb bizonyítékokhoz és saját belső logikájához képest elfogadható-e, meggyőző-e avagy sem. Túl ezen, az 1965-ös garázdasági ügynek a bíróság előtt is ismertetett irataiból egészen más derül ki, mint amit Varga mond. A jó barát Tamás a tárgyaláson megsajnálta Vargát 1965-ben, és visszavonta azt a nyomozati vallomását, amely sajnos sokkal közelebb állhatott az igazsághoz. Nem azt bizonyítja ez, hogy Tamás alaptalanul terheli Vargát, hanem az ellenkezőjét: barátja kedvéért a hamis tanúzást is vállalta.”

„Varga László az a vádlott, aki vádlott-társai között a legtöbbet volt börtönben, tizennégy évet ült idáig. Alkoholista, bűnöző életvitelű ember. Senki és semmi nem tudja ettől elfordítani. Már a

68-as cselekményét megelőzően négyszer ítélték szabadságvesztésre. Azóta kapott három évet, kapott hat évet, de semmit sem változtatott az életvitelén…”

„A többszörösen büntetett előélet, az alkoholista, bűnöző életmód mellett súlyosbító körülmény, hogy emberölési cselekménye kétszeresen is minősül… De számomra nem ez a legvisszataszítóbb: hanem hogy egy jó barátot tudott így megölni.”

Dr. ifjú Réthy Sándor, Varga ügyvédje, védőbeszédében egy időtáblázatot ismertetett. Ebben az időtáblázatban azt akarta bebizonyítani, hogy az 1968. május 15-én délután történtek, vagyis a találkozás és szórakozás Patakival Budapesten, a kiutazás Vecsésre, a pénzügyőr leitatása, Soós útja vissza a Kádár utcába, majd megint Vecsésre, az ölési cselekmény, a nyomok eltüntetése. Varga visszatérése Angyalföldre nem fér bele a tanúk által igazolt időbe. Az igen részletes táblázat – az egyes cselekedetekre az emberi gyakorlat szerint szükséges idő „becslésével” – azt próbálta igazolni, hogy a vád által felsorolt cselekményekre egyszerűen nem is volt ideje Varga László vádlottnak.

A bíróság, ítéletének indoklásában, igen részletesen foglalkozott Pataki Károly megölésének bizonyítékaival. Ez érthető is, hiszen amíg a másik három emberölési cselekménynél a tettesek egybehangzóan elismerték részvételüket s legfeljebb cselekedeteik súlyát igyekeztek csökkenteni, ebben az ügyben az egyik vádlott teljes mértékben tagadta bűnösségét. A Fővárosi Bíróság – majd a másodfokú eljárásban a Legfelsőbb Bíróság – gondosan megvizsgálta a gyanúsítottak vallomásait (köztük Varga sokféle magyarázkodási kísérletét), a tanúk és a szakértők elmondását, s ezek alapján feloldotta az ellentmondásokat és rekonstruálta a tizenkét évvel ezelőtt elkövetett emberölés körülményeit. Az indoklásnak a bizonyítékokat tartalmazó fejezetében előbb Soós Lajos beismerő, őszinte vallomását ismerteti röviden, kiemelve, hogy Soós a „Pataki Károly sértett sérelmére elkövetett bűncselekményt önként tárta fel, hiszen arról a nyomozó hatóságoknak semmilyen tudomásuk nem volt, mint ahogy ez a tényállásban is rögzítést nyert, Pataki Károlyt eltűntként kezelték, mert bűncselekményre utaló nyomokat nem találtak”.

Jóval részletesebben foglalkozik az indoklás Varga László vallomásával, pontosabban – mint már értesülhettünk róla, sokféle, egymástól jelentősen különböző – vallomásaival. Ezeket a védekezési kísérleteket, beismeréseket és visszavonó

„nyilatkozatokat” már ismertettük. Kövessük most nyomon, hogyan ítélte meg őket a bíróság.

„Varga László egyik érvelését sem fogadta el a bíróság! Az életének jelentős részét börtönben töltött, sokszorosan büntetett előéletű vádlott, aki az átlagost meghaladó, jó helyzetfelismerő képességgel és logikával rendelkezik, jól tudta, hogy az egyéb terhelő adatok mellett, így a vádlott-társ terhelő vallomása mellett, saját beismerő vallomása komoly bizonyíték lehet, és azzal pusztán a nyomozók »próbatétele« végett nem lehet kísérletezni. Ami a (Soóssal történő – a szerzők) szembesítés kikényszerítésének indokát illeti, minden logikát nélkülöz az ennek érdekében való beismerés. A beismeréssel ugyanis vádlott-társa vallomása, legalábbis egyes részeiben, megerősítést nyert, márpedig a szembesítés reménye éppen a fordított esetben áll fenn, nevezetesen akkor, ha a vallomások ellentétesek…”

„Összegezve Varga Lászlónak a nyomozás során két ízben is megtett részbeni beismerő vallomásával kapcsolatos védekezését, Varga László nem tudta elfogadhatóan megindokolni a vallomások teljes visszavonását. E beismerő vallomások Soós Lajos minden részletre kiterjedő, önmagát is terhelő, részletes beismerő vallomását támogatják, erősítik. E vallomásváltoztatásokkal Varga László szavahihetősége nagymértékben csökkent.

Mint arról már szó esett, Varga László, két nyomozati beismerő vallomását kivéve, tagadta, hogy 1968. május 15-én, Pataki Károly eltűnésének napján találkozott Soós Lajossal és Pataki Károllyal. Ez a védekezés is megcáfolást nyert, mégpedig Varga saját következetes vallomásával. Varga László, amikor elismerte a nyomozás során, hogy az elhunyt sértettet ő ismertette össze Soós Lajossal, vallotta azt is, hogy együtt jártak fenn Pataki lakásán, és elmondta, hogy Pataki Károly felesége éppen akkor volt kórházban. Ezt vallotta már első kihallgatásakor, fél évvel később az ügyészség előtt is, s ehhez a tényhez a bírósági tárgyaláson is ragaszkodott, A Róbert Károly körúti Kórház I. számú Szülészeti Osztálya igazolta, hogy Pataki Károlyné 1968. május 15-től május 20-ig állt kórházi gyógykezelés alatt. Ugyanezt igazolta tanúvallomásában Pataki Károly édesanyja és felesége is. Mindezekkel bizonyított, hogy az a nap, amikor a vádlottak a sértett lakásán tartózkodtak, nem a Varga László által megjelölt március 1-e, hanem a Soós Lajos által vallott május 15-e volt.”

Az indoklás ezután annak a tanúnak a vallomását ismerteti, akit

mi könyvünkben Tamás Jácint néven említettünk.

„Annál is inkább el kell fogadni a tanúnak a ruha megvételére tett vallomását, mert azt már a nyomozás során is így vallotta, és ez a vallomása megegyezik Soós Lajos nyomozati és tárgyalási vallomásával, de megerősítette nyomozati beismerő vallomásában Varga László is.

Összegezve tényként állapította meg tehát a bíróság, megnyugtató bizonyítékok alapján, hogy Pataki Károly eltűnését követően a sértett ruhái Varga László birtokában voltak. E körülmények, a korábban kifejtettekkel egybevetve, Soós Lajosnak a közös elkövetésre vonatkozó következetes vallomását a bizonyosságig megerősítik."

„Tekintve, hogy Varga László a terhére rótt bűncselekmény tagadása mellett, a vádbeli időre – 1968. május 15. – vonatkozóan máshollléttel (alibi) is védekezett, a bíróság a védekezést is részletesen vizsgálta. Első vallomása szerint május 13-án, hétfői napon ismerkedett meg későbbi feleségével, akivel másnap, május 14-én este együtt szórakozott egészen május 15-ének reggeléig, amikor is a lány már nem mert hazamenni, ezért egész nap a Szúnyog-szigeten voltak, este pedig egyik barátjának lakására mentek, és ott tartózkodtak május 17-ének reggeléig, amikor ő elment dolgozni."

„A már egyébként is ellentmondásos adatokat tartalmazó vallomás ellenőrzésére a bíróság tanúként hallgatta ki az egykori Varga Lászlónét. A tanú, miután a nyomozati eljárás során bebizonyosodott, hogy 1968. május 15-én dolgozott utoljára az angyalföldi presszóban, határozottan állította, hogy ezen a napon az esti órákban ismerkedett meg Varga Lászlóval. Kizárta annak lehetőségét hogy a megismerkedés egy nappal korábban történt. Azt is vallotta, hogy a megismerkedést követően már többet nem ment be dolgozni, több napig együtt volt Varga Lászlóval, annak egyik barátja lakásán tartózkodtak. A tanú vallomását megerősítette a Belvárosi Vendéglátóipari Vállalat hivatalos közlése, a munkakönyvi bejegyzésekről készített másolat, valamint Varga László akkori munkahelyeinek az a közlése, miszerint Varga László 1968. május 15-től 1968. május 21-ig nem ment be dolgozni."

„A vallomások egybevetéséből a bíróság azt a következtetést vonta le, hogy Varga László máshollétet a május 15-i napra nem tudott igazolni."

„Még a nyomozati eljárás során felmerült annak kételye, hogy a Soós Lajos által leírt időtartam alatt az általa megjelölt útvonal

Vecsésről Pataki Károly lakásáig megtehető-e. E célból a nyomozó hatóság bizonyítási kísérletet végzett, melynek alapján igazolta, hogy ez az út legjobb esetben egy óra negyvennyolc perc, de legrosszabb esetben két óra harminc perc.

Varga László védője útján vitatta, hogy mindaz, ami Soós szerint a vádbeli időben történt, egyáltalán beleférhet egy délután időtartamába. Kiindulásul Pataki Károlynak a munkahelyéről tizenhárom óra harminc perckor való távozását vette alapul, s az így elvégzett számítás szerint nyolc-tíz óra kellett volna az említett eseményekre, ez pedig kizárná azt az igazolt tényt, hogy Varga László május 15-én még a záróra előtt találkozott későbbi feleségével annak munkahelyén, az eszpresszóban.

Az elvégzett számítás több lényeges körülményt hagyott figyelmen kívül, ezért téves a végkövetkeztetés."

„A vádlottak Pataki Károlyt lakásának közelében várták, tehát a lakásba jutás csupán perceket vett igénybe… Patakinak átöltöznie nem kellett, mert már délelőtt, amikor feleségét a kórházba vitte, átöltözött (Civil ruhában volt.) Pataki Károly lakása a Körúthoz nagyon közel van, s szinte a ház elől indultak a villamosok, amelyekkel Varga akkori, közeli, Váci út 13. számú lakásáig utazhattak, ahova fel sem mentek, hanem nyomban tovább utaztak a Nagyvárad térre. A tömegközlekedési eszközökkel való utazás 1968-ban lényegesen kedvezőbb volt, mint napjainkban, egy 1980-ban végzett utazási próba időtartamának inkább a minimumával, mint középértékével kell számolni."

„Ilyen körülmények mellett az események öt-hat óra alatt lejátszódhattak, és semmi akadálya nem volt annak, hogy Varga László a munkáját tíz óra harminc perckor, tehát kilenc óra múlva befejező tanúval jóval a presszóbeli záróra előtt találkozzon."

„Az ügy leglényegesebb tényeire, azokra, hogy miként történt Pataki Károly meggyilkolása, hogy az események a megölés színhelyén hogyan és milyen sorrendben zajlottak le, az egyes vádlottaknak mi volt a tevékenységük, csupán egyetlen bizonyíték állt rendelkezésre, mégpedig Soós Lajos rendkívül életszerű, meggyőző – a bizonyítási kísérlettel is bemutatott – vallomása. Egyéb bizonyíték e tényekre nem volt fellelhető, és felkutatása már nem remélhető. Az ölési cselekmények túlnyomó többségére, így a bűncselekményre is jellemző módon, a tettesekén és a sértetten kívül a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében más személy nem tartózkodott…"

„A bíróság a tényállás megállapításánál Soós Lajos vallomását fogadta el valósnak, és tényállását e vallomásra alapította. Ez vonatkozik az ölési szándék keletkezési módjára, okára, valamint a véghezvitel módjára is.”

„Az elvégzett szuperprojekciós vizsgálatok alapján a szakértők nagy valószínűséggel állították, hogy a megtalált csontváz Pataki Károly sértett holttestének csontmaradványa. Ezt a valószínűséget Soós Lajos vallomásával egybevetve, az azonosság a bizonyosságig azonos.”

„A bekövetkezett halál okára az orvosszakértők a jelentős időtávlatból, a lágyrészek elpusztulása miatt, bizonyossággal nem tudtak nyilatkozni, de véleményükből egyértelműen arra következtet a bíróság, hogy a halál előidézésére mindkét jelentős erőbehatás – az arckoponyára mért nagy erejű ütés és a fej levágása – külön-külön is alkalmas volt.”

Így tisztázódott tizenkét évvel az elkövetés után egy kegyetlen gyilkosság.

György József 1971-ben, a sopronkőhidai fegyházban ismerkedett meg Soós Lajossal. Mindketten visszaesőként kerültek ide, elsősorban vagyon elleni bűncselekmények miatt. A két bűnöző hamarosan jó barátságot kötött egymással, melyben – kimondva-kimondatlanul – Soós volt az erősebb, a tekintélyesebb fél. Barátságuk előbb csak apró szívességekben realizálódott, melyek önmagukban egyáltalán nem kifogásolhatók: a szenvedélyesen sakkozó, ám abban az időben még nem dohányzó Soós a partikon nyert cigarettákat Györgynek ajándékozta, aki viszonzásul a fegyházban ritkaságnak számító primőr paradicsomot szerzett barátjának. György előbb szabadult, s távozásakor megígérte Soósnak; ha őt is kiengedik, elébe utazik Sopronkőhidára. Így is történt, sőt, György még a Soós által kért élelmiszereket is magával vitte a börtönkapuhoz, és így fogadta cimboráját.

Azonban már a börtönben kiderült, hogy az addigi ítéletekből egyikük sem tanult, s a szabadulásuk utáni időszakra mindketten újabb bűncselekmények elkövetését tervezték. Fantasztikus ötletekkel való játszadozás mellett – mint például, hogy hány ötszázforintossal telne meg a padlótól a födémig a börtönzárka – konkrétabb tervek is szóba kerültek s mint már a hatvanas években, Soós most is a fegyverszerzést tartotta az elengedhetetlen kezdő

lépésnek. Amikor szabadlábra kerültek, eleinte „csak” kisebb-nagyobb lopásokat követtek el, melyekre akkor nem is derült fény. Ezek a sikeres „akciók” a jelek szerint még inkább megnövelték György bizalmát barátjában, s egyre jobban összeláncolták a két hasonló gondolkodású fiatal férfit.

A következőkben megelevenedő törökbálinti gyilkosságra – mint látni fogjuk – tulajdonképpen azért került sor, mert Soós ezúttal egy „biztos betörésre” készült: élettársa, későbbi felesége szüleit kívánta meglopni abban a reményben, hogy azok úgysem jelentenék fel. Ez a betörés azonban meghiúsult, s így került sor az ugyanabban a házban, de másik lakásban élő özvegy Farkas Józsefné meggyilkolására és kirablására.

Farkas néni nem sokkal az eset előtt eladta érdi családi házát, s az érte járó több tízezer forintot – kevés kivétellel – szegényes, szoba-konyhás lakásában dugta el. Az adásvételi szerződést különben – a véletlenek különös összejátszása folytán – az a dr. Zékány Antal készítette el, aki nyolc évvel később Soós Lajost védte a tárgyaláson.

Az idős asszony egyedül lakott lakásában, de a fia szinte mindennap megfordult nála. Utoljára 1972. október 31-én a reggeli órákban beszélt édesanyjával. Aztán néhány napig nem járt nála, s amikor november 3-án ismét felkereste, az már nem nyithatott ajtót. A szomszédasszony – Soós későbbi anyósa – társaságában álkulccsal nyitották ki az ajtót, s a konyha közepén borzalmas látvány fogadta őket: vértócsában fekve, holtan találták Farkas nénit.

A Pest megyei Rendőr-főkapitányság a helyszínre érkezve megindította a nyomozást A helyszíni szemle nyomán nyilvánvalóvá vált, hogy az idős asszony rablógyilkosság áldozata lett. A tettesek kézrekerítése mégsem járt sikerrel, csak a rendőrgyilkosság felderítése közben merült fel az a gyanú, hogy ugyanazok a tettesek szerepelhettek mindkét ügyben. S ha nyolc évvel később, de végül is a bíróság előtt állt Farkas néni két gyilkosa, Soós Lajos és György József.

Tanács elnöke: Akkor most térjünk rá a törökbálinti ügyre. Soós, megértette, mivel vádolják, s bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Mondja el a bíróságnak, mikor és milyen körülmények között került sor az özvegy Farkas Józsefné sérelmére elkövetett cselekményre.

Vádlott: Bíró úr! Az igazat fogom mondani, nekem már nem érdemes hazudni.

Tanács elnöke: Mikor és kivel követte el?

Vádlott: György Józseffel, de a pontos dátumra nem emlékszem.

Tanács elnöke: Megpróbálom emlékeztetni. 1972. október 31-e és november 2-a között zajlott le, mert az áldozat fia október 31-én reggel nyolc órakor még beszélt az édesanyjával, két nappal később már holtan találták.

Vádlott: Ismét azt mondom, a napra nem emlékszem, de abban az időben történt.

Tanács elnöke: Miért özvegy Farkas Józsefnét választották ki áldozatul?

Vádlott: Hát az úgy történt, hogy nem volt pénzünk. Teri célzott arra, hogy otthon, a szüleinél, Törökbálinton biztos találnánk. Kétszer sem kellett mondania. Elmondtam György Jóskának, neki sem volt pénze, s az előtte való napokban piti ügyeink voltak, alig szereztünk pár forintot. Józsi megkérdezte: „Biztosra mehetünk? Mert én nem akarok lebukni.” Terit újból megkérdeztem, van-e otthon az öregeknél dohány. Azt válaszolta: igen. Györggyel átbeszéltük a balhét. Abban állapodtunk meg, hogy együtt megyünk ki Törökbálintra, de csak Jóska dolgozik, én meg figyelek.

Tanács elnöke: És Teri?

Vádlott: Folytatom, bíró úr, őt többen ismerték a környéken, hát nem engedtük a ház közelébe. Egyből lebuktunk volna, neki csak meg kellett mutatnia a házat.

Tanács elnöke: Egyszerűen kimentek Törökbálintra, s előzőleg semmit sem beszéltek meg? Erről eddig nem szólt! Részletesen mondjon el mindent.

Vádlott: Jó, de mint tudják, ez a balhénk nem sikerült.

Tanács elnöke: Akkor is mondja el.

Soós, összebilincselt kézzel, jobb oldali nadrágzsebéből elővette négyzet alakúra vasalt hófehér zsebkendőjét, megtörölte a homlokát, a száját, és összefüggően így adta elő az előzményeket.

Vádlott: Nem volt pénzünk. Györggyel október legelején két vagy három helyre betörtünk, de alig akadt szajré. Panaszkodtam Terinek, hogy nincs szerencsénk. Akkor ő megemlítette, hogy nevelőapjának van megtakarított pénze. Napközben nincs otthon senki, könnyűszerrel meg lehet szerezni. Még arról is szó esett, ha kiderülne, anyja biztosan nem engedné, hogy feljelentsenek bennünket. Akkor már együtt éltem Terivel; de még nem

házasodtunk össze, erről a szülők is tudtak.

Zsiványbecsületből, meg azért, mert egyedül nem szeretek „dolgozni”, szóltam Györgynek. Neki is üres volt a zsebe. Megbeszéltük, autóbusszal mind a hárman kimegyünk másnap Törökbálintra, és Jóska bemegy Tóthék lakására, elhozza a szekrényből a tiszta lepedők közé dugott pénzt.

De buszjegyre sem volt pénzünk. Ezért este „kinyitottunk” egy trafikot, ötven-hatvan forint volt a zsákmányunk, ez elég volt a buszjegyre. Néhány doboz cigarettát is elhoztunk, hogy arra se kelljen költeni.

Másnap reggel a Kosztolányi Dezső térről a menetrendszerinti busszal mentünk ki. Mikor leszálltunk, még egyszer megkérdeztem Jóskától: „Minden rendben? Az ablakon mászol be, annak rossz a kilincse.” Azt felelte: „Hoztam magammal erős bicskát, azzal kifeszítem az ablakot, a kezemre kesztyűt húzok, hogy ne maradjon ujjlenyomat.”

Elsétáltunk a Felsővár utca 66-os szám közelébe, Jóska öt-hat méterről jött utánunk. Teri megmutatta Györgynek a házat és elbújt az erdőben, én pedig a sarkon figyeltem.

György József már útközben kinyitotta a zsebkését, belépett a kapun, és feszegetni kezdte az ablakot. Egyszer csak az ablaknál megjelent Teri anyja, hangosan kiszólt: „Ki az, mit akar? Segítség!” György csapot-papot otthagyva, futni kezdett az erdő felé. Én is kereket oldottam. A buszmegállónál találkoztunk, Jóska még akkor is remegett.

Tíz-tizenöt percet ácsorogtunk a megállóban, külön-külön ültünk le a buszban. Nem tudtam elképzelni, mi történhetett, mert Jóskát bátor, ügyes fiúnak tartottam. Oldalamat majd kifúrta a kíváncsiság… A Móricz Zsigmond körtéren találkoztunk – előzetes megbeszélés szerint. Jóska Terire támadt: „Csőbe akartál húzni…” Csitítottam őket. Még aznap volt egy nyitásunk (betörés), szegényes volt itt is a zsákmány.

Másnap kiküldtem Terit Törökbálintra. Mikor visszajött Pestre, sírt. „Lacikám, képzeld el, tegnap otthon maradt az anyám, a szenet kellett befizetnie. Nem akartalak becsapni.” „Tudom, tudom” – nyugtatgattam. Elmondása alapján minden világos lett előttem. Az anyja azért nem ment dolgozni, hogy a tüzelőügyet elintézze, ha egy nappal korábban látogatunk ki, legalább öt rongyot (ötezer forint) szerezhettünk volna könnyűszerrel. Nagyszerűnek értékeltük Györggyel a terepet, el is határoztuk, hogy újból kimegyünk

Törökbálintra. Tudtam, a házban lakik még egy egyedül élő öregasszony, biztos annak is van félretett pénze. Az ilyen korúak, tetszik tudni, gyűjtenek cifra temetésre…

Tanács elnöke: Mikor határozták el, hogy özvegy Farkas Józsefnét meggyilkolják, kirabolják?

Vádlott: Csak a pénzét akartuk. A Teri szüleinél tett „látogatás” után beszéltünk erről Györggyel, de Teri nem tudott róla. Őt nem avattuk bele…

Tanács elnöke: Részletesen mondjon el mindent az üggyel kapcsolatban!

Vádlott: Igenis, tisztelt bíró úr! Már úgyis mindent tudnak. A rendőrségen és az ügyészségen is elmondtam, a helyszínelésen is kint voltunk. Még azt is megmutattam, emlékezetem szerint, pontosan mit csináltam. De hát azóta nyolc esztendő telt el. Nem emlékszem pontosan mindenre.

Tanács elnöke: Azt mondja el nekünk, amire emlékszik. Ha valami nem jut eszébe, segítünk. Itt van az iratok között az akkori nyomozás anyaga, itt vannak a helyszínen készült eredeti fényképek is. Szóval, hogy történt?

Vádlott: Már mondtam, Györggyel elhatároztuk, még egyszer kimegyünk Törökbálintra. Arra nem emlékszem, hol találkoztunk.

Tanács elnöke: Az most nem is lényeges. Kérem, folytassa!

Vádlott: A Kosztolányi térről megint busszal mentünk ki. Az erdő felől közelítettük meg a házat ott nem találkoztunk senkivel.

Tanács elnöke: Mielőtt felszálltak a buszra, maga nem vásárolt semmit?!

Vádlott: De. Erről megfeledkeztem, pedig nem akartam elhallgatni. Most már csak a színigazat mondom. Megbuktunk. Kolbászt vettem.

Tanács elnöke: Éhesek voltak?!

Vádlott (filmszínészi pózban, mosolyogva): Á, dehogy. Tetszik tudni, az első sikertelen ügy után Teri többször kint járt Törökbálinton és mondta: az anyjáék berezeltek, és vettek egy kutyát. A kolbászt a kutyának vettem.

Tanács elnöke: Az erdő felől közelítették meg a házat; útközben miről beszélgetett György Józseffel?

Vádlott: Már megvolt a kidolgozott terv, arról beszéltünk.

(Ennek lényege: úgy mennek be Farkas néni lakásába, hogy György megy elöl, Soós pedig követi. A belépés pillanatában Györgynek a Soóstól tanult fogással el kellett volna kapnia a sértett

nyakát, s úgy elfordítania, hogy az ne lássa meg a konyhába belépő Soóst, akit látásból ismert. Györgynek meg kellett volna akadályoznia, hogy fejét a szoba felé fordíthassa, így Soós pár perc alatt megkereste volna a pénzt, s utána elszaladnak. Az erdei „próba” azonban nem sikerült, György nem tudta a fogást alkalmazni. Taktikát változtattak.)

Vádlott: Az nem jött be. Ha már kijöttünk, üres kézzel nem akartunk visszamenni Pestre.

Tanács elnöké: Miben állapodtak meg?

Vádlott: Hogy pénz nélkül nem megyünk haza.

Tanács elnöke: Teljes részletességgel mondja el a bíróságnak, hogyan jutottak be a házba.

Vádlott: A hátsó kerítésen bemásztam, a kolbásszal magamhoz csalogattam a kutyát. Mikor az odajött és evett belőle, én megsimogattam, majd kiadtam Józsinak, aki még akkor kívül állt. Ő elengedte a blökit, majd bemászott az udvarra. Az ólnál elbújtunk, az udvaron kötélen ágynemű volt kiteregetve. Figyeltünk, akkor még nem tudtuk, otthon van-e a néni vagy sem. Pár perc múlva nyikorogva kinyílt a konyhaajtó, a néni nagy halom ruhát hozott ki. Kiteregette. Közben cigarettára gyújtottunk, amit előző este szereztünk. Talán mondtam már, hogy éjszaka egy trafikot nyitottunk ki.

Tanács elnöke: A törökbálinti ügyről beszéljen csak.

Vádlott: Igen. Azt reméltük, hogy az öregasszony hamar végez a mosással és elmegy hazulról. De nem így történt. Még egyszer vagy kétszer kijött teregetni. Türelmetlenek voltunk mind a ketten. Jól körülnéztem, csendes volt a környék, s ekkor azt mondtam Györgynek: „gyerünk”. Elindultam a lakás felé, György követett. Kopogtam az ajtón, az öregasszony nagy szemeket meresztett rám, nem akart beengedni. Mondtam neki, hogy Teri élettársa vagyok, mivel nincsenek itthon, üzenetet szeretnék hagyni nekik. Közben benyomtam az ajtót, a barátom is azonnal bejött.

„Ülj le és írd” – utasítottam Józsit. Ő a konyhaasztalhoz ment, zsebéből kivette a levéltárcáját, és egy névjegyre írni kezdett Pár pillanatig tartott ez, a néni bizalmatlanul szemlélte, mit csinálunk. Hirtelen behajlított jobb kezemmel elkaptam a torkát, a másik kezemmel betapasztottam a száját, nehogy kiabálhasson, majd a földre tepertem. A szívós öregasszony védekezett, nem is tudtam elképzelni, hogy ennyi erő lehet egy öregasszonyban. Dulakodás közben hasra fordult, akkor rátérdeltem, és a kezem ügyében levő

piszkavassal ütni kezdtem a fejét.

(Minden megrázkódtatás, megbánás látszata nélkül Soós Lajos igen részletesen elevenítette fel azt a különös kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságot amelyet György Józseffel együtt követett el. Azt is elmondta, hogy György a bejárati ajtót belülről a benne levő kulccsal bezárta, és „vigyázz, mert elszalad!” felkiáltással odaugrott, hogy segítsen társának.)

Tanács elnöke: Özvegy Farkas Józsefné megtámadásában, életének kioltásában önön kívül részt vett György József másodrendű vádlott is?

Néhány másodperces töprengés után hangzott el a válasz.

Vádlott: Igen. Nincs értelme, hogy ne mindent úgy mondjak el, ahogy történt. Megbuktunk. A rendőrségi kihallgatásokon György, hogy mentse magát, néhány apró részletet nem úgy mondott el, ahogy volt Én az igazat mondom, tessenek elhinni.

(György József azt akarta elhitetni a bírósággal, hogy ő csak a rablásban vett részt, de semmi köze nincs az élet elleni bűncselekményhez.)

Kihallgatása alkalmával – amire május 5-én, hétfőn került sor – így vallott:

Tanács elnöke: György József, bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Igen, tisztelt bíró úr!

Tanács elnöke: Miben?

Vádlott: Nem szúrtam le senkit, nem ütöttem le senkit, de ott voltam özvegy Farkas Józsefné eseténél.

Tanács elnöke: A törökbálinti ügyet részletesen mesélje el a bíróságnak.

(György bőbeszédűen, de lényeges eltérés nélkül, Soós vallomását megerősítve mondta el, hogyan akartak Teri szüleihez betörni. Mielőtt özvegy Farkas Józsefné meggyilkolásával kapcsolatban vallott volna, meglepő részleteket közölt a bírósággal.)

Vádlott: Nem tettünk le arról, hogy pénzt szerezzünk. Soós abban az időben az Autóközlekedési Tanintézetbe járt, ott tanult. Előtte való nap megbeszéltük, odamegyek érte a Baross utcába, és onnan megyünk ki Törökbálintra. Így is tettem. Mikor Soós kijött az intézetből, megkérdeztem tőle: „Látták, hogy itt vagy?” „Naná! Aláírtam a jelenléti ívet.” „Akkor megvan az alibid” — mondtam. „Azért csináltam, de hamar vissza kell jönni…”

Tanács elnöke: Elindultak Törökbálintra azzal a szándékkal, hogy özvegy Farkasnét kirabolják?

Vádlott: Igen. De nem volt pénzünk az útra sem.

Tanács elnöke: Hogy szereztek pénzt? Kölcsönkértek?

Vádlott: A haverok is csóringerek voltak. Végigsétáltunk a Baross utcán, a Körútra értünk. A Rákóczi téri csarnoknál Soós megállt: „Ide bekukkantunk” – és már sietett is be. Mentem utána. A csarnok közepe táján járhattunk, ha jól emlékszem, egy KÖZÉRT-áruda előtt, s ott hosszú sor kígyózott „Állj be a sorba, várj itt meg” – szólt Laci, és hátulról bement a helyiségbe. Úgy tett mintha a kiszolgálónő hozzátartozója lenne, és amíg az kiszolgálta a vevőket, kihúzta a fiókot, amibe a vezetőnő a pénzt tette, belemarkolt, és zsebre gyűrte a markába férő pénzt. Ezután még a vezetőnő szegre felakasztott táskáját is kiforgatta, az a szerencsétlen pedig semmit nem vett észre, mert az egyre szaporodó vevőkkel volt elfoglalva. Látva ezt a jelenetet, engem a veríték is kivert. Tudtam, hogy Soós bátor, vakmerő, de ez még engem is meglepett. Mikor kijött a bódéból, mondtam neki: „Laci, megbolondultál!” Csak annyit válaszolt; „Kellett a pénz, nem volt egy forintunk se.”

Tanács elnöke: A lopott pénzzel siettek az autóbuszhoz, hogy minél előbb kiérjenek Törökbálintra.

Vádlott: Igen is, meg nem is.

Tanács elnöke: Nem értem, mit akar ezzel mondani.

Vádlott: Úgy volt, hogy útközben még kinéztünk egy csendes házat. Laci azt mondta, ő oda bemegy, én meg maradjak kint. El is indult, közben egy fiatalember bement utána. Nagyon megijedtem. Ha ez a pali abba a lakásba megy, amit Laci kinézett, akkor kész, lebuktunk. Egy perc múlva mosolyogva jött ki. „Mi van?” – kérdeztem tőle. „pechem volt, oda ment be az ürge. Kértem egy pohár vizet, megittam, pedig nem voltam szomjas.” Ilyen előzmények után indultunk el Törökbálintra.

(György vallomása azonos volt Soóséval mindaddig, amíg a váratlan támadásra sor nem került. Onnantól kezdve György enyhíteni akart a helyzetén. Így vallott.)

Tanács elnöke: Mi történt a konyhában?

Vádlott: Soós utasítására leültem az asztalhoz, a levéltárcámból kivettem egy kisiparos névjegyét az volt legfelül –, akinél alkalmi munkát szoktam végezni. Úgy tettem, mintha írnék, vagy írtam is, arra nem emlékszem, csak a néni hörgésére figyeltem fel. Soós ökle benne volt a szájában, ezt onnan tudom, mert a műfogsora kiesett. Laci azt mondta: „Munkára…” Akkor felálltam és bementem a szobába. Felhajtottam az ágyneműt, de nem találtam semmit A

szekrényben levő papírdobozból kivettem ötszáz forintot mert több nem volt benne. Visszamentem a konyhába, s közöltem vele, ötszáz forintot találtam. Soós visszaküldött, hogy kutassak tovább. Még egy bugyelláris került elő, abban harminc-negyven forint lehetett. Újból a konyhába mentem. Soós még a nénivel kínlódott. Rám szólt: „Hozd az injekciót."

Tanács elnöke: Akkor Soós mit csinált?

Vádlott: A néni hátán térdelt.

Tanács elnöke: Milyen injekciót kért magától?

Vádlott: Én sem értettem, meg is kérdeztem: „Mit akarsz, mi kell?" Azt válaszolta: „Adjál már gyorsan ide egy kést" Felszólítására kihúztam a konyhaasztal fiókját, abból egy kiélesített szuronyt, olyasmit, amit a katonák a második világháborúban használtak, vettem ki és adtam a kezébe. Visszamentem a szobába, ott tovább kutattam. Amikor ismét kijöttem, akkor láttam, hogy a néni csuklóját a késsel elvágta. Nagyon megborzongtam. Mondtam is: „Laci, menjünk innen, mert megfognak bennünket." „Add ide inkább a lavórt" – szólt rám, az a sarokban volt. Szappanos vízzel volt tele, odaadtam neki, a nénire öntötte, én meg visszatettem a hokedlire. Én mást nem csináltam.

Az ítélet indokolásában, az orvosszakértői vélemény figyelembevételével, ez áll:

„Özvegy Farkas Józsefné halála erőszakos úton, fulladás miatt következett be, melyet a felső légutak idegen anyaggal történő elzárása idézett elő. A további sérülések, a csuklóján levő két verőér átmetszése, a többi sérüléstől függetlenül is a sértett halálát okozták volna elvérzés következtében. Az egyéb sérülések, így a bordatörések és a fejsérülések együttesen, a másik két októl függetlenül is előidézték volna az idős személy halálát.

A sértett egyéb sérülései, melyeket megölésekor elszenvedett: a hajas fejbőrön több csontig hatoló repesztett sérülés, arcon, fülön, orron, ajkakon számos hámsérülés, bőrvérzés és a jobb oldali hetedik-tizenkettedik bordák törése.

A csuklón talált vérbeszűrődésből a szakértők helyesen és elfogadottan következtettek arra, hogy a csuklótájék átvágása még a sértett életében, haldoklása közben, illetve közvetlenül a halál beállta után, a vérkeringés fennálltakor történt."

A nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett bűncselekmény eredményeként a két gyilkos ötszázharminc-ötszáznegyven forintot és egy zsebrádiót vitt el. Osztozkodáskor az

aprópénzt, harminc-negyven forintot, Soós nagylelkűen Györgynek adta, mondván: „Neked gyerekeid vannak, nagyobb szükséged van a pénzre."

„Nem tudtam neki nemet mondani, mikor úgy éreztem, hogy kell a pénz" – ez volt György reagálása.

A törökbálinti ügynek azonban ezzel még nem volt vége. A Farkas-lakás ajtaját kívülről kulccsal bezárták, és az erdőn át haladtak a buszmegálló felé. Menet közben került sor a zsákmány elosztására.

Tanács elnöke (Györgyhöz): Ez hogy történt?

Vádlott: Testvériesen. Elhoztunk egy zsebrádiót is, de az nem kellett egyikünknek sem. Eldobtuk az erdőben. Elhoztam egy karórát is, de arról kiderült, hogy Soósé. A vénasszony biztosan lerántotta. Még jó, hogy elhoztam, így nem hagytunk áruló nyomot. Hamar jött a busz, perceken belül Budán voltunk. Soós javasolta, vegyünk benzint a közeli patikában, és menjünk vissza Törökbálintra, hogy felgyújtsuk a házat.

Tanács elnöke: Mennyi benzint vásároltak?

Vádlott: Egy személynek csak két decit adtak. Ketten négy decit.

Tanács elnöke: A benzinnel a zsebükben mentek vissza Törökbálintra, hogy felgyújtsák a házat?!

Vádlott: Igen, de nem sikerült.

Tanács elnöke: Miért? Mi akadályozta meg tervük végrehajtását?

Vádlott: Több tényező. Az erdő felől mentünk ismét a házhoz. A környéken azonban ott gereblyézett egy férfi, egyikünk sem mert odamenni. Én nagyon féltem. Aztán arra jött egy traktoros, azt hiszem, nem látott meg bennünket. Nem tudnám megmondani, menynyi ideig lapultunk, de én remegtem a félelemtől. Aztán meg egy rendőr jött arra. Ez fokozta az izgalmamat, a rendőr láttára Soós is begyulladt. Visszaosontunk a buszmegállóhoz. Szerencsénk volt, hamar jött a busz. De tisztelt bíró úr – folytatta alázatos, tisztelettudó hangon —, még ott is nagyon féltünk. Egymás mellett ültünk, és arról suttogtunk, mit csinálunk akkor, ha a rendőrségi URH-s kocsi utoléri az autóbuszt és megállítja. De simán beértünk a Kosztolányi Dezső térre, villamossal mentünk el a Baross utcáig, ott elváltunk.

Tanács elnöke: Elválás előtt miben állapodtak meg?

Vádlott: Soós azt mondta, visszamegy a tanintézetbe, annál biztosabb alibi nem létezik, hisz reggel, mint tetszenek tudni, aláírta a jelenléti ívet. Mire a foglalkozás befejeződött, régen visszaért. Nekem meg szó szerint azt mondta: „Józsi, ahhoz tartsd magad, hogy

életedben soha nem jártál Törökbálinton.”

Lehoczki bíró: A néni lefogásában maga nem vett részt?

Vádlott: Nem. Én nem vettem részt.

Lehoczki: A nyomozás során másként nyilatkozott, idézem: „Soós Lajos azt mondta, kajakra megyünk.” S maga ezt tudomásul vette.

Vádlott: Igen! Ez van a vádiratban is, de én nem segítettem neki.

Tanács elnöke: Védekezett az áldozat?

Vádlott: Nem tudom. Nem láttam.

Lehoczki: Lehet, hogy maga ott sem volt?

A vádlott meglepődött a kérdésen, rövid gondolkodás után válaszolt csak.

Vádlott: De. Ott voltam.

Tanács elnöke: A száját betömték?

Vádlott: Igen.

A tárgyaláson mind Soós, mind György tisztelettudóan viselkedtek, közömbösen beszéltek szörnyű tettükről.

Sor került – a törvény előírása szerint – a tettesek szembesítésére is. Ennek leglényegesebb mozzanata így zajlott le:

Tanács elnöke: Soós, álljon fel, jöjjön közelebb. Mi az észrevétele György vallomásával kapcsolatban?

Soós (két őrétől kísérve állt fel a vádlottak padjáról. Három lépésnyire Györgytől, annak szemébe nézve mondta): Józsi! Te is ott voltál, mindenben részt vettél. Nem neheztelek rád, jó barátom vagy, de azt mondd meg, ha már megcsináltuk a balhét, tudják, kiderült, miért nem vállalod el, amit csináltál? Segítettél, azért voltál ott! Én már elvállaltam, minden be van bizonyítva.

Soós Lajos számláján már volt egy gyilkosság, Pataki Károly megölése. Biztosra vette, hogy az az ügy soha nem derül ki. Emiatt nyugodt volt, ettől nyugodtan aludt. A törökbálinti esemény azonban izgatta.

Későbbi feleségét, Terit kérte vagy kényszerítette, ez már pontosan soha nem derül ki, hogy ne csak kibéküljön a szüleivel, hanem rendszeresen járjon is ki hozzájuk, és „hegyezze a fülét”, mit beszélnek Farkas néni ügyéről. Teri ennek eleget tett Soós akkor nyugodott meg, amikor élettársa azt a hírt hozta, hogy egy ártatlan személyt a rendőrség lefogott…

Megidézték a tárgyalásra tanúként Teri nevelőapját is.

Tanács elnöke: Kit ismer a vádlottak közül?

Tanú: Soóst meg Terit.

Tanács elnöke: Teri önnek nevelt leánya, a törvény értelmében nem köteles vallomást tenni, de ha vallomást tesz, az igazat kell mondania.

Tanú: Kérem, elmondok én mindent, és csak az igazat fogom vallani.

Tanács elnöke: Mikor és kitől tudta meg, hogy Farkasnét meggyilkolták?

Tanú: Amikor rátaláltak. Azon a napon megint jött a fia. A feleségem néhány napja már nem látta Farkas nénit. Mondta, valami rossz előérzete van, elmegy a rendőrségre, hogy azok nyissák ki az ajtót A Farkas fiúval éppen az utcán találkozott össze, együtt jöttek vissza, s aztán együtt nyitottuk ki az ajtót.

Tanács elnöke: Teri erről otthon nem beszélt?

Tanú: Két vagy három éve mondta, hogy Soós meg a barátja végeztek az öregasszonnyal. Nem akartam elhinni, hogy Lajos gyilkos, ilyen szörnyűségre vetemedik. Ha elhittem volna, azonnal elmegyek a rendőrségre. Én törvénytisztelő ember vagyok. Szóváltás volt a fiatalok között, akkor mondta ezt Teri. Utána nem beszélgettek róla. De most már elhiszem, hogy Lajos a gyilkos…

Teri édesanyja a tárgyaláson élt azzal a jogával, hogy lánya

ügyével kapcsolatban nem kötelezhető vallomástételre.

Idézésre megjelent ugyan a bíróságon, de ott is rosszul lett, érthetően megviselte az elmúlt néhány hónap.

Ítéletének indoklásában a bíróság ezt a gyilkosságot is a bizonyítékoknak megfelelően rekonstruálta, s feloldotta a Soós Lajos és György József által előadott vallomások közti kisebb eltéréseket részint a tárgyi bizonyítékoknak, részint az úgynevezett „életszerűségnek” megfelelően.

Akármilyen kategóriákat is állít fel a jog, aligha lehet kétséges, hogy az általános emberi gondolkodás számára az emberélet erőszakos kioltása mindig kegyetlen dolog. Ezért sincs értelme annak, hogy a Soós Lajos és társai által elkövetett gyilkosságok között bármilyen „rangsort” állítsunk fel: egyenként is kegyetlen, embertelen bűncselekmény mindegyik. A most következő bűnügynél, a fiatal Borai Lajos megölésénél azonban az elkövetés kegyetlenségén, túl a „kiválasztás” véletlenszerűségei, az eset előzményei is megrázok, megdöbbentők. Az üllői fiatalember 1979. június 23-án harmadik gyerekének megszületését ünnepelte, a tanúk későbbi vallomásai szerint emelkedett hangulatban, az érthető öröm alkalmából nem kevés alkoholt is fogyasztva. A véletlenek egész sorozata játszhatott közre abban, hogy Borai miután sógorával és üllői barátaival töltötte a napot – a késő délutáni órákban egyedül Vecsésre ment át, s ott a Halásztanya étteremben folytatta az ivást. A Halásztanya közvetlenül a Szolnok-Debrecen felé haladó 4-es számú országút mellett fekszik, s azon az estén – miután a rendőrgyilkosságot „elhalasztották” – ide tért be kávét és kólát inni Soós Lajos és Németh István is. A véletlenek folytatódtak: Soósék nem találtak szabad asztalt, s Boraihoz telepedtek le. Aztán, fizetéskor, Borai ötszázast váltott (melyet különben, szerény jövedelmű ember lévén, gyermeke születésének megünneplésére kért kölcsön egyik üllői szomszédjától), s ez az ötszázas-váltás rablógyilkosságra sarkallta Soóst és Némethet, s árvává tett három kiskorú gyermeket…

Az ügyet elsősorban a tárgyaláson elhangzott vallomások alapján idézzük fel, mivel a cselekmény lényegét egyik vádlott sem tagadta.

Tanács elnöke: Most térjünk rá a június 23-i eseményekre! Tudja, miről van szó?

Soós: Igen. A Borai-ügyről.

Tanács elnöke: Mit csinált azon a napon?

Vádlott: Normálisan dolgoztam. Munka után a Ferenc téren találkoztam Némethtel. Azzal kezdte, hogy este jó film lesz a tévében, az ő készülékük elromlott, szeretne kijönni hozzánk, hogy ott nézze meg. Beleegyeztem, őgyelegtünk egy ideig, de akkor semmi balhét nem csináltunk.

Tanács elnöke: Mivel és mikor indultak el Vecsésre?

Vádlott: Az én kocsimmal. A pontos időre nem emlékszem, de már szürkület volt.

Tanács elnöke: Ki vezette a kocsit?

Vádlott: Németh.

Tanács elnöke: Útközben miről beszélgettek?

Vádlott: Azt tudom, hogy a fegyverszerzés megint szóba került azonkívül sablonos dolgokról.

Tanács elnöke: Vecsés felé menve elhajtottak a szobornál is?! Vádlott: Igen, az természetes, arra vezet az út.

Tanács elnöke: Milyen sebességgel mentek?

Vádlott: Ki emlékszik arra? Én nem! Az biztos, hogy a kapitány szobra előtt Németh lassított. Meg is szólalt.

Tanács elnöke: Mit mondott?

Vádlott: Itt az alkalom, üssük le a zsarut, vegyük el a pisztolyát és már nem lesz fegyvergondunk.

Tanács elnöke: Ön erre miként reagált? Mit válaszolt?

Vádlott: Hülye vagy? Ilyen forgalmas időben? Kész lebukás!

Tanács elnöke: Németh ezt tudomásul vette?

Vádlott: Igen. Én vagyok az erősebb. Az időpont erre akkor nem volt alkalmas.

Tanács elnöke: A kocsival beérve Vecsésre, egyenesen magukhoz, a Tó utcába mentek?

Vádlott: Nem. A Halásztanya előtt el kell menni. Mikor annak a közelébe értünk, Németh javasolta, álljunk meg, igyunk egy kólát meg egy kávét. Beleegyeztem. Leparkoltunk. Kiszálltunk a kocsiból, én mentem elől, zsúfolásig tele volt a Halásztanya. Nem is volt üres asztal. Észrevettem, hogy egy tag egyedül van, odakéredzkedtünk. Hamar szót értettem vele, elmondta, azért jött ide mulatni, mert a felesége aznap szült.

Tanács elnöke: Miről beszélgettek még?

Vádlott: Bíró úr, tessék elhinni, az igazat mondom, nekem már nincs takargatnivalóm, de nem emlékszem rá. Azt tudom, hogy énekeltünk, Németh meg a műsort bámulta.

Tanács elnöke: Mit ittak?
Vádlott: Sört.
Tanács elnöke: Maga is rendelt neki?
Vádlott: Igen. Mikor közeledett a záróra, még négy üveg sört kértem, de azt a vendéglő előtt ittuk meg. Nagy részét Borai.
Tanács elnöke: Mennyi pénze volt az áldozatuknak?
Vádlott: Akkor pontosan nem tudtam megállapítani. De ötszázast láttam nála, azzal fizetett.
Tanács elnöke: Hármasban ültek az asztalnál?
Vádlott: Egy ideig. Később bejött egy autószerelő, ő régi ismerősöm, odaült hozzánk. Együtt voltunk záróráig.
Tanács elnöke: Mikor határozták el, hogy Boraitól elszedik a pénzét?
Vádlott: A vendéglőben gondoltam rá.
Tanács elnöke: Szólt erről társának, Németh Istvánnak?
Vádlott: Igen, mondtam neki, hogy meg kellene kopasztani az ipsét.
Tanács elnöke: Németh ebbe beleegyezett?
Vádlott: Nemhogy beleegyezett, de még sürgette is…
Tanács elnöke: Mikor a Halásztanyában zárásra készülődtek, maga mit csinált?
Vádlott: Már mondtam, hogy kértem több üveg sört. Félrehívtam Némethet, szóltam neki, hogy szerezzük meg az ipse pénzét. Az ismerősöm pedig kérte, vigyük, haza. Ezt én természetesnek vettem. Borai, mert már tudom a nevét, jól megnézte a kocsimat. Megállapította, legalább hétéves, és azt mondta, kifizeti a viteldíjat ha elvisszük Üllőre. Adott is egy százast, nem pedig 40 forintot, ahogy a vádiratban van.
Soós azután részletesen elmondta, hogyan helyezkedtek el az autóban, az autószerelő hazavitele után miként vette ki Borai zsebéből a pénzt. Mivel áldozatukon ekkor már tapasztalható volt az alkohol hatása, a pénzén kívül, viteldíj fejében, még az óráját is leszedték a karjáról. Borai igyekezett a nálánál jóval erősebb Soós kezét lerázni magáról, mikor az erőszakkal a zsebébe nyúlt, s italos hangon meg is jegyezte: „Nem lesz ez így jó.” A pénz és az óra elvétele után, szükségletük elvégzése céljából, félreálltak a főútvonal melletti zárt területre, ahol Borai megnézte a kocsi rendszámát.
Tanács elnöke: Ön ezt észrevette?
Vádlott: Naná, nem vagyok vak. Bocsánat! Igen.
Tanács elnöke: És mi történt ezután?

Vádlott: Szóltam Némethnek.

Tanács elnöke: Pontosan mit mondott neki, erre emlékeznie kell!

Vádlott: Emlékszem is. Azt kérdeztem tőle: „Tudod, miben vagyunk benne?!”

Tanács elnöke: Mit válaszolt erre Németh?

Vádlott: „Tudom! Rablásban.” Még azt is kérdeztem tőle: „Mi legyen vele?”

Tanács elnöke: A társa mit válaszolt?

Vádlott: „Vége!”

A rendelkezésre álló tényekből az derült ki, hogy a kocsiba visszaült Borait Soós kirángatta, majd elgáncsolta, úgyhogy a földre esett. Ekkor a földön fekvő Borai mellére térdelt, és rekedt durva hangon jelentette ki: „Most meg fogsz halni.” Rugós zsebkését, amit Németh vett ki a kocsiból. Borai nyakába szúrta, s azt maga felé húzta. Németh a földön hanyatt fekvő szerencsétlen ember mellé térdelt, lefogta bal kezét, mert az „jaj” kiáltás után a nyakához kapott Borai hörögve újból megszólalt: „Nem lesz ez így jó.” Erre Németh kétszer szívtájékon szúrta a saját késével. Mindkét szúrás magát a szívet is érte. Majd Németh áldozatukat kétszer még nyakon szúrta, és többször fejbe is rúgta.

Tömören így mondta el Soós Lajos a szerencsétlen Borai Lajos meggyilkolását.

Néhány nappal később került sor a harmadrendű vádlott, Németh István kihallgatására. Ő így vallott a brutális gyilkosságról.

Tanács elnöke: Megértette a vádat, amivel vádolják?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Mondja el, mit csinált 1979. június 23-án. Emlékszik, ugye, erre a napra?

Vádlott: Nem emlékszem rá.

Tanács elnöke: Gondolkodjék egy kicsit! Maga semmire nem emlékszik? 1979. június 23-a fontos nap a maga életében.

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Tehát akkor emlékszik rá, mit csinált azon a napon?

Vádlott: Nem tudom. Nem emlékszem.

(A tanács elnöke, annak ellenére, hogy az iratokból pontosan tudta, mit tett, merre járt azon a napon Németh István, nagy türelemmel, közvetlen szavakkal többször is megismételte a kérdést

Németh kétféle választ adott: „Nem tudom”; vagy: „Nem emlékszem rá”.

Minden bizonnyal – annak ellenére, hogy először állt a bíróság előtt – az úgynevezett „dörzsölt” bűnözők egyik ismert taktikáját választotta. Minden kérdésre az említett válaszok egyikét mondta.)

Tanács elnöke: Az áldozat nevére emlékszik?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Hogy hívták?

Vádlott: Azt a monori vagy üllői ipsét?

Tanács elnöke: Azt. Aki Üllőn lakott.

Vádlott: Hát Borai.

Tanács elnöke: Na ugye, tud maga emlékezni, ha akar.

Vádlott: Igen.

(Megtört a jég. Németh István a további kérdésekre már a bíróság szempontjából értékelhető válaszokat adott. A bírói nyugalom, türelem beszédre nyitotta a fiatal kétszeres gyilkos száját is.)

Kövessük tovább a tárgyalást.

Tanács elnöke: Térjünk hát akkor vissza június 23-ára. Ekkor gyilkolták meg, ugye, Borai Lajost?!

Vádlott: Biztos. Szombat este volt. Akkor történt.

Tanács elnöke: Azon a napon dolgozott?

Vádlott: Nem emlékszem rá.

Tanács elnöke: Segítsek?! Felolvassam az ügyészségen tett vallomását? (Lapozgat az előtte levő iratokban.)

Vádlott: Reggel elmentem otthonról. Tudtam, hogy jó film lesz a tévében, a mi készülékünk pedig nem működött. Nem tudom, mi romlott el benne. Soóssal a megbeszélt időben találkoztam. Mondtam néki, szeretnék kimenni hozzájuk, hogy megnézzem a filmet.

Tanács elnöke: Soós ebbe beleegyezett, az ő autójával indultak el Vecsésre. A kocsiban, vagy mielőtt abba beszálltak volna, esett szó a rendőrről?

Vádlott: Nem. Nem az volt szolgálatban, akit kiszemeltünk. A másik.

Tanács elnöke: Maga vezette a kocsit?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Volt akkor kés magánál?!

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: A szobornál lassított?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Soósnak említette, hogy most kellene a rendőrt

elintézni?

Vádlott: Nem, nem mondtam neki!

(A vádlottak padján ülő Soós nagy figyelemmel hallgatta gyilkostársa szavait. Csendesen, alig hallhatóan megjegyezte: „Miért hazudsz?”)

Tanács elnöke: Mit csináltak még akkor este?

Vádlott: Vecsésre mentünk.

Tanács elnöke: De ott mit csináltak?

Vádlott: Megálltunk a Halásztanyánál.

(Továbbra is „harapófogóval” kellett kiszedni Némethből a legrövidebb tőmondatokat is. A bíró nem vesztette el türelmét. Nyolc percig tartó, az ügyhöz alig tartozó kérdéseire Németh igen röviden, lehetőleg igennel vagy nemmel válaszolt.)

Tanács elnöke: Maga azt javasolta Soósnak, hogy álljanak meg a Halásztanyánál, és igyanak egy üdítő italt.

Vádlott: Csak én ittam üdítőt. Soós sört ivott. Meg, ha jól emlékszem, rövidet is. Nem volt szabad asztal, odakéredzkedtünk ahhoz az üllői gyerekhez Soóssal, ittak meg énekeltek is. Én a műsort figyeltem. Rátonyi-est volt.

Tanács elnöke: Meddig maradtak a vendéglőben?

Vádlott: Záróráig.

Tanács elnöke: A Halásztanyában mit mondott magának Soós? Vádlott: Az asztal alatt megrúgta a lábam, intett, hogy menjünk ki vécére. Ott azt mondta, le kell ütni az ipsét, a pénzét meg elvesszük, mert sok pénz van nála. Ha kell, meg is öljük. Igen, ezt mondta Soós.

Tanács elnöke: Maga meghallgatta Soós javaslatát, és abba beleegyezett?

Vádlott: Nem. Tiltakoztam. Akkor Soós elkezdett ordítani, azt mondta, mindent úgy kell csinálni, ahogy ő parancsolja. De Borai is kijött utánunk, mire Soós abbahagyta, elhallgatott.

Tanács elnöke: Visszamentek az asztalukhoz, s mi történt azután?

Vádlott: Még záróra előtt bejött Soósnak egy autószerelő barátja. Nem talált ő sem helyet, a mi asztalunkhoz ült le. Záróráig együtt voltunk, de én csak a műsort figyeltem meg a zenét hallgattam. Ők ittak, beszélgettek meg énekeltek.

Tanács elnöke: Arra válaszoljon a bíróságnak: mi történt záróra után?

Vádlott: Soós a kocsma előtt félrehívott. Azt mondta: „Itt van még pár üveg sör, azzal leitatjuk az üllői srácot, húzzuk az időt, hogy az utolsó busza elmenjen, és útközben majd elintézzük.”

Tanács elnöke: Ki vezette a kocsit?

Vádlott: Én.

Tanács elnöke: Miért maga? Soósé a kocsi.

Vádlott: De ő ivott. A KRESZ-t be kell tartani! A kocsiba beszállt Soós barátja is, aki Vecsésen lakik. Előbb őt vittük haza. De az üllői tag is beült, kérte, vigyem haza, mert elment az utolsó busza, a biciklizéshez meg nem volt kedve, mert mátósnak (részeg) érezte magát. Azt mondta, megfizeti a viteldíjat.

Tanács elnöke: Az étteremben ki fizette ki a számlát?

Vádlott: Nem tudom. Én nem fizettem.

(Az ilyen, aránylag nem lényegesnek tűnő kérdésekre adott válaszok is fontosak. A vádlottak többsége azt hiszi, hogy az üggyel kapcsolatban a „rázósabb” kérdésektől megszabadult. Holott ezek is hozzátartoznak a tárgyalásvezetési módszerekhez — főként, ha – olyan személyt hallgatnak ki, mint Németh István, aki mind a rendőrségen, mind az ügyészségen többféleképpen adta elő a történteket. Érdemes tudnunk, hogy a vádlott által közömbösnek, jelentéktelennek tűnő kérdésekre adott válaszokat is értékelik szavahihetőség szempontjából. Németh különben még a bíróság előtt is több ízben másként és másként mondta el a bűncselekmény egy-egy részletét, mint ahogy előző vallomásai során.)

Tanács elnöke: Mi történt az után, miután Soós barátját lakása közelében letették?

Vádlott: Soós utasítására letértem a főútról, és a régi 4-es számú főút lezárt szakaszán mentem tovább egészen a sorompóig, ahol a kocsival megfordultam, majd megálltam.

Tanács elnöke: Más nem történt? Szóváltás nem volt?

Vádlott: Soós meg a srác verekedni kezdtek. Szét akartam választani őket. Borai rám támadt. Megütött, majdnem hasba rúgott.

Tanács elnöke: Erre maga hogyan reagált? Mit csinált?

Vádlott: Hátráltam. Soós a kocsihoz szaladt, és két kést vett onnan ki. A késsel hadonászva szaladt felénk. Én kitértem az útjából, akkor elgáncsolta a férfit. Mire én odaértem hozzájuk, már mind a ketten a földön voltak. Borai nyakából folyt a vér. Megijedtem. A kocsihoz rohantam, beültem, és indítani akartam. De rossz volt az önindító, nem indult el. Soós a kocsi ajtaját feltépte, engem meg kirángatott onnan. Azt mondta, hogy nekem is bele kell szúrnom Boraiba. A kést a kezembe nyomta, és kényszerített, hogy belebökjem a földön fekvő férfiba. Meg azt is mondta, rúgjak a fejébe. Utána a bokrok közé húztuk, majd Soósékhoz mentünk Vecsésre. Ott aludtam.

Tanács elnöke: Maga tévét akart nézni Soóséknál?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Az idő eljárt, mért nem ment haza a Halásztanyából? Megkérhette volna a barátját, hogy vigye magát is haza?

Vádlott: Véresek voltunk.

Tanács elnöke: Tudott aludni?

Vádlott: Miért ne tudtam volna?

Mikor védője szót kapott – minden bizonnyal megbízóinak unszolására – feltette a „nagy" mentőkérdést.

Védő: Ha csirkét vásároltak, otthon ki vágta el a nyakát?

Vádlott: A mirelit csirkét nem kell levágni!

Védő: De ha élő csirkét vettek?

Vádlott: A szomszédasszony. Én irtózom a vértől…

A tragédiákat felelevenítő tárgyaláson ez az epizód – érthetően derültséget, oda nem illő hangulatot váltott ki.

Kövessük tovább Németh kihallgatásának Borai Lajos meggyilkolásával kapcsolatos részleteit.

Tanács elnöke: Eljutottunk odáig, hogy Borai meghalt. Mi történt azután? Mi csinált maga?

Vádlott: Soóssal a bokor alá húztuk, és Vecsésre mentünk. Mind a ketten véresek lettünk, megmosakodtunk, és lefeküdtünk aludni. Hajnalban Soós felébresztett, azt mondta, nem jó helyen van, vigyük biztosabb helyre.

Tanács elnöke: Értem. De előbb arra válaszoljon a bíróságnak, hogy amikor végeztek az áldozatukkal, megnézték-e, mi van a zsebében.

Vádlott: Igen. Eltettem a személyi igazolványát is, hogy ne tudják meg, ki az illető.

Tanács elnöke: Helyeselte Soós tervét?

Vádlott: Igen, fel is keltünk. Soós másik ruhát vett fel, én is rendberaktam magam, és visszamentünk az üllői tagért.

Tanács elnöke: Útközben miről beszélgettek?

Vádlott: Arról, hogy ott könnyen megtalálhatják, azért biztos helyre kell vinni. Meg hogy Soósnak a nadrágját szét kell tépni és útközben elszórni, mert csupa vér volt.

Tanács elnöke:. Figyeljen jól ide! Mikor megálltak, hogy szükségüket elvégezzék, Borai Lajos megnézte a kocsijuk rendszámtábláját. Akkor mit mondott magának Soós?

Vádlott: Megkérdezte: „Tudod-e, hogy miben vagyunk?"

Tanács elnöke: Így van. Erre maga mit felelt?

Vádlott: Tudom, rablásban.

Tanács elnöke: Soós erre azt kérdezte, hogy mi legyen vele – mármint Borai Lajossal. Mit válaszolt a társának?

Vádlott: Vége. Mármint az autózásunk vége.

Tanács elnöke: Biztos, hogy így volt?! Nem így mondta el a nyomozás során.

Vádlott: Féltem Soóstól.

Tanács elnöke: Most is fél tőle?

Vádlott: Igen. Soós mondta, hogy vannak barátai a börtönben, és azok majd elbánnak velem.

Tanács elnöke: A helyszíni szemlén sem így mondta el.

Vádlott: Mert akkor is féltem Soóstól.

Tanács elnöke: Soós ott sem volt.

Vádlott: Akkor is féltem tőle, most is félek.

Tanács elnöke: Nem mástól fél? Nem cselekményeinek a következményeitől fél inkább?!

Németh lehajtott fejjel, válasz nélkül hagyta a tanács elnökének megállapítását. Szünet után dr. Czabány Mihály azzal kezdte a tárgyalást, hogy Németh vallomásai nem azonosak, másként nyilatkozott a rendőrségen, a Fővárosi Főügyészségen és a bíróság előtt Németh lehajtott fejjel hallgatott.

Tanács elnöke: Mikor mondott igazat? Mikor mondta el úgy, ahogy történt?

Vádlott szótlanul állt. Mindenki – érthető izgalommal – várta, mit mond. Némán állt. Nyolcvanhét másodperc eltelte után a tanácselnök folytatta.

Tanács elnöke: Tavaly október 18-án írt önvallomásában Borai Lajosról mint monori fiúról emlékezett meg. E vallomásában azt állította, hogy Soós „parancsára” cselekedett, mert félt tőle, s társa részeg volt. Még aznap kihallgatták, és akkor fenntartotta az írásban tett vallomását. Így van?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Menjünk tovább. Az október 21-i kihallgatáson arról nyilatkozott, hogy a sértettől elvett pénz véres volt. Másnap, október 22-én már elismerte, hogy Soósnál és magánál is kés volt s Borai Lajos senkit nem támadott meg. S akkor szó szerint ezeket mondta, idézem: „Mind a ketten elővettük a késünket, akkor kérdezte meg tőlem Soós Lajos: »mi legyen a gyerekkel?«, azt válaszoltam: »vége«.” November 9-i kihallgatásán már azt állította, hogy a »vége«

alatt az autózást értette. Miért nem mondja el az igazat? Miért vallott másként a rendőrségen, mint itt?

Vádlott: Mert féltem Soóstól.

Tanács elnöke: A rendőrségi kihallgatásán ott volt az ügyvédje?

Vádlott: Igen. Ott volt.

Tanács elnöke: De Soós nem volt jelen.

Vádlott: Nem.

Tanács elnöke: Vallomásában az áll, hogy Borai utolsó leheletéig védekezett, már hörgött, amikor még azt mondta maguknak: „Miért csináljátok? Úgyis ráfáztok." Még akkor maga többször beleszúrt Hova szúrt?

Vádlott: A mellébe.

Tanács elnöke: Hányszor szúrt?

Vádlott: Legalább háromszor.

Tanács elnöke: Az áldozatukba bele is rúgott?!

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Miért tette?

Vádlott: Mert tartottam Soóstól. Azt mondta, ha börtönben ülök; a barátai bosszút állnak.

(Soós néhányszor alig észrevehetően megcsóválta a fejét. Csak akkor figyelt oda jobban, ha a nevét kimondták. Május 7-én, a tárgyalás negyedik napján, Németh legutóbb említett szavait hallva összeráncolta a homlokát, és hangosan közbeszólt.)

Soós: Ezt most mondom.

Tanács elnöke: Csendet kérek! Németh, folytassa.

Vádlott: Soós a Borai-ügy után még azt is mondta: „Próbaképpen egészen jó volt"

(Soós „Próbaképpen egészen jó volt" dicséretével arra célzott, hogy a rendőrgyilkosság előtt Németh beváltotta a hozzáfűzött reményeket, hiszen mindketten hosszabb ideje már arra készültek.)

Tanács elnöke: Itt vannak a helyszíni szemlén készült fényképek. Nézze jól meg ezeket. Aztán nyilatkozzon, így történt?

Vádlott (őreivel a bírói emelvényhez ment, több fénykép megnézése után már rendes hangon, nem suttogva jelentette ki): Így volt. De most is félek Soóstól.

Tanács elnöke: A szembesítéskor elhangzott, hogy abban állapodtak meg: „kiraboljuk, és szükség esetén megöljük". Így volt?

Vádlott: Igen, így. De június 23-án, amikor Borai Lajost megöltük, Soós kést nyomott a torkomhoz azzal, hogy szúrjam mellbe a férfit. Félelmemben tettem.

Ügyész: Az emberöléseken kívül közösen hány bűncselekményt követtek még el?

Vádlott: Nem tudom pontosan… Sokat.

Ügyész: És minden alkalommal kényszerítette magát Soós?

Vádlott: Igen.

Ügyész: Mondja el, mikor és hogyan történt ez a kényszerítés?

Németh erre a kérdésre nem válaszolt.

Dermedt csendben, tizenkét óra húsz perckor kezdődött meg Soós és Németh szembesítése, mely így zajlott le.

Tanács elnöke: Soós, álljon fel! (Feláll.) Egyetért azzal, amit Németh István itt a bíróság előtt elmondott?

Soós: Hazugság!

Tanács elnöke: Németh, ne süsse le a szemét Nézzen Soós szemébe!

Németh még jobban lehajtotta a fejét, szinte összegörnyedt.

Soós: Ez egy görény! Ez egy tetű!

Tanács elnöke: Ne sértegesse.

Soós (hangosan): Muszáj.

Tanács elnöke: Arra tegye meg az észrevételét, amivel nem ért egyet!

Soós: Az én kötelem sem bír el mindent. Úgy látszik, most, hogy süllyed a hajó, menekülni akarnak a patkányok. Ezt teszi Németh is, ez a szadista tetű. Ez a gátlástalan szar. Tisztelt bíróság, ha annak idején kényszerítettem volna, akkor azzal is számolnom kellett volna, hogy elárul. Ha ez felmerült volna bennem, Némethet is megölöm. Vele is végeztem volna. Nem kellett őt semmire sem kényszeríteni. Különben Németh mondta, hogy „döntsd már le”. Ő sürgetett, ő mondta: „vége”… Ha észreveszem, hogy így fél, elteszem láb alól. Borai senkit nem bántott, ha bántott volna, sokkal durvább lettem volna hozzá.

Tanács vezető: Ügyész kartársnak van még kérdése?

Ügyész: Igen. Mondja Németh, arra is kényszerítette Soós, hogy kimenjen hozzájuk tévét nézni?! Akkor nem félt tőle?

Németh nem válaszolt.

Ügyész: Maga azt mondta, szabadulni akart Soóstól, édesanyja is tiltotta tőle. Akkor miért találkozott vele szinte mindennap? Németh ezt a kérdést is válasz nélkül hagyta.

Ügyész: Ha szabadulni akart Soóstól, miért járt vele gépkocsikat feltörni?

Németh erre sem válaszolt, szótlan maradt hosszú ideig.

Ügyész: Ez is válasz. Azt itt, a bíróság előtt is elismerte, hogy mikor Soós öntől megkérdezte, mi legyen a kirabolt áldozatuk sorsa, ön azt mondta: „vége”. Minek vagy kinek legyen vége?!

Vádlott: A filmnek lett vége!

Ügyész: Újabb ellentmondásba került. Eddig arról volt szó, hogy Borainak, illetve az autózásnak.

Vádlott (észrevehetően megzavarodott): Nem tudom.

Ügyész: Melyik az igaz?

A válasz – hallgatás.

Ügyész: Június 24-én, vasárnap kora reggel, mikor Soóssal a gyilkosságuk színhelyére visszamentek, hogy Borai holttestét onnan biztosabb helyre vigyék, a közelben láttak egy ismeretlen személyt aki a mopedjén ült. Akkor maga mit csinált?

Vádlott: Semmit.

Ügyész: Ki vett a kezébe kést hogy ha maguk felé jönne, azt belevágja?

Vádlott: Én.

Ügyész: Miért?

Vádlott: Nem láttam a mopedest!

Ügyész: Akkor miért vett a kezébe kést?

Vádlott: Hogy belevágjam.

Tanács elnöke: Folytassa kérem… tehát másnap visszamentek a gyilkosság színhelyére, és ott mit csináltak? Soós!

Soós: Bíró úr kérem, már mondtam, hogy nem volt biztos helyen az áldozatunk. Ott hamar megtalálhatták volna, és kész a lebukás. A rendőrség rövid idő alatt meg tudta volna állapítani a személyazonosságát. Csak rá kellett volna nézniük, és már mondják: „erőszakos halál, gyilkosság áldozata”. A környéken kevés a szórakozóhely, gyerekjáték lett volna megállapítaniuk, hol és kikkel ivott Tanács elnöke: Ezért határozták el, hogy elviszik a tett színhelyéről?

Soós: Az igazság az, hogy én javasoltam Némethnek, neki nem volt ellenvetése.

Tanács elnöke: De megzavarták magukat ebben!?

Soós: Igen. Egy mopedest láttunk, ha a közelünkbe jön, biztos nem ússza meg… A kis Németh belevágta volna a kését.

Tanács elnöke: És maga?

Soós: Ő vette előbb észre. Azonnal a kocsi első ajtajához rohant, és az autóstáskából kivette a nagyobbik kést. Mondta is: „Belevágom, ha közelebb jön!”

Tanács elnöke: Maga mit csinált? Mit tett vagy mondott erre?

Soós: Nem emlékszem rá. Biztos, hogy szükség esetén én sem lettem volna tétlen.

Soós Lajos a maga szavaival hihetően mondta el a mopedes-ügyet. Hallottuk már, hogyan számolt be ugyanerről Németh az ügyésznek. Lássuk most, hogy a bíró kérdéseire miként válaszolt.

Tanács elnöke: Ki vette észre a mopedest?

Vádlott: Én.

Tanács elnöke: Mit tett erre?

Vádlott: Szóltam Soósnak. Figyelmeztettem.

Tanács elnöke: Mit válaszolt Soós?

Vádlott: Elővette a rugóskését és azt mondta: „Ezt is elnémítom, ha erre jön."

Tanács elnöke: Maga észrevette a mopedest, szólt Soósnak és…

Vádlott: Megijedtem. De tudtam, Soós végezne vele. Én semmit nem csináltam.

Tanács elnöke: Kést nem vett a kezébe?!

Vádlott: De, azt igen. Nem lett volna szükség tanúra.

Az ismeretlen mopedesnek szerencséje volt, hogy nem ment közelebb a két mindenre elszánt gyilkoshoz.

A bíróság – mint az ítéletből is kitűnik – nem fogadta el Németh Istvánnak és védőjének azt a védekezését, hogy bűncselekményeit kizárólag Soós „kényszerítésére" követte el. Kétségtelen, hogy a fiatal, a szörnyű gyilkosságok elkövetésekor még alig tizenkilenc éves Némethre imponálóan hatott Soós bűnöző múltja, „súlyos" egyénisége, de a tárgyi bizonyítékokból, a két tettestárs vallomásaiból és Németh elejtett szavaiból egyértelműen kiderült hogy az emberölésekbe és az egyéb, vád tárgyává nem tett bűncselekményekbe önként, kényszerítés nélkül kapcsolódott be, sőt, időről időre újabbakra ösztökélte társát.

Érdemben nem tudták ezt a védők sem megcáfolni: mind az általuk felvonultatott tanú, mind az otthoni csirkevágásra feltett kérdés (amire az volt a válasz, hogy Németh irtózik a vértől) gyenge érvnek bizonyult a vallomásokkal és a bizonyítékokkal szemben.

Némethet az őt vizsgáló pszichológus „sodródó típusú személyiségnek" minősítette. Érdemes hozzátennünk, hogy a bíróság nem fogadta el a pszichológus szakértőnek ezt a megállapítását mert e véleménynek a megállapított tények ellentmondottak. Azt hisszük,

itt csak látszólagos az ellentmondás: a bíróság a tények alapján az egyedül helyes és törvényes ítéletet fogalmazta meg, míg a pszichológus arra is választ keresett – s ez nyilvánult meg a tesztkérdésekre adott válaszokban is –, milyen személyiséggel juthatott el Németh a bűncselekmények elkövetéséig.

Amikor „sodródó gyilkosokról" beszélünk, ezzel természetesen nem valamiféle enyhítő körülményeket fogalmazunk meg az említett emberölések elkövetői számára. Pusztán azt szeretnénk kiemelni, hogy ebben a bűncselekmény-sorozatban az egyes szereplők, a későbbi tettesek egymást hajszolták bele az újabb és újabb gyilkosságokba, s a bűnügyi irodalomban ugyancsak jól ismert „magányos bűnöző" figurájával szemben ők egyedül egy apró lopásra sem voltak hajlandók, egymás társaságában viszont a legkegyetlenebb dolgokra is készen álltak. Mindezt azért is fontos hangsúlyoznunk, mert meggyőződésünk: a társadalom számára a legveszélyesebb bűnforrás a szervezett bűnözés kialakulása s az a fajta alvilág esetleges csirájának a megjelenése, amelyben a „sodródó típusú" bűnözők is egyre súlyosabb és súlyosabb cselekményekbe keverednek bele. Ez az ügy azt is mutatja, hogy ha nem vetnének határozott kézzel véget az ilyen csoportosulások kialakulásának, akkor szinte „hólabdaszerűen" keverednének bele újabb és újabb elkövetők.

S most lássuk, mit mond a pszichológus, majd az igazságügyi orvosszakértő az egyik „sodródó gyilkosról", Németh Istvánról.

A bűnügyi akták között található dr. Kéménczy Iván pszichológus szakértő véleménye, amelyben ez áll a többi között.

„Németh István kérdésre elmondja, hogy nemi életet tizenhét éves kora óta él, általában alkalmi nőpartnerekkel, esetenként azonban homoszexuális férfiakkal is kapcsolatot létesített anyagi haszon fejében. Soóssal való ismeretségének kezdetén egy ilyen idősebb férfitól különböző aranytárgyakat lopott el, ezeket Soósnak adta át értékesítés céljából. Soós azonban semmit nem adott neki az ékszerek árából. Azt állítja, hogy nem érzi magát homoszexuálisnak, egy-két ilyen kapcsolata mindig anyagi érdekből történt" A szakértőnek részletesen elmondta, hogyan ölték meg Borai Lajost, s a következőket teszi hozzá:

„Elismeri, hogy a cselekménnyel kapcsolatban később viccelődtek Soóssal. Az áldozatot énekesnek nevezték magukban a vendéglőbeli, éneklése miatt. Ezenkívül időnként kimerevített, kinyújtott jobb karral üdvözölték egymást, ahogy a holttest karja volt a

hullamerevség következtében.”

„Közölte azt is, hogy Soós nagyon imponált neki határozottsága, fizikai ereje miatt Azért ment bele a közösen kitervelt bűncselekményekbe, mert »egyedül nem lett volna merszem ilyeneket csinálni«.”

„Személyisége primitív színvonalú, csekély belső produktivitást és szabályozatlan érzelmi életet lehetett megállapítani a tesztmutatók alapján. Ezenkívül szorongásos jelek, továbbá bizonytalanság jelzései figyelhetők meg.

A pszichológiai vizsgálat eredménye alapján Németh Istvánnál sem gyengeelméjűségre, sem elmebetegségre utaló jelek nem állapíthatók meg.”

A jogszabályok előírják a tüzetes orvosi vizsgálatot is. Ebből kiderült, hogy szeszes italt nagyon ritkán fogyasztott, életében egyszer volt leittasodva, 1978-ban, amikor édesapjának a pénzét ellopta. Apja a gépkocsiját nyolcvanezer forintért adta el, ebből adósságát megfizette, és ő a megmaradt pénzből negyvenhétezer forintot lopott el. Szülei jelentették a bűncselekményt, de nem jöttek rá, hogy azt ő vitte el. Ezt a pénzt egy lányismerőséhez vitte el, aki a dologról tudott.

„Szabad idejében moziba járt, a mulatságos filmeket és a gengszterfilmeket szerette. Hobbija az autózás. Régebben karatézott. Ezt azért tanulta meg, mert »verekedés, vagy önvédelem céljából nem árt ha tudja«.

Vizsgálatkor tudata tiszta, minden tekintetben helyesen tájékozott. Megjelenése rendezett, magatartása kezdetben kissé feszélyezett, később azonban oldottá válik, a feltett kérdésekre mindenkor készségesen, odaillően válaszol…

Beszéde halk, modora udvarias. A több órán át tartó vizsgálat során mindvégig kellően koncentrál, figyelemmel van arra is, hogy semmiféle olyan közlést ne tegyen, amely kedvezőtlen színben tüntetheti fel, vagy a cselekménnyel kapcsolatban addig ismeretlen adatokat tárhatna fel.

(Nem tesz például említést arról, hogy a Soósnak értékesítésre átadott aranytárgyakat homoszexuális prostitúció utján szerezte, csak a lopásról tett említést.)

Elmebetegségre utaló tünetek, érzékcsalódások vagy téveszmék nem észlelhetőek. Hangulata, helyzetének megfelelően, kóros színezetet nem mutat. Érzelmi élete rideg, sivár, magasabb rendű (morális-etikai) érzelmek hatékonysága gyakorlatilag hiányzik, ebből

fakadó gátlásai nincsenek. A morális-etikai érzelmekre vonatkozó fogalmai is kialakulatlanok. (Arra a kérdésre például, hogy »mi a szánalom?« – azt válaszolja, hogy »valaki elszánja magát valamire«. Az ide vonatkozó kérdésekre maga is közli, hogy soha senkit fájdalom vagy egyéb ok miatt nem sajnált.)

Értelmi fejlettsége, szerzett ismeretanyaga kielégíti az önálló életvitelhez szükséges gyakorlati igényeket, lényegében megfelel iskolai végzettségének, társadalmi helyzetének.

Kóros emlékezészavarok nem észlelhetők.

Életvitele szociopatiás fejlődési irányt mutat, kriminalitás irányába való vonzódással. (Kriminális »vezéregyéniséget« keres, akinek útmutatását »bizalommal« követi. Soós például annak ellenére megőrizte szimpátiáját, hogy őt is becsapva, nem részesítette az általa szerzett aranytárgyak hasznából.)

Bűncselekményeiről – nem emberölésekről – saját emlékezete alapján mosolyogva, érzelmi kísérőjelenségek nélkül számol be. A Soóssal elkövetett tulajdon elleni cselekményeiket – mivel ezeknek részleteit a szakértők nem is firtatják – csak főbb vonásokban, csaknem nevetve, mintha csínytevésekről lenne szó, említi.

Az elkövetett cselekmények súlyával, törvényes tilalmasságával és várható törvényes következményeivel tisztában van, azokkal kapcsolatban a célszerű védekezésre képes. Mindvégig hangsúlyozza Soós vezető-irányító szerepét.

Korának megfelelő külsejű, magas termetű, vékony testalkatú fiatal férfi.”

A bíróság kilencvenkilenc oldalas ítéletindoklásának hatvanhatodik oldalán szó szerint ez áll:

„A nyomozó hatóság december 19-én, az elkövetés helyszínén bizonyítási kísérletet folytatott le, és erről fényképfelvételeket készítettek. Ennek során a két vádlott vallomása abban megegyezik, hogy Soós Lajos nem tudta levenni a sértett karóráját, ezért Németh István a gépkocsiban hátranyúlva, csuklójáról azt lecsatolta. Egyező a vallomásuk abban is, hogy még itt, a gépkocsiban vette el Soós a sértett pénzét. A továbbiakban is azonosan mutatták be, hogyan kísérte Soós a gépkocsi mögé az áldozatot, és Németh késsel a kezében miként követte. Németh István itt újra kitér arra a Soós Lajosnak adott válaszára, hogy mi legyen a sértettel, mégpedig a következők szerint: »Azt válaszoltam, hogy vége, vagyis hogy vége az autózásnak, és mivel elvettük tőle a cuccait, nehogy feljelentsen, ezért halál, illetve ezért öltük meg.«„

„A továbbiakban Németh István bemutatta, hogy addig, amíg Soós Lajos vágta a sértett nyakát, ő lefogta annak bal kezét. Bemutatta és beismerte a többszöri mellbe szúrást, majd a nyakon szúrást, végül pedig a fej rugdosását. Azzal indokolta biztosabb emlékezetét Soóssal szemben, hogy ő az elkövetésikor józan volt.

Ennél a bizonyítási kísérletnél Németh István egyetlen szót sem említ arról, hogy valamilyen kényszer hatása alatt cselekedett volna. A bizonyítási kísérlet jelentős sikerrel járt, mert itt egyezett meg a legjobban a két tettestárs vallomása és annak bemutatása, hogy az események a valóságban miként zajlottak le.”

A vádlottak vallomásait összevetve, a bíróság azokat a következők szerint mérlegelte:

„Mindenekelőtt tényként állapítja meg, hogy Németh István ez alkalommal sem volt korlátozva szabad tevékenységében, több lehetősége is volt arra, hogy ittas vádlott-társát magára hagyva, az eseményekben ne vegyen részt. Nem állt semmilyen fenyegetés és fenyegető kényszer hatása alatt, amikor az ölési cselekményeket elkövette. Ilyen irányú védekezése alaptalan, mert ezt a védekezését sem tudta következetesen végigvinni, megtartani.

Amikor november 9-én kihallgatták, és akkor is, amikor a bizonyítási kísérletre sor került, e védekezésével teljesen felhagyott. Vallomásának e részében még az indulatok alakulásáról, cselekményeinek mozgatórugóiról is részletesen beszámolt. A tárgyaláson a már hivatkozott önellentmondások és a tárgyalási vallomásával ellentétes adatok elébe tárásakor lényegében semmilyen magyarázatot nem tudott adni az eltérésekre. A kérdések egész sorára megtagadta a választ azzal, hogy nem emlékszik. Magyarázatul vallomásainak egyes beismerő részleteire csak azt adta elő, hogy azokat valóban mondta, de azért, mert félt Soós Lajostól. Félt akkor, amikor a nyomozó egyedül őt hallgatta ki és Soós Lajos ott sem volt, és félt akkor is, amikor a bizonyítási kísérletnél Soós Lajos jelenlétében – gondos biztonsági intézkedések mellett – be is mutatta az elkövetés módját. Ezt a védekezést a bíróság mint életszerűtlent nem fogadta el, mert ilyen félelemre az adott körülmények között sem a helyszínen, de különösen a bíróságon semmilyen oka nem volt.

Minthogy Németh István a terhére rótt mindkét bűncselekmény (részt vett a rendőrgyilkosságban is) kapcsán azt állította, hogy Soós őt kényszerítette, fenyegette és állandóan ment utána, hogy újabb bűncselekményekben vegyen részt, a bíróság a vádlottnak ezt a

védekezését tüzetesebben is megvizsgálta.

Soós Lajos tagadta, hogy bármikor is kényszerítette volna, vallomása szerint Németh szadista módon gátlástalan volt, kész volt mindenre, nem kellett őt fenyegetni. Azt is vallotta, ha Németh csak akkor vett volna részt emberölésben, ha fenyegeti, akkor eltette volna őt is láb alól.

György József, a bűnügy másodrendű vádlottja azt vallotta az együtt elkövetett emberölés kapcsán (Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmester meggyilkolásában Soós, Németh és György együtt vett részt), hogy Németh egyáltalán nem úgy viselkedett, mintha fenyegetés hatása alatt cselekedne. Elmondta azt is, hogy Soós Lajos, amikor ő még nem ismerte a fiatalembert, így beszélt róla: »Az még büntetve nem volt, pedig vadabb mint én, rá kell szólnom, mert mindenkit el akar tenni láb alól, nagyon vakmerő.«„

A cselekmény helyszínéről – a csomagtartóban Borai megmerevedett holttestével – Soós és Németh a Tisza-part felé hajtott. Soós a gépkocsit vezette, Németh pedig barátja véres nadrágjának a széttépésével volt elfoglalva. Kis darabokra vagdosta, s apránként dobálta ki a Polski Fiat letekert ablakán. Útközben a Romantika csárdába ment be a két jó barát, de előbb a közeli mutatványosbódét keresték fel. Itt vidáman pufogtattak egy ideig, mintha már „igazi" fegyvert érezhettük volna a kezükben, aztán a célba lövést elunva, bementek a csárdába. Úgy gondolták, igazán megszolgáltak valami enni-innivalót: s az üllői fiatalembertől rabolt pénzen kiadósan rendeltek is. Szokásával ellentétben ezúttal Németh is alkoholt fogyasztott, igaz, csak sört, s emelkedett hangulatban, önfeledten mutogatta, milyen pózban tartotta a halott Borai az egyik karját. Majd fizettek, s tovább hajtottak a Romantika csárdából. Szolnok felé folytatták útjukat, a csomagtartóban Borai Lajos holttestével.

Szolnokon keresztülhaladva egy mellékútra tértek, melyet Soós még gyerekkorából jól ismert, s Tiszapüspöki közelében megálltak. Ásás közben az ásó nyele eltört, s ez a „baleset" vitát váltott ki a két tettes között: Németh szeretett volna minél előbb visszafordulni, a körültekintőbb (mi tagadás, tapasztaltabb) Soós viszont ragaszkodott az elföldeléshez. Végül, a csatorna partjától mintegy száz méterre puhább talajt találtak, s ott egy negyven-hatvan centis gödröt ástak. Ide került Borai teteme, innen ásta ki később a nyomozás során a

rendőrség.

Visszafelé menet először az ásótól szabadultak meg, arra gondolván, hogy a tört nyelű ásó esetleg gyanút ébreszthet – s amellett újabb „munkára” amúgy is használhatatlan. (A nyomozás során háromezerhatszáz méterre a holttesttől találták meg ezt a bűnjelet. Elégették áldozatuk személyi igazolványát, s eldobták Németh István cipőjét is.) Némethnek nem volt szerencséje a cipőkkel, pár héttel később, a rendőrgyilkosságkor használt lábbelijét is el kellett tüntetnie. Igaz, akkor már „divatosabbat” viselt: olyannyira, hogy az első rendőri feltételezések, magas sarkú cipőjének nyomai alapján, női elkövetőre is gyanakodtak.)

A Borai-ügy feltárása után elérkeztünk Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmester kegyetlen meggyilkolásához. Nem fér kétség az előbb részletezett három súlyos bűncselekmény elvetemültségéhez, de az is kétségtelen, hogy a közvélemény elsősorban mégis az utóbbi ügy miatt kísérte figyelemmel a gyilkosok perének tárgyalását. A rendőrgyilkosságot a büntető törvénykönyv „hivatalos személy sérelmére elkövetett emberölésnek” tartja, egyike ez a gyilkosság minősítő körülményeinek. Egy rendőr megölésének mégsem csak ilyen jogi minősítése van. A rendőr a közrend védelmezője, a közbiztonság első számú letéteményese: meggyilkolása így az egész jogrendet, a társadalmat is súlyosan érinti. Amikor Soós Lajos a fegyver megszerzésére Gyulai Károly meggyilkolását és kirablását eltervezte, maga is tisztában volt ezzel, ezért, szokásával ellentétben, ezt a cselekményt igyekezett gondosan előkészíteni, tisztában lévén azzal, hogy ezúttal a nyomozás egész apparátusa a nyomába ered. Felmérte a helyszínt, kiválasztotta (látni fogjuk, milyen aljas módon) a „megfelelőnek” ítélt hatósági közeget, s különböző bűncselekmények során ki is próbálta majdani fiatal tettestársát, Németh Istvánt.

A következőkből sem derül ki pontosan, miért is kellett György Józsefnek, az ötgyerekes apának belekeverednie Gyulai Károly meggyilkolásába; annál is inkább kérdéses ez, mert György a tett elkövetésekor bordatöréssel éppen betegállományban volt, ezen túlmenően pedig rendőri felügyelet alatt állt Valamennyi okra valószínűleg már sohasem derül fény. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy a rendőrgyilkosságra végül is hárman vállalkoztak: Soós Lajos, György József és Németh István. A rendőrgyilkosság rekonstruálása

közben személyiségükre is kitérünk, úgy, ahogy azzal a tárgyalás hallgatósága is megismerkedhetett.

Kezdjük a kegyetlen tett felidézését Soós bírósági meghallgatásával.

Tanács elnöke: Azt mondja el a bíróságnak, mikor határozták el, hogy bármilyen áron, de elveszik Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmester fegyverét?

Vádlott: Évek óta terveztem a „nagy ügyet”. Ehhez azonban fegyver kellett. Ezért gyilkoltuk meg Vargával 1968-ban a fináncot. Az ő pisztolyával azonban ez nem sikerült. (Soós és Varga a gyilkosság után lopás és verekedés miatt hamarosan újból börtönbe került.) 1971-ben György Józseffel Sopronkőhidán, az ottani börtönben sokat beszéltünk arról, ha kijövünk, szerzünk pisztolyt, és egy OTP-fiókot kirámolunk. De ekkor ebből nem lett semmi, akkoriban Györggyel csak lopkodtunk.

Tanács elnöke: Konkrétan arra válaszoljon, kivel és mikor határozták el, hogy Gyulai Károly fegyverét megszerzik?

Vádlott: Erre röviden nem tudok felelni.

Tanács elnöke: Részletesen mondja el…

Vádlott: Jó. Az István Kórházban ismerkedtem meg a kis Némethtel. Belevaló, vad gyerek. Vele beszéltem arról, hogy fegyveresen kellene egy postát vagy bankot kirámolni. Ő nemcsak helyeselte, de sürgette is, hogy minél hamarabb csináljuk meg. Hangoztattam neki, az ilyen munkához fegyver kell. Ezt ő is belátta, több tippje volt, de azokat nem találtam jónak. Én azt javasoltam, hogy a Steinmetz-szobornál szolgálatot teljesítő rendőrt üssük le, és attól vegyük el a fegyverét.

Tanács elnöke: Németh ebbe beleegyezett?

Vádlott: Nemcsak beleegyezett, hanem állandóan sürgette, hogy csináljuk már meg!

Tanács elnöke: Hogyan sürgette? Mit javasolt?

Vádlott: Kétszer lebeszéltem. Először, amikor „schwarz”-on, vagyis feketefuvaron voltunk Szolnokon. A főnöke cuccait vittük oda le, kaptunk érte kétezer forintot. A dátumra nem emlékszem, de azt tudom, este tizenegy után értünk a szoborhoz. A kés ott volt a kocsiban. Mikor Vecsést elhagytuk, a kis Németh azt mondta, most leszúrja a rendőrt. Ő vezette a kocsit, a szobor előtt lassított az a rendőr volt szolgálatban, akit már kinéztünk. (Gyulait többször megfigyelték, mikor van szolgálatban, s meggyőződtek róla, segíti az autósokat, ha az őrhelye környékén valami problémájuk támadt,

leállt a kocsijuk, ilyesmi, mindig segített) Mikor elhagytuk a kapitány szobrát, megállt, s úgy tett, mintha szerelne. Mondtam neki, hogy nem vagyunk felkészülve, nagy a forgalom, könnyen lebukhatunk. De tovább szívóskodott. Bíró úr, figyelmeztettem, szó szerint azt mondtam neki: „Ne haragudj, kis Németh, én nem vállalom.” Meg is orrolt akkor rám. Másodjára meg június 23-án beszéltem le, amikor az üllői eset volt… Azt már tetszenek ismerni. (Borai megölése.)

Tanács elnöke: Németh Istvánnal voltak Százhalombattán?

Vádlott: Igen. Az egyik csajánál voltunk. Annak el is mondta, hogy mire készülünk.

Tanács elnöke: A maga füle hallatára, a maga jelenlétében?

Vádlott: Nem. Ha előttem mondja el, azt hiszem, végeztem volna a lánnyal. Nem bíztam meg benne, bár Pityu azt állította. Hogy teljesen megbízható, tud hallgatni.

Tanács elnöke: György Józseffel mikor közölte, hogy mire készülnek?

Vádlott: Azon a napon! Jártam náluk máskor is, többször beszéltünk fegyverszerzési lehetőségről.

Tanács elnöke: Némethről mikor beszélt Györgynek?

Vádlott: Azt hiszem, előtte való nap. Mondtam neki, van egy vad gyerek, vele lehet dolgozni.

Tanács elnöke: Július 9-én találkozott György Józseffel? Mikor és hol?

Vádlott: Igen. Már délelőtt fent jártam náluk. Az édesanyjánál tartózkodott, aki a tizedik kerületben lakik. Este nyolc óra fele megint felmentem.

Tanács elnöke: Mit mondott neki? Ha lehet, szó szerint ismételje meg.

Vádlott: Drukkolj! Ma megcsináljuk a rendőrt.

Tanács elnöke: Erre mit válaszolt György József?

Vádlott: „Féltelek, Lacikám.” Bíró úr, nemcsak engem féltett ám, hanem magát is, mert tudta, ha mi megbukunk, ő is bukik a törökbálinti ügy miatt.

Tanács elnöke: Hívta, hogy tartson magukkal?

Vádlott: Nem. Ha György nem jön velünk, lehet, hogy meg sem történt volna a rendőrügy. Bíró úr, én erősebb vagyok Györgynél, de ő sokkal rafináltabb, eszesebb nálam. Furcsán hangzik, de ha hívom, biztos jön.

Tanács elnöke: Arra válaszoljon, hogy amikor Györggyel közölte,

mire készülnek, ő csak azt mondta: „Féltelek, Lacikám?”

Vádlott: Hozzátette: „Én is szeretnék ott lenni, de ref.-es vagyok, és éjfélig ellenőrizhetnek. Gyertek értem éjfél után…”

Tanács elnöke: Bűntársa, György József ekkor beteg volt. Ez nem zavarta? Az iratok szerint bordatörés miatt került betegállományba.

Vádlott: Ez igaz. De nálunk ez nem akadály…

Tanács elnöke: Mikor került először a maga kezébe a féltengely?

Vádlott: Pár héttel az esemény előtt.

Tanács elnöke: Megfelelőnek találta?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Mikor állapodtak meg Németh Istvánnal, hogy meggyilkolják Gyulai Károlyt?

Vádlott: Erről szeretnék részletesebben beszélni. Szabad?

Tanács elnöke: Természetesen. Sőt, erre akarta a bíróság kérni.

Vádlott: Azt már tetszenek tudni, hogy én évek óta készültem ilyenre. De a kis Némethtel is hónapok óta tervezgettük a balhét. Ezért, mikor úgy döntöttünk, hogy a szobornál csináljuk meg a rendőrt, heteken, hónapokon át figyeltük. Abban állapodtunk meg, hogy éjjel, amikor már nincs forgalom, Vecsés felől jövünk, a kapitány szobrának a közelében megállunk, úgy teszünk, mintha az autónk elromlott volna. Biztosak voltunk benne, hogy Gyulai, akinek a nevét az újságokból tudtam meg később, odajön segíteni. Először a motorház tetejét nyitjuk fel, ott matatunk, ha mégsem jönne oda, valamilyen ürüggyel odahívom, és Németh leüti. Ha közben megélénkülne a forgalom, szóval tartjuk addig, amíg eljön az alkalmas pillanat. Az eredeti terv szerint a kis Némethnek kellett volna leütnie.

Tanács elnöke: Hadd szakítsam félbe. Miért Némethnek?

Vádlott: Ő akarta. Hiába magyaráztam neki, hogy én nagyobbat tudok ütni, ő csak erősködött. Ráhagytam. Abban is megegyeztünk, ha leütötte, az előzőleg kinyitott csomagtartóba tesszük. Úgy képzeltük, hogy a csomagtartót is kinyitjuk, de azt már csak akkor, ha a rendőrt Pityu leütötte. Arra is felkészültünk, mi történik, ha a csomagtartó is nyitva van. Akkor is a kis Némethnek kellett volna ütni, én pedig bedugtam volna a rendőrt. Utána a kocsival megfordulunk, és arra a helyre visszük, ahol később meg is találták.

Tanács elnöke: Ki javasolta, hogy az áldozatukat el kell ásni?

Vádlott: Én. Biztos azt tetszik majd tőlem kérdezni: miért? Nem akartunk semmi áruló nyomot hagyni. Társammal még arról is beszéltünk, hogy úgy kell a tarkónál, a nyaknál fejbe kólintani, hogy

lehetőleg ne vérezzen. Nem akartunk vértócsát hagyni magunk után, mert én tudtam, az kiindulópont lehet a nyomozóknak.

Tanács elnöke: 1979. július 9-én találkozott Németh Istvánnal, ő tudta, hogy éjszaka mire készülnek?

Vádlott: Természetesen. Többször mondtam már, a kis Németh sürgette. Legyünk túl a rendőrön, és rá másnap vagy harmadnap csináljuk meg az OTP-t.

A lehallgatásokon elhangzottakat a tárgyaláson is megerősítették a vádlottak. Az volt az elképzelésük, hogy Gyulai Károly géppisztolyát és pisztolyát erőszakkal, gyilkosság árán megszerzik, csütörtökön az egyik OTP-fiókot fegyveresen kirabolják, szombaton pedig Németh István a használtautó-piacon nyugati márkájú kocsit vesz. Ha nem talál kedvérevalót, akkor „átmenetileg” megelégszik Lada 1600-assal is. A „saját” kocsijával még aznap elmegy Százhalombattára, hogy megmutassa szerzeményét barátnőjének. Még abban is megállapodtak, hogy a bankrablás után a monori erdőben osztják el a lopott pénzt…

Tanács elnöke: Azon az emlékezetes napon, vagyis július 9-én Németh Istvánnal találkozott, vele előre megbeszélték, hogy Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmestert leütik, meggyilkolják. Hogyan töltötték el a napot?

Vádlott: Rendesen dolgoztam. Olyan a természetem, ha már bemegyek, akkor melózok.

Tanács elnöke: Szeret dolgozni?

Vádlott: Nem. Utáltam a munkát.

Tanács elnöke: Folytassa.

Vádlott: Szóval hétfőn délután találkoztunk. Az volt az első szava: „Nálad van?!” (A féltengely.) „Igen.” „Akkor megcsináljuk.” „Meg – mondtam, – de lehet, hogy hárman leszünk, György Józsi is beszáll.”

Tanács elnöke: Németh ismerte Györgyöt?

Vádlott: Nem, nem ismerte személyesen. De beszéltem neki róla.

Tanács elnöke: S mit mondott Györgyről?

Vádlott: Hogy Sopronkőhidán barátkoztunk össze, belevaló fiú. Vele is terveztünk hasonlót. Nemcsak erős, de okos is, ő is velünk akar tartani. Aztán még estefelé újból felmentem Józsiékhoz. Az előszobában vagy a hallban, a fene tudja, hogy hívják, négyszemközt újból beszéltünk a rendőrről. Arra kért, éjfél után menjünk vissza érte, mert velünk jön.

Május 5-én, hétfőn, kilenc óra hét perckor György József másodrendű vádlott kihallgatásával kezdődött a tárgyalás.

Tanács elnöke: Figyelje, Soós, mit mond György József, s majd ha kérdezi a bíróság, tegye meg észrevételeit. György, álljon föl! (Feláll, oldalán a két fegyőrrel.)

Tanács elnöke: A vádiratot megkapta?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöké: Megértette, mivel vádolják?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Igen, bíró úr, bűnösnek érzem magam.

Tanács elnöke: Az utolsó öt-hat évben hol dolgozott, mit csinált? Vádlott: Katona voltam, aztán úgyis tudják, tisztelt bíró úr, hogy 1960-tól háromszor tartóztattak le. A harmadik nagy ítélet volt. Előtte gépkocsivezető voltam.

Tanács elnöke: Az utolsó munkahelye hol volt?

Vádlott: A Vörös Október Ruhagyárban, ott kocsikísérő voltam.

Tanács elnöke: Milyen a családi állapota? Gyermekei vannak?

Vádlott: 1959-ben nősültem. Négy törvényes gyermekem van. Kétéves a legkisebb, tizenhat éves a legnagyobb. Van egy törvénytelen fiam is, Gyula, azt is támogatom.

Tanács elnöke: Együtt élt a feleségével? Élettársa volt?

Vádlott: Hol igen, hol nem. Nem valami jól éltünk. Többször hazaköltöztem a szüleimhez. Amikor legutolsó büntetésemből 1976. december 6-án kijöttem, visszamentem a feleségemhez. Tanácsi lakást kaptunk, lakáskörülményeink rendbe jöttek.

Tanács elnöke: Szabad idejében mit csinált? Mi volt a szórakozása?

Vádlott: Olvastam meg keresztrejtvényt fejtettem.

Tanács elnöke: Barátai voltak?

Vádlott: Kimondott barátaim nem voltak, a munkatársaimmal voltam jó viszonyban.

Tanács elnöke: Miért ítélték el, miket követett el?

Vádlott: 1959-ben, erről itt még nem volt szó, három hónapot kaptam. Az első ítéletem, ami a vádiratban is szerepel, 1965-ben volt, de 1966-ban és 1974-ben is megbüntettek. 1974-ben kétszer is bíróság elé kerültem. Lopás, orgazdaság, betörés és hasonló dolgok miatt volt ítéletem. De bíró úr, én ezeket nem egyedül követtem el. Sz. Sándor volt először a társam, azóta ő már normális életet él, majd egy Kolompár nevezetű, az meghalt. 1974-től kezdve meg az utolsó

ügyig Soóssal voltam kapcsolatban. Vele először kapu alatti vitrineket törtünk fel.

Tanács elnöke: Mennyit töltött börtönben?

Vádlott: Nyolc évet meg nyolc hónapot.

Tanács elnöke: Soóssal hol ismerkedett meg?

Vádlott: 1971-ben Sopronkőhidán, a hetvenes zárkában voltunk cellatársak.

Tanács elnöke: Mi alapozta meg a barátságukat?

Vádlott: Sorstársak voltunk, meg mind a ketten pestlőrinciek. Sokat beszélgetnünk, több lőrinci közös ismerősünk akadt. Kialakult közöttünk a jó barátság. Soós nagyon jól tudott sakkozni, cigarettáért sakkozott. Mivel ő abban az időben még nem dohányzott, nekem adta az így nyert cigarettát, mert én erős dohányos voltam. Sokat szívtam. Mikor lejárt a büntetésem, azzal búcsúztam tőle, lemegyek elébe Kőhidára. Megkérdeztem tőle azt is, hogy mit hozzak neki. Szavamat betartottam. Narancsot, tejet meg tejfelt kért, azt vittem neki. Hazajöttünk Pestre, az anyám várt ránk. Elmondtam neki, milyen sokat segített rajtam Laci a börtönben. Éppen ezért nagy szeretettel fogadták, ott is ebédelt nálunk, este ment csak haza.

Tanács elnöke: Beszéltek arról, mit csinálnak a kiszabadulásuk után?

Vádlott: Igen. Soós azt mondta, hazamegy, disznót fog tenyészteni, mert azzal jól lehet keresni. Nem akart több balhét Akkor nem volt szó közöttünk arról, hogy bűntársak leszünk. Sajnos, később azok lettünk.

Tanács elnöke: Nem tudta Soós visszatartani magát a bűnözéstől, vagy maga nem tudta Soóst visszatartani?

Vádlott: Kezdem ott, amikor hazajött, volt pénze, mert a börtönben a munkáért pénzt adtak. Vett egy öltönyt magának meg nekem is. Nekem akkor nem volt annyi pénzem, amennyibe a ruha került. Az Egyetemi Nyomdában dolgoztam akkortájt.

Tanács elnöke: Ne erről beszéljen, hanem arról, hogy december 6-a után mit csinált, hogyan alakult Soóssal a kapcsolatuk.

Vádlott: Már mondtam, hogy albérletben laktunk a feleségemmel, aztán kaptunk tanácsi lakást. Soós mondta, hogy megváltozik, újsághirdetéseket adott föl, hogy nőket ismerjen meg, és valamelyiket elvegye feleségül. Két találkozóra engem is elvitt, megismertetett azokkal, akik a hirdetésre válaszoltak. De nem sikerült egyik sem. Aztán elkezdtük a betöréssorozatot, mert nem volt pénzünk.

Tanács elnöke: Mire kellett a pénz?

Vádlott: Azért kellett a pénz, hogy jobbá tegyem a hozzátartozóim életét. Nem akartam én sem autót, sem házat venni, csakhogy otthon nyugodtabban, jobban lehessen élni.

Tanács elnöke: Azt hitbe, hogy soha nem fogják el? Hány betörést követtek el együtt?

Vádlott: Megelégeltem, bíró úr. Volt olyan éjszakám, hogy hat helyen „jártunk". Egyszer, amikor éjszaka mentem haza, a feleségem nagyon rossz állapotban volt, felöltözve aludt az ágyon. Ideges volt. Szemrehányást tett, hogy miért élek így. Soóssal elhatároztuk, hogy abbahagyjuk.

Tanács elnöke: Mikor tárgyalták arról, hogy fegyvert szereznek és nagy ügyet csinálnák?

Vádlott: 1971-ben, Kőhidán.

Tanács elnöke: Erről részletesen beszéljen!

Vádlott: A zárkában hárman voltunk, én, Soós meg L. János. Ilyenkor mindenről beszéltünk. Szóba került az is, hogy mi lenne, ha volna egy olyan gyűrűnk, amit ha elfordítunk, ott lennénk, ahol alkarunk. Sok mindenről beszéltünk. Soós azt mondta, hogy fegyverre lenne szükség. Abban az időben jött be, bíró úr kérem, az ötszázforintos. Még arról is beszéltünk, mennyi ötszázforintosra lenne szükség, hogy a zárkánk tele legyen pénzzel. Mindenki elmondta a maga gondolatát, hogyan lehet pénzt szerezni.

Tanács elnöke: Maga mit mondott?

Vádlott: Azt, hogy ha megszereznénk az Egyesült Tisztiiskola csapatzászlaját és kivinnénk külföldre, horribilis összeget kapnánk érte. Fegyverről is szó esett. Azt mondtam, onnan biztos fegyvert is lehetne szerezni, mert ha az őrt leitatnánk, akkor el tudnánk venni a fegyverét. Aztán leálltunk a betörésről, én nem bírtam. Éjszakánként igen sokat mentünk, nagyon elfáradtam, fájt a lábam. Soós egy ideig nem is követett el semmit, nyugodtak voltunk, nyugodtan aludtunk. Abban az időben ismerkedett meg Laci Terivel, a mostani feleségével. Különböző borozókba jártunk, Soós fröccsbe sakkozott. Mivel nem szerette az italt, a fröccs árát pénzben kérte, és volt olyan nap, hogy nyolcvan-száz forintot is nyert így. Teri addig olvasott, amíg Laci sakkozott. Sopronkőhida után a fegyverszerzésről először egy társamtól hallottam, akit „Kopasz"-nak hívtunk egymás között, ő így mondta el: „Jóska, képzeld el, mit mondott nekem a Soós. Azt, hogy szerezzek tornacipőt meg kötelet, és a Steinmetz kapitány szobránál posztoló rendőrtől el lehetne venni a pisztolyt." Azt

mondtam neki, Laci biztos részeg lehetett. Amikor Soóssal találkoztam, neki meg azt: ismered „Kopaszt”, hogy beszélhetsz előtte ilyen komoly ügyről, eljár a szája! Soós azt válaszolta: „letagadom, nincs rá tanú”. Akkor említette, ismeri is a rendőrt. Felhoztam, ha megszerezzük a fegyvert, azzal még nincs pénzünk, és ha a rendőrrel el is bánunk, mindenki minket fog keresni. Van fegyverünk, de nincs, pénzünk.

Tanács elnöke: 1976 decemberében beszéltek a fegyverszerzésről?

Vádlott: Nem! 1979-ben esett újból róla szó.

Tanács elnöke: Némethet mikor ismerte meg?

Vádlott: Tudtam róla, hogy létezik, de én azon az éjszakán ismertem meg, amikor megcsináltuk a rendőr-ügyet. Soósnak az apróhirdetés volt a mániája, így akart újból megnősülni. Egy M. Anna nevezetű hölggyel meg is ismerkedett, annak volt egy gyereke, udvarolt neki, még beutalót is kaptak, el akartak menni üdülni. De állandóan csak arról beszélt, hogy van még egy nálamnál is vagányabb, vadabb, vakmerőbb gyerek, Németh. Azt mondta, Németh mindenkit el akar tenni láb alól, aki az útjába kerül. Bíró úr kérem, Terit valami apró ügy miatt elkapták, akkor nagyon megijedtem, mert ő tudott a törökbálinti balhénkról. Mondtam is Soósnak, nagyon félek, menjünk ki az országból. Balfig el is jutottunk, még távcső is volt nálunk, de onnan nem tudtunk tovább menni. Két napig kószáltunk a környéken, aztán visszajöttünk Pestre. Még azt is el szeretném mondani, amikor egyszer az Egyetemi Nyomda mélynyomójában beszélgettünk, hogy kellene valamit csinálni, mert Teri sokat tud a törökbálinti ügyről és beköphet bennünket, Soós szemrehányást tett, amiért olyan munkahelyet választottam, amelyiknek csak egy kijárata van, és nem tudok szökni, ha a rendőrök keresnének. Azt mondtam: „Laci, ha keresnek, hát vigyenek el. Ha emiatt keresnek, előbb-utóbb úgyis elfognak.”

Tanács elnöke: Úgy jellemezte maga a nyomozás során Soóst, hogy olyan, mint egy magányos farkas. Mit ért ezalatt? Erről részletesen beszéljen! önnel szemben Soós nem volt agresszív, egyáltalán, volt magára dühös valamikor?

Vádlott: Azt nem mondom, hogy nem volt, de nekem a barátom. Mikor kórházban feküdtem, bejött, meglátogatott, még narancsot is hozott. Az osztozkodásnál mindig én kaptam többet. Azt mondta: „Jóska, neked nagyobb szükséged van rá, mint nekem.” Nem tudtam neki nemet mondani, főleg olyankor, amikor úgy éreztem, hogy kell

a pénz.

Tanács elnöke: Konkrét ügyről beszéljen, amikor több pénzt akartak szerezni!

Vádlott: Volt egy eset, a dátumra nem emlékszem. Lőrincen kiszemeltünk egy közértet. Megfigyeltük, hogy esténként két nő viszi a postára a pénzt. Megbeszéltük, hogy Laci kikapja a táskát a nők kezéből, és elszaladunk. Fél is készültünk rá. De ebből nem lett semmi. Megláttuk, hogy az egyik nő terhes, aztán nekem a lábam elkezdett remegni, begyulladtam. Nekem köszönhetik, hogy nem ütöttük le őket, és nem vettük el a pénzt.

Tanács elnöke: Varga Lászlót ismeri. Mit tud róla?

Vádlott: Soós beszélt róla, de tőle nem lehetett kérdezni. Ha valamit kérdeztem, mindig azt mondta, hogy nagyon kíváncsi vagyok, nem szabad ilyen kíváncsinak lenni. Hát én ehhez tartottam magam.

Tanács elnöke: Hol nevelkedett maga?

Vádlott: Fehérgyarmaton, a nagyanyámnál.

Tanács elnöke: Hány alkalommal élt külön a feleségétől?

Vádlott: Nem tudom. Négyszer vagy ötször, nem emlékszem rá. Mikor egyszer két hétig külön voltunk, akkor volt egy élettársam.

Lehoczki bíró: Törvényesen mikor bontották föl a házasságukat?

Vádlott: 1978-ban. Mikor megkaptuk az új lakást, a feleségem szerette volna, ha újból összeházasodunk, én nem. Tudtam, előbb-utóbb bekövetkezik az, ami most történt. Nem akartam a családomat nehéz helyzetbe hozni.

Ügyész: A keresztapjáról is beszéljen.

Vádlott: Volt egy keresztapám, aki háromszázhatvanezer forintért adta el a lőrinci házat. A pénz elúszott. Mi is kaptunk belőle. Végül odavettük magunkhoz.

Ügyész: Az édesanyja a tizedik kerületben él. Maga sokat volt nála?!

Vádlott: Igen. Többször is odaköltöztem az anyámhoz.

Ügyész: Meg tudná mondani, miért volt büntetve? Nemcsak lopás, rablás, más is volt, nem?

Vádlott: Hát volt könnyű testi sértés, üzletszerű kerítés.

(A tapasztalt bűnöző, az úgynevezett nehéz fiú a bíróság előtt tisztelettudóan viselkedett, udvariaskodott. Ám alig lépett ki a börtön kapuján, újabb és újabb bűncselekményeket követett el. De soha nem egyedül, mindig valakihez sodródott. Évek óta őt is foglalkoztatta a fegyverszerzés gondolatán kívül a „nagy ügy”: bankrablásra készült.

A társadalom hiába igyekezett segíteni rajta: a többszörösen büntetett embernek mindig szereztek munkahelyet, lakáshoz is juttatták akkor, amikor tíz- és tízezren várják, hogy önálló otthonuk legyen. A családját állandó rettegésben tartotta, a felesége – vallomása szerint – tudott lopásairól, betöréseiről, ő is tisztában volt azzal, hogy előbb-utóbb mindenre fény derül és nem úszhatja meg büntetlenül, mégis éveken át – már amikor szabadlábon volt – lopott, rabolt, gyilkolt. Az elsőfokú tárgyaláson azt szerette volna elhitetni bíráival, hogy a két Közért-alkalmazott kirablását ő hiúsította meg, csupán arról „feledkezett el”, hogy a pénzszerzésnek erre a módjára ő adta a tippet mindenre elszánt, véres kezű társának.)

Tanács elnöke: Áttérünk a Gyulai Károly sérelmére elkövetett ügyre. Először arra válaszoljon, mit tud a vadászpuska-vásárlásról.

Vádlott: Az nem sikerült.

Tanács elnöke: Részletesen mondjon el mindent, amit tud róla!

Vádlott: Igenis. Pár héttel a Gyulai-ügy előtt Soós a kaputelefonon felszólt, hívott, hogy azonnal menjek le. Kérésének eleget tettem. Autóval jöttek hozzánk egy bőrkabátos férfival, akinek ma sem tudom a nevét. Soós azonnal a lényegre tért, a tag kétezer forintért eladná a puskát. Kérte, adjak kölcsön, hogy megvehesse. Nem volt pénzem. Ez a fegyvervásárlás miattam nem sikerült, pedig anyámtól kérhettem volna pénzt. Két okból hiúsítottam meg a vásárlást. Részint mert tudtam, mire kell, nem akartam fegyveres rablótámadásba belekeveredni, meg aztán olyan a vadászpuska, mint a bunkó, nagy ügyhöz nem jó! Márpedig Soóssal arra készültünk. Erről évek óta többször is beszéltünk.

Tanács elnöke: Mikor értesült róla, hogy Soós Lajos és Németh István Gyulai Károly fegyverét erőszakkal akarják megszerezni?

Vádlott: Két vagy három héttel az esemény előtt.

Tanács elnöke: Hogyan szerzett erről tudomást?

Vádlott: Ekkor a feleségemnél laktam. Beállított hozzám Soós és közölte, hogy aznap este „megcsinálják” a rendőrügyet. Figyelmeztettem őt: „megbuktok”, kértem, hogy ne csinálják meg. Másnap nem jelentkezett, lementem a Kossuth térre, vettem egy újságot. Abban nem írtak róla. Három napig még vásároltam újságot, de nem írtak a rendőrügyről. Ekkor kicsit megnyugodtam. Negyedik vagy ötödik nap találkoztam Soós Lajossal, s mindjárt azt kérdeztem tőle, mi van a rendőrrel. „Nem csináltuk meg, nem ő volt szolgálatban.” Bíró úr, akkor nagyon megnyugodtam. Előzőleg napokig nem tudtam aludni, de mikor Soós megmondta, hogy nem

csinálták meg, újból nyugodt lettem. Gondoltam, hatott rá a figyelmeztetésem, igaz, hozzátette: „Megcsináljuk, mert nagyon kell a fegyver, a tervet már aprólékosan ki is dolgoztuk. Nem lehet semmi ciki…” (György Józsefnek ekkor még lehetősége lett volna, hogy ne legyen részese a rendőrgyilkosságnak. Ha törvénytisztelő állampolgár, közölnie kellett volna az illetékes hatóságokkal, mire készül egykori zárkatársa. György a törökbálinti gyilkosságot meg a kisebb-nagyobb lopásokat is megúszhatta volna börtönbüntetéssel. Nem ezt tette. Zsiványbecsületből az alvilág törvényeihez tartotta magát.) Soós elmondta a Borai-ügyet is. Megnyugtatott: azon nem lehet megbukni, mert semmi nyomot nem hagytak. Az üllői fiatalembert, szavai szerint, úgy eldugták, hogy a feltámadásig sem találja meg senki.

Tanács elnöke: Maga ezt elhitte?

Vádlott: Ismerem Soóst. Ha ő azt állítja, hogy alapos munkát végzett, akkor az szent. Ebben nagy rutinja van. Mikor együtt lopkodtunk, akkor is mindig vigyázott, hogy ne hagyjunk nyomokat. Ha Törökbálinton sikerült volna a házat felgyújtani, soha az életben nem derült volna ki, hogyan halt meg az öregasszony. Biztosra vettem, hogy az üllői fiút is jó helyre vitték. Nekem se mondta meg, hová rejtették el. Igaz, nem is kérdeztem, nem tartozott rám. Társáról meg azt mondta, hogy az olyan vad gyerek, akiből harapófogóval sem lehet semmit kiszedni. Némethben tökéletesen megbízott. Ezen csodálkoztam egy kicsit, de tudomásul vettem.

Tanács elnöke: Gyulai Károlyt július 9-éről 10-ére virradólag gyilkolták meg. Arról számoljon be, mit csinált 9-én, hétfőn?

Vádlott: A bíróság már tudja, hogy Laci július 9-én fent járt nálunk. Először délelőtt tíz óra tájban jött. Tízórait is hozott magával, nálunk akarta megenni, s jóanyám meleg étellel is megkínálta. Akkor mondta, hogy ma „megcsináljuk a rendőrt”. Már megvan a „műsor” is. (Vagyis, hogyan hajtják végre.) Akkor mondta: „Drukkolj nekünk.” Azt válaszoltam : „Féltelek Lacikám, megbuktok.” „Sima ügy, minden klappol, lehetetlen a lebukás, ilyen tuti, biztos balhénk még nem volt.” Akkor megnyugodtam: „Én is veletek megyek, szeretnék ott lenni” mondtam.

Tanács elnöke: Javasolta Soós, hogy menjen velük, hívta?

Vádlott: Hát…

Tanács elnöke: Igennel vagy nemmel feleljen!

Vádlott (lehorgasztott fejjel, alig hallhatóan): Nem.

Tanács elnöke: Önként vállalkozott rá, hogy velük tart?!

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Mi történt még aznap?

Vádlott: Betegállományban voltam, eltört a bordám. Pihentem. Délután, úgy négy óra tájban visszajött Soós. Két deci pálinkát meg egy üveg bort hozott.

Tanács elnöke: Egyedül tartózkodott a lakásban?

Vádlott: Nem. Ott volt a fiam is. Soóssal a másik helyiségben beszélgettünk.

Tanács elnöke: Miről?

Vádlott: A rendőrről. Akkor mondta Soós:. „Jó lenne, ha ott lennél, amíg a pisztolyt megszerezzük."

Tanács elnöke: Maga már délelőtt azt mondta Soósnak: „Akkor én is veletek megyek." Így volt?

Vádlott: Igen, de délután ő mondta, jó lenne, ha ott lennék.

Tanács elnöke: Ez ellen tiltakozott? Kérette magát?

Vádlott: Nem. Csak azt mondtam, hogy éjfél után csinálják, mert én ref.-es vagyok, és ellenőrzést kaphatok. Soós ebbe beleegyezett Mikor Soós elment, arra gondoltam, hátha nem jön értem vissza, és megint sikerült lebeszélni. Mert én beszéltem le a közértről is… A fiam kiszólt a másik szobából: „Apa, jó kabaréműsor van a rádióban, hallgassuk együtt." Odaültem mellé, és úgy hallgattuk a rádiókabarét. Nagyon fájt az oldalam, többször ittam a Soóstól kapott italból. Mikor a műsornak vége lett, mindenki lefeküdt, én is, előzőleg bevettem egy szem Tardylt (altató), mert nagyon fájt az oldalam. Azt hittem, nem jön. Éjfél után a kaputelefonon felszólt. „Itt vagyunk. Gyere, várunk." Csendesen felöltöztem, hogy a szüleim meg a fiam fel ne ébredjenek. Azt a tornacipőt vettem fel, amelyet az élettársamtól kaptam, s farmernadrág volt rajtam. Egy neccszatyorba beletettem a kardigánom is. Sem kést, sem ütőeszközt nem vittem magammal, mert én csak segíteni akartam nekik. Higgyék el, így volt, mert, tisztelt bíróság, még apró lopásokra sem indultam el ütőalkalmatosság nélkül. Itt én csak segíteni akartam, nem gyilkolni. Nem is ütöttem meg a rendőrt. Csak a rablásnál voltam társtettes…

(György jól ismerte a Btk.-t. Minden szavával azt szerette volna elhitetni, hogy ő csak tudott a rendőrgyilkossági tervről, ott volt ugyan, de semmit nem csinált… A Btk. világosan és érthetően kimondja: a tettes a bűncselekményt nemcsak egyedül, hanem – egy vagy több – más személlyel együttesen is elkövetheti. Ha ez a más személy büntetőjogilag felelősségre vonható, társtettességről van szó. A társtettesek közösen követik el a bűncselekményt, tehát

mindegyikük tevékenysége megvalósítja annak legalább egy tényállási elemét A társtettességnek ezenkívül tudati eleme is van; ezt fejezi ki az „egymás tevékenységéről tudva” meghatározás.

A vádlott bűnössége akkor is megállapítandó, ha valóban „nem csinált semmit”, mert jelenlétével, de egyébként is segítséget nyújtott, s így mint bűnsegéd az emberölés bűntettében is bűnsegéd. A bűnsegédet pedig a törvény ugyanazzal a büntetéssel sújthatja, mint a tettest.)

A rendőrgyilkosság harmadik vádlottja, Németh István így vallott Gyulai Károly megölésének körülményeiről a tárgyaláson.

Tanács elnöke: Pisztolyt kitől és mikor akartak szerezni?

Vádlott: Májusban.

Tanács elnöke: De kitől?

Vádlott: Rendőrtől.

Tanács elnöke: Maga javasolta Soós Lajosnak, hogy a Budakeszi úton, a Korányi-szanatóriumnál szolgálatot teljesítő rendőrt üssék le és vegyék el a fegyverét?

Vádlott: Nem emlékszem rá.

Tanács elnöke: Akkor a bíróság emlékezteti. Még el is mentek megnézni a helyszínt, és Soós azt mondta: „Nem ismerem a környéket. Ez nem lesz jó.” Így volt?!

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Más helyet is javasolt?

Vádlott: Nem.

Tanács elnöke: A vallomásában az áll: „Az Osztyapenkó-szobornál szolgálatot teljesítő rendőrt is le lehetne simán ütni.” De a Móricz Zsigmond körtérről is beszélt. Még azt is mondta, hogy katonai laktanyából…

Vádlott (váratlanul, a tárgyalásvezető bíró szavába vágva): Nem laktanyából, hanem a Bartók Béla úton levő kaszárnya előtti őrtől. Annál géppisztoly szokott lenni. De Soósnak egyik sem felelt meg. Maradt a Steinmetz-szobornál.

Tanács elnöke: Akkor most azt mondja el, mit csinált július 9-én?

Vádlott: Dolgoztam.

Tanács elnöke: Soóssal mikor és hol találkozott?

Vádlott: Nem mentem el a találkozóra.

Tanács elnöke: Előre meg volt beszélve?

Vádlott: Naponta vagy másnaponként a Ferenc téren találkoztunk,

munka után. De hétfőn nem éreztem jól magam, hazamentem. Soós utánam jött, elhívott egy presszóba, s tizenegy óráig ültünk ott. Én kólát ittam.

Tanács elnöke: Miről beszélgettek?

Vádlott: Nem emlékszem már rá.

Tanács elnöke: Szó esett a rendőrügyről?

(A kérdés válasz nélkül maradt. Németh még azt sem volt hajlandó mondani: igen vagy nem. Soós Lajos az ügyészségen részletesen elmondta, hogy Némethtel újból átbeszélték a gyilkosság végrehajtásának a módozatát, amit hetekkel ezelőtt közösen már kidolgoztak. Ebben változás csak annyi volt, hogy nem ketten, hanem hárman végeznek a rendőrrel.)

Tanács elnöke: Mivel sok mindenre nem emlékszik vagy nem akar emlékezni, amit a bíróság kérdez, akkor azt mondja el, amire emlékszik!

Vádlott: Nem mertem vele (Soóssal) ellenkezni, nem voltam jól, még otthon is mondtam neki, hogy rosszul érzem magam.

Tanács elnöke: Fülön fogva vitte magát az eszpresszóba?

Vádlott: Nem. Magamtól mentem.

Tanács elnöke: Miért mentek az eszpresszóba?

Vádlott: Hogy addig eltöltsük az időt.

Tanács elnöke: Meddig?

Vádlott: Addig, míg nem kell Józsiért menni!

Tanács elnöke: Miért kellett érte menni?

Vádlott: Mert ő is jött segíteni.

Tanács elnöke: Miben?

Vádlott: Hát abban!

Bár a könyvünkben tárgyalt igen kiterjedt bűnügyben összesen hat személyt vontak felelősségre s közülük négyet emberölés miatt, a közvéleményt elsősorban az elsőrendű vádlott, Soós Lajos személyisége, hazánkban szerencsére kivételesnek számító gyilkosságsorozata foglalkoztatta. Bár könyvünkben természetesen igyekeztünk a vádlottak mindegyikét bemutatni, nem tagadhatjuk, hogy a súlyos ügynek valóban Soós volt a főszereplője. Ügyvédje pszichológussal készíttetett olyan kérdéssorozatot, melynek alapján a többszörös gyilkos „emberi kitárulkozását” remélte; hogy milyen sikerrel, arról olvasóink is meggyőződhettek könyvünk elején, hiszen gyakorlatilag szó szerint, némi stiláris „fésülgetéssel” közreadtuk ezt

a beszélgetést Soós személyisége a tárgyalási jegyzőkönyveken túl az ügyésszel, dr. Friedrich Lajossal és a védőjével, dr. Zékány Antallal folytatott beszélgetésünkből is kibontakozott: hogy kissé különbözően, ez természetesen következik az ügyész és az ügyvéd egymástól eltérő feladatából.

A bűnöző személyiségképe igazán objektíven – persze, cselekményein túl – mégis az orvosszakértők és az igazságügyi pszichológusok vizsgálatai alapján rajzolódhat ki. Dr. Boda Lívia elmeorvos szakértő gyakori „vendég" a bíróságokon: sok-sok bűnözőről kellett tudományos véleményt mondania. Ebben az ügyben május 31-én került sor az ő meghallgatására a Fővárosi Bíróságon, s a tanácselnök kérdésére megismételte a vizsgálat során írásban megállapítottakat.

A következőkben az igazságügyi orvosszakértő véleményét ismertetjük az elsőrendű vádlottról, Soós Lajosról.

„Vizsgálatkor tudata tiszta, minden tekintetben helyesen tájékozott. A szituációt felvilágosítás után felfogja, magatartása ahhoz igazodik. Magatartása mindvégig rejtőzködő, tényleges érzelmeit, hangulatát a vizsgálat közben nem mutatja ki, ellenkezőleg, tettetett jó kedéllyel, vidámsággal igyekszik azokat elfedni. Magatartása mindvégig mutat teátrális-demonstratív-színlelő vonásokat Az orvosokkal azonban lényegében mindvégig bizalmatlan. Kezdetben gyengeelméjűséget színlel (un. pszeudodemenda), akkor hangsúlyozza, hogy mindössze öt gyógypedagógiát végzett, jóllehet irataiban nyolc általános szerepel, ami azonban »hamisításként« került az iratokba. Azt is közli, hogy gyermekkorában két évig Hajdúszoboszlón, Gyógypedagógiai Intézetben, sőt a »Hárshegyen« is volt Ebben az időszakban beszéde mesterkélten lassú, vontatott, időnként mesterkélten grimaszol, olykor dadogást is színlel. Mikor ennek a »stratégiának« kevéssé hatékony voltát felismeri, fokozatosan tér át az emelkedett hangulat és a »nagyzolások« színlelésére. A több órás vizsgálat második felétől kezdve sokat nevetgél, az előző magatartással szemben – amikor a szakértőket értelmi visszamaradottságáról akarta meggyőzni – most »olvasottságát«, kiterjedt érdeklődési körét fitogtatja, hangsúlyozva, hogy ő »vezéregyéniség«.

A vizsgálat menetét mindvégig éber figyelemmel kíséri, a kérdésekre adott válaszait gondosan mérlegeli, de közben figyelemmel van arra is, hogy ez a mérlegelés ne legyen szembetűnő, ezért mielőtt a feltett kérdésre egyenesen válaszolna, valamilyen

lényegtelen körülményről beszél.

Előadásában mindvégig figyelemmel van védekezési szempontjaira, miközben hangsúlyozza, hogy egyértelműen halálbüntetést vár. Spontán és ismételten – egyéb témaköröknél mintegy véletlenszerűen is beleszőve – hangsúlyozza, hogy a rendőrtől a géppisztolyt nem egyszerű pénzszerzés céljára, hanem »aranyrudakra« akarta megszerezni. Ugyanakkor módot talál annak a közlésére is, hogy a Nemzeti Bankot, ahol tudomása szerint az aranyrudakat őrzik, belülről egyáltalán nem ismeri. Ezáltal az általuk tervezett pénzszerzési akciónak mintegy fantasztikus-gyermekes jelleget igyekszik kölcsönözni.

Elmebetegségre utaló tünetek – figyelemzavarok, érzékcsalódások vagy téveszmék – nem észlelhetők.

Intellektusa alacsony, de szerzett ismeretanyaga magasan felülmúlja az iskolai végzettsége alapján elvárható szintet. Lényegmegragadása, helyzetfelismerő képessége rendkívül jó, igen gyorsan képes gondolkodását, magatartását az új felismerésnek megfelelően átállítani, illetve korrigálni.

Az egész vizsgálat során sikerül disszimulálnia bizonyos mértékig azt a természetes szorongást, amely helyzetéből szükségszerűen adódik. (Nevetve közli, hogy halálbüntetést vár, és attól nem fél, csupán az ítéletvégrehajtással kapcsolatos filozofikus eszmefuttatásából válik nyilvánvalóvá a szakember előtt, hogy a kérdés gyakran foglalkoztatja és természetesnek tekinthető félelemérzettel tölti el.)

Személyisége primitív, életvitele egyértelműen szociopatiás. Jövőjére vonatkozó terveiben a döntő hangsúlyt mindig a kriminalitás (elkövetendő kriminális cselekmények) kapták, igényelt életszínvonalát kizárólag ezzel tervezte elérni, illetve biztosítani.

Szembetűnő az érzelmi ridegség, a magasabb rendű érzelmek gyakorlatilag teljes hiánya, illetve hiányzó hatékonysága.

Életellenes cselekményeiről, saját emlékezete alapján, nevetgélve beszámol, csupán a pontos dátumok tekintetében állít bizonyos feledékenységet. (Időnként azt a benyomást kelti, mintha valami okból szándékosan nem kívánna pontos dátumokat közölni.) Az előadott cselekmények jellegével és várható következményeivel tisztában van, velük kapcsolatban, lehetőségeinek megfelelően, célszerűen igyekszik védekezni.

Korának megfelelő külsejű, jól fejlett és táplált, izmos, erős testalkatú férfi.

Szervi idegrendszeri vizsgálatával kórosként értékelhető eltérés nincs.

Elvégeztették pszichológiai vizsgálatát is. A tesztadatok kóros személyiségzavarra, vagy elmeállapotra utaló jegyeket nem mutattak.

A megejtett vizsgálatok adatai alapján megállapítható, hogy Soós Lajos jelenleg nem elmebeteg, nem gyengeelméjű, nem szenved időszakos tudatzavarral járó szervi idegrendszeri betegségben, nem áll fenn nála káros személyiségzavar, elbutulás vagy egyéb kóros elmeállapot sem.

A cselekmények elkövetésének körülményeiből, azok jellegéből, továbbá a vizsgálat adataiból következtetve az is megállapítható, hogy nevezett a cselekmények elkövetésekor nem szenvedett elmebetegségben, gyengeelméjűségben, tudatzavarban – vagy a Btk. 24. §-ában foglalt egyéb kóros elmeállapotban, amely őt képtelenné tette vagy korlátozta volna abban, hogy cselekményei társadalomra veszélyes következményeit felismerje, vagy hogyha felismerésnek megfelelően cselekedjék.”

„PSZICHOLÓGIAI VÉLEMÉNY.

Önjellemzésével kapcsolatban előadja, hogy gyermekkorától kezdve indulatos természetű, a sértéseket, bántásokat rosszul tűri, ilyen okokból gyakran verekedett már gyermekkorában is.

A vizsgálat közben nevetgélve, tréfálkozva, megbánás nélkül adja elő cselekményeit, majd a kérdésekre »filozofálni« kezd, kifejti, hogy az emberölés csak akkor lenne bűn, ha mindenki örökké élne, de így az a néhány év nem sokat számít valakinek. Ismételten kijelenti, tudja, hogy cselekményeiért halálbüntetést fog kapni, a halál és az akasztás gondolata eddig is mindig érdekelte, bár még soha nem látott akasztást.

Magatartása a vizsgálat során helyzetéhez nem illően tréfálkozó, cinikus megnyilvánulásokkal, melyek mögött feltehetőleg félelmi állapot rejtőzik.

Viselkedésében sok teátrális vonás, »túljátszás« jelei figyelhetők meg. A cselekményével kapcsolatos »ideológiát« szemmelláthatólag a vizsgálati helyzet számára produkálja, ugyancsak így értékelhető az emlékezésben mutatott bizonytalanság, cselekmények és események időbeli elhelyezésének pontatlansága, mellyel feltehetőleg védekezési szándékai vannak.

Intelligenciavizsgálatnál kissé alacsonyabb szintű, de kóros

fokban nem visszamaradott értelmi képesség állapítható meg, az egyes részpróbák viszonylag arányosan oszlanak meg.

A pszichológiai vizsgálati mutatók alapján Soós Lajosnál sem gyengeelméjűségre, sem elmebetegségre utaló jelek nem észlelhetők. Értelmi képessége az átlagos szinttől kissé elmarad, gyengeelméjűség azonban nem állapítható meg, ugyancsak nem állapítható meg értelmi leépülés sem.

A vizsgálat során tanúsított magatartásbeli furcsaságok, oda nem illő hangulati emelkedettség demonstratív jellegűek, feltehetőleg gyanúsítotti védekezés érdekében állnak, a viselkedés »túljátszásával« igyekszik esetleges mentalitászavar benyomását kelteni.”

Az IH 45-32-es bordó Polski Fiat hátulsó ülésére néhány perccel éjfél után beült a Gőzmozdony utcában a gyilkos banda harmadik tagja is, György József.

Soós összeismertette egymással Németh Istvánt és György Józsefet. Az utóbbi észrevette, hogy a kocsiban ásó is van. Megkérdezte, hogy az meg minek.

A választ Soós adta meg:

– Ha Pityu leüti a rendőrt, a csomagtartóba tesszük, és Ecser környékén a kukoricásban elássuk. Így beszéltük meg.

György újabb kérdést tett fel:

– A kis Németh mit használ?

A tárgyaláson oly szótlan legényből a kocsiban ömlött a szó:

– Kerestem egy féltengelyt. Ezzel egy suhintással vége lesz. Nesze, nézd meg – már nyújtotta is hátra. – Melyik végével üssünk? A bunkóssal? A vastagabbal?

György kezébe vette a gyilkos szerszámot.

– Arra jó lesz – jegyezte meg elismerően –, de a sima felével kell ütni. Ha a másik végét használjuk, szétmegy a feje.

Vecsés felé menet György Józseffel részletesen ismertették eredeti tervüket, s mivel abban már nem ketten, hanem hárman vettek részt, néhány változtatásban is megállapodtak. A szobor előtt lassítottak, újból meggyőződtek róla – amit aznap már Soós és Németh ellenőrzött –, hogy kiszemelt áldozatuk van szolgálatban. A kocsival nem mentek be Vecsésre, hanem a falu előtt elhagyatott, csendes mellékútra fordultak, úgyhogy a kocsi eleje a 4-es számú főút felé állt. Leoltották a fényszórókat, és mozzanatról mozzanatra mindent

még egyszer megvitattak. Ekkor javasolta Németh István, hogy a rendőrt ne ő üsse le, hanem Soós, mert erősebb nála, és nagyobbat tud ütni. Soós ebbe szó nélkül beleegyezett.

De térjünk vissza ismét a tárgyalóterembe. A három gyilkos közül elsőként Soós Lajos így vallott a rendőrgyilkosság végrehajtásáról:

Tanács elnöke: Mikor a kocsival megálltak, mit csináltak?

Vádlott: Várakozás közben újból megtárgyaltuk, hogyan végzünk a rendőrrel. Azért álltunk meg, hogy a főút forgalma gyérüljön, meg hogy a kocsi forgalmi rendszámtábláját sárral bekenjük, ez azonban nem sikerült.

Tanács elnöke: Mikor indultak el a cselekmény színhelyére?

Vádlott: Éjjel egy óra tájban. Az igazsághoz tartozik, hogy a kocsimnak nem volt jó sem az önindítója, sem a kipufogója. Németh erősködött, hogy ő vezet, de nem tudott indítani. Én indítottam el a kocsit, mert tudtam vele bánni. Maximum ötven kilométeres sebességgel mehettünk, a szobor közelében lassítottunk, megjátszva, mintha rossz lenne a kocsi. Megbeszélés szerint, ahogy húsz-huszonöt méterre elhagytuk a szobrot, megálltunk. Mind a hárman kiszálltunk, hangosan elkezdtünk szitkozódni, felnyitottuk a motorház tetejét, s kinyitottuk a csomagtartót is, úgy tettünk, mintha a motort javítgatnánk. Észrevett bennünket a rendőr, felénk jött. A szájában szipka volt, köszönt. Megkérdezte, mi a baj. A kis Németh azt mondta: „Bedöglött ez a rohadt kocsi. Valószínűleg felforrt a hűtővíz.” A rendőr is behajolt a motorhoz. Németh intett, hogy üssek már. Odamentem az ajtóhoz, de nem tudtam egy mozdulattal kivenni a vasdarabot. Ők meg megkérdezték, nincs-e elemlámpája. „Van. De nincs benne égő!” „Az van nekünk.” „Akkor idehozom.” Gyulai visszasietett az őrbódéhoz, és igen gyorsan, lámpával, a kezében jött vissza. Ekkor György meg Németh a csomagtartóban kotorászott, úgy tettek, mintha körtét keresnének. A vasat addigra már elővettem, jobb kézzel a vastagabb, bunkós végét fogtam. A rendőr odament hozzájuk, ő is kereste a csomagtartóban a körtét, be is hajolt Németh intett, ekkor odaléptem, és a csomagtartóba behajló rendőrt a féltengellyel fejbe vágtam. Elvesztette az egyensúlyát, de nem esett a földre, mert György elkapta, majd Józsival együtt a csomagtartóba gyömöszöltük. A pisztolyát azonnal elvettem. A kis Németh az őrbódéhoz szaladt, hogy a géppisztolyt elhozza, de nem találta meg, anélkül futott vissza. A volánhoz ült, de nem indult el a kocsi. Helyet

cseréltünk, én egyből indítottam, a záróvonalnál megfordultam, és nagy sebességgel Vecsés felé vezettem a kocsit. Arrafelé, ahol később elástuk a rendőrt.

Tanács elnöke: Németh István csak a fejével intett, hogy üssön már?

Vádlott: Először igen. Mikor a rendőr elment a lámpáért, akkor szemrehányást tett, miért nem ütöttem le. Hátul a csomagtartónál újból intett, akkor egyet vagy kettőt hátraléptem, és úgy ütöttem. Györgytől meg is kérdeztem, amíg Németh a géppisztolyt kereste: „Mekkorát ütöttem?" „Nem túl nagyot" – válaszolta.

Tanács elnöke: Aztán mi történt?

Vádlott: A kocsiban először szemrehányást tettünk Némethnek, mert nem hozta el a géppisztolyt. Odaadtam Györgynek a rendőr pisztolyát, kivette belőle a töltényeket, és azt mondta: „Príma áru."

Tanács elnöke: Útközben mi történt?

Vádlott: Már mondtam, hogy György hátul ült. Egyszer csak megszólalt: „Te, ez még él. Nyöszörög." Megálltam, egyszerre ugrottunk ki a kocsiból. Németh felnyitotta a csomagtartót, és a rendőrt, aki arccal lefelé feküdt, mocorgott, Györggyel megemeltük és újból, többször fejbe vágtam. Vecsés és Ecser között egy földútra hajtottunk, és a kukoricásnál megálltam. Hárman kivettük, de még akkor is volt benne élet. Györgytől kést kértem. Azt mondta, neki nincs. „Az anyátok mindenit, adjatok egy kést, élve nem temethetjük el!" Jóska a rendőr zsebében kutatva meglelte a bicskáját, ide adta, azzal vágtam el a nyakát.

Tanács elnöke: Miért volt erre szükség?

Vádlott: Hogy meghaljon. Nem akartam, hogy kínlódjon. Így neki is, nekünk is jobb volt. Pedig sok ütést kapott. Nem akartam élve eltemetni.

Tanács elnöke: Ásó is volt a kocsijában. Erre miért volt szükség?
Vádlott: Már mondtam, azért, ha végzünk vele, elássuk, nehogy megtalálják.

Tanács elnöke: Ki mutatta meg, hogy hova ássák el?

Vádlott: Én. De Némethnek már a készülődés során megmutattam.

Tanács elnöke: Mind a hárman ástak?

Vádlott: Én csak a helyet mutattam meg, mert ötszáz vagy hatszáz méterre a kocsival onnan elhajtottam. Addig Jóska meg a kis Németh ástak. Pityu még arra is figyelmeztette Jóskát, hogy néhány kukoricát szárastól húzzanak ki.

Tanács elnöke: Miért?

Vádlott: Azt beszéltük meg a kis Némethtel, hogy azokat utána visszarakjuk, hogy nyom se maradjon.

Tanács elnöke: A kocsitól még visszament a társaihoz?

Vádlott: Igen. Akkor kérdezte meg György, mi legyen a ruhájával, a sípjával meg a pénztárcájával. „Nekünk nincs rájuk szükségünk" – mondtam. „Csak a fegyver kell."

Tanács elnöke: Az ásásnál segített?

Vádlott: Ne tessenek haragudni, de arra nem emlékszem. Az biztos, hogy a kukoricaszárak el akartak dőlni, azokat megigazítottam, megtapostam. Arra is emlékszem, hogy Györgyöt megkértem, mossa le az ásót, meg nézzen körül, nem hagytunk-e áruló nyomot. Jóska ezeket meg is csinálta. Még arra is emlékszem, hogy a kis Németh, amikor a kukoricákat visszaültettük a rendőr sírjára, kajánul mosolygott, és megjegyezte: „Lesz még fejfája is."

Tanács elnöke: Az orvosi megállapítás szerint két metszést találtak Gyulai Károly nyakán, maga pedig egyről beszélt.

Vádlott: Én egyszer vágtam. Minek tagadnám le a másikat?

Tanács elnöke: Nézze, itt a helyszínen készült fénykép, ezen két vágás van!

Vádlott: Nem érdekel. Nem nézem meg. Úgy mondtam el, ahogy történt. A magam szerepét nem szépítettem. Egy vagy két szúrás, nekem mindegy, de én csak egyszer vágtam.

Tanács elnöke: Hova lett Gyulai Károly zsebéből a kulcs? Mert a nyomozás során megállapították, hogy az is volt nála!

Vádlott: György Jóska a közelben egy pocsolyába dobta.

Tanács elnöke : Hogyan került magához az ásó, és mi lett vele?

Vádlott: Loptam. Vecsésen sokan építkeznek, egyik építkezési helyről hoztam el. Betettem a kocsiba, mert tudtam, hogy szükségünk lesz rá. Azt is a környéken hagytuk később.

Tanács elnöke: És mi lett a féltengellyel?

Vádlott: Kukoricaszárral letöröltük róla a vért, és elhajítottuk. Arra már nem volt szükségünk.

A másodrendű vádlott, György József a következőket vallotta a bíróságon.

Tanács elnöke: Amikor a ház előtt beszállt a kocsiba és összeismerkedett Németh Istvánnal, miről beszélgettek?

Vádlott: Németh mellett ásó volt a kocsiban, megkérdeztem, az

minek kell. Azt válaszolta, hogy azzal ássuk el a rendőrt.

Tanács elnöke: Ön ezt tudomásul vette?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Arról volt szó, hogy maga mit csinál, miben segít, mi lesz a feladata?

Vádlott: Igen, tisztelt bíróság!

Tanács elnöke: Azt mondja el.

Vádlott: Igenis. Eredetileg úgy volt, hogy az őrhely közelében, az út szélén motorhibát színlelve megállnak, és ha a rendőr odajön segíteni, Németh a féltengellyel, amit ő szerzett, leüti, Soós meg utána odaszalad az őrbódéhoz, magához veszi a géppisztolyt, a volánnál ülő Németh már járó motorral várja, az élőre megbeszélt helyre hajtanak, és ott a rendőrt elássák. Mivel én is velük mentem, először abban állapodtunk meg, hogy amíg Soós az őrbódéhoz megy, Némethtel ketten tesszük be a csomagtartóba, és én elválok tőlük.

Tanács elnöke: De nem így történt Maga mást is csinált…

Vádlott: Igenis, tisztelt bíróság. Majdnem Vecsésig mentünk, és ott egy csendes helyen álltunk meg. Már nem tudom, Németh vagy én javasoltam, hogy a rendszámtáblát be kellene sározni, hogy ha véletlenül „munka közben” arra jön egy másik autó, ne tudja leolvasni a rendszámunkat. Ez azonban nem sikerült. Száraz idő volt, a por meg lepergett a rendszámtábláról. A kis Németh meg is jegyezte: „Úgyis villámsebesen dolgozunk. Nem láthatják meg a rendszámot. Legfeljebb kikapcsoljuk a világítást.” Ezt helyeseltem. Én is próbálkoztam porral bemázolni a motorháznál levő rendszámtáblát, de nem sikerült. Csupa por, piszok lett a kezem, meg kellett törölnöm.

Tanács elnöke: A maga szerepéről is beszéljen. Magának milyen feladat jutott?

Vádlott: Soós osztotta ki a feladatokat. Nekem a rendőr mellett kellett állnom, és amikor Németh leütötte, segítenem, hogy gyorsan a csomagtartóba kerüljön.

Tanács elnöke: Soós vallomása szerint ez nem így történt.

Vádlott: Tisztelt bíróság, mielőtt az akcióra elindultunk Vecsés határából, Németh azt javasolta, hogy Soóssal cseréljenek, mert ő erősebb, nagyobbat tud ütni. Laci szó nélkül beleegyezett. Még akkor is figyelmeztettem, hogy a féltengelynek ne a vastagabb részével üssön.

Tanács elnöke: Soós ezt tudomásul vette, beleegyezett?

Vádlott: Igen, tisztelt bíróság.

Tanács elnöke : Mikor megérkeztek a szoborhoz, hány óra volt, és mit csinálták ott? Ezt részletesen mondja el…

Vádlott: Igenis, megértettem. Amint megálltunk és kiszálltunk a kocsiból, nagyon féltem, rám jött a remegés. Amikor észrevettem, hogy a közelben még házak is vannak, és az egyikben égett a villany, még jobban megijedtem. Mondtam is nekik, biztosan figyelik, mit csinálunk, észrevettek bennünket, hagyjuk abba. Németh rám kiáltott: „Meg vagy hülyülve, miért szartál be?" De akkor már jött a rendőr. Tessenek elhinni, én a rendőrhöz egy szót sem szóltam, csak füleltem, mit mondanak neki. Hátramentem a csomagtartóhoz, s ott álltam, amikor a rendőr a lámpával visszajött. Nagyon féltem. Nem is tudom, hogy mi történt, egy tompa puffanást hallottam, s amikor a rendőr a földre akart zuhanni, a hónaljánál elkaptam.

Tanács elnöke: Társának, Soós Lajosnak segített a tehetetlen Gyulai Károlyt a csomagtartóba betenni?

Vádlott: Természetesen, azért voltam ott. Nem akartam, hogy a földre essen. Bíró úr, ha Németh nem biztatja Soóst, hogy üssön már, a rendőr még ma is él. Németh szívóskodott, tessenek elhinni. Minden úgy történt, ahogy a vádiratban is le van írva.

Tanács elnöke: Értem, de azért a saját szavaival is mondja el a bíróságnak.

Vádlott: Jó. A rendőr odajött hozzánk, köszönt, én behajoltam a csomagtartóba, és elkaptam.

Tanács elnöke: A rendőr kétszer ment a kocsihoz?!

Vádlott: Igen. Én azt mondtam el, amikor Laci leütötte. Először én is a motorháznál voltam. Amikor a rendőr a lámpájáért visszament, Németh sürgette Soóst, végezzen már a taggal. Engem is hátraküldött a csomagtartóhoz. Ha Németh nem erősködik, nem állnánk most itt a bíróság előtt.

Tanács elnöke: Ki vette el a rendőrtől a pisztolyt?

Vádlott: Nem tudom. Már a kocsiban ültünk, mikor Soós hátraadta, hogy nézzem meg.

Tanács elnöke: Mit csinált a pisztollyal?

Vádlott: Megnéztem, és megállapítottam, milyen gyártmányú és milyen állapotban van.

Tanács elnöke: Utána mit tett vele?

Vádlott: Ja, már értem, mire tetszik gondolni. Németh azt mondta, biztosítsam ki, és bárkit, aki feltartóztatna bennünket, lőjem le. Soós meg azt mondta: „Ha jönnek, pontosan célozz ám!"

Tanács elnöke: Ez mit jelentett?

Vádlott: Hát ha észrevették volna, hogy mi történt a rendőrrel, és utánunk jön a rendőrség vagy más, akkor kellett volna használni, de erre nem került sor.

Tanács elnöke: Áldozatukat élve tették a kocsi csomagtartójába, ott nyöszörgött. Ki vette ezt észre, ki figyelmeztette a többieket?

Vádlott: Soós ütésétől nem halt meg, csak összecsuklott. Nyöszörgött a csomagtartóban. A főútról le is fordultunk, és egy keskeny út szélén megálltunk, akkor vettem fel a kardigánomat. Soósék felnyitották a csomagtartót, Laci bal kézzel alányúlt, és a másik kezében levő féltengellyel többször fejbe vágta, lehet, hogy a tarkójára is ütött. De ez rövid ideig tartott.

Tanács elnöke: Maga a cselekmény végrehajtásánál segített?

Vádlott: Nem, nem. Fáztam, és amíg ez lejátszódott, a kardigánomat vettem magamra, ahogy már mondtam. Én nem segítettem nekik, csak ott, az őrhelynél.

(György nem tudta letagadni, hogy ott volt, de mielőtt bármelyik kérdésre válaszolt volna, koncentráltan gondolkodott és igyekezett szerepét, a gyilkosságban való részvételét kisebbíteni, lényegtelennek feltüntetni.)

Tanács elnöke: Amikor a rendőr nyöszörgése miatt megálltak, elővette a pisztolyt? Lövésre készen tartotta a kezében?

Vádlott: Sokat gondolkoztam ezen. Németh azt mondta a rendőrségen és az ügyész úr előtt is, hogy lövésre kész fegyverrel fedeztem őket. Nem igaz, a pisztoly a kocsiban maradt, a hátsó ülésen.

Tanács elnöke: De Soósnak segített a magatehetetlen, nyöszörgő embert megemelni. Vagy talán a társa mindent egyedül csinált?

Vádlott: Nem segítettem.

Tanács elnöke: Ön szerint Soós Gyulai Károlyt egyedül emelte fel és ütlegelte a csomagtartóban?

Vádlott: Igenis. Mind a ketten erősek vagyunk, ez Soósnak nem okozott problémát.

Tanács elnöke: Mikor megérkeztek arra a helyre, ahol elásták Gyulai Károlyt, ki vette ki a csomagtartóból?

Vádlott: Mind a hárman. A keze már olyan volt, mint a bábué. Nem dobtuk a földre, hanem óvatosan, vigyázva raktuk le.

Tanács elnöke: Akkor még élt? Ott is adott hangokat, ott is nyöszörgött még?

Vádlott: Lehet. Arra tisztán emlékszem, hogy puffanásokat hallottam, mert Soós ott is többször fejbe ütötte. Nagyon sötét volt

Egyszer csak azt mondta Soós: „Jóska, hozzál ide egy rongyot."

Tanács elnöke: Előtte kést nem kért magától? Azt se hallgassa el. Az ügyészségen nem így adta elő…

Vádlott: Előbb kést kért, nálam azonban nem volt. Mondtam már a tisztelt bíróságnak, hogy én csak segítettem Soósnak, otthonról kés meg ütőszerszám nélkül indultam el. Laci akkor arra kért, kutassam át a rendőr zsebeit. A bal zsebében volt a bicskája, odaadtam neki, a pénztárcáját, a sípját, a szipkáját is kivettem. Tessenek elhinni, nem tudtam, mire kell Soósnak a kés.

Tanács elnöke: Gyulai nyakán két vágás volt. Soós elismerte, hogy az egyik tőle származik. A másik magától?

Vádlott: Nem, nem bíró úr. Én irtózom a vértől.

Tanács elnöke: Menjünk tovább. Hogyan alakultak az események, mit csináltak még ott?

Vádlott: Soós kivette az ásót és a kukoricásban ásni kezdett, mi meg Némethtel együtt a kocsiját tisztítgattuk, mert a csomagtartó véres volt.

Tanács elnöke: Akkor nem irtózott a vértől?

Vádlott: Muszáj volt, nem hagyhattuk véresen.

Tanács elnöke: Soós azt állítja, hogy a kocsival elment a gyilkosság színhelyéről. Közben maguk tétlenkedtek?

Vádlott: Nem. De szörnyű rágondolni. Borzasztó volt…

Tanács elnöke: Mit csináltak?

Vádlott: A Soós által mutatott helyen elkezdtünk gödröt ásni, hogy abba tegyük a rendőrt, ő meg a kocsival távolabb ment. Vaksötét volt. Hol Németh ásott, hol én. Váltogattuk egymást. Majd Németh begurult, nagyon ideges lett, mert Soós túráztatta a motort. Elindult felé, Soós meg szembejött vele, erre Németh annyira megijedt, hogy még a kezét is feltartotta.

Tanács elnöke: Soós is részt vett a gödör ásásában?

Vádlott: Igen. Nem találta elég mélynek. Hárman vonszoltuk oda Gyulait, és leeresztettük. Vonszolás közben egyik cipője leesett a lábáról, azt mellé dobtuk. Mikor a gödröt betemettük és a kukoricatöveket visszanyomkodtuk a talajba, a kis Németh elég hangosan magyarázta: „Az lesz a fejfája." Még valami olyasmit is mondott, ez sem fog többet senkit feljelenteni.

Tanács elnöke: Mást maga nem csinált?

Vádlott: Nem.

Tanács elnöke: Mi történt a rendőrsíppal?

Vádlott: Mikor befejeztünk mindent, körülnéztünk, nehogy

nyomot hagyjunk magunk után. A földön Soós meglelte a sípot. Kérte, tüntessem el. Öt-hat méterré volt egy tócsa, odamentem, és annak a szélén a cipőm sarkával lyukat vájtam ki, odatettem, majd betemettem. A féltengelyt Némethtel együtt kukoricalevéllel törölgettük meg a vértől, az ásót is lemostam. Azt úgyis tudja a bíróság, hogy a féltengelyt meg az ásót is megtalálták. Pedig én figyelmeztettem Soóst, hogy ne hagyjuk ott a közelben, de ő azt mondta, holnap vagy holnapután érte jön, addig meg a kutya se találja meg.

Az alig húszéves Németh István is vallomást tett a rendőrgyilkosságról.

Amikor a tanácsvezető bíró továbbfolytatta az előzmények feltárását, azzal kezdte Németh, hogy ő semmire nem emlékszik. Odáig már eljutott, hogy elindultak Györgyért és felvették. De a továbbiakban igen hallgatagnak bizonyult…

Tanács elnöke: Eleinte a Borai-ügyben sem emlékezett semmire. Vádlott: Most sem emlékszem.

Tanács elnöke: Segítek, itt vannak a vallomásai. Megbeszélték Soós Lajossal, hogy Gyulai Károly pisztolyát megszerzik.

Vádlott: Nem emlékszem rá.

Tanács elnöke: Szó volt maguk között arról, hogy leütnek egy rendőrt, elveszik a fegyverét és azzal fegyveres bankrablást követnek el? Maga vállalkozott arra, hogy a cselekmény elkövetéséhez megfelelő eszközt szerez? Vádlott: Nem emlékszem rá!

Tanács elnöke: De arra biztosan emlékszik, hogy egy Wartburg féltengelyt adott oda Soósnak?

Vádlott: Arra sem emlékszem.

Tanács elnöke:. Mikor mutatta meg barátjának a féltengelyt? Vádlott: Az ügy előtt pár héttel.

Tanács elnöke: És mikor tudta meg, hogy július 9-én éjszaka kerül sor a bűncselekményre?

Vádlott: A presszóban.

Tanács elnöke: Eredetileg úgy tervezték, hogy maga üti le a rendőrt, igaz?

Vádlott: Nem. Soós.

Tanács elnöke: Mikor György is csatlakozott magukhoz, ki osztotta ki a szerepeket, vagyis hogy ki mit csinál?

Vádlott: Soós.

Tanács elnöke: Magának mi volt a feladata?

Vádlott: Nem emlékszem rá.

Tanács elnöke: Arra talán emlékszik, hogy a kocsit maga vezette?

Vádlott: Nem emlékszem!

Tanács elnöke: Elvesztette az emlékezőtehetségét?

Vádlott: Nem.

Tanács elnöke: Ne játssza itt az emlékezés-kihagyást! Ezzel nem sokra megy! Bizonyított tény, hogy részt vett Gyulai Károly meggyilkolásában. Nemcsak a vádlottak padján ülő két társa mondta ezt el, de maga is bevallotta. Így van?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Felvették György Józsefet. Vecsésre menve miről tárgyaltak?

Vádlott: A rendőrügyről.

Tanács elnöke: Maga vezette a kocsit?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Hol és miért lassított?

Vádlott: A szobornál, hogy meggyőződjünk még egyszer róla, ő van-e szolgálatban.

Tanács elnöke: Ki az az ő?

Vádlott: Hát az a rendőr, akit Soóssal kinéztünk.

Tanács elnöke: Ő volt szolgálatban, név szerint Gyulai Károly. Lassan elhaladtak a szobor mellett. Aztán Vecsés előtt megálltak. Így volt?!

Vádlott: Nem a főúton, hanem egy keresztúton állítottam le a kocsit.

Tanács elnöke: Akkor miről beszéltek? Biztosan megtárgyalták, kinek mi lesz a tennivalója. Így volt?! Terv szerint magának mit kellett volna csinálnia?

Vádlott: Semmit.

Tanács elnöke: Az ügyészségen egészen mást vallott, felolvassam?

Vádlott: Nem. Nem kell felolvasni. A géppisztolyát kerestem, de nem találtam. Utána visszaszaladtam, és eljöttünk a környékről.

Tanács elnöke: Ez igaz! De közben is történt egy és más, azt is mondja el!

Vádlott: Hát megálltunk, és én szaladtam a bódéhoz.

Tanács elnöke: Ki nyitotta fel a motorház-tetőt?

Vádlott: Én.

Tanács elnöke: Miért?

Vádlott: Hát…

Tanács elnöke: Hogy odamenjen a rendőr?

Vádlott: Nem én ütöttem le, Soós csinálta. Józsival együtt tették be a csomagtartóba. A bódéban nem leltem meg a géppisztolyt. Nagyon féltem.

Tanács elnöke: Kitől vagy mitől félt?

Vádlott: Soóstól.

Tanács elnöke: A rendőr kétszer jött a kocsijukhoz. Mikor visszasietett őrhelyére a villanylámpáért, mit mondott Soós Lajosnak!?

Vádlott: Semmit.

Tanács elnöke: Ki tett szemrehányást Soósnak, hogy miért nem ütött még?

Vádlott: Nem tudom.

Tanács elnöke: Az ügyészségen elismerte, hogy akkor intett a barátjának, üssön már, amikor Gyulai Károly visszament őrhelyére a villanylámpáért. Maga sürgette Soóst, hogy üssön már.

Vádlott: Nem emlékszem.

Tanács elnöke: Mikor a főútról letértek, ki vette észre, hogy a rendőr nyöszörög?

Vádlott: György József. Mondta is, álljunk meg, mert még él.

Tanács elnöke: Megálltak. Maga mit csinált akkor?

Vádlott: Semmit. György meg Soós ment oda.

Tanács elnöke: Puffanásokat se hallott?

Vádlott: De igen. Soós fejbe vágta. De amikor megálltunk ott, ahol gödröt ástunk neki, akkor is megütötte. A háta mögött álltam. Ezt György is látta. Én nem ütöttem.

Tanács elnöke: Kinél volt a pisztoly? Azzal mit csináltak?

Vádlott: Nem emlékszem rá, nem tudom.

Tanács elnöke: Mikor megálltak ott, ahol Gyulai Károlyt eltemették, maga mit csinált?

Vádlott: Kivették a csomagtartóból. Az egyik lába be is akadt, a cipője is leesett. Soós még ott is ütötte.

Tanács elnöke : Ki adta Soós kezébe a kést?

Vádlott: Józsi! Tőle kért kést.

Tanács elnöke: És maga mit csinált?

Vádlott: Nagyon sötét volt, zuhogott az eső. Laci azt mondta, tisztítsuk ki a csomagtartót.

Tanács elnöke: A gödröt ki ásta?

Vádlott: Józsi! Én csak segítettem neki. Cigarettáztam.

Tanács elnöke: Ki tette a gödörbe Gyulai Károlyt?

Vádlott: György meg Soós. Mivel Soós hívott, hogy segítsünk neki, szóltam Györgynek, menjen oda, mert én irtózom a vértől.

Tanács elnöke: És még mit csináltak ott?

Vádlott: Halkan beszélgettünk meg cigarettáztunk. A csikkeket is ott dobtuk el, mondta is másnap Soós, hogy az hiba volt, nyom lehet.

Tanács elnöke: Amikor a kukoricatöveket visszanyomkodták, akkor ki mondta azt: „Lesz legalább fejfája?"

Vádlott: György.

Tanács elnöke: Nem maga?! Azt mondta a kihallgatásokon, hogy maga mondta. Kényszerítették rá, hogy mondja?

Vádlott: Nem kényszerítettek. Nem nyúltak hozzám. Józsi mondta.

Tanács elnöke: Mit csináltak a féltengellyel meg az ásóval?

Vádlott: György lemosta, s aztán eldobták.

Tanács elnöke: Maga ebben nem vett részt?! Mit csinált?

Vádlott: Cigarettáztam.

A három rendőrgyilkos a tárgyaláson a gyilkosság után történteket egybehangzóan mondta el.

Soós Polski Fiatjával Vecsésre mentek, s a Tó utca 13/a számú ház előtt megálltak. Útközben György pálinkát kért, de nem kapott, mert sem Soósnál, sem Némethnél nem volt. György és Németh a háztól nyolcvan-száz méterre levő temetőben bújt meg, míg Soós megmosakodott, átöltözött. A temetőben történtekről György így számolt be:

– Lacitól azzal váltunk el, hogy hamarosan visszajön és hazavisz bennünket. A kis Némethtel a sírok között sétáltunk, ácsorogtunk. Csendes volt a környék. Mikor cigarettára gyújtott, féltem, hogy a fényt meglátják, megtanítottam, hogyan kell úgy cigarettázni, hogy senki észre ne vegye. Megmutattam neki a pisztolyt is. Kérte, tanítsam meg, hogyan kell kezelni. Katonaviselt vagyok, tudok fegyverrel bánni. Kioktattam. Az idő nehezen telt, esett, és mi fáztunk is. Több mint egy órát kellett várni Soósra.

Németh megkérdezte, van-e feleségem meg gyermekem. Mondtam neki, négy törvényes gyerek apja vagyok.

„Tudod, Józsi, én ha kell, mindenkit kinyírok, de a gyerekeseket sajnálom. Borairól is csak a személyi igazolványából tudtuk meg, hogy három gyereke van" – mondta.

Most az elsőrendű vádlotthoz fordult a bíró.

Tanács elnöke: Mi történt az után, hogy a kocsival visszatértek Vecsésre?

Vádlott: Hazamentem. Rendbe szedtem magam, társaim addig a temetőben bújtak el. Mikor kijöttem a házból, sziszegtem nekik, és kerülő úton visszajöttünk Pestre, Összekuszálódott bennem minden. Betegállományban voltam, mégis bementem az István Kórházba dolgozni.

Tanács elnöke: Amíg a lakásban tartózkodott, hol volt a pisztoly?

Vádlott: Györgynél. Még a kocsiban odaadtam neki. Ő értett közülünk a legjobban hozzá.

Tanács elnöke: Az előbb azt mondta, kerülő úton tértek vissza Budapestre. Legyen szíves arra válaszolni, mennyi ideig tartott az út, és közben miről beszélgettek?

Vádlott: Sokáig. Mert nagy kerülőt csináltam, majdnem járhatatlan utakon jöttünk, hogy elkerüljük a szobor környékét. Nem emlékszem, mennyi időbe telt, amíg a Nagyvárad térre érkeztünk. De az biztos, hogy már világos volt.

Tanács elnöke: Arról is számoljon be, hogy miről beszélgettek.

Vádlott: A kis Némethnek szemrehányást tettem, mert nem találta meg a géppisztolyt. Azt válaszolta: „Nagyon ideges voltam, de ez is jó lesz. Még ma elmegyünk a Mester utcába, és kirámoljuk az OTP-t.” Először György nem egyezett bele. Ha jól emlékszem, valami olyasfélét mondott, hogy neki ez is elég volt mára. Nagyon elfáradt, meg fáj az oldala. Németh azonban erősködött. „Ha nem tartasz velünk, megcsináljuk Lacival, de akkor jóval kevesebbet kapsz.” Jóska olyasmit mondott: „Én nem megyek, jobb, ha te is nyugton maradsz.” Pityu ragaszkodott hozzá, hogy még aznap, vagyis július 10-én, de legkésőbb csütörtökön csináljuk meg a bankot. „Remélem, te nem vagy úgy berezelve, mint Józsi?” – fordult felém. „Öregem, kis Németh, várjunk, hadd csillapodjanak le a kedélyek. Ha kiderül, akkora felhajtás lesz… Hülyeség lenne, ha ma vagy holnap mennénk rá a bankra. Az egész ország, a rendőrség minket keresne” – mondtam neki. „De nem találna meg” – felelte Németh. Alig tudtuk lebeszélni.

Tanács elnöke: Megérkeztek a Nagyvárad térre. Hogyan búcsúztak el egymástól, miben állapodtak meg?

Vádlott: Arra nem emlékszem, hogy hazavittem-e Györgyöt vagy sem. Azt tudom, hogy a kis Némethtel abban állapodtunk meg, hogy a Mester utca és a Hámán Kató út kereszteződésénél levő kis téren

találkozunk, nem a Ferenc téren. Ez a kórházhoz közelebb van, meg csendesebb is. Mint már említettem, bementem a munkahelyemre, és volt bőven időm, hogy a kocsit teljesen rendbe tegyem. Kívül-belül lemostam. A csomagtartóba meg kiöntöttem fél doboz bordó festéket, amit vagy a garázsban találtam, vagy a kocsimban volt, nem tudom. De még aznap vagy másnap, erre sem tudok pontos választ adni, vettem Neolux 830-as festéket is. Ez a legdrágább, úgy tudom, ilyet használnak a Mercedeshez is, azt is odakentem.

Tanács elnöke: Ki javasolta, kinek a tanácsára cselekedett így?

Vádlott: Talán senki, de lehet, hogy Józsi vagy Németh mondta. A vérnyomokat eltüntettem, le is súroltam a csomagtartó belsejét meg a fenekét, de tetszenek tudni, biztos, ami biztos, azért maszatoltam be kétféle festékkel is, hogy soha senki ne jöhessen rá.

Tanács elnöke: De rájöttek.

Vádlott: Hát igen.

Tanács elnöke: Mi lett a pisztoly sorsa?

Vádlott: György visszaadta. Igaz, kértem is tőle. Törülközőbe jól becsavartam, papírzacskóba tettem, még egy nylonba is becsomagoltam, s a gyáli erdőben, az úttól tizenkét lépésre, egy fa alatt elástam. Ott volt július 15-éig, vasárnapig, amíg a kis Németh el nem hozta. Nem mertem otthon tartani. Jól számítottam, mert a kocsimat is megnézték már csütörtökön vagy pénteken. Még egy karcolást sem találtak rajta, az esemény előtt hozattam rendbe, mert volt egy karambolom, és a biztosító fizetett.

Tanács elnöke: A Steinmetz kapitány szobránál három rendőr felváltva teljesített szolgálatot. Miért Gyulait szemelték ki?

Vádlott: Ő volt a legbarátságosabb, a legsegítőkészebb. Tudtam, ha megállunk, biztosan odajön és felajánlja a segítségét Hát ezért…

Ügyész: György József érdekében miért vállalt többet magára, mint amit elkövetett?

Vádlott: Akarnám menteni, de nem érdemli meg. De soha nem felejtem el neki, hogy Sopronkőhidán kaptam tőle egy paradicsomot, amihez ott szinte lehetetlen volt hozzájutni. Többször is eszembe juttatta ezt, mert az ilyesmi ott nagy kincs!

Ügyész: Arra adjon választ, amikor Németh a gyáli erdőben a pisztolyért elment, ez hogyan zajlott le?

Vádlott: Nagy volt a felhajtás Vecsés környékén. Rengeteg rendőr meg katona járt-kelt ott. Tudtam, hogy minket kereshetnek. Nem találtam biztosnak a helyet, ahova elrejtettem a pisztolyt, de nem mertem érte menni. Arra sem emlékeztem, hogy az ujjlenyomatomat

tökéletesen letöröltem-e vagy sem. Szóval, nem mertem érte menni. Társaimnak elmondtam, hogy nincs a fegyver jó helyen, el kellene hozni. Németh vállalkozott rá, hogy érte megy. Lerajzoltam meg elmagyaráztam neki, hogy pontosan hol van. Amikor elindultunk arrafelé, akkor is nyüzsögtek ott a katonák. Legjobb lenne, gondoltam, ha simán el tudná hozni. De ha valami galiba keletkezne és megkérdeznék tőle, mit keres ott, akkor azt kellett volna felelnie, randija van egy lánnyal. Ő még azt is ajánlotta, hogy az egyik csajával megy el a pisztolyért. Ebbe nem egyeztem bele, György is ellenezte. Szó szerint nem tudom idézni, de a lényeg az, ha elkapnák őt, amikor hozza a „szerszámot”, inkább tűzharcban lőjék le, de élve ne adja meg magát.

Tanács elnöke: Németh ebbe beleegyezett?

Vádlott: Miért ne?! Nagyon vad gyerek, tőle minden kitelik.

Tanács elnöke: Mi lett a pisztollyal?

Vádlott: Megtalálta és elhozta. Simán kisétált vele az erdőből, mi meg izgatottan vártuk a kocsiban. Mikor visszajött és beült, elindultam. „Hol a pisztoly?” – kérdezte tőle Józsi. „Nem találtam meg, forró a levegő arrafelé is.” Fuccs az egész tervnek – gondoltam magamban. Alig mentünk pár száz métert, ránk kiáltott: „Fel a kezekkel!” A kezében volt a pisztoly. Meg is dicsértem, hogy milyen stramm, bátor kölyök. Akkor ideadta, és másnapig otthon dugtam el. Hétfőn meg bevittem a lőrinci SZTK-ba, és a női W. C.-ben hagytam.

Most hallgassuk meg, hogyan emlékezett a gyilkosság utáni időszakra a másodrendű vádlott, György József.

Tanács elnöke: Eljutottunk odáig, hogy a temetőben vártak Soós Lajosra. Utána mi történt?

Vádlott: Mivel eláztunk meg piszkos lett a ruhánk, Soós tiszta munkaruhát hozott. A kocsiban vettem fel.

Tanács elnöke: A maguk alakja nagyjából azonos. Némethnek is hozott másik ruhát vádlott-társa?

Vádlott: Nem tudom, nem figyeltem meg.

Tanács elnöke: Milyen útvonalon jöttek vissza Pestre?

Vádlott: Erzsébeten keresztül, nagy kerülővel.

Tanács elnöke: Meddig vitte magukat Soós?

Vádlott: A Nagyvárad térig. Ott Soós észrevette, hogy Németh szájában szipka van. Azt hitte, de én is, hogy a rendőré. A kis Németh tiltakozott a gyanúsítás miatt, azt állította, az övé. Ennek ellenére Soós azt tanácsolta, tüntesse el, de minél hamarabb. „Sose

láttam a szádban szipkát. Az kellene csak, hogy ezen bukjunk meg.”

Tanács elnöke: Hány óra volt, amikor a Nagyvárad téren elváltak egymástól?

Vádlott: Gondolom, hat óra lehetett.

Tanács elnöke: Maga hova ment?

Vádlott: Kispestre, a feleségemhez. Búcsúzáskor azt mondta Soós, hogy ne mutatkozzam. „De nincs bagóm” – mondtam, mert nem volt szívnivalóm. „Majd délelőtt kiugrom és hozok. Tíz órakor az Ady Endre utca és a Vörös október utca sarkán várjál.” A megbeszélt időben ott is volt.

Tanács elnöke: Miután megérkezett a lakásra, ott mit csinált?

Vádlott: Megnéztem magam a tükörben. Nagyon zilált voltam. Találtam pálinkát, abból ittam, majd a fürdőszobában rendbe raktam magam. A tornacipő, amit a barátnőmtől kaptam ajándékba, véres volt, meg sáros. Jól lemostam. (A tanácselnök felmutatott egy pár vadonatúj tornacipőt.)

Tanács elnöke: Ilyen volt?

Vádlott: Igen, azon is két kék csík volt.

Tanács elnöke: Folytassa.

Vádlott: Van egy kétfenekű bőröndöm, abba dugtam el a piszkos cuccot. A feleségem fodrászhoz ment. Szakadt az eső, mikor Soós a megbeszélt helyen várt és felvett. Elvitt az SZTK-ba, onnan hazamentem Kispestre. Abban egyeztünk meg, hogy szerdán délután az István Kórház mögötti parkban találkozunk. Mind a hárman ott is voltunk.

Tanács elnöke: Kitől értesült a rendőrgyilkosságról?

Vádlott: Együtt olvastuk az újságban. Abban is megállapodtunk, ha bármelyikünkkel történne valami, a másik kettő tudja, hol a fegyver, mert Soós elmagyarázta, hogy a gyáli erdőben hová rejtette el. Németh még ekkor is azt akarta, hogy csütörtökön csináljuk meg az OTP-t. Soós ez ellen tiltakozott. Azt mondta: „Rossz előérzetem van, rengeteg katona meg rendőr van a környéken.”

Tanács elnöke: Hogy került mégis vissza a fegyver? Maga hozta el?

Vádlott: Nem hagy ki az agyam, hazudni sem akarok, nem jut eszembe pontosan, mikor és milyen körülmények között beszéltük meg, hogy a pisztolyt biztosabb helyre kell vinni. Hárman mentünk érte, de attól a bizonyos helytől távolabb álltunk meg, és Németh vállalta, hogy érte megy. Amíg a kis Némethre vártunk, Soós nagyon ideges lett, ilyennek még nem is láttam. Még azt is mondta, menjünk

innen, mert elkapnak bennünket Nyugtattam. Végre visszajött a kocsihoz Németh, és hozta a pisztolyt. Mind a ketten nagyon megörültünk neki. A sikerre még egy-egy korsó sört is ittunk. Némethtől Laci elvette a fegyvert, de az még akkor is arról ábrándozott, hogy másnap meg kellene csinálni a bankot. „Te barom, nem láttad, hogy kutatnak utánunk?" – torkolltam le. A pisztoly Soósnál maradt. Azzal váltunk el, három nap múlva találkozunk.

Tanács elnöke: Létrejött ez a találkozó? S mit beszéltek akkor?

Vádlott: Igen. Pontosan ott voltunk. Azonnal felelősségre vontam, hogy a megkérdezésünk és beleegyezésünk nélkül miért vitte be a fegyvert az SZTK illemhelyére.

Tanács elnöke: Mit válaszolt rá?

Vádlott: Azt mondta, olyan nagy a felhajtás Vecsés környékén, hogy így biztosabbak lehetünk. Csendben kell maradni. Megkérdeztem tőle: „Mielőtt odavitted, letörölted?" Azt mondta: „Igen." „És a töltényt?" „Azt nem." „Hát ez annyi, hogy bementünk a rendőrségre." Soós mosolyogva fűzte hozzá: „Az nudli…"

Tanács elnöke: Arra adjon választ: tudta, mire készülnek Soósék, mégis miért tartott velük? .

Vádlott: Azért, mert tudtam, hogy az öreget (K. J.) Teri és Mester kirámolta. Soós azért akart mindenáron pénzhez jutni, hogy K. J.-t kártalanítsa, nehogy Terit feljelentse, mert akkor kibukik a törökbálinti ügy.

Tanács elnöke: Soós, álljon fel. Mit szól György József vallomásához?

Vádlott (felállva, Györggyel szembenézve) : Más az ő beállítottsága. Nem meri úgy kifejezni magát, ahogy volt. Ha Teri miatt kellett volna a pénz, eladom a kocsim, abból mindent vissza tudtam volna fizetni. Sokkal több pénzt akartunk. Ez a valóság. Sok mindennel nem értek egyet, amit mondott. A rendőrrel egyedül is elbírtam volna. Ami tény, az tény, ők is részt vettek benne. Ugyanazt akarták, mint én: sok pénzt Én senkit nem vágok. Annyi van a hátamon, hogy átruházhattam volna belőle rá is.

Tanács elnöke: Fenntartja tehát a bíróság előtt tett vallomását?

Vádlott: Igen. A kemény munkát én csináltam. Egyes esetekben valótlan dolgokat mondott. Gyulai nagyon szívós volt. Ők is tudták, mi volt a cél. A kocsiban már fel volt húzva a fegyver, mindenre el voltunk szánva. Ez az igazság!

Tanács elnöke: Mondja, György, csőre volt töltve a kezében levő pisztoly?

Vádlott: Ha én nem vagyok ott, ki tudja mit csináltak volna még! Csütörtökön akarták az OTP-t megcsinálni.

Tanács elnöke: Soós azt állítja, maga is megfogta a rendőrt. Segített neki?

Vádlott: Nem. Németh segített.

Ügyész: Ütleg nélkül nem megy sehova, azt mondta!

Vádlott: Igen. De erősek voltunk. Sokat tornáztunk még a zárkában is. Soós a szememre is hányta, hogy sipi-supi (ütőszerszám) nélkül semmit sem merek vállalni.

Ügyész: A szobornál mit csinált még? A vért ki taposta szét?

Vádlott: Én.

Ügyész: Erről is elfeledkezett! A nyomozás során még azt is tagadta, hogy belenyúlt Gyulai Károly zsebébe! Végül mégis elismerte.

Dr. Zékány Antal: Miért félt maga Soóstól, hisz jó barátok voltak? Mert ilyen kijelentést is tett az ügyészségen.

Vádlott: Személy szerint nem féltem tőle, de ha érezte volna, hogy elárulom, megöl vagy kocsival elüt.

Dr. Zékány: Miért beszélt erről Némethnek Vecsésen a temetőben?

Vádlott: Hogy ő is tudja mihez tartani magát A törökbálinti ügy után szóltam is egy személynek, ha valami történne velem, akkor Soóst kérdezzék meg. Volt egy bűntársa, akivel így tett.

Tanács elnöke: Soós Lajos, hallotta, mit mondott György József. Mi a véleménye erről?

Vádlott: Számot adtam az életemről. Sok mindenben nem mond igazat. Megcsináltuk a balhét, megbuktunk. Nem meri vállalni a felelősséget azért, amit tett. Úgy volt, ahogy már elmondtam. Nem vágni akarom György Józsefet, de ő is éppúgy fogta, mint én.

Tanács elnöke: Gyulai Károly nyakán az orvosszakértők két vágást találtak.

Vádlott: Mit számit az? Én csak egyszer vágtam, az szent.

Valójában milyen volt a kétszeres gyilkos György József, arra legélesebb bizonyíték a tízezer oldalas irathalmazban található orvosi és pszichológiai vélemény.

Ezt ismertetjük most, kisebb – nem lényegi – rövidítésektől eltekintve.

„Kérdésre elmondja, hogy anyai unokatestvére (bátyja) huszonhét

éves korában öngyilkos lett. Ideg-, elmebeteg tudomása szerint nem volt. Anyját nagyon szereti, azért nem tud róla rosszat mondani.

1979 nyarán X. bordatörése volt. Bal kéz hüvelykujja el volt törve, vasajtóba vágta bele. Komolyabb fejsérülése nem volt. Eszméletvesztéssel járó görcsös rosszulléte nem volt. Vérbaja, nemi betegsége nem volt.

Szeszes italt a törökbálinti eset után kezdett inni.

Naponta három üveg sört, fél cseresznyét iszik. Olyankor, ha este ivott még cseresznyét, úgy berúgott, hogy a munkatársak vitték haza. Munka után szokott inni. Ittas állapotban nem kötekedő, de ha megsértik, józan állapotban nem szól érte, míg ittasan nem hagyja annyiban. Ittasan verekedése volt, ami az összbüntetésébe bele volt számítva. Utóbbi időben, főleg, ha szabadszombatos, elég gyakran leittasodott úgy, hogy nem emlékezett vissza a vele történtekre.

Elvonókúrán 1971-ben volt, a hat év szabadságvesztés letöltése után. Emlékezete szerint több hónapig nem ivott. Mióta jelen ügyben le van tartóztatva (október 3.), már leszokott az italról, nem kívánja. Az előzetes letartóztatása előtt önkéntes alkohol-elvonókúrát kezdett, de közben letartóztatták.

Jelenlegi panasza: gyomoridegessége van, ez a panasza a letartóztatása előtt is fennállt, már Kőhidán is volt olyan érzése, mintha gombóc lenne a gyomrában.

Iskolai végzettsége az iratai szerint nyolc általános, de valójában csak öt osztályt végzett, inkább olvasott, mint tanult. Az Odüsszeuszt és egyéb könyveket is szeretett olvasni.

Cukrászipari tanuló volt, ígéretet tett arra, hogy leteszi a nyolc osztályt, a lehetőség is megvolt adva, de nem élt vele. A szövőszakmát tanulta ki, mint segédmester dolgozhat, ennek megfelelően kapott papírt.

Több munkahelye volt. 1957—1958-ban, amikor a cukrászipari tanulóiskolában megbukott, Várpalotán, a bányában segédmunkásként dolgozott Három éve dolgozik kocsikísérőként a Vörös Október Ruhagyárban.

Először tizennyolc éves korában volt büntetve, tulajdon elleni bűntett miatt.

Vizsgálatkor tudata tiszta, minden tekintetben helyesen tájékozott. Megjelenése rendezett, magatartása a helyzethez illő. A feltett kérdésekre mindenkor készségesen, odaillően válaszol. Válaszaiban bizonyos ravasz, nagyzolási tendencia mellett módot talál arra, hogy alacsony iskolai végzettségét hangsúlyozza. Mintegy mellékesen

megemlíti például, hogy olvasta a teljes Jókai-sorozatot, különösen kedveli az indiai mitológiát és általában a mitológiai természetű műveket. Olvasta az ógörög és a római mitológiát, a Kalevalát és más hasonló könyveket is. Ugyanakkor közli, hogy – bár iratainak zömében nyolc általános iskolai végzettség szerepel, amely nélkül szakképesítést nem szerezhetett volna – valójában csak öt osztályt végzett. Egy alkalommal valamelyik jegyzőkönyv felvételekor nyolcosztályos végzettséget diktált be, és attól kezdve ez szerepel iskolai végzettségként, és ez került be hivatalos irataiba is. Megjegyzi, hogy hasonló jelenség bűnözőknél gyakori, és tényleges iskolai végzettségük alacsonyabb, mint ahogy az az irataikban szerepel.

Elmebetegségre utaló figyelemzavarok, érzékcsalódások vagy téveszmék nem észlelhetők. A több órás vizsgálat alatt a vizsgálat menetére mindvégig koncentrál, és a lehetőség szerint szem előtt tartja nemcsak a saját, hanem – bizonyos mértékig – Soós valódi vagy vélt védekezési szempontjait is. Soós »vezéregyéniségét« kidomborítva, bizonyos mértékig saját szerepét, illetve »közkatonai« mivoltát demonstrálja, ugyanakkor módot talál arra, hogy egy-egy elejtett szóval jellemezze Soós »különleges idegállapotát«, személyiségének különleges, mások számára érthetetlen vonásait.

Személyisége, életvitele egyértelműen szociopatiás, érzelmi ridegség mellett. A terhére rótt cselekmények jellegével, törvényes tilalmasságával és várható következményeivel tisztában van, velük kapcsolatban a megfelelő védekezésre képes.

A cselekményekről saját emlékezete alapján – védekezési szempontjainak szem előtt tartásával, azaz saját szerepének lehetőség szerinti aláértékelésével – számol be.

Korának megfelelő külsejű, jól fejlett, közepesen táplált, izmos férfi.”

Mint a többi vádlottnál, György Józsefnél is elkészítették a pszichológiai szakvéleményt. Ebben az általa elkövetett súlyos bűncselekményekről is beszámolt, természetesen a saját maga védekezési szempontjainak megfelelően. Nézzük most ezt a szakvéleményt.

„A vizsgálat során nevezett rendezett magatartást tanúsított, a vizsgálattal megfelelően együttműködött, elmebetegségre vagy tudatzavarra utaló tünetek a vizsgálat során nem voltak észlelhetők.

Pszichológiai vizsgálatnál az átlagosnál kissé gyengébb, de a gyengeelméjűség fokát el nem érő értelmi teljesítményt mutat. Az

egyes tesztpróbák közül kiemelendő a tanult ismeretanyag gyengébb színvonala, emellett azonban a jó logikai és kombinatív képesség jelei. Ez az értelmi konstelláció – az előzményi adatoknak megfelelően – alacsonyabban iskolázott, de kielégítő praktikus intelligenciájú értelmi színvonalra utal.

A pszichológusnak mozzanatról mozzanatra eleveníti fel az 1979. július 9-i és 10-i eseményeket.

Barátjáról, bűntársáról is véleményt nyilvánított.

Soóssal kapcsolatban dicsekedő hangnemben beszélt, kérdésre elmondja, hogy fenntartás nélkül követte utasításait, mert szerinte »egyedi jelenség volt«, rendkívül vakmerő, de sokszor furcsa viselkedésű embernek ismerte meg. Ennek illusztrálására elmondja, hogy a börtönzárkában Soós egy alkalommal fogadásból ötszáz fekvőtámaszt végzett megszakítás nélkül. Egy velük együtt raboskodó korábbi tornász sportoló előzőleg ugyanis azt állította, hogy ilyen teljesítmény lehetetlenség, mert bármilyen erős izomzatú, testi felépítésű az ember, izomgörcs következik be. Soós ennek ellenére végigcsinálta az ötszáz gyakorlatot. Más esetben, ugyancsak fogadásból, ujjnyi vastag asztallapot ököllel átütött.

Az elvégzett pszichológiai vizsgálat alapján György Józsefnél sem értelmi károsodás, sem elmebetegségre utaló tünet nem észlelhető. Magatartása a vizsgálat során mindvégig rendezett, a feltett kérdésekre és helyzetekre jól reagál, gyorsan és pontosan ad választ A Soós iránti elismerő, rajongó véleménye részben reálisnak tűnik, részben azonban a gyanúsítotti felelősség elhárítására is szolgálhat. A személyiségvizsgáló tesztben kiegyensúlyozatlanabb, de nem patológiai színezetű személyiségvonások állapíthatók meg.”

Utoljára a harmadrendű vádlott, Németh István idézte fel – sűrű bírói kérdésekre – a rendőrgyilkosság után történteket. Nem érdektelen ezeket a részleteket sem megeleveníteni: tovább árnyalják a tettesek személyiségét, s azt is jelzik, hogy milyen további fenyegetést jelentett volna a társadalomra, ha végül nem kerülnek rendőrkézre. Ugyanakkor azt is megérthetjük, miért kell a rendőrségnek a nyomozás során visszatartania sok információt: a még szabadlábon levő tettesek cselekedeteit ugyanis nagymértékben befolyásolja, mennyit tudnak meg a nyomozás eredményeiről.

Tanács elnöke: A vecsési temetőben mit mondott magának György József?

Vádlott: Hogy neki négy gyereke van. Meg hogy régi, megbízható, jó cimborája Soós!

Tanács elnöke: Azt mondta, hogy ő is tart Soóstól, fél tőle?

Vádlott: Miért félne? Sok eseményt csináltak együtt. „Legmegbízhatóbb haverom Soós, majd te is ezt mondod róla, ha még jobban megismered.” Ezt mondta.

Tanács elnöke: Amikor a Nagyvárad téren kiszállt a kocsiból, hova ment, mit csinált?

Vádlott: Dolgozni mentem.

Tanács elnöke: Akkor már nem érezte rosszul magát, nem fájt semmije?

Vádlott: Nem. Egész nap dolgoztam. Ezt bizonyíthatja a kocsikísérőm is. A többiek is dolgozni mentek.

Tanács elnöke: Mikor találkoztak?

Vádlott: A rendőrügy után másnap vagy harmadnap a Hámán Kató útnál levő kis parkban.

Tanács elnöke: Miről beszélgettek?

Vádlott: Nem emlékszem rá.

Tanács elnöke: Kitől hallott először a rendőrgyilkosságról? Vagy újságban olvasott róla?

Vádlott: Széltében-hosszában beszélték, nem figyeltem oda. Az újságban is olvastam.

Tanács elnöke: A parkban szó volt arról, ha most nem lehet a „bankot megcsinálni”, akkor valami mást kellene tenni?

Vádlott: Csináljunk kisebb balhét, ezt mondtam.

Tanács elnöke: Erre biztatta társait?!

Vádlott: Nem. Csak megemlítettem.

Tanács elnöke: Miért?

Vádlott: Hogy pénzt szerezzünk.

Tanács elnöke: Mit válaszolt Soós?

Vádlott: Nem lehet, mert nagy a balhé, talpon van minden rendőr.

Tanács elnöke: A rendőr megölése előtt milyen bűncselekményt követett el?

Vádlott: A Borai-ügyet.

Tanács elnöke: Nem arra céloztam, hanem olyan bűncselekményekre, amelyekkel most nem vádolják magukat.

Vádlott: Sok olyan volt. A rendőrügy előtt két nappal a tizennyolcadik kerületben, a Besztercebánya úton kinyitottunk egy jugoszláv kocsit, abból bőrkabátot emeltünk el. Másnap, vasárnap este lent jártunk Százhalombattán, s mikor elbúcsúztunk a csajtól,

egy Gelkás kocsiból benzinjegyet vettem ki.

Tanács elnöke: A Gyulai-ügy után továbbra is kapcsolatban maradt Soós Lajossal?

Vádlott: Természetesen.

Tanács elnöke: Mit csináltak együtt?

Vádlott: Több balhét, mert nem volt pénzünk. Abban biztos vagyok, hogy egy 1500-as Fiatot elkötöttünk. De több autót fel is törtünk.

(Augusztus 11-én a Corvin mozi ruhatárából Németh ellopta Sz. Sándor aktatáskáját, amiben a többi között ezer forint készpénz is volt Ebből ötszáz forintot másnap este Soósnéval hármasban elköltöttek.

Augusztus 14-én, a késő esti órákban, a XI. kerület, Bartók Béla út 19. számú ház előtt parkoló kocsit lopta el Németh. A közelben tartózkodó Soós Lajost és feleségét felvette, és Kispest felé menet a kocsiban négyezer forintot találtak, amelyet Soóssal elfeleztek, majd amikor a benzin elfogyott, kiszálltak, és a kocsit az utcán hagyták.

Az Alkotmány napján, augusztus 20-án újból a Bartók Béla úton „dolgoztak”. A vádirat szerint: „Németh István vádlott 1979. augusztus 20-án, az esti órákban C. Ferenc sértettnek a Budapest XI., Bartók Béla úton levő Bukarest étterem előtt parkoló személygépkocsijába – miközben Soós Lajos vádlott a közelben figyelt – a nyitva felejtett ajtón keresztül behajolt, és onnan háromezer-kilencszázhúsz forint értékben zsebrádiót, fényképezőgépet, bőrkabátot, esernyőt és autóstáskát lopott el. A sértett a vádlottat tetten érte, az okozott kár megtérült.”

A XI. kerületi rendőrkapitányságon augusztus 23-ig volt őrizetben Németh István. Kiszabadulása után. 31-én, szintén az esti órákban már a VIII. kerület, Kisfaludy köz és Üllői út közötti átjáróban Cs. Zoltán kocsiját törte fel, abból négyszáz forint értékű öngyújtót, íróeszközöket. Patyolat-cédulát, húsz literre szóló benzinjegyet és autóstáskát – a benne levő személyi okmányokkal – lopott el.

Másnap éjszaka a IX. kerületben, saját otthona közelében „dolgozott”. A Márton utca 17. előtt D. D. kocsijának a zárát törte fel, s abból zálogcédulát, napszemüveget, autóstáskát „vett magához”. Szeptember 18-án már nem egyedül, hanem Soóssal közösen hatoltak be a Gyermekélelmezési Vállalat Kassa út 123. alatt levő telepére. Két gépkocsiból — tanksapka lefeszítése útján – száz liter üzemanyagot loptak, két kocsi ajtaját kifeszítették, és négyszáz literre szóló benzinjegyet, egy ventillátort és szerszámokat

loptak el.)

Nem érdektelen felidézni a következő epizódot, mely egy eltervezett, de végül – meglátjuk, miért – meg nem valósított gyilkosságra vonatkozik.

Tanács elnöke: Németh! Járt ön ezután Hajdúszoboszlón is. Kivel?

Vádlott: Soóssal, Terivel meg Mesterrel.

Tanács elnöke: őket már ismerte?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: Mit csináltak Szoboszlón?

Vádlott: Loptunk. Birkát, kacsát, libát loptunk, meg néhány autót kinyitottunk.

(Hajdúszoboszlóra Soós kérésére ment le. Soósnak az volt a terve, hogy a fürdővárosban agyonveri Mester Jánost és elássa. Felesége tudott a törökbálinti gyilkosságukról, és elmondta új élettársának, Mester Jánosnak. Annak ellenére, hogy Mesterrel több vagyon elleni bűncselekményt közösen követtek el, s a Némethtel együtt lopott tárgyak egy részét Mester értékesítette, Soós nem bízott meg benne.

Mester Terinek köszönheti életben maradását, aki nem tágított egy lépést sem mellőlük, Soósnak így nem volt lehetősége a „leszámolásra”. Teri később szóval is kérlelte, hogy ne tegye el láb alól Mestert. Németh tudott Soós szándékáról, és szükség esetén segített volna Mester János meggyilkolásában, elrejtésében, ha sor kerül rá. Ezért ment Soósékkal Hajdúszoboszlóra.)

Tanács elnöke: Gyulai Károly meggyilkolása után járt Százhalombattán?

Vádlott: Igen.

Tanács elnöke: A kislánynak elmondta, mit csináltak, miben vett részt?

Vádlott: Azt mondtam neki, végrehajtottuk a balhét.

Tanács elnöke: Maga egyetértett azzal, hogy meg kell ölni a rendőrt?

Vádlott: Nem.

Tanács elnöke: Akkor miért nem szállt ki?

Vádlott: Nem lehetett.

Tanács elnöke: Soós Lajossal közösen tíz-tizenöt féle tervet is megvitattak, hogyan lehetne fegyverhez jutni! Igen?!

Vádlott: Így van.

Tanács elnöke: Soós arra is kioktatta, elfogása esetén hogyan viselkedjen. Milyen tanácsokat adott?

Vádlott: Különféléket. Azt hajtogatta, mindent le kell tagadni.

Tanács elnöke: Ki tanította meg a fegyver kezelésére?

Vádlott: Józsi! György József.

Tanács elnöke: A cselekményüket értékelték, megállapították, mikor és hol követtek el hibát?

Vádlott: Igen, megbeszéltük. Az ujjlenyomatom ott maradt az őrbódéban levő széken, meg a kilincset is megfogtam.

Tanács elnöke: A gyilkosság révén sem jutottak géppisztolyhoz, holott azt akartak szerezni. Milyen újabb szerzési elképzelésük volt?

Vádlott: A pisztollyal meg tudtunk volna támadni egy olyan rendőrt, akinél géppisztoly van. Akkor mind a hárman fegyverhez juthattunk volna.

Tanács elnöke: Mikor járt a Vidám Parkban?

Vádlott: Szerdán! A rendőrügy utáni szerdán!

Tanács elnöke: Kivel volt ott, és mit csinált?

Vádlott: Szórakoztam. Azzal a lánnyal, akkor éppen feljött Pestre az anyjával meg a testvérével. Velük voltam.

Tanács elnöke: A kislánynak mit mondott?

Vádlott: Hamarosan lesz sok pénzem, túl vagyunk a rendőrügyön. Veszek kocsit meg kéglit.

Tanács elnöke: Mást is mondott még neki? Újságról is szó volt?

Vádlott: Igen. Kértem, szerezzen egy rendőrújságot. Kíváncsi voltam, mit írnak benne, ez a további magatartásunk miatt lett volna fontos.

Tanács elnöke: Értem. Arra adjon választ, Soós Lajosnak mikor mondta el a vidám parki kirándulásukat, s ő ezt hogyan fogadta?

Vádlott: Másnap. Nagyon dühös lett. Kérdőre vont, miért kellett elmondanom, hogy mit csináltunk. Csitítottam, nyugtattam. Meg lehet a csajban bízni, már többször próbára tettem, lakat van a száján, ő nem fog beköpni bennünket. Soóst azonban nem tudtam megnyugtatni, pedig a kislány megbízható. Én annak tartottam.

Tanács elnöke: Soóssal ekkor miről beszéltek még?

Vádlott: Laci azt mondta, a rendőrség két férfit meg egy nőt keres, azokat gyanúsítják az üggyel. Kérte, hogy a ruhát, amiben ott voltam, semmisítsem meg, mert biztos van rajta vérfolt. A tanácsa szerint jártam el.

Tanács elnöke: Mi lett a cipő sorsa?

Vádlott: Vékony lábam van, magasított sarkú cipőm volt. Azokat is kihajítottam. Az egyiket utcai kukába dobtam, a másikat is eldobtam valahol.

Tanács elnöke: Arról beszéljen, mit mondott Soósnak?

Vádlott: Nemcsak neki, hanem Józsinak is mondtam, ha gyávák, és nem merik velem megcsinálni a bankot, legalább kisebb ügyeknél segítsenek, mert nincs pénzem, meg kocsit akarok venni.

Tanács elnöke: Mikor megtudta, hogy Soós Gyulai Károly lőfegyverét az SZTK-ban hagyta, mit szólt ehhez?

Vádlott: Előbb Józsi korholta meg. Mikor felelősségre vontam, miért tette, azt válaszolta, egy-másfél hónap múlva csinálunk újabb rendőrügyet, és akkor megint lesz fegyverünk. „Pusztulj-gurulj”, ha nem tudjuk szépszerivel elvenni tőle.

Tanács elnöke: Soós mit mondott, ki vitte be a fegyvert az SZTK női illemhelyére?

Vádlott: Egy nőismerőse. „Tudom, hogy sáros a nő, van több fekete ügye. Azzal vitettem be.”

Tanács elnöke: Elhitte?

Vádlott: Miért ne? Laciban megbíztam. Nekem soha nem hazudott. Igaz, hogy az ékszerért nem kaptam tőle dohányt, de a lopásban sokat segített, ott nem vert át.

Tanács elnöke (Soós Lajoshoz): Hallotta, mit mondott vádlott-társa, Németh István. Mit szól ehhez? Van észrevétele?

Soós: összevissza beszél. Van, ami megfelel a valóságnak, de nagy része hazugság.

Tanács elnöke: Nézzen, Németh, Soós szemébe!

(A bírói felszólításnak nem tett eleget.)

Soós: Annyit kérnék, György fáradjon ki egy pillanatra.

Tanács elnöke: Vezessék ki György Józsefet a teremből.

(Két őr Györgyöt azonnal kivezette.)

Tanács elnöke: Mit akar mondani?! Tessék!

Vádlott: Hét éve húzódott a rendőrgyilkosság, György többször lebeszélt róla. Sokat ültem. Mindig elvittem a balhét, most is elviszem. Ha Némethtel nem találkoztam volna, lehet, hogy nincs rendőrügyem.

Tanács elnöke: Ő volt a felbújtó?

Vádlott: Bizony, ő volt a felbújtónk, ő sürgette, azt is mondhatnám, ő hajtott bele. Nem vagyok én ártatlan, de Németh erőszakoskodott. Ő vitt bele, nekem nem mindenáron kellett a pénz, könnyebben is hozzá tudtam volna jutni. Állandóan sürgetett, hogy a bankot csináljuk meg bármilyen áron, mert pénzre van szüksége, hogy kocsit vehessen.

Tanács elnöke: Németh István, hallotta, mit mondott vádlott-

társa? Van észrevétele? Mit szól hozzá?

Vádlott: Hát… így volt!

(A tanácsvezető bíró utasítására György Józsefet visszavezették a tárgyalóterembe. A három rendőrgyilkos szembesítése, az igazság kiderítése érdekében, tovább folyt.)

Tanács elnöke: György József, hallotta mit mondott, mit vallott Németh. Észrevétele van?

Vádlott: Soóst 1971 óta foglalkoztatta a fegyverszerzés. Tudtam, mire akarja használni, többször lebeszéltem róla. Most is azt kellett volna tennem. Ha Németh nincs Soós mellett, akkor Borai is meg Gyulai is élne. Tessenek elhinni, így van. Németh kergetett bele bennünket.

Tanács elnöke: Maga szerint Németh kényszerített helyzetben volt?

Vádlott: Nem, tanácselnök úr, annyira nem, hogy csütörtökön már a Mester utcai bankot akarta kirabolni. Mondtam is Soósnak, bolond ez a gyerek, kopjon le róla, amíg nem késő. Én akadályoztam meg a bankrablást azzal, hogy lebeszéltem Soóst. Németh egyedül nem merte megcsinálni, meg fegyvere sem volt. Azt is mondtam Lacinak, hogy az egész ország minket keres, most nem szabad újabb balhéba belemenni. Ez hatott rá. Én akadályoztam meg a bankrablást!

(György József vallomása alatt Németh újból lehajtott fejjel állt a bírói emelvény előtt. A tanácsvezető kétszer is rászólt: „Nézzen György szemébe!”, de ennek sem tett eleget.)

Tanács elnöke: György, van még mondanivalója?

Vádlott: Igen. Megtörtént, most már nem lehet mit csinálni, nem lehet rajta változtatni. Ha akkor a szobornál Németh nem mondja: „Miért nem ütsz már?”, amikor Gyulai visszament az őrbódéhoz, állítom, bíró úr, a rendőr ma is élne. Soós éleslátású, azonnal cselekszik vagy vár. Mondtam neki: „Ne üss, Laci, mert figyelnek, a közelben ott van egy ház.” El is dugta az ütleget. Németh türelmetlen volt, szinte kényszerítette, hogy leüsse a rendőrt.

Tanács elnöke: Németh István, hallotta, mit mondott György. Megfelel a valóságnak? Így volt?

Vádlott: Igen.

Dr. Molnár József védő: Arra válaszoljon, Németh István, a rendőrségen, kihallgatása alkalmával ismertették magával, hogy a társai mit vallottak?

Vádlott: Lehet, hogy közölték, ki mit vallott.

Soós (helyéről felugorva, ordítva): Hazudik! Nem igaz! Nem is

tudtuk, hogy ki van bent közülünk!

Dr. Molnár: Miért mondta el az eseményt a százhalombattai lánynak?

Vádlott: Hátha elköpi.

Ügyész: Egyik vallomása során szó szerint azt mondta: „Így akartam jó lenni előtte.” Igaz?

Vádlott: Igen.

Lehoczki bíró: Hogyan folyt le a nyomozás?

Soós: Becsületesen. Sokszor volt dolgom a rendőrséggel, a vizsgálati osztályon úriemberek vannak, nekem most olyanokkal volt dolgom. Még egy hangos szavuk se volt. Németh hazudik.

Lehoczki bíró: Maga szerint, György József?

György: A helyszíni szemlét is külön-külön csináltatták meg velünk. Nem sodort ott senki az égvilágon. Hazudik ez a Németh, hazudik. A rendőrségen úgy bántak velünk, hogy a bánásmód ellen egy szavunk sem lehet Nem is tudtunk egymásról, amíg a szembesítésre sor nem került.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint Gyulai Károly halálát a bal oldali fali és a tarkótájék területéről kiinduló többszörös durva koponyatörés és agyroncsolódást okozó lágyrészsérülés, valamint a nyak teljes átmetszésével járó sokkok és a külső vérvesztés együttes hatása okozta.

Az iratismertetés utáni következő tárgyalási napon került sor dr. Friedrich Lajos ügyész vádbeszédére. A vele folytatott beszélgetés alapján már képet kaphattunk arról, mi a vádbeszéd lényege, s hogyan készült fel arra az elsőfokú tárgyalás ügyésze. Beszéde – mely több mint ötven gépelt oldalt tölt meg – jórészt a tárgyalás során elhangzott bizonyítékokat foglalta össze logikus rendben: ezért nem lenne célszerű szó szerint közölni. Egy idézetet azonban engedjen meg az olvasó a nagy hatású perbeszédből. „Tisztelt bíróság! Elöljáróban hadd idézzek egy levélből, amelyet Gyulai Károly földijei, tizenkét ceglédi család írt a fővárosi főügyésznek. »Mély felháborodást váltott ki az ország lakosságából, hogy Gyulai Károly rendőrt brutálisan meggyilkolták. De bíztunk a jó rendőri munkában és a lakosság jó szándékú támogatásában, abban, hogy eredményre vezet a sok fáradságos munka, amely a tettesek kézrekerítéséért folyt. Ez sikerült. Gonosztevőkre nincs kegyelem, a legsúlyosabb büntetést kéri az ország népe.« Hasonló levelek

tucatjaira, telefonhívások százaira hivatkozhatnék, annak példázására, hogy ez az általános közhangulat. Természetesen a – közvélemény direkt módon nem határozhatja meg egy ítélet tartalmát. De ha a jog társadalmi rendeltetését igazán be akarja tölteni, akkor ezeket a társadalmi szintű gondokat fel kell oldani Pontosabban fogalmazva, az ebben az ügyben hozott ítéletnek határozott választ kell adnia a közvéleményt felkavaró kérdésekre. Olyan választ, amelyből egyértelműen kiderül, hogy Magyarországon nem hagyjuk megszerveződni az alvilágot nem engedjük elszabadulni az erőszak poklát…”

Dr. ifjú Réthy Sándor védence, a negyedrendű vádlott Varga László felmentését kérte bebizonyítottság hiányában, s csatolta kérelmében a könyvünkben már említett időtáblázatot. Dr. Blázy László kérte a bíróságot, hogy védence, Mester János ítéletének meghozatalakor vegyék figyelembe enyhítő tényként őszinte, feltáró jellegű vallomását, s mellőzzék a szigorított őrizet kiszabását.

Könyvünknek az az elsődleges célja, hogy egy súlyos, de szerencsére kivételes bűncselekmény-sorozat feltárása révén részletesen, mintegy „belülről” ismertessen meg a magyar igazságszolgáltatás munkájával, tájékoztasson az ügyészi, az ügyvédi, a bírói munka lényegéről. Ezért fontosnak érezzük, hogy az ügyészi indítvány és a jogerős ítélet mellett az ügyvédek is szót kapjanak könyvünkben. Összefoglaló jelleggel ismertettük a védőbeszédeket. Úgy hisszük azonban, hasznos, ha egyiküket – György József védőjének, dr. Orosz Balázsnak a védőbeszédét – nagyobb terjedelemben közöljük. Azért esett a választásunk éppen erre, mert Soós védője, dr. Zékány Antal csak bizonyos tekintetben szállt szembe az ügyészi indítvánnyal, s elsősorban irgalmas ítéletet kért. Németh István védője főleg a Soós által történő kényszerítést hangsúlyozta, s a Pataki Károly sérelmére elkövetett emberölés tárgyalásánál Varga László és ügyvédje, dr. ifj. Réthy Sándor védekezésével is részletesen foglalkoztunk. Dr. Orosz Balázs védőbeszéde különösen azért érdekes a laikus számára is, mert az ügyész által megállapított tényállást alig-alig vitatja, ugyanakkor gyökeresen más álláspontra helyezkedik a jogi minősítés kérdéseiben; vagyis bepillantást enged a jogászi gondolkodásba. Mindamellett pedig azt is bizonyítja, hogy a hivatalból kirendelt védő milyen lelkiismeretesen, komoly felkészültséggel és elegáns

érveléssel igyekezett védencének segítségére lenni. Úgy gondoljuk, felesleges lenne jegyzetekkel-kommentárokkal megszakítani a védőbeszédet; az olvasó úgy – bizonyos rövidítéseket leszámítva – kapja kézhez, ahogy az a tárgyalóteremben is elhangzott, s maga vonhatja le a következtetéseket.

„Tisztelt bíróság! Amikor felszólalásomat megelőzően a bíróság folyosóján irataimat rendeztem, elment mellettem a tárgyalóterem közönsége köréből valaki, aki gúnyos megjegyzést tett védői működésemmel kapcsolatban. Ez ügyben a védőkkel szemben nem ez volt az ellenszenv első megnyilvánulása, és ez is indokolja, hogy mielőtt perbeszédem érdemi részére rátérnék, néhány általános érvényű megjegyzést tegyek, mindenekelőtt a védelem szerepével kapcsolatban, a magam szándékait illetően.

Minden civilizált állam, így a mi államunk törvénye is biztosítja a vádlottnak azt a jogát, hogy védő segítségét vegye igénybe. Ennek a szabálynak az értelmét és a lényegét az adja meg, hogy az a személy, aki ellen a büntetőeljárást folytatják, teljességgel csak akkor tudja a védekezéshez fűződő jogát gyakorolni, ha őt rajta kívül álló személy ennek a jogának érvényesítésében segíti, közreműködik a javára szóló bizonyítékok beszerzésében, az enyhítő körülmények megállapításában, válaszol a vádlott legbizalmasabb kérdéseire, és tanácsaival a segítségére van. Az ügy, amely miatt a büntetőeljárást a vádlottal szemben folytatják, a védőnek nem személyes ügye. A védő nem ért és soha nem érthet egyet az elkövetett bűncselekménnyel. Ezért a másodrendű vádlott által beismert cselekményeket a magam részéről mélyen elítélem, de védőként teljes tevékenységemmel György vádlott védelmét kívánom szolgálni. Ebben az ügyben, ahol rendőrt öltek meg, a nyomozás törvényességéhez nyomatékos közérdek fűződik. Ezért a magam részéről is le kell szögeznem, hogy a nyomozás során György vádlott törvényes védekezéshez fűződő érdekei maradéktalanul érvényesültek, a nyomozási eljárás teljes egészében aggálytalan és mindvégig törvényes volt. Azzal összefüggésben pedig, hogy rendőrt öltek meg, a következőkre kívánok rámutatni: ennek a bűncselekménynek a társadalomra való rendkívüli veszélyességét az adja meg, hogy rendőrt is megöltek. A rendőr megölése pedig valamennyiünk ellen irányul, mert a normatív rendet sérti. Ezt György vádlott tudja, ezzel a váddal néz farkasszemet.

Több vádlottas ügyben, ahol a vádlottak cselekményei egymással összefüggnek, lehetetlen elkerülni a vádlott-társak felelősségének

felvetését. A védői etika tiltja a vádlott-társak helyzetének súlyosbítására vonatkozó előadást, ha az elkerülhető. Védőbeszédemben kizárólag György József személyével és cselekményével, illetve felelősségével kívánok foglalkozni, és a többi vádlottal szemben csak abban az esetben teszek megjegyzést, ha az György vádlott védelmében elkerülhetetlenül szükséges. Ezeknek a gondolatoknak az előrebocsátása után térek rá védőbeszédem érdemi részére.

Tisztelettel kérem a büntetőtanácsot hogy a törökbálinti üggyel kapcsolatban a következő tényállást szíveskedjék megállapítani: 1972 őszén Soós Lajosné javasolta, hogy szülei törökbálinti lakásába törjenek be. Ezt az első- és másodrendű vádlottak meg is kísérelték, de Soósné anyjának otthon tartózkodása folytán a bűntett kísérleti szakban meghiúsult. Soós vádlott javasolta ekkor György József vádlottnak, hogy az ugyanott lakó idős Farkas Józsefné lakásába törjenek be, ahol antik dísztárgyaknak, tetemes értékeknek kell lenniük. A tényállás megállapításánál, véleményem szerint Soós Lajos vallomásával szemben György József vallomását kell alapul venni. Ezt a következővel indokolom: György József mind a nyomozás, mind a tárgyalás folyamán következetes vallomást tett, ezzel ellentétben Soós a vallomásait mindig György vádlott vallomásának megfelelően változtatta meg. Soós a tárgyalásra majdnem mindent újra visszavont. Magyarázatként azt hozta fel, hogy György József »különös hatással volt rá, megsajnálta az idétlen, könyörgő pofáját«, illetve a bizonyítási kísérletnél György állítólag megfogta Soós felső karját, ezzel adva jelt vallomásának megváltoztatására. Soósnak ezzel a magyarázatával kapcsolatban elegendő megjegyezni, hogy a bizonyítási kísérletnél készült fényképfelvételek igazolják: mindkét vádlott mindkét kezén egy-egy lánc volt, amelynek a végét egy-egy nyomozó fogta. Soósnak a jeladásról szóló előadása valótlan, vallomása elfogadhatatlan. Az állandó bírói gyakorlat értelmében Soós teljes vallomása csak abban a körben fogadható el, amelyet védencem előadása vagy egyéb bizonyítékok megerősítenek. Soós Lajos egy, a halálra elszánt ember szilárdságával, mintegy a halál mezsgyéjéről visszatekintve nézi a tárgyalást. Igyekszik a legegyszerűbb és a számára legkézenfekvőbb történetet előadni. Nem zavarják azok a következetlenségek, amelyek vallomásában felfedezhetők, mert »ha én meghalok, haljanak meg a többiek is« – ez az álláspontja.

Soós Lajos haragszik György Józsefre. György a rendőrségen az

elsőrendű vádlottra terhelő, beismerő vallomást tett. Idézek Soós Lajos tárgyalási vallomásaiból. »Nem itt kellene szépíteni a témát Józsikám, hanem a rendőrségen nem kellett volna elvinni a balhét.« Újabb idézet Soóstól: »Neheztelek rá, jól van, talán szeressem?« Ez, meggyőződésem szerint, azt igazolja, hogy Soós vallomásaival ártani akar Györgynek, ami azt jelenti: Soósnak György József vádlottra tett terhelő vallomásait a legnagyobb fenntartással kell kezelni.

A bizonyítási kísérlet, amelyen, mint arra utaltam, személyesen is részt vettem, rendre azt igazolta, amit György József állított, és rendre cáfolta, amit Soós Lajos Györgyre terhelően vallott. A bűnösség megállapításához az szükséges, hogy a vádlott tudata a bűnös magatartást teljes egészében átfogja: Az emberölés bűntettére vonatkozóan ez György József esetében a törökbálinti ügyben hiányzik, György vádlott szándéka nem irányult a sértett megölésére. Az emberölés bűntettének elkövetési magatartása a más megölése. Abban az esetben, ha a bíróság az általam megállapítani kért tényállást veszi ítélkezése alapján, kétségtelen, hogy György József az emberölés bűntettének elkövetési magatartását nem valósította meg. Álláspontom szerint így György József vádlott a törökbálinti ügyben többszörös visszaesőként, bűnszövetségben elkövetett rablás bűntettét valósította meg mint társtettes, amelynek megfelelően tisztelettel kérem a büntetőtanácsot, hogy a vádlott bűnösségét e jogi minősítés szerint szíveskedjék megállapítani.

Gyulai Károly rendőr főtörzsőrmester meggyilkolásával kapcsolatban kérem a tisztelt bíróságot, hogy a tényállást – György Józsefnek a tárgyaláson módosított vallomására alapítva – a következőképpen állapítsa meg:

György József több éven át sikerrel beszélte le Soós Lajost a rendőr megöléséről mivel Soós Lajos György vádlottnak elmondotta, hogy ezt a tervet fontolgatja. Amikor azonban Soós Lajos megismerkedett azzal a »vad gyerekkel«, aki állandóan csak ölni akart, és akit különben Németh Istvánnak neveznek, akkor már Soós Lajost nem lehetett tervének végrehajtásáról lebeszélni. György a vádbeli időben keresőképtelen volt, bordatöréssel otthon feküdt. Soós közölte György Józseffel, hogy a rendőr megölését végrehajtják. A vádbeli napon este Soós meglátogatta György Józsefet, és akkor György közölte, ha érte mennek, ő is velük megy. Kérem a büntetőtanácsot, szíveskedjék megállapítani, hogy György József másodrendű vádlott kizárólag azért ment az első- és harmadrendű vádlottakkal a vádbeli éjszakán Steinmetz kapitány

emlékművéhez, hogy Soós Lajost visszatartsa a bűncselekmény elkövetésétől. Annak igazolására, hogy György még a helyszínen is le akarta beszélni Soóst, felhívom a tisztelt büntetőtanács figyelmét: György József még az elkövetés helyén is azt mondta Soósnak: »Vigyázz, lebbent a függöny, valaki néz bennünket.« Ezt a nyilatkozatot Soós Lajos nem cáfolta. Abban az esetben, ha Németh István Soós Lajosnak nem tesz szemrehányást, hogy mire vár, a bűncselekményt nem követik el. Tényként állapítható meg, hogy György József tevőlegesen Gyulai Károly főtörzsőrmester megölésében nem vett részt. Ebből viszont az következik, hogy György József nem lehet társtettese a megvalósult emberölésnek. Álláspontom szerint György József bűnsegédként részes az elkövetett cselekmény megvalósításában.

Hivatkozom a Legfelsőbb Bíróság azon elvi határozatára, amely szerint, ha az ölés tényállási elemét a vádlott nem valósította meg, úgy nem társtettese az emberölés bűntettének, legfeljebb bűnsegédként vonható felelősségre…

Az ügyész kartárs szép vádbeszédében társtettesként több emberen, különös kegyetlenséggel, részben nyereségvágyból, aljas célból, részben előre kitervelten és hivatalos személy ellen elkövetett emberölés bűntettével vádolja György József védencemet. E jogi minősítéssel kapcsolatban mindenekelőtt arra kívánok utalni, hogy amennyiben a tisztelt büntetőtanács elfogadja a törökbálinti cselekményre vonatkozóan előterjesztett álláspontomat, miszerint György József cselekményét rablásnak kell minősíteni, úgy a több emberen elkövetettség nem állapítható meg. Az előre kiterveltség védencemmel szemben meg nem állapítható, mert György vádlott a bűncselekmény előzetes ki tervelésében, az arra vonatkozó felkészülésben, a terv kovácsolásában részt nem vett. Arra vonatkozólag viszont nincs adat, hogy György szándéka nyereség megszerzésére irányult volna! Ebből pedig az következik, hogy György József másodrendű vádlott terhére nyereségvágyból elkövetettség meg nem állapítható. Úgyszintén nem tartom megállapíthatónak az egyéb aljas indokot vagy célt, illetve a különös kegyetlenséget, amely utóbbinál az állandó bírói gyakorlat azt kívánja meg, hogy a cselekmény végrehajtása az élet kioltásával rendszerint együtt járó kegyetlenséget meghaladó, rendkívüli embertelenséggel történjék, hogy a cselekmény a sértettnek olyan testi szenvedést vagy lelki gyötrelmet okozzon, amely az ember életének kioltásával általában együtt járó szenvedést vagy gyötrelmet

ténylegesen meghaladja. György József másodrendű vádlott tekintetében ez nem állapítható meg. Nem vitathatom a hivatalos személy elleni elkövetettséget. Ilyen indoklás mellett, megítélésem szerint, védencem társtettesként, többszörös visszaesőként, bűnszövetségben elkövetett rablás bűntettében, illetve bűnsegédként, hivatalos személy ellen elkövetett emberölés bűntettében bűnös. Nem György volt, aki a rendőrgyilkosságot fontolgatta, nem ő volt, aki ezt a bűntettet kitervelte, nem ő gyakorolt szándékerősítő hatást Soósra, hanem Németh István. A rendőrgyilkosságot az első- és harmadrendű vádlottak György József nélkül is elkövették volna, a másodrendű vádlott közreműködése nem volt szükségszerű a bűncselekmények elkövetéséhez.

Fontos körülmény, hogy a rendőrgyilkosságban való részvételét György Józsefnek nem a nyereségvágy vagy más cél motiválta, hanem a leleplezéstől való félelem.

A másodrendű vádlott a letartóztatásától kezdve töredelmes – saját magára is terhelő — vallomást tett.

Ebből adódik az a következtetés, hogy a vádlottnak a büntetőeljárás során tanúsított magatartása nem egy profi bűnöző helyzetfelismerése, hanem sokkal inkább feltáró jellegű, önmagát is terhelő, teljes beismerő vallomás, melyben a vádlott őszinte megbánása jut kifejezésre. Ez javára írandó, enyhítő körülmény. Mindezt az ítélet belső arányosságára vonatkozóan terjesztettem elő… Büntetőtörvényünk szerint a büntetés a bűncselekmények elkövetése miatt a törvényben meghatározott joghátrány. Ez nem cél tehát, hanem eszköz. A büntetés célja – a társadalom védelme érdekében – annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés célja tehát a társadalom érdekében alkalmazott általános megelőzés, a társadalom többi tagjában annak tudatosítása, hogy a bűn elkövetése helytelen, másrészt az egyéni megelőzés, amely az elkövető megjavítását szolgálja. A halálbüntetés a jog legvitatottabb kérdéseihez tartozik. Mindenekelőtt azért, mert a halálbüntetés kiszabása esetén nem valósul meg az egyén megjavítását célzó törvényi kívánalom. A társadalom védelme mint általános megelőzés, és az egyén megjavítása mint egyéni megelőzés ugyanis egységben jelentkezik. A kérdés ez idő szerinti megoldatlanságát az is mutatja, hogy büntetőjogunkban csak néhány bűncselekményre szabható ki halálbüntetés, s az mindig alternatív, mindig kivételes büntetésként szerepel. Mindig az ügy konkrét körülményeiből levont belső bírói

meggyőződés tárgya, hogy halálbüntetést szabjon-e ki a bíróság vagy más büntetést A társadalmi viszonyok fejlődésének az a tendenciája, hogy nem a bűnösök vagy helytelenül viselkedő egyénék exstirpálása, hanem azok integrálása a cél mind az egyén, mind a társadalom érdekében. A vád tárgyává tett cselekményekre visszatérve meggyőződésem, hogy György József vádlottat az általa elkövetett cselekmények miatt mind a társadalom, mind a saját érdekében a társadalomtól el kell szigetelni. Ez az elszigetelés azonban a szabadságvesztés-büntetéssel kellőképpen megvalósulhat, és nem szükséges a vádlott kiirtása. Aquinói Tamás írja egyik művében: »Az igazságszolgáltatás lényegében nem más, mint hogy a bíró az igazság kibillent mérlegét ítéletével helyreüti.« Tisztelettel kérem a büntetőtanácsot, György vádlott tekintetében ne üssön túl a szükséges mértéken, és ítélje a vádlottat szabadságvesztés-büntetésre."

A védőbeszédek elhangzása után a négy gyilkos az utolsó szó jogán a következőket mondta:

Soós Lajos: Vesztettem, bűntársaim juttattak ide, de Varga ebben nem részes. Senkire nem fogtam többet, mint amennyit csinált. Hogyan sodródtam ide? A pénz miatt. Magamról talán annyit, hogy bandita vagyok. Pózolok vagy nem pózolok, egyre megy, nekem könnyebb a halálos ítéletet így elviselni. A súly rajtam van. Rögtön szeretek törleszteni, sokszor erre nem volt módom. Csupán az a kérésem az igen tisztelt bírósághoz, hogy az ítélet elhangzása után helyezzék szabadlábra a feleségemet.

A másodrendű vádlott, György József két gyilkosságban volt Soós segítőtársa, s számtalan kisebb-nagyobb betörést, lopást követtek el közösen. Az utolsó szó jogán, remegve, ezeket mondta:

György József: A bűncselekményeimre még rágondolni is szörnyű. Nagyon bűnösnek érzem magam. Csak olyanért haljak meg, amit elkövettem! Nagyon félek a börtöntől, de mégis azt kérném inkább, mert gyermekeim vannak. Onnan úgyis hatvanéves koromban kerülhetnék ki – utána mi várná rám? Ha egyedül lennék, a kötelet választanám. Nagyon megbántam, amit tettem.

Németh István az utolsó szó jogán is az előre betanult szöveget ismételte: Soós kényszerített mindenre.

„A népköztársaság nevében!

A Fővárosi Bíróság Budapesten, 1980. évi április hó 28., 30., május hó 5., 7., 9., 12., 14., 16., 19., 21., 28. és június hó 11. napján tartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő ítéletet:

Az 1979. évi október hó 8. napjától előzetes letartóztatásban levő Soós Lajos elsőrendű vádlott, az 1979. évi november hó 2. napjától előzetes letartóztatásban levő György József másodrendű vádlott, az 1979. évi augusztus 20-tól 23-ig, majd október hó 8. napjától előzetes letartóztatásban levő Németh István harmadrendű vádlott bűnös: társtettesként több emberen, különös kegyetlenséggel, részben nyereségvágyból, aljas célból, előre kitervelten és hivatalos személy ellen elkövetett emberölés bűntettében.

A bíróság ezért:

Soós Lajost mint többszörös visszaesőt főbüntetésül halálbüntetésre és mellékbüntetésül teljes vagyonelkobzásra;

György Józsefet mint többszörös visszaesőt főbüntetésül halálbüntetésre;

Németh Istvánt főbüntetésül életfogytig tartó szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 10 (tíz-) évi közügyektől eltiltásra ítéli.

Az 1979. október 24-től előzetes letartóztatásban levő Varga Lászlót társtettesként, aljas célból, különösen kegyetlen módon elkövetett emberölés bűntettéért főbüntetésül 15 (tizenöt) évi szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 10 (tíz-) évi közügyektől eltiltásra ítéli.

Az 1979. június 4-től 6-ig, majd szeptember 27. napjától előzetes letartóztatásban levő Mester János bűnös: részben társtettesként, nagyobb értékre, üzletszerűen, részben dolog elleni erőszakkal is elkövetett lopás bűntettében, kitartottság bűntettében, kétrendbeli közokirat-hamisítás és kétrendbeli okirattal visszaélés vétségében. A bíróság ezért mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 4 (négy-) évi szabadságvesztésre és 5 (öt-) évi közügyektől eltiltásra ítéli. Egyben elrendeli a vádlott szigorított őrizetét.

Az 1979. október 1. napjától előzetes letartóztatásban levő Soós Lajosné bűnös: társtettesként, nagyobb értékre, üzletszerűen, részben dolog elleni erőszakkal is elkövetett lopás bűntettében és üzletszerű kéjelgés vétségében. A bíróság ezért halmazati büntetésül 2 (két-) évi szabadságvesztésre és 3 (három-) évi közügyektől eltiltásra ítéli.”

Közel három hónappal a Fővárosi Bíróság ítéletének kihirdetése után, szeptember 2-án kezdődött meg a Legfelsőbb Bíróság előtt

Soós Lajos és társai bűnügyének másodfokú tárgyalása. Törvényeink értelmében ezen a fórumon már csak hivatásos bírákból álló tanács elé került az ügy.

A tárgyalás megnyitásánál a tanács elnöke megállapította, hogy mind az öt, előzetes letartóztatásban levő vádlottat előállították, megjelent a Legfőbb Ügyészség képviselője, s ott voltak a védőügyvédek is, így a tárgyalás lefolytatásának nem volt akadálya. (Soós Lajosné, akit az elsőfokú ítélethirdetés után szabadlábra helyeztek, nem jelent meg a tárgyaláson, ez nem is volt kötelező a számára, azon csak védője vett, részt.) A tárgyalás első érdemi részeként az előadó bíró ismertette az iratokat, vagyis felidézte a vádlottak bűncselekmény-sorozatát az elsőfokú bíróságtól kapott iratok alapján.

Az iratismertetés messze több, mint egyszerű „felolvasás”: nagy szakértelmet, az ügy alapos ismeretét és jó áttekintőképességet kíván. Különösen így volt ez ebben az esetben, amikor hat vádlott, négy gyilkosság és jó néhány vagyon, illetve nemi erkölcs elleni bűntett és vétség legfontosabb tényeit kellett összefoglalni. Az előadó bíró logikus rendben, mondhatni szellemesen és frappánsan végezte el feladatát: alig két óra alatt tizenkét év bűncselekményeit idézte fel a lényeges bizonyítékokon keresztül. A vádlottak személyi adatainak ismertetése után az egyes emberölési cselekményeket tárta fel az elkövetés sorrendjében, és kitért az ötöd- és hatodrendű vádlottak bűncselekményeire is.

Az előadó bíró biztos kézzel rekonstruálta az ügyet, világosan csoportosította a szerteágazó cselekményekkel kapcsolatos tényeket, adatokat. Ezután került sor a fellebbezést benyújtó ügyvédekre.

Dr. Zékány Antal, Soós védőügyvédje rövid beszédében hangsúlyozta, hogy védence őszinte és feltáró jellegű vallomása nagymértekben megkönnyítette a nyomozást és a bírósági eljárást. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság nem elegendő súllyal vette figyelembe ezt az enyhítő körülményt. Elmondta azt is, hogy a halálbüntetésről világszerte viták folynak, és sok fejlett országban már egyáltalán nem alkalmazzák, még a Soósénál súlyosabb, tömegek ellen irányuló terrorcselekmények elkövetőivel szemben sem. Mindezek alapján irgalmas ítéletet, szabadságvesztés kiszabását kérte védencének.

A másodrendű vádlott védője lényegében ugyanazt mondta el, mint az elsőfokú tárgyaláson, vagyis azt hangsúlyozta, hogy megítélése szerint védence az 1972-es ügynél (Farkasné

meggyilkolása) csak rablásban bűnös, a rendőr megölésénél pedig nem társtettes, csak bűnsegéd volt. Az elsőfokú ítélet néhány megállapítását ellentmondásosnak, illetve tévesnek ítélte, s kérte a Legfelsőbb Bíróságot e részletek megváltoztatására. A súlyosító körülmények jó részével vitába szállt, ugyanakkor több enyhítő körülményt is megemlített, s kérte a halálos ítélet enyhítését.

Németh védője (dr. Filipszky Miklós) kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság – a védelem kérése ellenére – nem hallgatta ki Németh édesanyját, aki tanúvallomásában igazolhatta volna, hogyan, miként kényszerítette Soós a fiát bűncselekmények elkövetésére. Azt is elmondta, megítélése szerint Soós haragudott Némethre, s elfogultságból tett rá terhelő vallomást. A védő a súlyosbító körülmények nagy részének jogosságát támadta. Hangsúlyozta védence fiatal korát, s kérte az életfogytig tartó szabadságvesztés enyhítését.

A negyedrendű vádlott, Varga védője ellentmondásosnak nevezte a Pataki-ügyre vonatkozó elsőfokú határozatot. Ismét hangsúlyozta, hogy a Soós által elmondott események egyszerűen nem történhettek meg az említett napon, mert Pataki munkahelyi jelenléte, illetve Varga esti alibije kizárta ezt. Hozzátette, hogy Soós vallomásában nemcsak arról tett említést, hogy 1968. május 15-én a bűncselekményt Vargával együtt elkövette, hanem arról is, hogy a gyilkosság után együtt, az éjszakába nyúlóan italoztak. Ezt pedig egyértelműen megcáfolta több tanú vallomása is. Megítélése szerint súlyos hiba az is, hogy a bíróság nem foglalkozott azzal a körülménnyel, hogyan került Pataki ruhája Varga nagynénjének lakására, hiszen Varga a tett elkövetése után közvetlenül a presszóba ment, s utána több napon keresztül el sem mozdult későbbi felesége társaságából, akinek viszont a ruháról semmilyen értesülése sem volt. Másodlagos indítványként – ha a Legfelsőbb Bíróság mégsem találná Vargát ártatlannak – kérte a tizenöt év szabadságvesztés enyhítését.

A védőbeszédek elhangzása után a Legfőbb Ügyészség képviselője kapott szót. Először azzal a megállapítással foglalkozott, hogy az ügynek nemcsak főszereplői, de mellékszereplői (Mester és Soósné) is voltak, akik semmilyen élet elleni cselekményt nem követtek el, mégis gyilkosokkal együtt kerültek a vádlottak padjára, s így, védőik szerint aránytalanul súlyos büntetést kaptak. Az ügyész hangsúlyozta, hogy az ügynek valóban voltak mellékszereplői, de ők is sok bűncselekményt követtek el, s olyan igazságos büntetést kaptak, amelyet a „főszereplők” tevékenységétől függetlenül

megérdemeltek. Az emberölésekre áttérve elmondta, hogy véleménye szerint a védőügyvédek összefüggésükből kiragadva támadták az ítélet egy-egy megállapítását. Fontos tényként emelte ki, hogy a nyereségvágyból elkövetett emberölésnél az egyes cselekedeteket egységben kell elbírálni, s eszerint a dolog elvételét végző résztvevő is társtettes. Így hát György akkor is társtettese lenne a Farkasné sérelmére nyereségvágyból elkövetett emberölésnek, köznyelven szólva rablógyilkosságnak, ha egyáltalán nem segédkezett volna az áldozat megölésében, amit különben a bizonyítékok meg is cáfoltak. Azzal kapcsolatban, hogy a védők védencük esetében többnyire tagadták a „különös kegyetlenséggel elkövetés" minősítésének jogosságát, elmondta: az ennek ellenkezőjéről meggyőző egyes bizonyítékokon túl az a legfontosabb tény, hogy a bűncselekmény-sorozat, annak végrehajtása iszonyattal töltött el mindenkit, maga igazolja a cselekedetek különös kegyetlenségét. Mindent összefoglalva kérte a Legfelsőbb Bíróságot, hogy a Fővárosi Bíróság igazságos és megalapozott ítéletét minden részletében hagyja jóvá.

A kétnapos tárgyalás második napján került sor a vádlottak felszólalására. Az utolsó szó jogán az öt előzetes letartóztatásban levő vádlott szólalt fel. Soósné ezen a tárgyalási napon sem vett részt Először Soós Lajos kapott szót. Felszólalása sok tekintetben figyelemre méltó és elgondolkoztató, hiszen egy eltorzult emberi lélek mélyebb rétegeibe enged betekintést. A tárgyalást végigülő nehezen tudott szabadulni attól az érzéstől, hogy Soós szavai tanulságosak lehetnek mind szabadságvesztésre ítélt társai, mind a szélesebb közvélemény számára. „A kötél árnyékában", ahogy ő fogalmazott kétségkívül őszintén fogalmazta meg gondolatait önmagáról, társairól és cselekedeteiről. Több mint félórás „beszédét" nem szó szerint közöljük, de kitérünk annak minden jelentősebb részletére.

– Tisztelt bíróság, nem tudom, lényeges-e vagy sem, amit most elmondok. Amit mindeddig elmondtam, fedi a valóságot. Kinti magatartásunk arra utalt, hogy cselekedeteinket nem lehet szépíteni. Az a rideg valóság, amit az ügyész úr tegnap elmondott, s nem az, amit a védők. Nekik persze az a kötelességük, hogy minket mentsenek. Az az igazság, hogy nem bántunk valami finoman az áldozatokkal. Én a puszta igazságot mondtam, de a társaim részéről egy nagy taktikával kerültem szembe. Itt állok a kötelem árnyékában. Nem a kötelem ellen beszélek, de ha elkerülök az életből, legalább

emberként tegyem.

– Tény, hogy befolyásolható vagyok bizonyos mértékben, és sok mindent azért tettem. Számolt mindannyiunk azzal, hogy ha a rendőrön megbukunk, akkor mindhármunknak kötél jár. Nem is foglalkoztunk azzal a dologgal, hogy Németh még csak tizenkilenc éves volt. György meg akar szabadulni a kötél árnyékából. Én most nem azért beszélek, hogy ő okvetlenül megkapja a kötelet, csak a puszta igazságot mondom. Szépíteni igyekszik amit tett, azért mondja azt is, hogy én rendkívül konok vagyok. Nekem se volt mindegy, annak idején összeroppantam. Az más lapra tartozik, hogy el akarom kerülni, nem szeretném, ha az emberek kigúnyolnának. Ha elvettem sok életet, próbáljam elviselni azt is, ami rám vár. Én is tagadni akartam a rendőrségen, de nem ment. Ezért mondtam el mindent úgy, ahogy volt. Nehéz a helyzetem, mert mindenki ellenem fordult, minden egyes vádlott-társam meg az ügyvédek is. Nem kimagyarázni akarom, ami volt, csak elmagyarázni.

Az egyes emberölési cselekményekkel kapcsolatban elmondta, hogy Pataki megölése óta tizenkét év telt el, s talán ezért került némi ellentmondás az előadásába. A törökbálinti gyilkosságról megemlítette, hogy amikor már belekezdtek, akkor az áldozat megsemmisítése volt a cél. „A világosságot akarom megvilágítani, a többi meg bujkál” – hangsúlyozta. A Németh-féle „kényszerítési” történettel kapcsolatban messzemenően tagadta, hogy kényszeríteni kellett volna vádlott-társát, s annak családjával kapcsolatban igencsak sértő körülményeket említett meg. A feleségével összefüggésben kérte, hogy ne azt vegyék enyhítő körülményként figyelembe, amit az ügyvéd említett, vagyis hogy Soósné jól dolgozott, mert ez egyszerűen nem igaz: hanem az „erősebb” oldalt, hogy régebben soha nem lopott a felesége.

— Tisztelt bíróság! Nem vagyok bolond, talán csak primitív. Megpróbálok nem sírni, inkább nevetni. Nem azért, mert kinevetem az ügyet, nem azért, mert nekem nevetséges ez a dolog. Nevetek a tehetetlenségem miatt, és nevetek azon, hogy ki hogyan bujkál. Ez az igazság. Én megtörtem, de ezt nem azért mondom, hangsúlyozom, hogy a kötelemet elkerüljem. Nem hivatkozom sem családi körülményekre, sem társadalmiakra. Sok tévéfilmet láttam, amiben mindenki ilyesmire hivatkozott. Én azt nagyon visszataszítónak találtam, húzódom attól, hogy hasonlót mondjak. Mégis megemlítem, hogy 1943-ban születtem. Ez az ország most nagyon erősen áll; de abban az időben ez nem így volt. Rengeteget éheztem.

Mit válthat ki az állandó éhezés? Elmaradottságot, elbutultságot. Így lássák, ahogy mondom: nem a magam javára, de hátha valakinek az életben hasznára lesz, hogy megemlítem.

– Mikor elkezdtem a börtönjárást, valami elgyepesedett bennem, elszűkült minden. Én nem akarom a börtönöket becsmérelni, meg is változtak azóta, de ez az igazság. Én kerestem magamnak, amit tettem, de van mögötte más is. Ha valaki megbánta, amit tett, én megbántam. Csak azért viselkedem itt úgy, ahogy viselkedem, mert nem akarom meggyalázni az „ember" szót. Nem akarom annyira meggyalázni, hogy sírjak itt vagy összeessek, mint ez a húszéves gyerek, aki még csak kötelet sem kap. Lehet, hogy hatással voltam rá, nem tagadom. De a megbánást nem az mutatja, hogy ki milyen arcot vág a tárgyaláson. Nem, tisztelt bíróság! Németh István még most is konok. Mit rejt a megbánásuk valójában, ha nem mondanak el mindent úgy, ahogy történt? Mondják sokan a bíróság előtt, hogy megbántam, de ezt belül kell átélni. Át kell alakulni a megbánáshoz: a belső dolgoknak kell átalakulniuk a megbánáshoz.

György József az utolsó szó jogán azt hangsúlyozta, hogy Soósnak sokban igaza van. Megemlítette azt is, hogy Soós jó és rossz irányban egyaránt befolyásolható volt, így például amikor ő dolgozni hívta becsületes munkára, akkor is vele tartott. „Jó pénz ez, Józsikám, nem bűnözünk tovább" – mondta akkor Györgynek. Ezt követően a tanácsvezető bíró több kérdést tett fel védekezésével kapcsolatban, s György igencsak belezavarodott a válaszokba: nem tudta meggyőzően bizonyítani, hogy igyekezett lebeszélni Soóst a rendőr megöléséről.

Németh röviden kijelentette, fenntartja, amit az elsőfokú tárgyaláson mondott, s csatlakozik védője szavaihoz.

Varga László továbbra is ártatlanságát hangsúlyozta. Sérelmezte, hogy autók feltörését is megemlítették személyével kapcsolatban. „Életemben nem törtem fel kocsit, én betörő vagyok." Ő is kitért védője időtáblázatára, ártatlanságát bizonyítandó.

Egy héttel a másodfokú tárgyaláson az utolsó szó jogán elhangzott nyilatkozatok után, 1980. szeptember 10-én került sor a Legfelsőbb Bíróság végzésének kihirdetésére. A tanács elnöke a Népköztársaság nevében megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság a „több emberen, különös kegyetlenséggel, nyereségvágyból, aljas célból, előre kitervelten és hivatalos személy ellen elkövetett emberölés bűntette

és más bűncselekmények miatt Soós Lajos és társai ellen indult bűnügyben a Fővárosi Bíróság ítéletét helyben hagyja".

(Mindez azt jelentette, hogy a Legfelsőbb Bíróság valamennyi vádlott fő- és mellékbüntetését helyben hagyta, s azok – a halálbüntetések kivételével – végrehajthatók lettek. A végzés indoklását nem közöljük szó szerint, hiszen az jórészt az előzőkből már ismert tényeket, következtetéseket tartalmazott.)

A vádlottakkal szemben kiszabott büntetések és az enyhítésüket célzó fellebbezések elbírálásánál a Legfelsőbb Bíróság – a többi között – a következőkre utalt végzésében:

„Az adott ügy, ahol a bűnöző életet élő vádlottak szervezett bűnözés során a legsúlyosabb bűncselekményeket, emberek megölését, kifosztását gátlástalanul és különös kegyetlen módon követték el, olyan súlyos sérelme a társadalom érdekeinek, hogy csak a törvény teljes szigorának az érvényesítése felelhet meg a társadalom érdekei valóságos védelmének.

Az olyan, kiemelkedő súlyú bűncselekmények esetében, amelyek a társadalom indokolt felháborodását és haragját is kiváltják, mint a vádlottak tevékenysége, a büntetés kiszabásának olyan, általában irányadó szempontjai, amelyekre a védelem hivatkozott, mint az egyéniesítés, a megbánást tartalmazó beismerés értékelése is csak a fokozott szigornak alávetve érvényesíthetők.

Olyan nagy súlyú, embertelen, kegyetlen cselekmények elkövetőinél, mint Soós Lajos, György József, valamint Németh István, még a megbánás sem értékelhető olyan súllyal, amely lehetővé tenné, hogy a legszigorúbb büntetéseket mellőzzék. Ezért Soós Lajosnál, György Józsefnél a halálbüntetés, Németh Istvánnál pedig az életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása volt törvényes, illetve nem volt ok a vádlottak büntetésének enyhítésére."

A György családos állapotára való védői hivatkozással kapcsolatban: „Aki mások életét olyan gátlástalanul oltja ki mint a vádlott, nem törődve sem a sértettek szenvedésével, halálával, sem a családjukat ért súlyos, tragikus következményekkel, az nem hivatkozhat jelentős eredménnyel a családos állapotára."

Németh fiatal korával és büntetlen előéletével összefüggésben: „Évek óta nagyszámú bűncselekményt követett el, bűnöző életet élt, és az emberöléseknél tanúsított szadisztikus jellegű kegyetlensége olyan elvetemültséget mutat, hogy nála is csak a legszigorúbb büntetés alkalmazása felelt meg a büntetési céloknak."

A háromtagú tanács a tárgyalást követően – a nyilvánosság

kizárásával – kegyelmi tanáccsá alakult, s döntött arról, hogy a két halálra ítéltet kegyelemre ajánlja-e, vagy sem.

A halálra ítélteknek törvényeink szerint lehetőségük van kegyelmi kérvényt benyújtani a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsához; az ő szándékuktól függetlenül azonban ügyvédeiknek kötelező a kegyelmi kérvény benyújtása. Soós Lajos nem kért kegyelmet az Elnöki Tanácstól, György József viszont – hangsúlyozva családos állapotát és azt, hogy „fizikailag” nem ölt meg senkit – kegyelmet kért. A többi vádlott kijelentette, hogy a Legfelsőbb Bíróság végzését megértette.

A két vádlott védője elkészítette az Elnöki Tanácsnak címzett – s a Legfelsőbb Bíróságon keresztül továbbított – kegyelmi kérvényt, melyek közül az egyiket, Soós Lajos védőjéét szó szerint, minden változtatás nélkül közöljük.

„Tisztelt
MAGYAR NÉPKÖZTARSASÁG ELNÖKI TANÁCSA!

Soós Lajos védencünket a Fővárosi Bíróság a 3 B 1009/1980/8 sorszámú ítéletében bűnösnek mondta ki társtettesként, több emberen, különös kegyetlenséggel, részben nyereségvágyból, aljas célból, előre kitervelten és hivatalos személy ellen elkövetett emberölés bűntettében.

Ezért a bíróság Soós Lajost mint többszörösen visszaesőt főbüntetésül halálbüntetésre, és mellékbüntetésül teljes vagyonelkobzásra ítélte.

Soós Lajos védencünk az első fokon hozott ítélet ellen fellebbezéssel nem élt.

Enyhítésre irányuló fellebbezésünket a Legfelsőbb Bíróság tárgyalta a Bf. V. 678/1980. szám alatti eljárásban.

A Legfelsőbb Bíróság az 1980. szeptember hó 10. napján hozott végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

Soós Lajos védencünk kegyelmet nem kért.

A t. Elnöki Tanácshoz védencünk, Soós Lajos részére az alábbiakban indokolt

k e g y e l m i k é r e l m e t

terjesztjük elő.

Kérjük, szíveskedjék védencünk büntetését kegyelemből szabadságvesztésre átváltoztatni. A Btk. 84. §-a szerint a halálbüntetést kivételesen és csak akkor lehet kiszabni, ha a

bűncselekmény és az elkövető kiemelkedő társadalomra veszélyességére, a bűnösség különösen magas fokára figyelemmel a társadalom védelme csak e büntetés alkalmazásával biztosítható. Jelen esetben Soós Lajos feltáró jellegű, beismerő vallomást tett a tényállásra és bűnösségére is kiterjedően, erősen megkönnyítette a nyomozó szervek munkáját. Soós Lajos olyan bűncselekményeket is feltárt, melyekről a nyomozó hatóságoknak tudomásuk nem volt.

Az elkövető személyiségét és annak alakulását a büntetőeljárás kezdete óta ismerve – a hosszú, őszinte, magánéletére is kiterjedő részletes beszélgetéseink alapján –, érdemesnek tartjuk Soós Lajost a kegyelemre.

Tisztelettel:

Dr. Zékány Antal

Dr. Mály Balázs védők."

Dr. Czabány Mihály, a Soós Lajos és társai bűnügyét első fokon tárgyaló ötös tanács elnöke magas, őszes férfi, mozdulatait és beszédét a kimértség, a megfontoltság, a nyugalom jellemzi. Beszélgetésünkkor előzékeny és udvarias: készséggel számol be bírói munkájáról s annak talán legemlékezetesebb fejezetéről, a Soós-ügy tárgyalásáról is. A bírói pulpituson ülve az ő feladata volt a sokszereplős dráma higgadt, törvényeinknek minden szempontból megfelelő irányítása: ő adott szót az ügyésznek, a hét védőnek, a hat vádlottnak, a tanúk és a szakértők seregének, ő intette csendre a nagy tárgyalótermet zsúfolásig megtöltő közönséget, tőle kaphattak engedélyt munkájukra a televízió minden rendű-rangú munkatársai, a fotósok, az újságírók s e könyv szerzői is. Nyugalmának és szaktudásának döntő része volt abban, hogy a soknapos tárgyalás – egy-egy vádlott pillanatnyi kitörésétől eltekintve – végig rendben zajlott le. „Tanáros" bölcsességgel, higgadtan kérdezte legszörnyűbb tetteikről is a vádlottakat, s nyugalmából, udvariasságából egy pillanatra sem zökkent ki. Lassú, türelmes szófűzése, idegenes akcentusú (szlovák származású), de tiszta beszéde, egy-egy ízes és jellegzetes kifejezése sokáig megmarad mindazokban, akik végigülték a bonyolult ügy elsőfokú tárgyalását. Bírói magatartása – egyéni adottságain túl – azt is jelzi, milyen aprólékosan, részletesen, türelemmel kell egy igazi bírónak végigkövetnie, újra feltárnia egy-egy bűnügy összes epizódját. Először azt kérdeztük tőle, mióta dolgozik bíróként igazságszolgáltatásunkban.

– 1954 őszétől vagyok bíró. Előbb polgári ügyekkel foglalkoztam, s később lettem büntetőbíró. Voltam csoportvezető bírósági elnök, elsőfokú, majd másodfokú bíró. A Fővárosi Bíróságon 1970 óta dolgozom. 1977-ig a kerületi bíróságoktól idekerülő ügyekben dolgoztam a másodfokú eljárásban. 1977-től, szintén a Fővárosi Bíróságon, elsőfokú ügyekkel foglalkozom. (Mint ismeretes, a súlyosabb ügyeket már első fokon is a Fővárosi Bíróságon, illetve a megyei bíróságokon tárgyalják.) Megvallom, mostani munkámat izgalmasabbnak tartom, jobban szeretem az elsőfokú, mint a másodfokú ügyeket.

– Milyen úgynevezett nagy ügyeket tárgyalt eddig?

– Én tárgyaltam első fokon a hárshegyi gyilkos, Molnár Henrik ügyét – melyben különben szintén dr. Friedrich Lajos volt a tárgyalóügyész –, s ezen kívül is több emberölési ügyet tárgyaltam már. Voltak igen jelentős vagyon elleni bűncselekmények is előttem, így például a Kozmosz-szövetkezetnek egy igen kiterjedt ügye.

– Mikor mondta ki élete első halálos ítéletét?

– A hárshegyi gyilkost ítéltem először halálra.

– Milyen érzés volt kimondani a legsúlyosabb ítéletet?

– Már amikor kezdtem tárgyalni az ügyet, számíthattam arra, hogy halálos ítéletet kell majd hozni. A bírói tevékenységgel együtt jár, hogy embereket olykor halálra kell ítélni. Miután az ember lezárja az ügyet, és meggyőződik arról, hogy a vádlottra a legsúlyosabb ítéletet kell kiszabni, nincs a bíróban semmilyen kétség, ha a vádlott nem érdemel mást. A halálbüntetés a legszigorúbb büntetés, s annyiban persze mégis más az általános ítéleteknél, hogy a vádlottat kivégzik. A kivégzésnél támad az emberben valamiféle „különleges érzés”. Az elsőfokú ítéletet meghozó bírónak különben részt kell vennie a vádlott kivégzésén is.

– Ezek szerint jelen volt Molnár Henrik kivégzésén…

– Molnár Henrik szadista bűnöző volt, több emberölési kísérletet követett el, saját apját, édesanyját s egy tizenkét éves fiút is megkísérelt megölni. Áldozatát, sőt annak barátját is szadista módon megszurkálta, szerinte mindkettőnek meg kellett volna halnia. Ilyen embert nem tud sajnálni a bíró, de általában mást sem sajnálhat, ilyen esetekben más büntetés nem járhat sikerrel. A kivégzés valahogy mégis más, ahogy az ember kimegy a kivégzőhelyre, csak él benne egy eltérő érzés… Az emberben nyilvánvalóan van, nem sajnálat, de mégis…

– Értjük önt, menjünk is talán tovább. Hogyan készült fel a Soós-

féle ügy tárgyalására?

– A felkészülés lényegében minden ügynél két részből áll. Amikor megkapom az ügyet, először is alaposan átnézem abból a szempontból, hogy a nyomozó hatóságok a törvény előírásainak megfelelően jártak-e el, megtartották-e az úgynevezett eljárásjogi szabályokat, és összegyűjtötték-e a szükséges bizonyítékokat. Ezt követi a tárgyalási felkészülést szolgáló iratok alapos áttanulmányozása: ehhez minden okmányt el kell olvasni, ami ebben az ügyben közel tízezer oldalt jelentett.

– Mennyi időt vett ez igénybe?

– Három hetet.

– És hogyan történt ez az áttanulmányozás?

– Átolvasás közben minden fontos tényt kijegyzeteltem, s ezek alapján írógéppel – én géppel írok mindent – készítettem a magam számára egy hetvenoldalas feljegyzést. Ebből vezettem a tárgyalást, ez a hetven oldal tartalmazta mindazt, amit a tárgyalás vezetéséhez szükségesnek tartottam.

– Közelebbről is meghatározná, milyen tényeket vett bele ebbe az összefoglalásba?

– Ki kellett írnom az egyes vádlottakra vonatkozó tényadatokat, nyilatkozatokat, s azt is, hogy vallomásaik egy-egy fontos eleme a jegyzőkönyv melyik oldalán található. Különben a tárgyaláson kellett volna a hatalmas jegyzőkönyvből keresgélni…

– Itt a munkahelyén készült fel a tárgyalásra?

– Nem, odahaza.

– Otthon jobban tud dolgozni?

– Általában otthon dolgozom, a nagy ügyeket hazaviszem. Otthon csend van, egyedül vagyok, nem zavar senki, az egész szobában kiteríthetem az aktákat, aztán sorbarakom őket, közben készülnek el a feljegyzések.

– Mikor kapta meg a Soós-ügyet?

– 1980. márciusának végén. Felváltva adtuk egymásnak az anyagot dr. Lehoczki János kollégámmal, aki az ötös tanács másik bírója volt. Mindkettőnknek külön is át kellett tanulmányoznunk az ügyet, hiszen különben nem érte volna el célját az a döntés, hogy ötös tanács tárgyaljon.

– Az ülnökök, a népi bírók mikor készülhettek fel a tárgyalásra?

– Ugyanabban az időben. Mindennap bejártak a bíróságra, s ahogy átnéztük az anyagot, átadtuk nekik, ők is tovább olvasták.

– Készült-e valamilyen tárgyalásvezetési taktikára az iratok

alapján?

– Ahogy az ember áttanulmányozza az ügyet, már következtetni tud arra is, milyen bűnözőkkel áll szemben, milyen magatartással számolhat a részükről. Ennek megfelelően kell időt hagyni a vádlottak kihallgatására, s tervszerűen kell kiszámítani, meddig tarthat a vádlottak kihallgatása, a tanúk és a szakértők meghallgatása, a védőbeszéd, a vádbeszéd, s mikor kerülhet sor az ítélet kihirdetésére. Ebben az ügyben úgy sikerült elkészíteni a tervet, hogy annak megfelelően, pontos időben fejeztük be a tárgyalást.

– Milyen tapasztalatokat szerzett a felkészülés során?

– Első tapasztalatom az volt, hogy ilyen bűnözőkkel még sohasem volt dolgom. Soós Lajos 1960 óta folyamatosan bűnözött, 1960-ban, még fiatalkorúan követte el az első bűncselekményeket s az elmúlt két évtized alatt csak annyit volt szabadlábon, hogy újabb bűncselekményeket követhessen el. Ugyanez állt társára, György Józsefre is, akivel fiatalon megismerkedtek, s közösen is jó néhány bűncselekményt követtek el. György is hasonló bűnöző mint Soós, körülbelül annyit is ült börtönben. Varga is bűnöző volt, azzal a különbséggel, hogy az ő terhére csak egy élet elleni bűncselekményt lehetett megállapítani: egyébként azonban sok-sok bűncselekményt követett el, s azt is lehetett az aktákból látni, hogy hazudozó. Soósnál ez utóbbit viszont nem tapasztaltam, s Györgynél sem: ők a cselekményeiket általában beismerték.

– Mégsem egyforma mértékben talán.

– György idegileg más felépítésű mint Soós, a tárgyaláson jelentkezett nála az is, hogy félt cselekményeinek a következményeitől.

– Soós viszont, ha szabad ezt a kifejezést használnunk, a bíróság legjobb partnere volt a tárgyaláson.

– Valóban így van. Soós kétségkívül különleges ember. Tisztában volt azzal, hogy ő mást, mint halálbüntetést nem kaphat, s valahogy olyan erős volt az idegrendszere, hogy nem törte meg az eljárás. Leszámolt az életével, ezt meg is írta az édesanyjának, s a tárgyaláson végig őszintén viselkedett, nem hazudott. Azt lehet mondani, egészében és részleteiben is elmondta cselekményeinek történetét, ha természetesen nem is emlékezhetett vissza minden emberölés összes apró részletére.

– Tehát már a felkészülésnél látta, hogy mind a hárman régi bűnözők. Némethtel más volt a helyzet?

– Németh kétségkívül később kezdte, hiszen még fiatal gyerek

volt. De beállt ő is a bűnözők sorába, ez nyilvánvalóan kitűnt már a felkészülés során. Előre levonhattam hát azt a következtetést, hogy milyen emberekkel kerülök majd szembe a tárgyalóteremben, s azt is, hogy Soós segítségére bizonyos fokig számíthatok.

– Tulajdonképpen hogyan történik az igazság megállapítása, milyen része van ebben az iratoknak?

– Az iratokból természetesen soha nem lehet az igazságot megállapítani: ezt csak az eljárás összegezéséből lehet levonni. A vádlottak néha saját magukat is terhelik, előfordul, hogy egyáltalán nem mondanak igazat, s az is, hogy részben igen, de nem minden vonatkozásban. A beismerő vallomások, a rendelkezésre álló tárgyi bizonyítékok és a tanúvallomások alapján azt is ellenőrizni kell, tényleg megtörtént-e mindaz, amit a vádlottak elmondottak. Adott esetben, a Soós-ügyben igen széles körű bizonyítás folyt, igen jó volt a nyomozás, és igen sok szakértői véleményt is kaptunk. Mindez együttesen is megerősítette, hogy a vádlottak valóban ott voltak a bűncselekmény helyszínén s ők követték el a tettet. Így a tárgyi bizonyítékok minden tekintetben igazolták Soós Lajos és György vallomását. György inkább csak szépíteni igyekezett a tevékenységén, hiszen félt a halálbüntetéstől.

– Tárgyalás előtt ön találkozott a vádlottakkal?

– Nem, csak az iratokban találkoztam velük. Ott különben színes fényképeiket is láthattam, így magam elé tudtam képzelni őket.

– Már említette, hogy Soós volt ebben az ügyben a bíróság legjobb partnere. Mi volt a véleménye a tárgyalás során a többi vádlottról?

– Igen, Soós rendkívüli bűnöző, a felszabadulás óta nemigen vontak felelősségre embert ilyen tömegű emberölésért. György József, bár, mint már említettem, ugyanolyan bűnöző volt mint Soós, más természetű embernek bizonyult. A nyomozás során és a tárgyaláson is arra törekedett, hogy kisebbítse saját szerepét a cselekményekben, úgy állítva be a dolgot, mintha minden csakis Soós akarata szerint történt volna. Pedig hát Soós nem is hívta a rendőrgyilkossághoz Györgyöt, csak megemlítette neki, hogy Némethtel együtt követik el majd az ügyet. György József erre önként társult hozzájuk. Persze hamar felismerte, hogy ez rendőrgyilkosság, s azt is, hogy még egy emberölés terheli, s ezért felmerült a tudatában a halálos ítélet lehetősége. Emiatt igyekezett mintegy mellékszereplőnek feltüntetni magát, igazolni, hogy Soós az az erő, mely őt mindebbe belesodorta…

– Némethet milyennek látta?

– Fiatal felnőtt korú volt a tettek elkövetésekor, tulajdonképpen még gyerek, de korán kezdte a bűnözést Szülei elváltak, anyja nevelte, ő csavargott, költekezett, udvarolt, minderre pénz kellett, s egyedüli pénzszerzési megoldásnak a bűnözést választotta. Meggyőződtem arról, hogy rafinált, mindenre képes bűnöző; ugyanakkor az is kitűnt, hogy Soós erőszakos ráhatásával igyekszik majd tetteit magyarázni. A bizonyítékok alapján ez a védekezés teljesen valótlannak tűnt. Különben is, olyan sokrétűen előkészített bűncselekményt, mint ez a rendőrgyilkosság, nem lehetett erőszak hatására végrehajtani. Részletesen kitervelték, előzetesen megbeszélték, felkészültek rá – mindez eleve kizárta az erőszak lehetőségét. Ugyanakkor már a felkészülésnél számítottam rá, hogy a tárgyaláson Németh még inkább igyekszik bizonygatni, miszerint „kényszer hatására” ténykedett.

– S milyen benyomása volt Vargáról?

– Vargát hazudozó természetűnek találtam, aki mindent megkísérel annak érdekében, hogy a saját bőrét mentse. Sem a nyomozás során, sem a tárgyaláson nem volt következetes a védekezése. Ebből levonható volt hogy nem mond igazat, mert ha valaki nem követ el egy cselekményt, az végig következetes védekezésre kényszerül, olyasmire, amiben alig-alig található ellentmondás. Varga védekezése tele volt ellentmondásokkal, kezdettől egészen a végéig.

– Térjünk vissza az ön munkájára. A tárgyalási napok közti szüneteket mire használta fel?

– A tárgyalás folyamán mindennap írják a jegyzőkönyveket. A tárgyalási szünetek során el kellett olvasnom, a jegyzőkönyveket, azt, hogy pontosan mi került rögzítésre a teremben elhangzottakból. Ellenkező esetben a végén már kihagyna az ember emlékezete, nem lenne biztos abban, hogy minden pontosan került-e be a több száz oldalas jegyzőkönyvbe. Ezenkívül ilyen nagy ügyekben rendszerint újra elő kell venni a felkészülés során készített jegyzeteket, hogy frissen kezdhessem a következő napi tárgyalást.

– Kezünkbe került az elsőfokú ítélet is, indoklással együtt kilencvenkilenc oldal. Azt hisszük, ilyen terjedelmű ítélet régen született a Fővárosi Bíróságon. Ezt hogyan készítette el?

– Az ítélet megszövegezésében segítségemre volt Lehoczki bírótársam is. Az ítélet természetszerűleg több részből áll. A bevezetőben a vádlottak személyi adatai szerepelnek, majd az

úgynevezett személyi körülmények következnek. Ezt a részt bírótársam annak rendje-módja szerint készítette el. Az ítéleti tényállást a bizonyítási eljárás lefolytatása után lehetett megszövegezni. Ekkor megbeszéltük, milyen tényadatok állnak rendelkezésre, tisztáztuk az ellentmondásokat, felkészültünk egyes állítások cáfolatára, majd mindezt írásban rögzítettük, gépbe diktáltuk vagy magunk leírtuk. Úgy is mondhatnám tehát, hogy az ítélet közös mű: s erre azért is szükség volt, mert sok ellentmondás akadt ebben az ügyben.

– Mi volt a legnagyobb ellentmondás?

— Varga védekezése okozta a legnagyobb gondot, jórészt azért mert 1968-ban történt a gyilkosság. Ez is indokolta, hogy az ítéletben ezzel az üggyel kellett a legterjedelmesebben foglalkoznunk Ezenkívül figyelembe kellett vennünk György ellentmondásos vallomásait is, melyek szerint csak szemlélője, nem tevékeny részese volt a gyilkosságoknak. Tényekkel kellett megcáfolni mindazt ami nem felelt meg a bizonyítási anyagnak.

– Hogyan történt az ítélet meghozatala?

– A jogszabályok szerint ült össze a bíróság, mely ez esetben öt tagból, két bíróból és három ülnökből állt. Legdemokratikusabb módon hoztuk meg az ítéletet, ahogy a törvény előírja: mindenki külön-külön véleményt nyilvánított. Előbb az ülnökök, majd bírótársam mondták el a véleményüket, s legvégén nyilatkoztam én mint a tanács elnöke. A tanács elnökének az ítéletre vonatkozó véleménye különben lényegében a tárgyalás folyamán kialakul, az ember gyakorlata alapján már tudja, egy-egy vádlottra milyen ítélet mondható ki. A tárgyalás során a perbeszéd, a védőbeszédek elhangzása után bennem is megfogalmazódott, melyik vádlott milyen büntetést érdemel.

– Az egyik legbrutálisabb gyilkost, Németh Istvánt nem lehetett halálra ítélni…

– A bíróság – így a Soós-ügyet tárgyaló tanács is – kötve van a törvényhez. Elejétől fogva tisztában voltunk azzal, hogy ha Németh István felnőtt korban követi el cselekményeit, a törvény nevében halálra kellett volna ítélni. Mi azonban ebből semmilyen különleges problémát nem csináltunk, éppen azért nem, mert ismerjük a törvényeket. Törvénykezésünk humanizmusát bizonyítja az a rendelkezés is, hogy a halálbüntetés kivételes büntetés, csak azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor huszadik életévét betöltötte. Mint ember bármennyire is elítélem Németh

cselekményét, tisztelnem kellett törvényünk humánus döntését.

– Öntől másodfokra került az ügy. Mi történt ezután?

– Jogszabályaink értelmében az ügy fellebbezés folytán a Legfelsőbb Bírósághoz került. Ott az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelmében felülbírálták, s döntöttek arról, hogy az mennyiben felel meg a jogszabályoknak és megalapozottak-e a fellebbezések. Az elsőfokú bíróság ítéletét a Legfelsőbb Bíróság helyben hagyta, majd a tanács a halálbüntetésre való tekintettel kegyelmi tanáccsá alakult át és döntött arról, hogy a halálraítélteket kegyelemre ajánlja-e vagy sem… Ezt követően az iratokat véleményével együtt a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsához terjesztette fel. Az Elnöki Tanács ugyanis még megkegyelmezhet a halálraítélteknek.

– A halálraítéltek ebben az ügyben nem kaptak kegyelmet, gondoskodni kellett az ítélet végrehajtásáról. Halálbüntetés esetén az illetékes büntetésvégrehajtási szervvel, illetve annak vezetőjével kell megbeszélni, mikorra tudja kitűzni az ítélet végrehajtását. Az ezt megelőző napon ki kellett menni a börtönbe a halálraítéltekhez, akiket két orvos vizsgált meg, megállapítva, hogy épelméjűek-e, nem szenvednek-e olyan betegségben, vagy nem zavarodottak-e meg oly mértékben, amely a halálbüntetés végrehajtását akadályozhatná. Ez nem állt fenn. Előállították az elítélteket, akikkel a tanács elnöke közölte, hogy a kegyelmi kérvényt elutasították, s az ítéletet másnap reggel, október 1-én, szerdán végre fogják hajtani. A kihirdetésnél a tanács tagjain kívül az ügyész és a védők is jelen voltak, ahogy ezt a jogszabály előírja. Másnap már csak a tanács elnökének és az ügyésznek kell kimennie az ítélet végrehajtásához. Az ítélet végrehajtójának a tanács elnöke adja át az elítéltet.

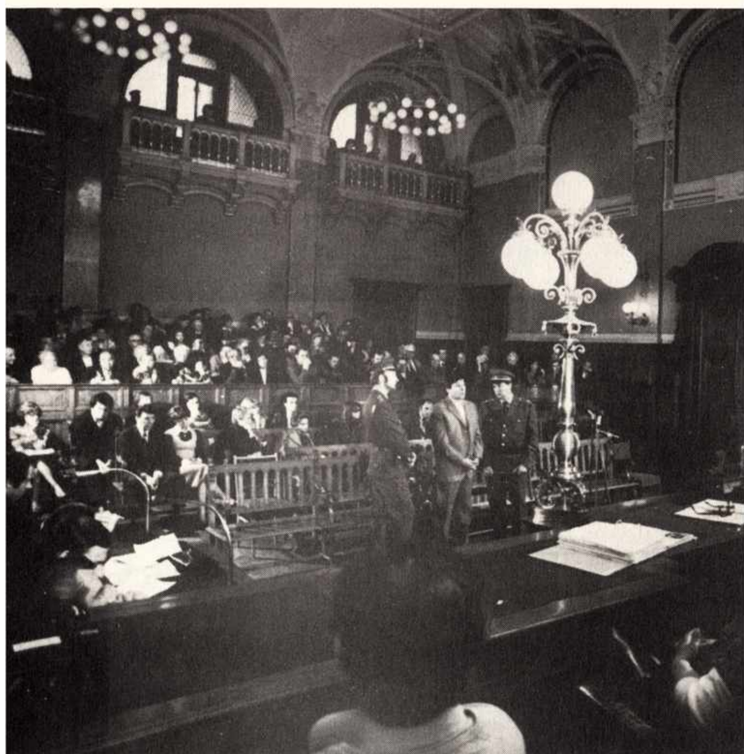
Györgynek és Soósnak ezután lehetőséget biztosítottak, hogy kívánságaik szerint néhány hozzátartozójukkal még találkozhassanak.

Október 1-én délelőtt a Magyar Rádió híreiben már nyilvánosságra hozta, hogy:

„Soós Lajos és György József kegyelmi kérvényének elutasítását követően a halálos ítéleteket ma végrehajtották.”

NÉGY GYILKOS A VÁDLOTTAK PADJÁN,
ŐREI KÖZT, BALRÓL JOBBRA:
SOÓS LAJOS, GYÖRGY JÓZSEF, NÉMETH ISTVÁN, VARGA LÁSZLÓ

A FŐVÁROSI BÍRÓSÁG TÁRGYALÓTERME

A HÁROM RENDŐRGYILKOS SZEMBESÍTÉSE (SOÓS, GYÖRGY, NÉMETH)

SOÓS: „NAGY ÜZLETET AKARTUNK.”

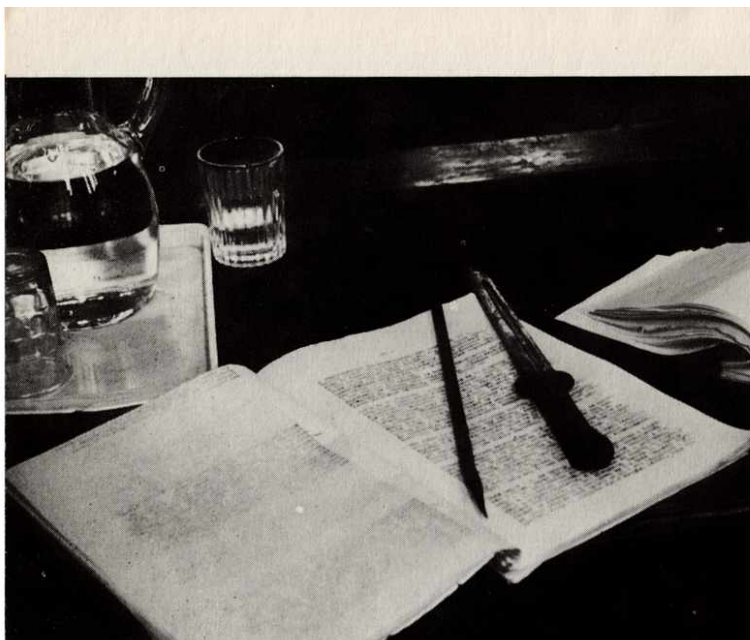
„A TEMETŐBEN VÁRAKOZTUNK, MÍG SOÓS ÁTÖLTÖZÖTT."

SOÓS: „HOGY ÉN ERŐSZAKOS . . .?”

„VARGA LÁSZLÓ TIZENNÉGY ÉVET TÖLTÖTT BÖRTÖNBEN.”

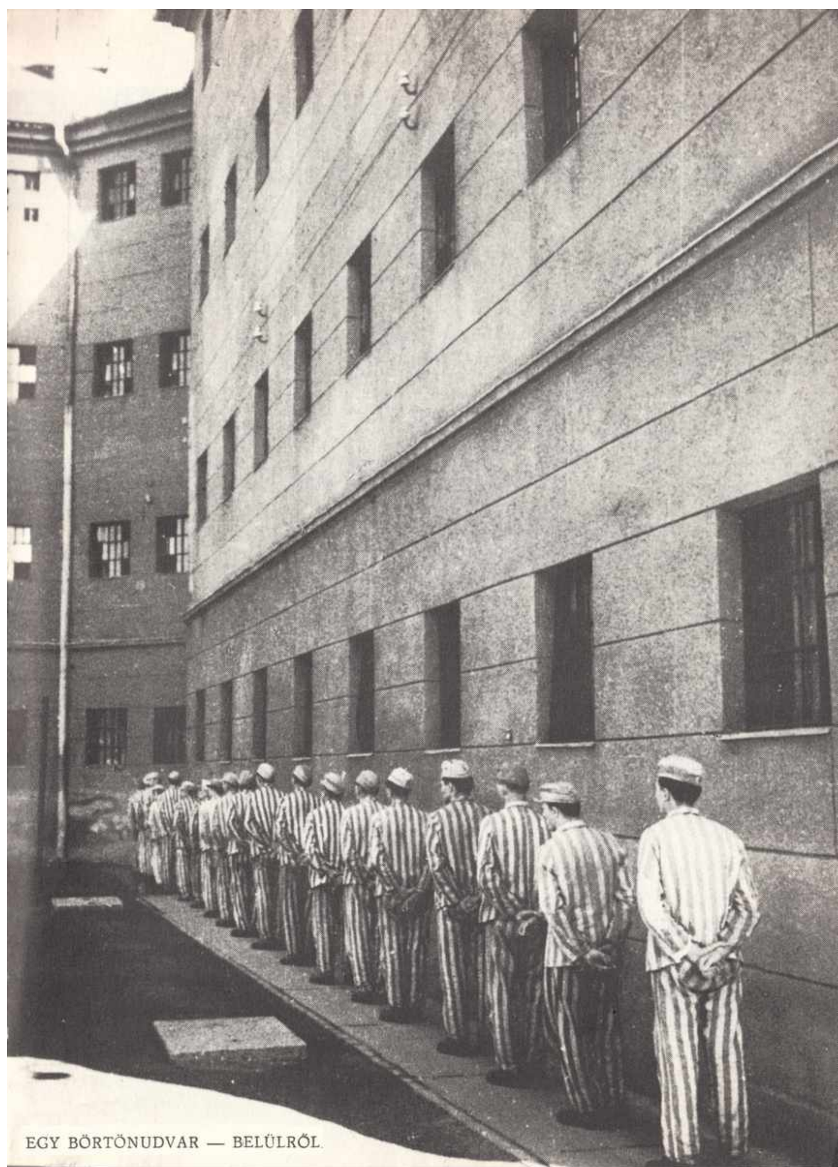
BŰNJELEK A VÁDIRATON. (RÉSZLET A BÍRÓI PULPITUSRÓL.)

A TÁRGYALÓTEREM

A TÁRGYALÓTEREM — AZ ÜGYÉSZ ASZTALÁTÓL NÉZVE

EGY BÖRTÖNUDVAR — BELÜLRŐL

VÉDŐK ÉS A SAJTÓ MUNKATÁRSAI

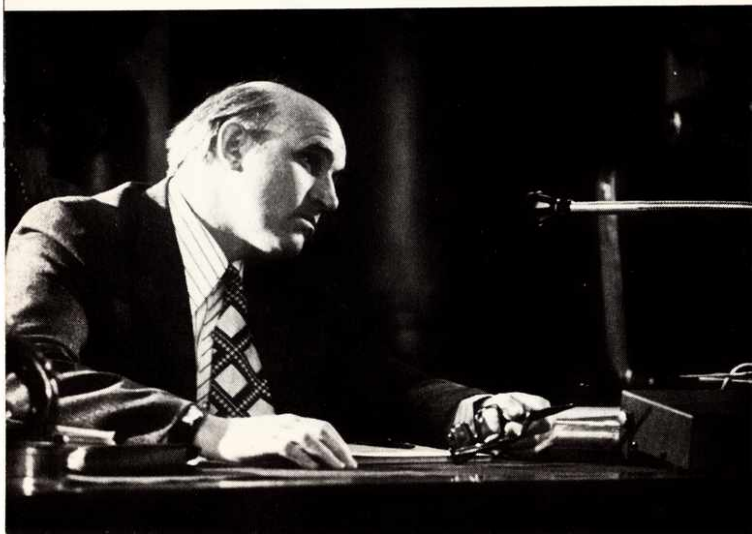

VARGA LÁSZLÓ AZ ÍTÉLET INDOKLÁSÁT HALLGATJA

DR. CZABÁNY MIHÁLY TANÁCSVEZETŐ BÍRÓ

DR. LEHOCZKI JÁNOS, A FŐVÁROSI BÍRÓSÁG BÍRÁJA

A TÁRGYALÓÜGYÉSZ JEGYZETEL

A TANÁCS ELNÖKE SOÓST KÉRDEZI

BÖRTÖNRÉSZLET

A kiadásért felel: dr. Jandek Géza, a Táncsics Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Tuli József
Műszaki vezető: Kiss Károly
Műszaki szerkesztő:. Ökrösné Harkai Éva
A fedélterv Sárkics György munkája
Megjelent 50 200 példányban 12,5 A/5 ív terjedelemben + 1 ív mellékletben
81-1950 Pécsi Szikra Nyomda
Felelős vezető: Szendrői György igazgató